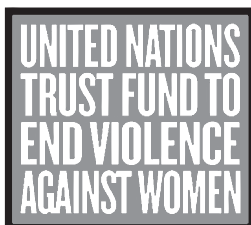

ოჯახური კალაღობა
და
სამართლებრივი დახმარება
სახელმძღვანელო ტრენინგებისთვის

წიგნი მომზადებულია ქალთა მიმართ ძალადობის დასაძლევად გაეროს სატრასტო ფონდის პროექტის – „საუწყებათაშორისო და საზოგადოებრივი ზომები ოჯახში ძალადობის აღმოსაფხვრელად საქართველოში: გაერთიანებული ძალები ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის კანონმდებლობის შესასრულებლად“ – ფარგლებში.

პროექტს ასორციელებენ ორგანიზაციები:

ქალთა განათლებისა და ინფორმაციის საერთაშორისო ცენტრი

ქალთა საინფორმაციო ცენტრი

დინამიკური ფსიქოლოგია განვითარებისა და დემოკრატიისათვის

სამცხე-ჯავახეთის დემოკრატი ქალთა საზოგადოება

ქალთა იმედი

პროექტი შემუშავებულია და სორციელდება შემდეგ ორგანიზაციებთან პარტნიორობითა და თანამშრომლობით:

- განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო;
- პარლამენტის თავმჯდომარესთან არსებული გენდერული თანასწორობის საკითხების საკონსულტაციო საბჭო;
- საგარეო საქმეთა სამინისტრო;
- სამცხე-ჯავახეთის თვითმართვლობათა ასოციაცია;
- საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო;
- სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი;
- სტატისტიკის დეპარტამენტი;
- უზენაესი სასამართლო.

აღნიშნული პროექტის ფარგლებში ფუნქციონირებს საიტი
www.nasilie.net

წიგნზე მუშაობდნენ:

ელენე რუსეცკი

ქალთა საინფორმაციო ცენტრის კოორდინატორი:
პროექტის დირექტორი

ინგა ბერიძე

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრი,
ადვოკატი, პროექტის იურისტი

ნათია წკეპლაძე

უსენაესი სასამართლოს მოსამართლე

რედაქტორი:

დალი კუპრავა
თამარ გოგოლაძე

ყდის დიზაინი:

ელენე ნავერიანი

დაკაბადონება:

პაატა მამფორია

დაიბეჭდა „ქალთა პოლიგრაფიულ სერვისში“

შინაარსი

შესავალი	6
✎ ელენე რუსეცკი	
წინასიტყვაობა	7
✎ ნათია წკეპლაძე	
3. ტერმინთა განმარტება	9
4. ტრენინგის პროგრამა	11
4.1. ზოგადი ინფორმაცია	11
4.2. თეორიული ინფორმაცია	15
4.3. პრაქტიკული ინფორმაცია	23
4.4. შერჩეული დასარიგებელი მასალა	44
5. ინსტიტუციონალური მექანიზმები	87
6. სიტუაციური მაგალითები	91
7. საკონტაქტო ინფორმაცია	121
7.1. ინტერნეტ-რესურსები	122
7.2. ბიბლიოგრაფია	126
7.3. აბრევიატურები	127

შესავალი

დვირფასო მეითსველო! თქვენს წინაშეა გამოცემა, რომელიც არა მხოლოდ დაგეხმარებათ მიიღოთ თქვენთვის საჭირო ინფორმაცია, არამედ საშუალებას მოგცემთ ორგანიზება გაუწიოთ ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის საგანმანათლებლო და სასწავლო ღონისძიებების ჩატარებას.

სახელმძღვანელო არის ტრენინგი-სემინარის შედეგი სსკდასსვა პროფილის იურისტებისათვის – ადვოკატებისათვის, სასამართლო სისტემის მუშაკებისათვის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა თავშესაფრის თანამშრომლებისა და სსკვა არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის.

სატრენინგო პროგრამის მოსამზადებელ პროცესში მოხდა დინამიური ინტეგრირება გამოცდილების, რესურსების, პრაქტიკოსი იურისტებისა და პროექტის არასამთავრობო ორგანიზაციების გუნდის წარმომადგენელთა ინოვაციური მიდგომებისა.

ტრენინგის მიზანს წარმოადგენდა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დახმარების ხარისხის ამაღლება თბილისსა და საქართველოს რეგიონებში. სემინარი ეფუძნებოდა ინტერაქტი-

ურ მეთოდოლოგიას, უცხოური გამოცდილების შესწავლასა და ეროვნულ სასამართლო პრაქტიკას. ტრენინგ-სემინარის მიმდინარეობის პროცესში არა მხოლოდ ახალი ცოდნა იქნა შეძენილი, არამედ საფუძველი ჩაეყარა საკანონმდებლო სრულყოფისათვის რეკომენდაციების ფორმირებას.

პროექტის ჯგუფის წევრები, ექსპერტები და ტრენინგის მონაწილეები გამოხატავენ მადლიერებას გაეროს სატრასტო ფონდის პროექტის მიმართ სწავლისა და გამოცდილების გაზიარების შესაძლებლობისათვის.

ვიმედოვნებთ, რომ მოცემული სახელმძღვანელო დაგეხმარებათ ჩაატაროთ საკუთარი, უნიკალური, საგანმანათლებლო ღონისძიებები, რომლიდან მიღებულ გამოცდილებასაც ჩვენ გაგვიზიარებთ.

თქვენი რეკომენდაციები და შენიშვნები შეგიძლიათ გამოგზავნოთ მისამართზე:

office@ginsc.net;

tamar@caucasus.net

გვჯერა, რომ ცნობრება ძალადობის გარეშე შესაძლებელია.

ჯ ელენე რუსეცი

პროექტის – „საუწყებათაშორისო და საზოგადოებრივი ზომები ოჯახში ძალადობის აღმოსაფხვრელად საქართველოში“ – ჯგუფის სახელით.

✎ ნათია წკებლაძე

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლე

წინასიტყვაობა

ს დამიანის უფლებები და თავისუფლება, მათი პატივისცემა, დაცვა და მათი სრულფასოვანი რეალიზაცია ის ღირებულებებია, რომელთა უზრუნველსაყოფად პროგრესული კაცობრიობა ერთიანდება. ერთიანი ფასეულობების სისტემის შექმნა უნდა ემსახურებოდეს ეფექტური ღონისძიებების შემუშავებას. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით ქმედით ინსტიტუტს ევროპის საბჭო წარმოადგენს, რომელიც წევრი სახელმწიფოებისთვის ადამიანის უფლებათა დაცვის ღონისძიებათა სისტემის მთელ რიგ რეკომენდაციებს შეიმუშავებს.

ოჯახში ძალადობის თემა პირდაპირ უკავშირდება ქალთა უფლებებს, ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის ლიკვიდაციის აუცილებლობას. საქართველო არ არის გამონაკლისი და ქალთა მიმართ ძალადობის გლობალური პრობლემები ჩვენთანაც მეტად მწვავედ დგას. საქართველოს პარლამენტის მიერ საკანონმდებლო მოწესრიგება ქალთა უფლებების დაცვის გარანტიად სასამართლო სელისუფლებას ითვალისწინებს. შესაბამისად, პრობლემები მართლმსაჯულების წინაშე შემდგენიარად განისაზღვრება:

- ✎ ოჯახში ძალადობის არსის გააზრება;
- ✎ საერთაშორისო სამართლებრივი დებულებების ცოდნა;
- ✎ საერთაშორისო მასშტაბით სასამართლო პრაქტიკის შესწავლა და გაანალიზება;
- ✎ სასამართლო ფსიქოლოგია / შესაბამისი სამოსამართლო უნარ-ჩვევები;
- ✎ მოქმედი შიდა კანონმდებლობის ნორმების სწორი გაგება;
- ✎ სამართალწარმოების პროცედურა, რომელიც უნდა უზრუნველყოფდეს სამართლიანი სასამართლოს უფლებას;
- ✎ მსარეთა დაცვის კვალიფიკაციის ხარისხი;
- ✎ სამართალდამცავი ორგანოების კვალიფიკაციის ხარისხი;

პროექტის საქმიანობა და მნიშვნელობა შედეგია სწავლასწავა ინსტიტუტებში დასახული პრობლემებისა. პროექტის არსი და სტრატეგია მიმართულია პრობლემათა სააშკარაოზე გამოტანის, მათი გამოკვლევისა და ტენდენციების დასაზვისაკენ მათ დასარეგულირებლად.

მოქმედი საკანონმდებლო ბაზა საკმაოდ დასახვეწია. აღრეულია მთელი რიგი იურიდიული ტერმინები. პრაქტიკულად არ არსებობს სამართალწარმოების დეტალური და ზუსტი პროცედურა, რასაც სწირ შემთხვევაში პროცესუალურ ჩინში შეჰყავს მართლმსაჯულება: არაეფექტური სდება დაცვის მსარე და ფორმალური სასიათი ეძლევა პრევენციულ ღონისძიებებს სამართალდამცავთა მხრიდან.

სწავლება მიზნად ისახავს ოჯახში ძალადობის გლობალურ კონტექსტში გააზრებას, საერთაშორისო ნორმებისა და პრევენციული ეროვნულ მართლმსაჯულებაში გამოყენებას. ასევე, ოჯახში ძალადობის

პრევენციას, პრობლემის ირგვლივ სახელმწიფო ინსტიტუტებისა და საზოგადოებრიობის ერთიანი ძალისხმევის საქმიროების დანახვას, სწორი და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას.

სწავლების მეთოდოლოგია საშუალებას მისცემს მოსამართლეებს, მოსამართლის თანაშემწეებს, ადვოკატებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებს გაეცნონ ვითარებას, როგორც საერთაშორისო, ისე ადგილობრივი მასშტაბით, დაინახონ პრობლემათა მოგვარების არსი, საკანონმდებლო სარეგულაციო განმარტებით ნარე პროცესუალური და სამართლებრივი პრობლემები.

3. ტერმინთა განმარტება

ოჯახში ძალადობა¹ გულისხმობს ოჯახის ერთი წევრის მიერ მეორის კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების დარღვევას ფიზიკური, ფსიქოლოგიური, ეკონომიკური, სექსუალური ძალადობით ან იძულებით.

ოჯახი – არის საზოგადოების უჯრედი (მცირე სოციალური ჯგუფი) დაფუძნებული ცოლ-ქმრულ კავშირსა და ნათესაურ ურთიერთობებზე, ანუ იგი მოიცავს ცოლ-ქმარს შორის ურთიერთობებს, ურთოერთობებს იმ ადამიანებს შორის, რომლებიც ერთად ცხოვრობენ და უძღვებიან საერთო მეურნეობას.

ქორწინება – სამოქალაქო კოდექსით ქორწინება წარმოადგენს ქალისა და მამაკაცის ისეთ ნებაყოფლობით კავშირს, რომლის პირდაპირი მიზანია ოჯახის შექმნა.

ქალის მიმართ ძალადობა – მოიცავს ნებისმიერი ძალადობის აქტს, ჩადენილს სქესობრივი ნიშნის საფუძველზე, რომელიც ქალს აყენებს ან რომელმაც შეიძლება მიაყენოს ფიზიკური, სექსუალური ან მორალ-

ლური ზარალი და ტანჯვა, ანდა მუქარა, რომელიც მოიცავს ზემოთ ჩამოთვლილ აქტებს, იძულება ან თავისუფლების თვითნებური შეზღუდვა საზოგადოებრივ თუ პირად ცხოვრებაში.

ძალადობა ბავშვზე – ბავშვი ძალადობას განიცდის, თუ მშობელი ან ოჯახის რომელიმე წევრი ფიზიკურ შეურაცხყოფას აყენებს, აშინებს, აკრიტიკებს სხვების თანდასწრებით, ამცირებს, ემუქრება ბავშვთა სახლში ჩაბარებით.²

ფსიქოლოგიური ძალადობა – შეურაცხყოფა, შანტაჟი, დამცირება, მუქარა ან სხვა ისეთი მოქმედება, რომელიც იწვევს ადამიანის პატივისა და ღირსების შელახვას;

სექსუალური ძალადობა – სქესობრივი კავშირი ძალადობით, ძალადობის მუქარით ან მსხვერპლის უმწეობის გამოყენებით; სქესობრივი კავშირი ან სექსუალური ნასიათის სხვაგვარი მოქმედება ან გარყვნილი ქმედება არასრულწლოვანის მიმართ;

ფიზიკური ძალადობა – ცემა, წამება, ჯანმრთელობის დაზიანება, თავისუფლების უკანონო აღკვეთა ან სხვა ისეთი მოქმედება, რომელიც იწვევს ფიზიკურ ტკივილს

¹ ის: საქართველოს კანონი „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“.
http://intranet.parliament.ge/index.php?kan_det=det&kan_id=1889&lang_id=GEO&sec_id=69

² <http://www.tsu.ge/yl/community/32.html>

ან ტანჯვას; ჯანმრთელობის მდგომარეობასთან დაკავშირებულ მოთხოვნების დაუკმაყოფილებლობა, რაც იწვევს ოჯახის წევრის ჯანმრთელობის დაზიანებას ან სიკვდილს.

მუქარა – სიცოცხლის მოსპობის ან ჯანმრთელობის დაზიანების ანდა ქონების განადგურების მუქარა, როდესაც იმას, ვისაც ემუქრებიან, გაუჩნდა მუქარის საფუძვლიანი შიში.

დამცავი ორდერი – არის პირველი ინსტანციის მოსამართლის მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით გამოცემული აქტი, რომლითაც განისაზღვრება ოჯახში ძალადობის შემთხვევაში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის ღონისძიებები, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ არსებობს სისხლის სამართლებრივი დევნის აღძვრის საფუძველი და პირს აღკვეთის ღონისძიებების სახით შეფარდებული აქვს პატიმრობა.

შემკავებელი ორდერი – არის პოლიციის უფლებამოსილი თანამშრომლის მიერ გამოცემული აქტი, რომლითაც განისაზღვრება ოჯახში ძალადობის შემთხვევაში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის დროებითი ღონისძიებები და რომელიც გამოცემიდან 24 საათის განმავლობაში დასამტკიცებლად წარედგინება სასამართლოს.

თავშესაფარი – ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დროებითი საცხოვრებელი ან საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში ან/და არასამეწარმეო იურიდიული პირის ბაზაზე არსებული ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დროებითი განთავსების ადგილი, რომელიც ემსახურება მსხვერპლთა ფსიქოლოგიურ-სოციალურ რეაბილიტაციას, იურიდიულ და სამედიცინო დახმარებას, აგრეთვე დაცვის ღონისძიებებს; ასევე ოჯახის ნათესავებისა და მეგობრების ოჯახი;

4. ტრენინგის პროგრამა

4.1. წიგნადი ინფორმაცია

მთავარი თემატური ზონები

ქალთა მიმართ ძალადობა და მისი მასშტაბები, როგორც გლობალური ეპიდემია;

ქალთა მიმართ ძალადობა რჩება გენდერული თანასწორობის მუდმივ პრობლემად – მთელ მსოფლიოში სამიდან ერთი ქალი ძალადობის მსხვერპლია;

საერთაშორისო ინსტრუმენტები და ეროვნული კანონმდებლობა (მატერიალური და პროცესუალური) – ოჯახში ძალადობის დანაშაულთან საბრძოლველად;

პიროვნებებს უფლება აქვთ დაცულნი იყვნენ ნებისმიერი ფორმის ძალადობისაგან. სწორედ აქედან გამომდინარეობს სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა, რომ ყველა შესაძლო საშუალებით ებრძოდეს ოჯახში ძალადობას;

სამართალდამცავი ორგანოების როლის მნიშვნელოვნება ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველად, მთავარი აქცენტი – საქმეთა გამოძიების ტექნიკა;

მოსამართლეები მეტი სიფრთხილით მოევიდნენ გენდერულ საკითხებს: ოჯახში ძალადობის დინამიკა და ძალადობის კონკრეტული სახეები, სათანადო კანონების ანალიზი;

ადვოკატების მონაწილეობა ინდივიდუალურ და ინსტიტუციურ დახმარებაში;

ადამიანის უფლებები ქალთა უფლებებია. მსოფლიომ ცნო ქალთა და გოგონათა უფლებები, რომელიც ადამიანის საყოველთაო უფლებების განუყოფელი, არსებითი და მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია;

კონვენცია ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ – ერთ-ერთი ყველაზე მძლავრი დოკუმენტი ქალთა თანასწორობის მისაღწევად;

კონვენცია ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ – ერთ-ერთი ყველაზე მძლავრი დოკუმენტი ქალთა თანასწორობის მისაღწევად;

სწავლების შესაძლო შედეგები

საერთო შედეგები

მონაწილეები გააცნობიერებენ რომ:

- ყოველ ადამიანს აქვს პიროვნული უსაფრთხოებისა და ძალადობის ნებისმიერი ფორმისაგან თავისუფლების უფლება;
- ძალადობის პრობლემის არსს, მის ფორმებსა და მასშტაბებს;
- საერთაშორისო ინსტრუმენტები და ეროვნული კანონმდებლობა არ

ითვალისწინებს საკმარის პრინციპებსა და პირობებს ოჯახში ძალადობასთან, როგორც დანაშაულებთან საბრძოლველად;

„ადამიანის უფლებები“ ესება იმ უფლებებს, რომლებიც აღიარებულია მსოფლიო საზოგადოებრიობის მიერ და რომელთაც იცავს საერთაშორისო სამართლებრივი ინსტრუმენტები. სახელმწიფოს პასუხისმგებლობაა ყველა შესაძლო საშუალებით ებრძოლოს ძალადობას ოჯახში;

ქალებისათვის ყველაზე საშიში ადგილი, შესაძლოა, საკუთარი სახლი იყოს.

კონკრეტული შედეგები/უნარ-ჩვევები

ადვოკატების უმრავლესობა სასამართლო სისტემის გარეთ მუშაობს და ძირითადად შემოიფარგლებიან თავშესაფარსა და ძალადობის მსხვერპლი ქალებისთვის განკუთვნილ პროგრამებში მუშაობით. მხოლოდ ადვოკატთა მცირე ნაწილი მუშაობს სისტემის შიგნით, სასამართლოში, პროკურატურასა და სამართალდამცავ ორგანოებ-

ში. შიდა (სამთავრობო) და გარე (დამოუკიდებელი) ადვოკატები გაიაზრებენ თუ რამდენად დიდი წვლილი შეუძლიათ შეიტანონ ქალების მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში;

სამართალდამცავი ორგანოები გაიაზრებენ თუ რამდენად მნიშვნელოვანია პოლიციელის მიერ გამოძიების მოთხოვნების სათანადოდ შესრულება: ძალადობის სავარაუდო მიზეზების დადგენა, მსხვერპლთა, ეჭვმიტანილთა და ბავშვთა დაკითხვა, სასამართლოს მიერ დამცავი ან შემაკავებელი ორდერის გაცემა, საგამოძიებო და დაკავების ოქმების წარმოება და სხვა;

სასამართლო სისტემის წარმომადგენლები (მოსამართლეები, მოსამართლის თანაშემწეები), სამართალდამცავი ორგანოების ადვოკატები – გაიაზრებენ და შეძლებენ ეფექტურად განასორციელონ ოჯახში ძალადობის პრევენციისათვის მიმართული საქმიანობა.

ორდღიანი ტრენინგის სანიმუშო გეგმა (პროგრამა): „ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა სამართლებრივი დახმარების წარმოება“.

დროის სანგრძლივობა	პროცესი	სწავლის შედეგები	შენიშვნა
5 წთ.	შესავალი მოდულის წარდგენა და სწავლების მიზნების გაცნობა	მონაწილეები გაეცნობიან პროგრამას, მიზნებსა და განხილველ საკითხებს	
	ოჯახში ძალადობის მიმოხილვა		
30 წთ.	როგორ ესმით ტერმინი „ოჯახში ძალადობა“? მონაწილეები განიხილავენ ოჯახში ძალადობის შესაძლო მიზეზებსა და შედეგებს, ასევე მის სელშემწყობ ფაქტორებს. რა ხანის ძალადობის იდენტიფიკაცია არის შესაძლებელი საქართველოში? ოჯახი – საშიში ადგილი? დისკუსია	მონაწილეები შეთანხმდებიან საქართველოში ოჯახში ძალადობის ფორმებისა და მასშტაბების შესახებ.	
30 წთ	საერთაშორისო სამართლებრივი სტანდარტები და მექანიზმები. <ul style="list-style-type: none"> ☞ სათანადო ძალისხმევა; ☞ კანონის წინაშე თანასწორობა; ☞ ძალადობა ოჯახში, როგორც წაშების ფორმა; ☞ ძალადობა არის ძალისმიერი მეთოდით ადამიანის ძირითადი უფლებების დარღვევა. 	გააცნობიერებენ საერთაშორისო სამართლის როლს ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველად. შეისწავლიან ოჯახში ძალადობის გლობალურ მასშტაბებს. ისწავლიან მიიღონ საერთაშორისო სამართლებრივი დებულებები ძალადობის მსხვერპლთა დახმარებად.	
20 წთ.	საერთაშორისო ინსტიტუტების საქმიანობა ქალთა მიმართ ძალადობის, მათ შორის ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველად (გაერო, ევროსაბჭო და სხვა).	მონაწილეები მიიღებენ პრაქტიკულ ცოდნას ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში საერთაშორისო ინსტიტუტების საქმიანობის, მათი პროგრამებისა და პროექტების შესახებ საერთაშორისო ორგანიზაციებში	

<p>20 წთ. 15 წთ 20 წთ 15 წთ</p>	<p>შიდა კანონმდებლობა – ადმინისტრაციული სამართალწარმოება:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✎ აღმოცენების საფუძველი; ✎ სასამართლო პროცედურა; ✎ მხარეთა საპროცესო უფლებები; ✎ სასამართლო აქტების რეკვიზიტები. 	<p>მონაწილეები გააანალიზებენ კანონის დებულებებს – ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსგავრ-პლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ.</p>	
<p>15 წთ. 15 წთ. 15 წთ. 10 წთ. 15 წთ. 20 წთ.</p>	<p>სასამართლოს მიერ ოჯახში ძალადობის საკითხის გადაწყვეტის მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძვლები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✎ ფაქტების გამოკვლევა; ✎ ფაქტების დადგენა; ✎ სამართლებრივი შეფასება. <p>ადმინისტრაციული საპროცესო ინსტიტუტების გამოყენება ოჯახში ძალადობის პროცედურის სამართალწარმოებაში.</p> <p>დისკუსია: საკანონმდებლო სიანსლექების საქიროება;</p> <p>ძალადობა და ადამიანის უფლებები; სასელმწიფო ვალდებულებები ოჯახში ძალადობასთან საბრძოლველად.</p>	<p>იმჯელებენ არსებული კანონმდებლობის მატერიალურ და პროცესუალურ, სუსტ და ძლიერ მხარეებზე.</p> <p>მონაწილეები გაეცნობიან სასელმწიფო ვალდებულებებს ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ.</p>	
<p>20 წთ 30 წთ</p>	<p>საქართველოს სასამართლო – სიტუაციური ამოცანები</p> <ul style="list-style-type: none"> ✎ რა სახის ძალადობასთან გვაქვს საქმე – ძალადობის ფორმის იდენტიფიცირება; ✎ რომელ გადაწყვეტილებას დაუქერენ მხარს მსმენელები ანალოგიურ შემთხვევაში? 	<p>მონაწილეები გაიმყარებენ მიღებულ ცოდნას პრაქტიკულად.</p>	<p>თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია http://tbiliscitycourt.gov.ge/</p>
<p>30 წთ</p>	<p>დაცვის უფლება – (სიტუაციური ამოცანა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკიდან)</p> <p>რა სახის გადაწყვეტილებას დაუქერენ მხარს მსმენელები ანალოგიურ სიტუაციაში?</p>	<p>მონაწილეები გაიმყარებენ მიღებულ ცოდნას პრაქტიკულად.</p>	
<p>10 წთ</p>	<p>მოდულის შეჯამება</p> <p>ტრენერი აჯამებს მოდულის სასწავლო სეკანდო საკითხებს.</p>	<p>მონაწილეები იღებენ მითითებებს შემდგომი ქმედებებისთვის.</p>	<p>უცხოური კაზუსი www.justicewomen.com</p>

4.2. თეორიული ინფორმაცია

ოჯახში ძალადობა, როგორც სოციალური მოვლენა

ქალთა მიმართ ძალადობა კომპლექსური მოვლენაა, რომელსაც ღრმად აქვს გადგმული ფესვები საზოგადოების ორგანიზაციის სტრუქტურაში. კულტურულ რწმენებში, ურთიერთობებში, ეკონომიკური ძალაუფლების დისბალანსსა და გაბატონებულ მამაკაცურ იდეალში. ქალს სახლში და სამსახურში მრავალი საშიშროება ემუქრება, განსაკუთრებით კი ომისა და კონფლიქტური სიტუაციების დროს. საშიშროება ფართო სპექტრს მოიცავს, მათ შორის ბავშვებზე ძალადობას, პროსტიტუციას, ფიზიკურ ძალადობას, სქესობრივ ძალადობას და ტრადიციული კულტურით გამართლებულ საზიანო პრაქტიკას; კერძოდ, იძულებით ნაადრევ ქორწინებას, ქვრივი ქალების დაწვას და სასქესო ორგანოების დაზიანებას. ქალები დაუცველნი არიან ამ ძალადობის წინაშე მთელი ცხოვრების მანძილზე, მათ შორის, სშირად, დაბადებამდეც, მდედრობითი სქესის ნაყოფის მოცილებით და ახალშობილის მკვლელობის სახით.

გენდერული ძალადობა სორციელდება ყველა საზოგადოებაში და ნიშნავს ქალთა სოციალურ, ფსიქოლოგიურ და ეკონომიკურ დაქვემდებარებას. ეს მოვლენა შეუმჩნეველად, პრობლემის დანახვის გარეშე ვითარდებოდა. ამაზე საუბარი მხოლოდ 30 წლის წინ დაიწყო. ქალთა მიმართ ძალადობის საგანგაშო მდგომარეობის გლობალური მასშტაბი საერთაშორისო საზოგა-

დობის მიერ აშკარად აღიარებული არ იყო 1993 წლის დეკემბრამდე, როდესაც გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ მიიღო დეკლარაცია ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ¹.

დეკლარაციის მიღებიდან ორი წლის შემდეგ, 1995 წელს, პეკინის ქალთა მეოთხე მსოფლიო კონფერენციის მიერ მიღებულ იქნა სამოქმედო პლატფორმა², რომელიც დაბეჯითებით იმეორებს, რომ საერთაშორისო საზოგადოებამ უნდა უზრუნველყოს ქალთა და გოგონათა უფლებების, როგორც ადამიანის უფლებების განუყოფელი შემადგენელი ნაწილის სრული იმპლემენტაცია.

მილიონობით ქალისთვის ყველაზე სერიოზო ადგილი შეიძლება საკუთარი სახლი იყოს. ამის მაგალითს, უახლოესი პარტნიორის მიერ ჩადენილ ძალადობას, შესაძლებელია შევხვდეთ მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხეში. ნებისმიერი სქესის წარმომადგენელთან, მაგრამ ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ წარმოდგენილი ჯანმრთელობისა და ძალადობის გლობალური ანგარიშის მისედვით ქალები განსაკუთრებით დაუცველნი არიან ძალადობისგან „იმგვარ საზოგადოებაში, რომლებშიც აღინიშნება სქესთა შორის უთანასწორობა, იმ მყარად დამკვიდრებული გენდერული როლებით და კულტურული ნორმებით, რომლებიც იცავს მამაკაცის სექსუალურ უფლებებს ქალის

¹ იხ: <http://www.un.org/russian/document/declarat/violence.htm> (უკანასკნელი ვიზიტი 29.06.2009).

² იხ: <http://www.un.org/russian/conferen/women/womplat.htm> (უკანასკნელი ვიზიტი 29.06.2009).

გრძნობების მიუხედავად და გამოირჩევა ამგვარ ქმედებათა წინააღმდეგ სუსტი სანქციებით.¹ თუმცა, ჯანმრთელობისა და ძალადობის გლობალური ანგარიშის მიხედვით მამაკაცთა შეიძლება გასდეს უახლოესი პარტნიორის მიერ ჩადენილი ძალადობის მსხვერპლი, მაგრამ „პარტნიორის მიერ ჩადენილი უდიდესი ტვირთი აწევს ქალს, რომელზეც ძალადობს მამაკაცი“.

ძალადობა ოჯახში მოიცავს უახლოესი პარტნიორისა და ოჯახის სხვა წევრების მხრიდან განსორციელებულ ძალადობას და რამდენიმე სახისაა:

ფიზიკური ძალადობა – მაგ.: გარტყმა, დაჭრა, ხელის გადაგრესა, დაწვა, დახრჩობა, ფეხების დარტყმა, მუქარა რაიმე საგნით ან იარაღით, მკვლელობა. ის, ასევე, მოიცავს ქალისათვის საზიანო ტრადიციულ პრაქტიკას, მაგ. ქალის სასქესო ორგანოების დამახინჯებასა და ცოლის მემკვიდრეობით გადაცემას (ქრევისა და მისი საკუთრების მემკვიდრეობითი გადაცემა გარდაცვლილი ქმრის ძმისთვის).

სქესობრივი ძალადობა – მაგ.: არასასურველი სქესობრივი აქტის დაძალება, სქესობრივი კავშირი მუქარის, დაშინების ან ძალის გამოყენებით, ან სხვებთან სქესობრივი კავშირის დამყარების იძულება.

ფსიქოლოგიური ძალადობა, რომელიც მოიცავს დაშინებისა და დევნის მიზნით ქმედ-

ბას და შემდეგი შინაარსის ფორმას იღებს: *მიტოვება და ძალადობა, სახლში გამოკეტვა, შედამხედველობა, ბავშვებზე მეურვეობის ჩამორთმევა, საგნების დაზიანება, იზოლაცია, „სიტყვიერი შეურაცხყოფა და მუდმივი დამცირება*.

ეკონომიური ძალადობა – მოიცავს ისეთ ქმედებებს, როგორცაა *უარის თქმა დაფინანსებაზე, უარის თქმა საკვებითა და ძირითადი მოთხოვნილებებით უზრუნველყოფაზე. კონტროლი ჯანდაცვის სამსახურებით სარგებლობისა და დასაქმების საკითხებში და ა.შ.*

ქალებისა და გოგონების მიმართ განსორციელებული ძალადობის ერთ-ერთ ფორმას წარმოადგენს იგნორირების აქტი. გენდერული სუბიექტივიზმი, რომელიც მოიცავს დისკრიმინაციას კვების, განათლებისა და ჯანდაცვის საკითხებში, ასევე გულისხმობს ქალის უფლებების დარღვევას. ძალადობის შემოაღნიშნული ფორმების ცალ-ცალკე ჩამოთვლის მიუხედავად ისინი ერთმანეთს არ გამოირიცხავენ და სშირად ერთდროულად გვსდებიან.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ოჯახში ძალადობა შეიძლება იყოს ფიზიკური, სიტყვიერი, ემოციური ან სქესობრივი და ის, ჩვეულებრივ, სორციელდება ქალის მიმართ მამაკაცის მიერ ძალაუფლებისა და კონტროლის შესანარჩუნებლად. მიუხედავად იმისა, რომ ძალადობის მასშტაბები და ფორმა, შეიძლება, სხვადასხვა ქვეყანასა და რეგიონში განსხვავებული იყოს, კვლევებით დასტურდება, რომ, თუ ცემის ფაქტს საიდუმლოდ ინახავენ, თანდათან სდება

¹ ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია, ანგარიში მსოფლიოში ძალადობისა და ჯანდაცვაზე, უნევა, 2002.

მდგომარეობის ესკალაცია. ცემა ტოვებს როგორც ფიზიკურ, ასევე ემოციურ კვალს. ცემის კვალი – სისხლჩაქცევა ან დანით მიყენებული ქრილობა რჩება, მაგრამ ემოციური ტრავმა არ იკურნება.

ქალთა მიმართ ძალადობა დამახასიათებელია საზოგადოების სრული სპექტრისთვის განურჩევლად რასობრივი, სოციალური, კულტურული, ეკონომიკური, პოლიტიკური თუ რელიგიური მდგომარეობისა. ხშირად, მოძალადეები არიან ის პიროვნებები, რომელთაც ქალები ენდობიან, პატივს სცემენ ან უყვართ.

არ არსებობს ქალთა მიმართ ძალადობის საყოველთაოდ მიღებული განმარტება. ადამიანის უფლებების ზოგიერთი აქტივისტი ამჯობინებს ფართო განმარტებას, რომელიც მოიცავს იმგვარ „სტრუქტურულ ძალადობას“, როგორცაა სიღარიბე და ჯანმრთელობისა და განათლების არათანაბარი ხელმისაწვდომობა. ზოგიერთი კი ამჯობინებს შედარებით შეზღუდულ განმარტებას, რათა არ დაიკარგოს ტერმინის მნიშვნელობა, მისი რეალური აღწერილობითი გამომსახველობა. ყოველ შემთხვევაში, აღიარებულია კონკრეტული სამუშაო განმარტების შემუშავების აუცილებლობა, რათა კვლევა და მონიტორინგი გახდეს უფრო კონკრეტული და გამოსაყენებელი განსწავებულ კულტურულ სისტემაში. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დეკლარაცია ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ განმარტავს ქალთა მიმართ ძალადობას, როგორც „გენდერული ძალადობის ნებისმიერ აქტს, რომელსაც მოჰყვება, ან შესაძლოა მოჰ-

ყვეს ქალის მიმართ ფიზიკური, სქესობრივი ან ფსიქოლოგიური ძალადობა ან ტანჯვა, მათ შორის მუქარა, იძულება ან თავისუფლების თვითნებური აღკვეთა, როგორც საზოგადოებრივ, ისე პირად ცსოვრებაში“.¹

ეს განმარტება გულისხმობს ძალადობის გენდერულ საფუძველს და აღიარებს, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა ის ერთ-ერთი უმთავრესი მექანიზმია, რომელიც აიძულებს ქალებს მამაკაცების მიმართ დაქვემდებარებული პოზიცია დაიკავონ. ეს აფართოებს ძალადობის განმარტებას, რადგან მოიცავს ქალებისადმი მიყენებულ როგორც ფიზიკურ, ისე ფსიქოლოგიურ ზიანს, და მოიცავს როგორც პირად, ისე საზოგადოებრივ ცსოვრებას.

გაერთიანებულ ერების ორგანიზაციის დეკლარაცია ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ განმარტავს ქალთა მიმართ ძალადობას, რომელიც მოიცავს სამ სფეროს, მაგრამ მხოლოდ ამ სფეროებით არ იზღუდება: ძალადობა ოჯახში, ძალადობა, საზოგადოებაში, სახელმწიფოს მხრიდან ან მისი ხელშეწყობით განხორციელებული ძალადობა.

¹ გენ. ასამბლეის რეზოლუცია. 48/104. 48 U.N. GAOR Supp. (No. 49) at 217, გაეროს დოკუმენტები. ა/48/49 (1993). ინტერნეტ ვერსია ის: [http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/\\$FILE/Report_Georgian.pdf](http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/$FILE/Report_Georgian.pdf).

ოჯახში ძალადობის სელშემწყობი ფაქტორები	
კულტურული	გენდერ-სპეციფიური სოციალიზაცია;
	შესაბამისი სქესის ფუნქციების განსაზღვრა კულტურულ სისტემებში;
	ურთიერთობებში წინასწარ განსაზღვრული როლები;
	შენედლევა მამაკაცთათვის დამანასიათებელი უპირატესობის შესახებ;
	ფასეულობები, რომლებიც აძლევენ მამაკაცს საკუთრების უფლებას ქალებსა და გოგონებსზე;
	მოსაზრება, რომ ოჯახი არის მამაკაცის დაქვემდებარების ქვეშ არსებული კერძო სფერო;
	ქორწინების ჩვეულებები (პატარძალზე დაწესებული ფასი/ მზითვეი);
	ძალადობის, როგორც კონფლიქტის გადაჭრის მიღებული მეთოდი.
ეკონომიკური	ქალის ეკონომიკური დამოკიდებულება მამაკაცზე;
	ნაღდი ფულისა და კრედიტების შეზღუდული სელმისაწვდომობა;
	დისკრიმინაციული კანონმდებლობა მექვიდრეობისა და საკუთრების უფლებების საკითხებში;
	საერთო მიწების გამოყენება, ასევე განქორწინებისა და დაქვრივების შემდეგ;
	დასაქმების შეზღუდული შესაძლებლობები, როგორც ფორმალურ, ისე არაფორმალურ სექტორებში;
განათლებისა და სწავლების შეზღუდული შესაძლებლობები ქალებისათვის;	
იურიდიული	ქალების შედარებით დაბალი სამართლებრივი სტატუსი, არსებული კანონმდებლობის მისედევით ან რეალურად;
	კანონმდებლობა განქორწინების, ბავშვთა მეურვეობის, ზრუნვისა და მექვიდრეობის საკითხებში;
	გაუპატიურებისა და ოჯახში ძალადობის სამართლებრივი განმარტებები;
	ქალთა იურიდიული განათლების დაბალი დონე;
	პოლიციისა და სასამართლოს მხრიდან ქალებისა და გოგონებისადმი გულგრილი მოპყრობა;
პოლიტიკა	ქალთა შედარებით ნაკლები რაოდენობა პოლიტიკაში, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში, იურიდიულ და სამედიცინო პროფესიებში;
	ოჯახში ძალადობა: არასერიოზული დამოკიდებულება;
	მოსაზრება ოჯახის, როგორც სასელმწიფო კონტროლის მიღმა არსებული კერძო სტრუქტურის შესახებ;
	„სტატუს-კვოს“ შეცვლის რისკი/რელიგიური კანონები;
	ქალთა, როგორც პოლიტიკური ძალის, ნაკლებად ორგანიზებულიობა;
	ქალთა შეზღუდული მონაწილეობა ორგანიზებულ პოლიტიკურ სისტემაში;
	გაეროს ბავშვთა ფონდი (წყარო: Heise, 1994)

საერთაშორისო სამართლის პრინციპები

ძალადობა ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული საკითხია. ძალადობა არის ადამიანის ძირითადი უფლებების ძალისმიერი შეზღუდვებით დარღვევა

ადამიანის საყოველთაო უფლებათა სამართლის უმთავრეს წყაროს წარმოადგენს „ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია“¹ (UDHR), რომელიც მიღებული იქნა გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ 1948 წლის 10 დეკემბერს. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია ცნობს უფლებათა ორ ჯგუფს: ერთი მხრივ, მოქალაქეობრივ და პოლიტიკურ უფლებებს, და მეორე მხრივ – ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ უფლებებს. დეკლარაცია არის „ყველა ერისა და ხალხისათვის საერთო მისაღწევი სტანდარტი“. დეკლარაცია არ არის სამართლებრივად სავალდებულო, მაგრამ ადამიანის უფლებების დაცვისა და განვითარებისათვის ის მაინც სერიოზული ინსტრუმენტია. საყოველთაო დეკლარაცია, შეიძლება ითქვას, აწესებს საერთო სტანდარტებს, რის მისაღწევადაც უნდა იმუშაოს თითოეულმა ადამიანმა, საზოგადოებამ და სახელმწიფომ. აღნიშნული დოკუმენტი იყო საწყისი წერტილი თანამედროვე ადამიანის უფლებების საერთაშორისო სამართლის განვითარებისა და ადამიანის უფლებების მასობრივი მოძრაობისათვის.

¹ იხ: http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/human_rights.pdf
იხ: <http://www.un.org/ru/documents/udhr/>
იხ: http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf

სახელმწიფოებმა, რომლებიც გახდნენ ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ხელშეკრულების მხარეები, იკისრეს ვალდებულება, რომ უნივერსალურ საერთაშორისო ან რეგიონალურ ორგანოს მოახსენონ მათ იურისდიქციაში მყოფი ნებისმიერი პირისადმი მოპყრობის შესახებ.

ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის ქვემოთ ჩამოთვლილი მუხლები მიუთითებენ, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა ადამიანის უფლებების დარღვევაა:

✎ **მუხლი 1.** ყველა ადამიანი თავისი ღირსებითა და უფლებებით თავისუფალი და თანასწორი იბადება. მათ მომადლებული აქვთ გონება, სინდისი და ერთმანეთს ძმობის სულისკვეთებით უნდა ეპყრობოდნენ.

✎ **მუხლი 2.** წინამდებარე დეკლარაციით გამოცხადებული ყველა უფლება და თავისუფლება მინიჭებული უნდა ჰქონდეს ნებისმიერ ადამიანს განურჩევლად განსხვავებისა რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა მრწამსის, ეროვნული თუ სოციალური წარმომავლობის, ქონებრივი, წოდებრივი თუ სხვა მდგომარეობის საფუძველზე. უფრო მეტიც, დაუშვებელია რაიმე განსხვავება იმ ქვეყნის თუ ტერიტორიის პოლიტიკური, სამართლებრივი ან საერთაშორისო სტატუსის საფუძველზე, რომელსაც ადამიანი ეკუთვნის, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ტერიტორია დამოუკიდებელი, სამეურვეო, არათვითმმართველი

თუ სხვაგვარად შეზღუდულია თავის სუვერენიტეტში.

 მუსლი 3. ყოველ ადამიანს აქვს სიცოცხლის, თავისუფლებისა და პირადი სელშეუსებლობის უფლება.

 მუსლი 5. არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს წამებას ან სხვა სასტიკ, არაჰუმანურ ან ღირსების შემლახავ მოპყრობასა და სასჯელს.

 მუსლი 7. ყოველი ადამიანი თანასწორია კანონის წინაშე და განურჩევლად რაიმე განსხვავებისა, უფლება აქვს თანაბრად იყოს დაცული კანონით. ყოველ ადამიანს უფლება აქვს თანაბრად იყოს დაცული ამ დეკლარაციის საწინააღმდეგო ნებისმიერი დისკრიმინაციისაგან და ასეთი დისკრიმინაციისკენ ნებისმიერი წაქეზებისგან.

დეკლარაციას ჰქონდა ორი ხარვეზი: პირველი, რომ არ იყო სავალდებულო და მეორე, რომ არ არსებობდა საზედამსჯელო ორგანო, რომელიც მონიტორინგს განასრულებდა. აღნიშნული ნაკლი აღმოიფხვრა მას შემდეგ, რაც 1966 წელს მიღებულ იქნა სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებათა პაქტი¹ და ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების პაქტი.²

¹ სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტი პ/დ 25-01-1994.

² ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების საერთაშორისო პაქტი პ/დ №25-01-1994 http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf

ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ გაეროს დეკლარაცია (DEVAW) ასევე მოუწოდებს სახელმწიფოებს „განასრულებელთა ძალადობის ლიკვიდაციის პოლიტიკა ქალებთან მიმართებაში ყველა საშუალებით და დაუყოვნებლივ“, „მიიღონ აუცილებელი ზომები დანაშაულის აღსაკვეთად, გამოიძიონ ფაქტები და ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად დასაჯონ ქალის მიმართ ძალადობის ჩამდენი დამნაშავე, იმის მიუხედავად, ჩადენილია დანაშაული კერძო პირის, თუ სახელმწიფო მოსხლის მიერ“.

აუცილებელი ძალისხმევების პრინციპი გამოყენებულ იქნა ადამიანის უფლებათა ინტერ-ამერიკული სასამართლოს მიერ ვალასკეს როდრიგესის საქმის განხილვისას. სასამართლომ მოსთხოვა სახელმწიფოს „მიეღო გონივრული ზომები ადამიანის უფლებების დარღვევის აღსაკვეთად ყველა არსებული საშუალებით, ჩაეტარებინა სერიოზული გამოძიება დანაშაულზე პასუხისმგებელ პირთა გამოსავლენად, დაეკისრებინა დანაშაულისათვის პასუხისმგებლობა და უზრუნველყო მსხვერპლი კომპენსაციით“.

დღესდღეობით, ოჯახში ძალადობის კრიმინალიზაციის გამო სასჯელი კანონის გათვალისწინებით ოჯახში ძალადობის ფაქტზე დანაშაულისათვის მსხვერპლის დასაცავად, უმეტეს შემთხვევაში, საკმარისი არ არის. სელისუფლებამ უნდა მიიღოს ზომები ოჯახში ძალადობის ფაქტის ეფექტური გამოძიების უზრუნველსაყოფად და ამ დანაშაულის შესაბამისად დამნაშავის დასასჯელად.

ტრენერი მონაწილეებს გააცნობს საერთაშორისო სამართლის პრინციპებს, თუ როგორ აისახება ეს პრინციპები ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ინსტრუმენტებში; მონაწილეები გაეცნობიან, თუ როგორ სდება საერთაშორისო კონვენციების მიღება და როგორ აკონტროლებს საერთაშორისო საზოგადოება ამ კონვენციების შესრულებას. ტრენერი ესმარება მონაწილეებს საერთაშორისო ინსტრუმენტების იმპლემენტაციის სირთულეების გააზრებასა და იმ მიზეზების გარკვევაში, თუ რატომ რჩება ადამიანის უფლებები ზოგჯერ ილუზიური.

საერთაშორისო სამართლებრივი სტანდარტები

ქალთა მიმართ კერძო პირების მიერ ჩადენილი ძალადობის განხილვისას მსედველობაში უნდა მივიღოთ ადამიანის უფლებების მეცნიერთა და აქტივისტთა მიერ განვითარებული **სამი დოქტრინა**. პირველი მდგომარეობს იმაში, რომ სასელმწიფოები ვალდებულნი არიან გამოიჩინონ სათანადო ძალისხმევა, რათა თავიდან აიცილონ, გამოიძიონ და დასაჯონ დამნაშავე საერთაშორისო სამართლის დარღვევისათვის და მსხვერპლს გადაუსადონ სათანადო კომპენსაცია.

1. სათანადო ძალისხმევა – ქალთა მიმართ ძალადობის თავიდან აცილება, გამოძიება და დასჯა, მიუსდებოდ იმისა, რომ ეს ქმედება ჩადენილია კერძო პირის თუ სასელმწიფო მოსელის მიერ.

1992 წელს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის კომიტეტმა მიიღო **ზოგადი სასიათის რეკომენდაცია №19**,¹ რომელმაც დაადასტურა, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა ადამიანის უფლებების დარღვევაა და საზი გაუსვა, რომ „სასელმწიფოებს შესაძლოა პასუხისმგებლობა დაეკისროთ კერძო პირების მოქმედებისთვის, თუ ისინი ვერ გამოიჩინენ სათანადო ძალისხმევას ადამიანის უფლებების დარღვევის თავიდან აცილების, ფაქტის გამოძიებისა და დამნაშავეს დასჯისთვის, და ასევე, არ გადაუსდიან მსხვერპლს კომპენსაციას“.

კომიტეტმა სასელმწიფოებს რეკომენდაცია მისცა იმ ზომების გატარებასთან დაკავშირებით, რომელიც ძალადობისგან ქალთა ეფექტურ დაცვას უზრუნველყოფს:

 ეფექტური სამართლებრივი ზომები: სისსლის სამართლებრივი სანქცია, სამოქალაქო სამართლებრივი საშუალებები და კომპენსაციის თაობაზე დებულება, რაც უზრუნველყოფს ქალთა დაცვას ნებისმიერი ძალადობისაგან – სექსუალური თავდასსმისა და სამსასურში სქესობრივი იძულებისგან, ოჯახში ძალადობისგან.

 თავიდან აცილების ზომები, მათ შორის საზოგადოების ინფორმირე-

¹ ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღკვეთის კომიტეტი, ზოგადი რეკომენდაცია 19, ძალადობა ქალების მიმართ (მეთერთმეტე სესია 1992). ადამიანის უფლებათა სელმკრულებების ორგანოთა ზოგადი კომენტარებისა და ზოგადი რეკომენდაციების კრებული, გაეროს დოკუმენტები HRI/GEN/1/Rev.1 at 84 (1994).

ბისა და განათლების პროგრამები, რათა შეიცვალოს ქალისა და მამაკაცის როლსა და სტატუსთან დაკავშირებით დამოკიდებულება.

დაცვითი ზომები, მათ შორის თავშესაფრის მიცემა, რჩევა, რეაბილიტაციისა და დანშარების სამსახურები იმ ქალებისათვის, რომლებიც განიცდიან ძალადობას ან რისკის წინაშე დგანან.

2. კანონის წინაშე თანასწორობა – ეს არის სამართლის საერთო პრინციპი, რომელიც გულისხმობს კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობას და იმას, რომ ყველა ადამიანი ერთნაირად უნდა იყოს დაცული ყველა სახის დისკრიმინაციისგან, მათ შორის სექსუალური დისკრიმინაციისგანაც. ეს დოქტრინა დაკავშირებულია ერთნაირ დაცვასა და თანასწორობის პრინციპთან.

თუ ქალის დისკრიმინაციის ფაქტი აღმოჩნდება სამართალდამცავ ორგანოებში, შესაძლოა, რომ სასელმწიფოს დაეკისროს ვალდებულება საერთაშორისო სამართლის დარღვევისა და თანასწორობის პრინციპისათვის.

ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენციის (CEDAW) მე-2 მუხლი მოითხოვს მხარე სასელმწიფოებისგან „ყველა შესატყვისი საშუალებით დაუყოვნებლივ განასორციელონ ქალის დისკრიმინაციის ლიკვიდაციის

პოლიტიკა“¹, რაც ასევე გულისხმობს ვალდებულებას „თავი შეიკავონ ქალთა მიმართ ყოველგვარი დისკრიმინაციული მოქმედების ან პრაქტიკისაგან, და სასელმწიფო ორგანოებისა და დაწესებულებების მოქმედება ამ ვალდებულების შესაბამისად უზრუნველყონ“; ასევე, „მიიღონ ყველა საჭირო ზომა, საკანონმდებლოს ჩათვლით, იმ მოქმედი კანონების, დადგენილებების, ჩვეულებებისა და პრაქტიკის შესაცვლელად ან გასაუქმებლად, რომელიც ქალის დისკრიმინაციას აწესებს“.

3. ოჯახში ძალადობა, როგორც წამების ფორმა – სასელმწიფოები ვალდებული არიან დასჯადად გამოაცხადონ ოჯახში ძალადობა და განიხილონ ის როგორც წამების ფორმა. ამ შესედეულების მიმდევარნი ამტკიცებენ, რომ ოჯახში ძალადობა წამებაა და შესაბამისად უნდა მოგვარდეს. არგუმენტი იმაში მდგომარეობს, რომ სიმძიმესა და სასელმწიფოს ვალდებულებებზე დაყრდნობით, სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტისა და წამების, არაჰუმანური და დამამცირებელი მოპყრობის ან სასჯელის შესახებ კონვენციის თანახმად, ოჯახში ძალადობა, შესაძლოა, განსილულ იქნას, როგორც წამება, სასტიკი, არაჰუმანური ან დამამცირებელი მოპყრობა ან სასჯელი.

ამტკიცებენ, რომ ოჯახში ძალადობა მოიცავს ისეთ ოთხ ელემენტს, რომლის გამოც ის წამებას წარმოადგენს:

¹ იხ: http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/opt_cedaw.htm

- ✎ ის იწვევს ძლიერ ფიზიკურ ან მორალურ ტანჯვას, იგი ჩადენილია: განზრახ;
- ✎ გარკვეული მიზნებისთვის;
- ✎ ოფიციალური პირების მიერ გარკვეული ფორმით, პასიური ან აქტიური ფორმით.

ამ არგუმენტის მსარდაბქერები მიიჩნევენ, რომ ოჯახში ძალადობა გაგებულ უნდა იქნას, როგორც წამების ფორმა და ნაკლები სიმძიმის შემთხვევაში, როგორც სასტიკი მოპყრობა. ეს შესედეულება იმსახურებს ყურადღებას, როგორც სპეციალური მომსხენებლისგან, ასევე იმ ორგანობისგან, რომლებიც იძიებენ ასეთ დარღვევებს, შესაძლოა, შესაფერის არასამთავრობო ორგანობებსა და იურისტებთან ერთად.

ამ ვალდებულებათა შესასრულებლად სასელმწიფოები იყენებენ სუთ მიდგომას:

1. **საკანონმდებლო** – შესაფერისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე აქტების მიღება, რომლებიც შეესება ოჯახში ძალადობას. სსვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ძალადობასთან ბრძოლისთვის შესაფერისი საკანონმდებლო ბაზის შექმნა;
2. **ადმასრულებელი** – ისეთი მექანიზმების დაწესება, რომელიც შესაძლებელს ხდის კანონების აღსრულებას და სამართლებრივ გარანტიებს გახდის ეფექტურს და არა ილუზიურსა და თეორიულს;
3. **მსხვერპლთა დაცვის დაწესებულებების დაარსება** – სასელმწიფოები ვალდებულნი არიან ისე გაანაწი-

ლონ ფინანსები, რომ დააარსონ დაწესებულებები, რომლებიც უკვე მსხვერპლთ დაცემარებიან და თავიდან აიცილებენ სელახლა მსხვერპლად ქცევას;

4. **ცნობიერების ამაღლების კამპანია** – სპეციალური პროგრამების, ტრენინგების, სამუშაო შესვედრების ჩატარება, რომელიც მიაწვდის ადამიანებს ინფორმაციას საშიშროების და „თავდაცვის“ მექანიზმების შესახებ;
5. **საზოგადოებრივი დაგმობა** – სელი შეუწყოს ისეთი გარემოს შექმნას, სადაც საზოგადოება თავად დაგმობს ოჯახში ძალადობის ფაქტებს – ე.წ. „შეუწყნარებლობა“.

4.3 პრაქტიკული ინფორმაცია

დეკლარაციის განმარტება

„დეკლარაცია“ გამოიყენება მრავალი საერთაშორისო ინსტრუმენტის მიმართ, თუმცა დეკლარაციები ყოველთვის არ არის სამართალსაუვალდებულო. ამ ტერმინს სშირად ირჩევენ რათა მიანიშნონ, რომ მსარეები მიზნად არ ისახავენ იურიდიული ძალის მქონე ვალდებულების შექმნას, არამედ, უბრალოდ, სურთ ცალკეული მისწრაფებების გაცხადება. უფლებები, რომლებიც განსაზღვრულია დეკლარაციაში, სრული სამართლებლივი ძალა რომ ჰქონდეს, უნდა იყოს დაწერილი კონვენციების სასელწოდებით ცნობილ დოკუმენტებში

(ასევე მათ უწოდებენ სელშეკრულებებსა და პაქტებს), რომელნიც აფუძნებენ საერთაშორისო ნორმებს. როდესაც მთავრობა ხელს აწერს კონვენციას ის ხდება სამართლებრივად ვალდებული, რომ დაიცვას ეს სტანდარტები.

კონვენციის განმარტება

კონვენცია სავალდებულო ძალის მქონე შეთანხმებაა მხარეებს შორის, რომელიც აგრეთვე გამოიყენება პაქტის და სელშეკრულების სახელწოდებით. კონვენციები უფრო ძლიერია, ვიდრე დეკლარაციები, რადგან ისინი მთავრობებისთვის სამართლებრივად სავალდებულოა. ამ დოკუმენტზე ხელმოწერა სახელმწიფოსთვის კონვენციის დებულებათა სავალდებულოდ განდომის პირველი ნაბიჯია.

მთავრობის მოთხოვნით ხელმოწერის დროს ისინი აგრეთვე თანხმდებიან, რომ თავი შეიკავონ კონვენციის საწინააღმდეგო ქმედებებისგან. იმისათვის, რომ სახელმწიფოს დაეკისროს პასუხისმგებლობა კონვენციის დებულებების შესასრულებლად, მართო კონვენციაზე ხელმოწერა საკმარისი არ არის. კონვენციათა უმრავლესობა მოითხოვს სახელმწიფოს საკანონმდებლო ორგანოს მხრიდან დამტკიცებას (მიღებას ანუ რატიფიცირებას).

კონვენციის რატიფიცირების შემდეგ მხარე სახელმწიფო პასუხისმგებელია საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე მისი იმპლემენტაციისათვის. იგი იღებს ვალდებულე-

ბას, რომ მისი ეროვნული კანონმდებლობა კონვენციასთან შესაბამისობაში იყოს. აგრეთვე, არსებობს პროცესი, რომლითაც წევრ ქვეყანას შეუძლია კონვენციის რატიფიცირება და დათქმის გაკეთება სპეციფიურ მუხლებზე. რატიფიცირება სელშეკრულებას აძლევს იურიდიულ ძალას.

საერთაშორისო საზედამხედველო ორგანო აკონტროლებს სახელმწიფოს მიერ კონვენციის შესრულებას მთავრობისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების მოხსენებების (ანგარიშების) საშუალებით. ამ ანგარიშების შესაბამისი ნაწილები ეგზავნებათ გაეროს სპეციალიზებულ სამთავრობოთაშორისო ორგანიზაციებს (როგორცაა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია და შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია) შესამოწმებლად და რეკომენდაციების მისაცემად.

ეს პროცესი აჩვენებს, რომ საერთაშორისო საზოგადოება, როგორც მთლიანობა, აკისრებს სახელმწიფოს პასუხისმგებლობებს და აკონტროლებს მათ შესრულებას. კონვენცია აწესებს სტანდარტებს ეროვნული კანონმდებლობისთვის და სახელმწიფოს საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე ანგარიშვალდებულს ხდის. მთავრობები, რომლებიც არღვევენ კონვენციაში მოცემულ სტანდარტებს შესაძლებელია გაკრიტიკებულ იქნან გაეროს მიერ.

წვერი სახელმწიფოებისათვის კონვენცია მოქმედებს იწყებს მაშინ, როდესაც წვერი ქვეყნების გარკვეული რაოდენობა მას მიიღებს მაგ., სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებათა პაქტი და ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების პაქტი მიღებულია 1966 წელს; თუმცა ისინი ძალაში მხოლოდ 1976 წელს შევიდა, როდესაც 35 წვერი ქვეყნის მიერ იქნა რატიფიცირებული. საქართველოს პარლამენტის მიერ სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებათა პაქტი¹ და ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ უფლებათა პაქტი რატიფიცირებულია 25.01.1994 წელს².

კონვენცია შედგება არა მხოლოდ უფლებათა ჩამონათვალისაგან, არამედ მასში ასახულია კონტროლის და მონიტორინგის მექანიზმები. მონიტორინგისა და ანგარიშვალდებულების პროცედურა იმისთვისაა, რომ ნათელი იყოს, თუ როგორ ასრულებენ მას წვერი ქვეყნები, მთავრობები, რომლებმაც მოახდინეს ამ დოკუმენტების რატიფიცირება.

ხელშეკრულებები ითვალისწინებენ დამოუკიდებელი ექსპერტების ორგანოს შექმნას, რომელიც თვალყურს ადევნებს მთავრობის მხრიდან ხელშეკრულების შესრულებას. სამოქალაქო და პოლიტიკურ საერთაშორისო პაქტის თანახმად შეიქმნა ადამიანის უფლებების კომიტეტი, რომელიც შედგება წვერი სახელმწიფოების 18 დამოუკიდებელი

ბელი ექსპერტისაგან (კომიტეტი არ არის სასამართლო ორგანო, ის კვანძი იურიდიული ორგანოა, რომლის გადაწყვეტილება სარეკომენდაციო ხასიათისაა, მაგრამ სახელმწიფოები, უმრავლეს შემთხვევაში, ასრულებენ). კომიტეტი ამოწმებს იმ სახელმწიფოთა ანგარიშს, რომლებმაც ამ ხელშეკრულებაზე მოაწერეს ხელი და გამოთქვამს კონკრეტულ რეკომენდაციებს ანგარიშზე. კომიტეტმა, აგრეთვე, შესაძლებელია მხედველობაში მიიღოს ერთი წვერი სახელმწიფოს მიერ გამოთქმული უკმაყოფილება მეორე წვერი სახელმწიფოს ვალდებულებათა შეუსრულებლობაზე. სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტი, ფაკულტატური ოქმი (საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებულია 25.01.1994 წელს) უზრუნველყოფს საჩივრის აღძვრის პროცედურას, რომლის მიხედვით პიროვნებებს აქვთ შესაძლებლობა გამოთქვან უკმაყოფილება თავისი მთავრობის მიმართ, რომელიც მოსმენილი იქნება საერთაშორისო ფორუმზე.

ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ დეკლარაცია (DEVAW) ადგენს, რომ სახელმწიფოებმა ქალთა მიმართ ძალადობის აღკვეთისთვის ზომების მიღებისას „უნდა დაგმონ ქალთა მიმართ ძალადობა. დაუშვებელია რაიმე ჩვეულების, ტრადიციისა და რელიგიური შესუფუძვლების მოსმობა ძალადობის აღმოფხვრასთან დაკავშირებით პასუხისმგებლობისთვის თავის არიდების მიზნით“.

მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფოებს აქვთ ვალდებულება განახორციელონ მოქმედებები კანონმდებლობის გაძლიერების

¹ ის: http://www.parliament.ge/files/1359_21958_776138_gaertianebuli.pdf

² ის: http://www.parliament.ge/files/543_7339_179760_543_7339_450402_1994.doc

მიზნით და მიიღონ ახალი კანონები, ბევრი მათგანი ამას არ აკეთებს. უნდა აღინიშნოს, რომ სასელმწიფოებს აქვთ პასუხისმგებლობა უზრუნველყონ ქალთა საკმარისი დაცვა, რათა მათ შეძლონ ძალადობის ფაქტის გაცხადება.

ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის ან შემცირების მიზნით სასელმწიფოთა მიერ გასატარებელი ღონისძიებები მოიცავს:

- ✎ ძალადობასთან დაკავშირებით არსებული კანონმდებლობის გადასინჯვას;
- ✎ პოლიციისა და სასამართლო სექტორების უფლებების წარმომადგენლებისთვის, ექიმებისა და სოციალური მუშაებისთვის გენდერული მგრძობელობის ასამაღლებელი ტრენინგების უზრუნველყოფას, რათა მათ შეძლონ ქალთა მიმართ ძალადობის შეცნობა;
- ✎ თავშესაფარის დაწესებას, სადაც ქალებს დაიფარავენ ძალადობისგან.

ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენცია¹ (CEDAW) მიღებულ იქნა 1978 წლის 18 დეკემბერს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განერალური ასამბლეის მიერ და ის სწორად განისილება, როგორც ქალთა უფლებების საერთაშორისო ბილი. კონ-

ვენცია, როგორც საერთაშორისო სელმწიფოება, ძალაში შევიდა 1981 წლის 3 სექტემბერს, მას შემდეგ, რაც მეოცე სასელმწიფოს მიერ იქნა რატიფიცირებული. კონვენციის რატიფიცირება 170 სასელმწიფომ, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრთა 90% მოახდინა. (საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებულ იქნა პ/დ 22-09-1994 წელს).²

კონვენცია იყო გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ქალთა სტატუსის კომისიის სამუშაოს დაგვირგვინება, რომელიც ოცდაათ წელზე მეტ ხანს გრძელდებოდა. აღნიშნული ორგანო 1946 წელს დაარსდა ქალთა მდგომარეობის მონიტორინგისა და ქალთა უფლებების მხარდაჭერის მიზნით. კომისიის მუშაობამ ქმედითი როლი შეასრულა, რათა ნათელი მოეფინა ყველა იმ სფეროსთვის, რომლებშიც ქალს მამაკაცთან თანაბარი უფლებები არ ჰქონდა მინიჭებული. ქალთა წინსვლისთვის გაწეული ამ ძალისხმევის შემდეგ იყო რამდენიმე დეკლარაცია და კონვენცია, რომელთაგან კონვენცია – „ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ – უმთავრესი და ყველაზე მრავლისმომცველი დოკუმენტია.

კონვენციას მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სელმწიფოებებს შორის. ის ყურადღებას ამახვილებს ქალთა უფლებებზე, რომლებიც მოსახლეობის ნახევარს შეადგენს. კონვენციის არსი გაერთიანებული ერების

¹ ის: http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/cedaw_geo.pdf
ის: <http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/e1cedaw.htm>

² ის: http://www.parliament.ge/files/543_7339_179760_543_7339_450402_1994.doc

ორგანიზაციის მიზნებს ეფუძნება, რაც გულისხმობს ადამიანის ფუნდამენტური უფლებებისა და ქალისა და მამაკაცის თანასწორობის მიმართ რწმენის განმტკიცებას. აღნიშნული დოკუმენტი თანასწორობის არსსა და მისი მიღწევის საშუალებებს განმარტავს. ამ სახით, კონვენცია წარმოადგენს არა მხოლოდ ქალთა უფლებების საერთაშორისო ბილს, არამედ, აღნიშნულ უფლებათა განსასორციელებლად ქვეყნებისთვის სამოქმედო გეგმასაც.

კონვენციის განსორციელების მონიტორინგი სორციელდება ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტის მიერ. კომიტეტის მანდატი და სელშეკრულების განსორციელება განსაზღვრულია კონვენციის 17–30 მუხლებით. კომიტეტი შედგება მთავრობების მიერ დასახელებული 23 ექსპერტისაგან, რომლებიც არჩეულნი არიან მონაწილე სახელმწიფოთა მიერ, როგორც „მაღალი მორალური თვისებების მქონე და კონვენციაში განხილულ საკითხებში კომპეტენტური“ პიროვნებები. მონაწილე სახელმწიფოებს მინიმუმ ოთხ წელიწადში ერთხელ მოეთხოვებათ, რომ კომიტეტს წარუდგინონ ეროვნული ანგარიში, რომელშიც მითითებული იქნება კონვენციის პირობების განსასორციელებლად მათ მიერ გატარებული ღონისძიებები.

ყოველწლიური სესიის განმავლობაში კომიტეტის წევრები განიხილავენ ანგარიშებს მთავრობის წარმომადგენლებთან ერთად და იკვლევენ სფეროებს შემდგომი საქმიანობისათვის კონკრეტული ქვეყნების მიხედვით. კომიტეტი ასევე აძლევს ზოგად რეკომენდაციებს მონაწილე სახელმწიფო-

ებს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის აღმოფხვრის საკითხებზე.

ქვეყნებს, რომლებმაც კონვენცია მიიღეს ან მიუერთდნენ მას, აკისრიათ სამართლებრივი ვალდებულება მისი პირობების პრაქტიკაში გატარებისათვის.

ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენციის რატიფიცირებაზე დათქმა უფრო მეტ ქვეყანას აქვს გაკეთებული, ვიდრე სხვა სახის ადამიანის უფლებათა სელშეკრულებაზე.

ადამიანის უფლებათა კომიტეტის დასკვნითი შენიშვნები (ამონარიდი)

*ადამიანის უფლებათა კომიტეტი,
ოთხმოცდამეთერთმეტე სხდომა*

*(უენევა, 2007 წლის
15 ოქტომბერი – 2 ნოემბერი)¹*

სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების პაქტის მე-40 მუხლის შესაბამისად მონაწილე სახელმწიფოების მიერ წარმოდგენილი ანგარიშების განხილვა.

კომიტეტი მიესალმება რა 2006 წლის მაისში „ოჯასში ძალადობის აღკვეთის, ოჯასში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ კანონის მიღებას, გამოთქვამს შეშფოთებას საქართველოში ძალადობის და, კერძოდ, ოჯასში ძალადობის მსხვერპლ ქალთა მნიშვნელოვანი რაოდენ-

¹ www.ungeorgia.ge/userfiles/files/CO.Ge.pdf

ნობის არსებობის გამო, ასევე იმის გამო, რომ მსხვერპლთა დასაცავად დღეისათვის განკუთვნილი ზომები და სამსახურები არ არის საკმარისი. კომიტეტი სინანულით აღნიშნავს, რომ მონაწილე სახელმწიფოს მიანიჭა, რომ პასუხისმგებლობა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის თავშესაფრების მოწყობაზე ძირითადად არასამთავრობო ორგანიზაციებს აკისრიათ და ამასთანავე არ გამოყოფს მათთვის სათანადო დაფინანსებას (მე-3, 23-ე და 26-ე მუხლები).

მონაწილე სახელმწიფომ უნდა განახორციელოს გადაუდებელი ღონისძიებები 2006 წლის კანონის შესასრულებლად, მათ შორის:

ა) შემოიღოს მექანიზმი ოჯახში ძალადობის შემთხვევათა შესახებ კლასიფიცირებული (დენაგრეგირებული) მონაცემების შესაგროვებლად; ეს უნდა იყოს მონაცემები მსხვერპლთა და მოძალადეთა სქესის, ასაკისა და ოჯახური ურთიერთობის შესახებ, ასევე ჩატარებული გამოძიებებისა და სამართლებრივი დევნის შესახებ. ეს ინფორმაცია საჯარო უნდა გახდეს;

ბ) სასწრაფოდ გამოიძიოს ოჯახში ძალადობასთან და ქალების მიმართ ძალადობის სხვა აქტებთან (როგორც არის საცოლის მოტაცება და გაუპატიურება) დაკავშირებული საჩივრები და განხორციელდეს სისსლისსამართლებრივი დევნა მოძალადეთა წინააღმდეგ;

და

გ) განახორციელოს ყველა აუცილებელი ღონისძიება, რათა დაიცვას ოჯახში ძალად-

ობის მსხვერპლნი, მათ შორის, დააარსოს საჭირო რაოდენობით სათანადო თავშესაფრები მთელ ქვეყანაში.

ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთოევროპული კამპანიის წამოწყება

ევროპის საბჭოს ერთ-ერთი მთავარი საზრუნავია ადამიანის უფლებების დაცვა და ცნოვრებაში მათი განხორციელება. ქალების მიმართ ძალადობა, მათ შორის ოჯახში ძალადობა, ძირს უთხრის იმ ძირითად ფასეულობებს, რომლებსაც ევროპის საბჭო ემყარება. ევროპის საბჭომ, კერძოდ კი, მისმა ქალებისა და მამაკაცების თანასწორობის საორგანიზაციო კომიტეტმა, წამოიწყო მთელი რიგი ინიციატივები ძალადობისგან ქალების დაცვის ხელშეწყობის მიზნით. 1993 წელს ქალებსა და მამაკაცებს შორის თანასწორობის საკითხებზე ჩატარებული ევროპულ მინისტრთა მე-3 კონფერენცია მიემდგნა მედიითა და სხვა საშუალებებით საზოგადოებაში ქალების მიმართ ძალადობის აღმოსაფხვრელად სტრატეგიის შემუშავებას. 1997 წელს, ევროპულ მინისტრთა მე-3 კონფერენციის რეკომენდაციების შესრულების პროცესში, შემუშავდა სამოქმედო გეგმა ქალების მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველად, რომელიც მიზნად ისახავდა სტრატეგიული ბაზის უზრუნველყოფას წევრ სახელმწიფოთა ხელისუფლებებისთვის. სამოქმედო გეგმას 2002 წლის აპრილში მოჰყვა ძალადობისგან ქალების

დაცვის შესახებ ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოებისთვის მინისტრთა კომიტეტის №Rec (2002)5 რეკომენდაციის მიღება.¹ ეს პირველი საერთაშორისო სამართლებრივი ინსტრუმენტია, რომელიც გვთავაზობს მსოფლიო მასშტაბის სტრატეგიას ძალადობის თავიდან ასაცილებლად, მსხვერპლთა დასაცავად და ვრცელდება სქესის ნიშნით ძალადობის ყველა ფორმაზე. რეკომენდაცია მოუწოდებს მთავრობებს მიაწოდონ ევროპის საბჭოს ინფორმაცია მათ მიერ ქალების მიმართ ძალადობის აღმოსაფხვრელად განსორციელებული ღონისძიებების შესახებ. ამისათვის, 2005 წელს ჩამოყალიბდა მონიტორინგის სისტემა ამ სფეროში პროგრესის შესაფასებლად და დაეგზავნა წევრ სახელმწიფოებს. ამ სისტემის შეჯამება მოცემულია 2006 წლის განათხვავებულ გამოქვეყნებულ დოკუმენტში „ქალების მიმართ ძალადობასთან ბრძოლა – ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში განსორციელებული ღონისძიებების ანალიზი“.² ქალების მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის ვალდებულების დასადასტურებლად ევროპის საბჭოს სახელმწიფოებისა და მთავრობების მეთაურებმა მესამე სამიტზე (ვარშავა, 2005 წლის 16-17 მაისი) მიიღეს სამოქმედო გეგმა.³

გეგმა გულისხმობს ორ კონკრეტულ ღონისძიებას ქალების მიმართ ძალადობის,

მათ შორის ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველად:

✎ ქალების მიმართ ძალადობის მათ შორის ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველად სამუშაო ჯგუფის ჩამოყალიბებას წევრი სახელმწიფოების მიერ ამ სფეროში მიღწეული წინსვლის შესაფასებლად და მექანიზმების შემოღებას საერთოევროპულ დონეზე მიღწევების შესაფასებლად სამოქმედო წინადადებების შემუშავების მიზნით;

✎ ქალების მიმართ ძალადობის, მათ შორის ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთოევროპული კამპანიის წარმართვას სხვა ევროპულ და სახელმწიფო ორგანიზაციებთან, მათ შორის არასამთავრობო ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობით. სამოქმედო გეგმის შესაბამისად 2006 წლის დასაწყისში ქალების მიმართ ძალადობის თავიდან აცილებისა და მასთან ბრძოლის სფეროში შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომელშიც შევიდა რვა საერთაშორისო ექსპერტი. გარდა წევრი სახელმწიფოების მიერ ამ სფეროში მიღწეული წინსვლისა და მიღწევების შესაფასებლად მექანიზმების შემოღებისა, სამუშაო ჯგუფმა მოამზადა ევროპის საბჭოს ქალების მიმართ ძალადობის, მათ შორის ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის კამპანიის პროექტი. პროექტი ევრო-

¹ იხ: <http://portal.coe.ge/downloads/violence/Fact%20Sheet.pdf>

² იხ: <http://portal.coe.int/stopviolence/intergov>

³ იხ: <http://www.coe.int/stopviolence/intergovma>,

პის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა 2006 წლის 21 ივნისს დაამტკიცა. იგი კამპანიის განხორციელების სა-
სწავლამდგანელო იქნება.

მიუხედავად Rec (2002)5 რეკომენდაციის და-
ნართში¹ მოცემული განმარტებისა ტერმი-
ნი „ქალების მიმართ ძალადობა“ გაგებულ
უნდა იქნას, როგორც სქესის ნიშნით ძალა-
დობის ნებისმიერი აქტი, რომელიც იწვევს
ან შესაძლოა გამოიწვიოს ქალებისათვის
ფიზიკური, სექსუალური თუ ფსიქოლოგიუ-
რი ზიანი ან ტანჯვა.

ძალადობაში იგულისხმება ამგვარი აქტე-
ბით *მუქარა, იძულება ან თავისუფლების*
თვითნებური წართმევა სასოგადოებრივ თუ
პირად ცხოვრებაში, იგულისხმება, აგრეთვე,
„ძალადობა ოჯახში“, მათ შორის ფიზიკუ-
რი და მორალური აგრესია, ემოციური და
ფსიქოლოგიური შეურაცხყოფა, გაუპატიუ-
რება და სექსუალური ძალადობა, ინცენტი
(აღრევა, სქესობრივი კავშირი უახლოეს ნა-
თესავეებს შორის), მეუღლის, რეგულარული
თუ შემთხვევითი პარტნიორის გაუპატიუ-
რება, ღირსების სახელით ჩადენილი და-
ნაშაული, ქალთა სქესობრივი ორგანოების
დამაზინჯება და სქესობრივი აქტის დროს
ტკივილის მიყენება, ასევე, ქალებისათვის
მავნებელი სხვა ტრადიციული პრაქტიკა,
როგორცაა ძალდატანებითი ქორწინება.

ქალების მიმართ ძალადობა, მათ შორის
ოჯახში ძალადობა, სქესის საფუძველზე

აღამიანის უფლებების დარღვევის ერთ-
ერთი ყველაზე უფრო სერიოზული ფორ-
მაა. იგი ართმევს ქალს შესაძლებლობას
ისარგებლოს ძირითადი თავისუფლებებით.
სქესის გამო ქალების ფიზიკური, სექსუა-
ლური და ფსიქოლოგიური შეურაცხყოფა
ოჯახში თუ ახლობლურ ურთიერთობაში,
ქალების მიმართ ძალადობა, ქალებსა და
მამაკაცებს შორის თანასწორობისთვის სე-
რიოზული დაბრკოლებაა. მიუხედავად პო-
ლიტიკასა და პრაქტიკაში განვითარებული
პოზიტიური მოვლენებისა, ქალების მიმართ
ძალადობის სხვადასხვა ფორმა ჯერ კი-
დეც ფართოდაა გავრცელებული ევროპის
საბჭოს წევრი სახელმწიფოების სასოგა-
დოებათა ყველა დონეზე. ქალების მიმართ
ძალადობის ამსახველი ციფრები გვაძლევს
საშუალებას ვივარაუდოთ, რომ ყველა
ქალს ერთი მესუთედებიდან ერთ მეოთხედამ-
დე ზრდასრული სიცოცხლის განმავლობა-
ში ერთხელ მაინც გამოუცდია ფიზიკური
ძალადობა, ხოლო ერთ მეათედზე მეტს
გამოუცდია სექსუალური ძალადობა ფი-
ზიკური ძალის გამოყენებით. დამატებითი
მონაცემების ანალიზის მიხედვით ქალების
დაახლოებით 12%-15%-ზე 16 წლის ასა-
კის შემდეგ განხორციელებულა ძალადობა
ოჯახში. მრავალი ქალი განიცდის ფიზი-
კურ და სექსუალურ ძალადობას ყოფილი
პარტნიორებისგან მასთან დაშორების შემ-
დეგაც კი².

1 <http://portal.coe.ge/downloads/violence/Campaign%20blueprint.pdf>

2 <http://portal.coe.ge/downloads/violence/Fact%20Sheet.pdf>

კამპანიის ამოცანები:

კამპანიის პროექტი, რომელიც სახელმწიფოებს მოუწოდებს №Rec (2002) 5 რეკომენდაციაში მითითებული ყველა ღონისძიების განსორციელებისთვის მაღალი პოლიტიკური ნების გამოვლენას, განსაზღვრავს მის **ოთხ თემატურ სფეროს:**

- ✎ საკანონმდებლო და სტრატეგიული ზომები;
- ✎ მსხვერპლთათვის დახმარების გაწევა და მათი დაცვა;
- ✎ მონაცემთა შეგროვება;
- ✎ საზოგადოებაში ცოდნის დონის ამაღლება.

კამპანიის პროექტი წევრ სახელმწიფოებს მოუწოდებს კამპანიის მსვლელობის განმავლობაში მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწიონ ამ სფეროში. ამისათვის მათ სთავაზობენ შეაფასონ საკუთარი მიდგომა ოჯახში ძალადობის თავიდან აცილებისა და მასთან ბრძოლის მიმართ და დაადგინონ ნებისმიერი ნაკლოვანებები, რომლებიც უნდა გამოსწორდეს შესატყვისი ღონისძიებების განსორციელებით.

კამპანიის „მესიჯები“

კამპანია მიზნად ისახავს შემდეგი ოთხი „მესიჯის“ გავრცელებას:

- ✎ ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლა საზოგადოების გაერთიანებულ ძალისხმევას საჭიროებს;

- ✎ ოჯახში ძალადობა ადამიანის უფლებათა დარღვევაა;
- ✎ ოჯახში ძალადობა სერიოზულად ვნებს ქალებს და ზიანს აყენებს მთლიანად საზოგადოებას, მათ შორის მომავალ თაობებსაც;
- ✎ ოჯახში ძალადობის საკითხი საჭიროებს ქალების მიმართ ძალადობასთან ბრძოლაში მამაკაცების აქტიურ მონაწილეობას.

კამპანიის განსორციელება

კამპანია შედგება სამი ასპექტისაგან: სამთავრობოთაშორისო, საპარლამენტო და ადგილობრივი და რეგიონული. მას ანორციელებს ევროპის საბჭო და მისი წევრი სახელმწიფოები, ძალადობისგან ქალების დაცვაში ჩართულ სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან პარტნიორობით.

ევროპის საბჭო

ევროპის საბჭოს სხვადასხვა უწყება ანორციელებს შემდეგ ღონისძიებებს:

- ✎ სემინარების ჩატარება რეგიონებში ინფორმაციის გავრცელებისა და ცოდნის დონის ასამაღლებლად;
- ✎ წევრ სახელმწიფოთა ეროვნული კოორდინატორების შესვენებების ჩატარება;
- ✎ ღონისძიებების ჩატარება, რომლებშიც მონაწილეობას მიიღებენ წევრ სახელმწიფოთა პარლამენ-

ტები სლოგანით: „ქალთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში გაერთიანებული პარლამენტები“;

 ღონისძიების ჩატარება, რომლებშიც მონაწილეობას მიიღებს ევროპის ადგილობრივი და რეგიონული მმართველობის ორგანოთა კონგრესი.

წვერი სახელმწიფოები

კამპანიის მსვლელობისთვის წვერ სახელმწიფოებს მოუწოდებენ განასორციელონ შემდეგი ღონისძიებები:

დანიშნონ მაღალი რანგის თანამდებობის პირები (უმაღლესი პოლიტიკური თანამდებობის პირი მთავრობაში, რომელსაც ესება გენდერული თანასწორობის საკითხი) და ეროვნული კოორდინატორი (საშუალო დონის საჯარო მოხელე) ევროპის საბჭოს კამპანიისა და სახელმწიფო მასშტაბის კამპანიების წარმართვის მიზნით;

წამოიწყონ სახელმწიფო მასშტაბის კამპანიები ევროპის საბჭოს კამპანიის პარალელურად ან მისი გაგრძელების სახით, რომლებიც მიზნად დაისახავს ქვეყანაში არსებული სიტუაციის შეფასებასა და კამპანიის პროექტზე დაყრდნობით კონკრეტული ამოცანების განსაზღვრას;

კამპანიის ფარგლებში მიმდინარე ღონისძიებებისა და მიღწევების შესახებ ანგარიში ჩააბარონ ქალების მიმართ ძალადობის,

მათ შორის ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის მიზნით შექმნილ ევროპის საბჭოს სამუშაო ჯგუფს.

საერთაშორისო სამთავრობო ორგანიზაციები

განსაზღვრავენ თანამშრომლობის სფეროებს ღონისძიებების ერთმანეთთან დასაკავშირებლად და ერთიანი შედეგის მისაღებად.

არასამთავრობო ორგანიზაციები

ევროპის საბჭო მჭიდროდ ითანამშრომლებს იმ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რომლებიც აქტიურად არიან ჩაბმულნი ქალების მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

კამპანიის დაწყება და სანგრძლივობა

კამპანია დაიწყო 2006 წლის 27 ნოემბერს მადრიდში გამართული მაღალი დონის კონფერენციის მსვლელობისას და 2008 წლის მარტში დასრულდა.

სახელმწიფო ვალდებულებები

მიუხედავად იმისა, რომ ოჯახში ძალადობა გლობალური პრობლემაა, რომელმაც დაა-

ავადა ყველა სექტორი, კლასი, კულტურული და ეკონომიკური სტატუსი და მის აღმოსაფხვრელად აუცილებელია ეფექტური ზომების მიღება, არც საერთაშორისო და არც ეროვნულ სამართალს არ შეუძლია დაარეგულიროს ეს პრობლემა.

საქართველოში 90-იანი წლების ბოლოს ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციების აქტიუზაციის შემდეგ და პარლამენტის სპიკერთან არსებული გენდერული თანასწორობის საკონსულტაციო საბჭოს ინიციატივით გადაიდგა პირველი ნაბიჯები ოჯახში ძალადობის პრევენციისათვის. 2006 წლის 25 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“¹. კანონში მოცემულია ოჯახში ძალადობის განმარტება და მოყვანილია სახელმწიფო მექანიზმები, რომლებიც იცავს მსხვერპლს მოძალადისგან. მაგალითად, შემოტანილ იქნა დამცავი და შემაკავებელი ორდერი, რომელიც შესაძლებლობას აძლევს პოლიციასა და სასამართლოს სწრაფად მოახდინოს რეაგირება ოჯახში ძალადობის ფაქტზე, ესმარება მსხვერპლს და ზღუდავს მოძალადის ქმედებებს. თუმცა, დღემდე კანონი სრულფასოვნად ვერ მოქმედებს, მაგალითად, 2008 წლის 1 იანვარს უნდა გასსნილიყო სარეაბილიტაციო ცენტრი მოძალადეთა დროებითი განთავსებისათვის, სადაც მათ აღმოუჩენდნენ ფსიქოლოგიურ დახმარებას,

მაგრამ სახელმწიფო ბიუჯეტში არ იქნა გათვალისწინებული ამ ღონისძიებათა დაფინანსება.

შეიძლება ითქვას, რომ ამ საკითხზე დუმს საერთაშორისო სამართალი – არ არსებობს საერთაშორისო კონვენცია, რომელიც ეხება უშუალოდ ოჯახში ძალადობას. ასეთი გათვალისწინებლობა საერთაშორისო სამართალში აისახება ეროვნულ დონეზეც, როდესაც ხელისუფლება სწორად არც კი აღიარებს ოჯახში ძალადობას, როგორც დანაშაულს.

ნიშნავს თუ არა ეს, რომ საერთაშორისო სამართალი აყოფნებს სახელმწიფოებისთვის ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლის ვალდებულებების დაწესებას? ამ კითხვაზე პასუხი უარყოფითია. საერთაშორისო სამართალი აღიარებს პრობლემის არსებობას, მაგრამ პოლიტიკური ნების არარსებობა ხელს უშლის სავალდებულო იურიდიული ძალის მქონე საერთაშორისო დოკუმენტის მიღებას (კონვენციის მიღება იგეგმება).

ნათელია, რომ საერთაშორისო სამართალი საკმარისად არ არეგულირებს ოჯახში ძალადობას, მაგრამ ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლისათვის შეიძლება ზოგადი სასიათის საერთაშორისო კონვენციების გამოყენება ანალოგიით. ეს განსაკუთრებით მაშინაა შესაძლებელი, როდესაც სახელმწიფოთა ვალდებულებასზე ვსაუბრობთ, რადგანაც ინდივიდის უფლებას, ცხოვრობდეს პიროვნული უსაფრთხოების ატმოსფეროში, შიშის გარეშე, თან ახლავს სახელმწიფოთა ვალდებულება დაიცვას პირი ძალადობისგან, სადაც არ უნდა სდებოდეს

¹ http://intranet.parliament.ge/index.php?kan_det=det&kan_id=1889&lang_id=GEO&sec_id=69

იგი, და განსაკუთრებით, თუკი ძალადობა სდება ოჯახში.

მრავალ ქვეყანას აქვს კანონმდებლობა ძალადობის სწავდასწავა ფორმებთან ბრძოლისათვის. თითქმის ყველა ქვეყნის კონსტიტუცია განსაზღვრავს იმ უფლებებსა და თავისუფლებებს, რაც ამ ქვეყანაში ადამიანებს გააჩნიათ. კონსტიტუციები ასევე შეიძლება განსაზღვრავდეს **სახელმწიფოს პასუხისმგებლობას ამ უფლებების პატივისცემისა და უზრუნველყოფისათვის.** სამწუხაროდ, ასეთი კანონები ყოველთვის ან არ არსებობენ, ან ყოველთვის ეფექტურად არ სდება მათი აღსრულება, ან არ ფარავენ ძალადობის ყველა ფორმას.

1995 წლის აგვისტოში ძალაში შევიდა საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული საქართველოს კონსტიტუცია.¹ მან ახალი სიტყვა თქვა ქვეყნის დემოკრატიული განვითარების გზაზე, განსაზღვრა ადამიანის უფლებების პრიმატი სახელმწიფოში და როგორც ეს გამოცდილ დასავლურ დემოკრატიებშია მიღებული, სახელმწიფო დაავალდებულია პასუხისმგებლობით თითოეული მოქალაქის წინაშე.

კონსტიტუციის მე-7 მუხლის თანახმად „სახელმწიფო იცავს ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებებსა და თავისუფლებებს, როგორც წარუვალ და უზენაეს ადამიანურ ღირებულებებს“. საქართველოს კონსტიტუცია შეიცავს ადამიანის უფლებების ცალკე II თავს, სადაც დაფიქსირებულია

ლია და აღიარებულია ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები, ანუ ის შეიცავს ქართულ „უფლებათა ბილს“.

კონსტიტუცია ნაწილად უსვამს ყველა სფეროში თანასწორობას და კრძალავს დისკრიმინაციას, ასევე, წარმოაჩენს თუ როგორია სახელმწიფოს სედეა ოჯახთან, როგორც ერთობასთან დაკავშირებით, აცხადებს რა მის სასიცოცხლო მნიშვნელობას და აწესებს ოჯახის დაცვის ვალდებულებას. ეს დებულებები სახელმძღვანელო პრინციპებს წარმოადგენს სხვა კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტებისათვის.

✎ **მუხლი 14.** ყველა ადამიანი დაბადებით თავისუფალია და კანონის წინაშე თანასწორია განურჩევლად რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა, საცხოვრებელი ადგილისა.

✎ **მუხლი 15.** სიცოცხლე ადამიანის სულშეუვალი უფლებაა და მას იცავს კანონი. სიკვდილით დასჯა აკრძალულია.

✎ **მუხლი 16.** ყველას აქვს საკუთარი პიროვნების თავისუფალი განვითარების უფლება.

✎ **მუხლი 17.** ადამიანის პატივი და ღირსება სულშეუვალია. დაუშვებელია ადამიანის წამება, არაპუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახველი მოპყრობა და სასჯელის გამოყენება. დაუშ-

¹ http://www.parliament.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=69&kan_det=det&kan_id=23

ვებელია დაკავებული თუ სხვაგვარად თავისუფლება შეზღუდული პირის ფიზიკური ან ფსიქიკური იძულება.

მუსლი 36. ქორწინება ემყარება მეუღლეთა უფლებრივ თანასწორობასა და ნებაყოფლობას. სასელმწიფო სელს უწყობს ოჯახის კეთილდღეობას. დედათა და ბავშვთა უფლებები დაცულია კანონით.

მუსლი 39. საქართველოს კონსტიტუცია არ უარყოფს ადამიანისა და მოქალაქის სხვა საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებებს, თავისუფლებებსა და გარანტიებს, რომლებიც აქ არ არის მოხსენიებული, მაგრამ თავისთავად გამომდინარეობენ კონსტიტუციის პრინციპებიდან.

საქართველოს კონსტიტუცია ასახავს ადამიანის უფლებების საერთაშორისო ინსტრუმენტების პრინციპებსა და სტანდარტებს. ის არეგულირებს საერთაშორისო და ეროვნულ სამართლის საკითხებს და აცხადებს საერთაშორისო სამართლის პრიმატს. კონსტიტუციის მე-6 მუსლის მე-2 პუნქტის თანახმად „საქართველოს კანონმდებლობა შეესაბამება საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებს და ნორმებს. საქართველოს საერთაშორისო სელშეკრულებას ან შეთანხმებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, აქვს უპირატესი იურიდიული ძალა შიდასასელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ“. ამგვარი ჩანაწერი

კონსტიტუციაში ქმნის ძალიან სელსაყრელ პირობას კონვენციის მოთხოვნათა ცსოვრებაში გასატარებლად. პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული კონვენცია სდება ეროვნული კანონმდებლობის ნაწილი და სხვა შიდასასელმწიფოებრივი კანონების მიმართ უპირატეს ძალას იძენს, რაც ნიშნავს, რომ საკანონმდებლო აქტი, რომელიც არ შეესაბამება კონვენციის ნორმებს, კანონმდებლობით დაცული მექანიზმების ამოქმედებისას ბათილად იცნობა. ამგვარი მიდგომა საერთაშორისო აქტების მიმართ ე.წ. „აბსოლუტური მიდგომით“ არის ცნობილი.

სამოქმედო გეგმების მოკლე ექსკურსი

1999 წელს პრეზიდენტის მიერ მიღებულ იქნა ბრძანებულება¹ №511 „საქართველოში ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ“. ეს არის პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტი, რომელიც რეკომენდაციას აძლევს და ავალდებულებს სამთავრობო სტრუქტურებს მოამზადონ ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებელი სამოქმედო გეგმა. ბრძანებულება მიმართავს საქართველოს კონსტიტუციის, ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სელშეკრულებებისა და პეკინის სამოქმედო გეგმას და ასახავს ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად სამომავლო ქმედებას.

¹ <http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/003.pdf>

პრეზიდენტის ბრძანებულება №511

„საქართველოში ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესების თაობაზე“, 1999 წ.

დებულება 3 რეკომენდაციას აძლევს ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესების უზრუნველყოფის სახელმწიფო კომისიას მოამზადოს ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლის სამწლიანი გეგმა. ამ გეგმაში გათვალისწინებულ უნდა იქნას კრიზის-ცენტრებისა და საკონსულტაციო სამსახურების შექმნა, ასევე, მსხვერპლთა რეინტეგრაციისა და რეაბილიტაციის პროგრამების შემუშავება.

დებულება 4 ავალდებულებს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და საქართველოს გენერალურ პროკურატურას მთელი ქვეყნის მასშტაბით მოაგროვონ ოჯახში ძალადობის შესახებ მონაცემები.

იგივე მიდგომაა გამოვლენილი პრეზიდენტის 2000 წლის №64 ბრძანებულებაში – „ქალთა მიმართ ძალადობასთან ბრძოლის სამოქმედო გეგმის დამტკიცების თაობაზე“. ეს ბრძანებულება განსაზღვრავს მისაღწევ მიზანსა და ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის სტრატეგიას. ეს არის კომპლექსური გეგმა, რომელიც უნდა განხორციელდეს სწავლასა და სამთავრობო უწყებების მიერ 2000-2002 წლებში.

პრეზიდენტის 2000 წლის №64 ბრძანებულებაში „ქალთა მიმართ ძალადობასთან ბრძოლის სამოქმედო გეგმის დამტკიცების თაობაზე“.

დებულება 1 ავალდებულებს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, გენერალურ პროკურატურას, სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტს, სასახლსო დამცველის ოფისს – მოაგროვონ ქვეყნის მასშტაბით ოჯახური ძალადობის თაობაზე მონაცემები;

დებულება 2 ავალდებულებს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, იუსტიციის სამინისტროს, გენერალურ პროკურატურას, საქართველოს პარლამენტს სრულ შესაბამისობაში მოიყვანონ საქართველოს კანონმდებლობა პეკინის სამოქმედო პლატფორმასთან და საკანონმდებლო წესით გამოაცხადონ ქალთა მიმართ ძალადობა ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების დარღვევად.

დებულება 3 ავალდებულებს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, იუსტიციის სამინისტროს, განათლების სამინისტროს მიიღონ ზომები, რათა საზოგადოებამ გააცნობიეროს, რომ ქალთა მიმართ საზოგადოებაში თუ ოჯახში ჩადენილი ძალადობა, არის დანაშაული და ისჯება.

საქართველოს მთავრობის განკარგულება №406¹

30 ივლისი, 2007

ოჯახში ძალადობის აღკვეთისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების კონკრეტული ღონისძიებების სპეციალური გეგმის დამტკიცების შესახებ

1. „საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტისა და მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის, „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების სრულყოფილი საკანონმდებლო ბაზის შექმნის, არსებული სარეგულაციური ადმინისტრაციის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების საინფორმაციო საგანმანათლებლო საქმიანობის განხორციელებისა და მსხვერპლთა რეაბილიტაციის მიზნით დამტკიცდეს ოჯახში ძალადობის აღკვეთისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციის თვალსაზრისით განსახორციელებელ ღონისძიებათა 2007-2008 წლების თანდართული სამოქმედო გეგმა.
2. განკარგულება ძალაშია სელმოწერის დღიდან.

პრემიერ-მინისტრი ზურაბ ნოღაიდელი

დამტკიცებულია
საქართველოს მთავრობის
2007 წლის 30 ივლისის
№406 დადგენილებით

¹ http://www.government.gov.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=98&info_id=27243

**ოჯახში ძალადობის აღკვეთისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციის თვალსაზრისით
განსახორციელებელ ღონისძიებათა 2007-2008 წლების სამოქმედო გეგმა**

№	მიზანი	ამოცანა	საქმიანობა	შემსრულებელი	შესრულების ვადა
1	ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების თაობაზე არსებული სამართლებრივი ბაზის სრულყოფა	ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების მიზნით შექმნილი ახალი ინსტიტუტებისათვის სამართლებრივი ბაზის შესაქმნელად სამართლებრივი ბაზის სრულყოფა	1. სოციალური მუშაკის სტატუსისა და ფუნქციის განსორციელებისათვის სამართლებრივი ბაზის მომზადება	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო და ბავშვთა დაცვისა და დეინსტიტუციონალიზაციის სამთავრობო კომისია (არასრულწლოვანთა ოჯახში ძალადობის საკითხებში); შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, კომპეტენციის ფარგლებში; იუსტიციის სამინისტრო, კომპეტენციის ფარგლებში; ასევე, შესაბამისი არასამთავრობო ორგანიზაციები	2007-2008 წწ.
			2. არსებული სოციალური მუშაკებისათვის დროებითი სტატუსის განსაზღვრა და მათი ლეგიტიმაცია	საქართველოს მთავრობა	2007 წლის ბოლომდე
			3. თავშესაფრის სტანდარტების დამტკიცება	შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, სოლო არასრულწლოვანთა ოჯახში ძალადობის საკითხებში განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო და ბავშვთა დაცვისა და დეინსტიტუციონალიზაციის სამთავრობო კომისია	2007 წლის ბოლომდე

ინფორმირებულობა პრობლემატიკის (ოჯახში ძალადობა) თაობაზე

№	მიზანი	ამოცანა	საქმიანობა	შემსრულებელი	შესრულების ვადა
2	ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და დახმარება საინფორმაციო-საგანმანათლებლო საქმიანობის განსორციელების გზით	საზოგადოების ინფორმირებულობა	<p>1. ოჯახში ძალადობის პრევენციის მექანიზმების დანერგვა და განსორციელება. ოჯახში ძალადობის პრობლემასთან დაკავშირებული საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სპეციალური ტრენინგების მოწყობა მიზნობრივი ჯგუფებისათვის. შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და პროკურატურის თანამშრომელთათვის, მოსამართლეებისათვის, ჯანდაცვის, განათლებისა და შესაბამისი სფეროს მუშაკთათვის</p> <p>2. ევროსაბჭოს ქალთა წინააღმდეგ ძალადობის, მათ შორის ოჯახში ძალადობის აღკვეთის კამპანიის ფარგლებში, საინფორმაციო/საგანმანათლებლო კამპანია</p>	<p>შინაგან საქმეთა სამინისტრო, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, პროკურატურა და სასამართლო ორგანოები, დაინტერესებული არასამთავრობო სექტორი, სოლო, არასრულწლოვანთა ოჯახში ძალადობის საკითხებში – განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო</p> <p>დაინტერესებული არასამთავრობო სექტორი</p>	2007-2008 წწ.

**მსხვერპლთა დაცვა და დახმარება;
მსხვერპლთა დაცვისათვის საჭირო ღონისძიებების ხელშეწყობა**

№	მიზანი	ამოცანა	საქმიანობა	შემსრულებელი	შესრულების ვადა
3	მსხვერპლთა დაცვა და რეაბილიტაცია, ოჯახში ძალადობის გამოვლენისა და აღკვეთის მექანიზმების დანერგვა	ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და დახმარება სამართლებრივი და სხვა ტიპის დახმარების განსორციელების მექანიზმების ამოქმედების გზით	1. შინაგან საქმეთა სამინისტროში „ცხელი ხაზის“ ფუნქციონირება; შემთხვევების აღრიცხვა და კომპიუტერიზაცია; ოპერატორების მომზადება	შინაგან საქმეთა სამინისტრო დაინტერესებული არასამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობით	2007 წლის I ნახევრიდან (უკვე მუშაობს)
			2. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროში „ცხელი ხაზის“ ფუნქციონირება	შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	2007 წლის II ნახევრიდან

გეგმით გათვალისწინებული ამოცანებისა და ღონისძიებების ფინანსური უზრუნველყოფა

№	მიზანი	ამოცანა	საქმიანობა	შემსრულებელი	შესრულების ვადა
4	ოჯახში ძალადობის პრევენციის, მსხვერპლთა დაცვისა და რეაბილიტაციისათვის გათვალისწინებული ღონისძიებების უზრუნველყოფა	ოჯახში ძალადობის პრევენციის, მსხვერპლთა დაცვისა და რეაბილიტაციის უზრუნველყოფისათვის ფინანსური სახსრების გათვალისწინება სახელმწიფო ბიუჯეტში	1. გეგმით და შესაბამისი კანონით გათვალისწინებულ ღონისძიებებთან დაკავშირებით ფინანსური წინადადებებისა და გაანგარიშების მომზადება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან აუცილებელი თანხის გათვალისწინების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	2007 წლის I ნახევარი
			თავშესაფრებისა და სარეაბილიტაციო ცენტრების შექმნისათვის შესაბამისი ღონისძიებების განსორციელება	შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	2007-2008 წწ.
			ბ) თავშესაფრებისა და სარეაბილიტაციო ცენტრების ამოქმედებისათვის სტანდარტების შემუშავება	შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, ფინანსთა სამინისტრო	2007-2008 წწ.

საკონტროლო კითხვები ტრენერისა და მსმენელებისათვის:

- ✎ შესრულდა თუ არა რეკომენდაციები?
- ✎ საქართველო ასრულებს თუ ვერ ასრულებს საერთაშორისო ვალდებულებას, და რაში მდგომარეობს ეს ვალდებულება?

რჩევები ტრენერისათვის

მოდული:

- ✎ არის თანმიმდევრული ნაბიჯები ტრენინგის ჩასატარებლად;
- ✎ უნდა იყოს მოქნილი.

მოდული მოიცავს:

- ✎ შინაარსს;
- ✎ მიზნებს;
- ✎ ტრენინგის მეთოდებს;
- ✎ ყოველი ელემენტის გაგრძელებას;
- ✎ საჭირო დამხმარე მასალებს;
- ✎ მონაწილეთა განაწილებას;
- ✎ შეფასების პროცესს.

განხორციელების თანმიმდევრობა:

- ✎ ამოცანის დასახვა;
- ✎ მიზნობრივი აუდიტორიის გამოორკვევა;
- ✎ საჭირო ტიპის მასალების განსაზღვრა;

- ✎ ტრენინგის ხელშეწყობი მიზნების გარკვევა;
- ✎ შინაარსის მოსაზულობის მომზადება;
- ✎ მასალების შექმნა.

ბექდური მასალა:

- ✎ უზრუნველყოფს დაწვრილებითი ინფორმაციის მიღებას;
- ✎ უზრუნველყოფს დამოუკიდებლად სწავლებას;
- ✎ საქიროებისას მოსახერხებელია გადასამრავლებლად.

აუდიო-ვიზუალური მასალა:

- ✎ ააქტიურებს მოტივაციას;
- ✎ დამატებითი საშუალებაა;
- ✎ აჩქარებს თემის გაცნობიერებას.

შეფასება:

- ✎ მიჩნეულია, რომ ტრენინგების 50% არის დროის ხარჯვა;
- ✎ ჩვენ არ ვიცით სახელდობრ რომელი 50%? ამიტომ აუცილებელია ჯგუფური ან ინდივიდუალური შეფასება.

მიზანი:

- ✎ ტრენინგისთვის დამატებითი საჭიროებების გამოორკვევა;
- ✎ უკუკავშირის დამყარება;
- ✎ ხარისხის განსაზღვრა;

- ✎ ტრენინგის პროცესის გაუმჯობესება;
- ✎ სელშეწყობა, რათა ტრენინგებისა და მსმენელების საქმიანობა უფრო ეფექტური გახდეს.

სწავლების შეფასება:

- ✎ ტესტირება/შეფასება მნიშვნელოვანია მსმენელისათვის;
- ✎ ავლენს სუსტ ადგილებს ან შეზღუდულ ცოდნას;
- ✎ მსმენელის სწავლის შედეგები ტრენინგის წარმატების მაჩვენებელია;
- ✎ სასწავლო გეგმას შესაძლებელია დასჭირდეს გადახედვა.

შეფასება:

- ✎ ნამდვილად შეესაბამება ცვლილებები სწავლებას?
- ✎ მონაწილეებში ცვლილებები შესაძლებელია სწავლასთანაირად იქნას აღქმული;
- ✎ დროთა განმავლობაში, საქმიანობისამებრ, ცვლილებები გაგრძელდება.

ტრენინგის დაგეგმვა

- ✎ სასწავლო პროგრამის დაგეგმვა და შედგენა, განსაზღვრა თუ რა და როგორ უნდა იყოს მიღწეული.

სასწავლო პროგრამის შედგენა

- ✎ ტრენინგს სდის უფრო სისტემურს;
- ✎ უზრუნველყოფს სარისხს;
- ✎ უზრუნველყოფს მიმართულებას განსორციელებისათვის;
- ✎ ინარჩუნებს ტრენინგის მიმართულებას და თავიდან იცილებს პრობლემებს.

გეგმის შედგენა:

- ✎ მიზნების გარკვევა;
- ✎ შინაარსის ჩამოყალიბება;
- ✎ მეთოდების და ტექნიკის შერჩევა;
- ✎ საქირო რესურსები.

მიზნების გარკვევა:

- ✎ მიზნები მიაწინებენ გეზს;
- ✎ „თუ არ სარ დარწმუნებული სად მიდისარ, შესაძლებელია მისვლდე სადღაც სწავლან და ვერ მისვდე სად სარ“;
- ✎ ცნობა იმის შესახებ, თუ რის გაკეთებას შეძლებს მსმენელი ტრენინგის დამთავრების შემდეგ;
- ✎ მსმენელმა უნდა იცოდეს რა გზით მიდის, წინააღმდეგ შემთხვევაში მას არ ეცოდინება რას ელოდება იან მისგან.

მიზნები უნდა იყოს:

- ✎ იოლი;
- ✎ ზომიერი;
- ✎ მისაღწევი;

- ✎ სანდო;
- ✎ დაგეგმილი საათების მისედვით.

შინაარსის ჩამოყალიბება – ოთხი წამყვანი პრინციპი:

- I. იოლი საკითხიდან რთულზე გადასვლა, იოლი თემებით დაწყება და უფრო რთულ თემებზე გადასვლა, რაც მსმენელთა თავდაჯერებულობას ამაძღვრებს;
- II. ზოგადი საკითხებიდან სპეციფიკურ საკითხებზე გადასვლა, რადგან მსმენელისთვის, ხშირად, უფრო ნაცნობია ზოგადი კონცეფციები, ვიდრე სპეციფიკური;
- III. ლოგიკური სტრუქტურა – ზოგიერთი მსმენელი უპირატესობას ანიჭებს განსაკუთრებულ თანმიმდევრობას, შესაბამისად, შინაარსის თანმიმდევრობით ჩამოყალიბებას;
- IV. ნაცნობი თემიდან უცნობ თემაზე გადასვლა – მსმენელი ცოდნას და უნარჩვევებს ითვისებს ისე, რომ უკავშირებს იმას, რაც უკვე იცის ან იმას, რაც შეუძლია რომ გააკეთოს; მსმენელთა არსებული დონიდან გადასვლა ახალ დონეზე.

დამოკიდებულებების ან ღირებულებების შეცვლა:

- ✎ ტრენინგის მეთოდების იმგვარად გამოყენება, რომ გამოვლინდეს

საწყისი და ფორმულირებული (ცვლილებები ტრენინგის პროცესში) დამოკიდებულებები და ღირებულებები;

- ✎ მთავარი თემების განმეორება ცვლილებების გასამტკიცებლად.

მეთოდოლოგია:

- ✎ ტრენინგის მასალები;
- ✎ სავარჯიშოები;
- ✎ საკითხავი მასალა;
- ✎ ჯგუფური დისკუსია;
- ✎ რეალური მაგალითები;
- ✎ როლების გათამაშება.

ტრენერი უზრუნველყოფს:

- ✎ შინაარსის კარგად ჩამოყალიბებას, რომელიც შეესაბამება არსებულ ცოდნას;
- ✎ კითხვების გამოყენებას მსმენელთა ცოდნის შესამოწმებლად;
- ✎ მსმენელთა საქმირობებს.

ეფექტური ჯგუფური დისკუსია:

- ✎ მოსალოდნელი შედეგების ნათლად გარკვევა;
- ✎ აქცენტების გაკეთება მსოფლიოში რეალურ პრობლემებზე;
- ✎ სამუშაოს ყოველი ფაზისთვის დრო შესწავლილი;
- ✎ შეჯამება და დაკავშირება უკვე შესწავლილ მასალასთან.

საკითხავი:

- ✎ მსმენელისთვის საინფორმაციო ქაღალდებისა და კონსპექტების დარიგება, სადაც აღნიშნული იქნება ინფორმაცია მიმდინარე თემასთან დაკავშირებით;

სავარჯიშოები:

- ✎ სავარჯიშოები გამოიყენება ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გასამტკიცებლად, რომელიც მათ შეიძინეს.

ეფექტური სავარჯიშოები:

- ✎ მიზანინათლად არის ახსნილი;
- ✎ სავარჯიშო არც ისე რთული უნდა იყოს, მაგრამ უნდა დააფიქროს მსმენელი;
- ✎ არ უნდა იყოს ძალიან რთული, რადგან დრო შეზღუდულია.

რეალური მაგალითები:

- ✎ მსმენელის მგრძობელობისა და ცნობიერების ასამაღლებლად მათი უზრუნველყოფა აღწერილობითი ინფორმაციით, რომელიც რეალურ ამბებს ეხება;

როლების გათამაშება:

- ✎ მსმენელები სიღრმისეულად იგებენ სასწავლო მასალებს როლის

გათამაშების პროცესში, რომელიც რეალური ცხოვრებისეული სიტუაციიდანაა;

- ✎ ყველა მსმენელი ჩართულია პროცესში, როგორც მოქმედი პირი ან დამკვირვებელი.

საჭირო რესურსების გამორკვევა:

- ✎ საჭირო დამხმარე საშუალებების, აღჭურვილობისა და მასალების გამორკვევა;
- ✎ ადმინისტრაციული პერსონალის კოორდინაცია.

4.4. შერჩეული დასარიგებელი მასალა

ოთხი მსოფლიო კონფერენცია ქალთა მდგომარეობაზე

1975-1995 წლები: ისტორიული რეტროსპექტივა¹

გასული საუკუნის უკანასკნელ მეოთხედში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ ჩატარებულმა ოთხმა მსოფლიო კონფერენციამ ხელი შეუწყო გენდერული თანასწორობის პრობლემის წინ წამოწევას და მსოფლიო საზოგადოების ყურადღების ცენტრში

¹ <http://www.un.org/russian/document/gadocs/23spec/4conf.htm>

ტრში მოქცევას. კონფერენციის გადაწყვეტილებებმა საერთო მიზნების მისაღწევად მთელი მსოფლიო გააერთიანა, შეიმუშავა რა ეფექტური სამოქმედო გეგმა ქალთა საყოველთაო მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით პირად და საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში.

1945 წელს, გაეროს დაფუძნების მომენტში, ბრძოლა გენდერულ თანასწორობისათვის ჯერ კიდევ საწყის ეტაპზე იყო. გაეროს წევრი 51 ქვეყნიდან მხოლოდ 30 წევრ ქვეყანაში ჰქონდათ ქალებს მამაკაცებთან თანასწორი საარჩევნო უფლება, ან ნებართვა, დაეკავებინათ სახელმწიფო თანამდებობები. მიუხედავად ამისა, გაეროს წესდების ფუძემდებლებმა სპეციალურად გაითვალისწინეს „ქალისა და მამაკაცის თანასწორუფლებიანობა“ და „აღამიანის ფუნდამენტური უფლებებითა“ და „პიროვნების ღირსებითა და ღირებულებებით“ მოახდინეს ორგანიზაციის მრწამსის დემონსტრირება. აღნიშნულ დრომდე არცერთი საერთაშორისო დოკუმენტით არ გაცხადებულა აღამიანთა თანასწორობის შესახებ და სპეციალურად არ გამოყოფილა ერთ-ერთი სქესი, როგორც დისკრიმინაციის საფუძველი. ამ მომენტიდან ნათელი გახდა, რომ ქალთა უფლებები მომავალში საქმიანობის ცენტრალური საკითხი იქნებოდა.

პირველი სამი ათწლეულის განმავლობაში ქალთა პრობლემების გადასაჭრელად გაეროს მუშაობა უპირველესად ქალთა იურიდიულ და სამოქალაქო უფლებების განსაზღვრის, ასევე, მთელ მსოფლიოში ქალთა მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის შეკრებისათვის მიმდინარეობდა. მიუ-

ხედავად ამისა, სულ უფრო აშკარა ხდებოდა, რომ ქალთა თანასწორუფლებიანობის უზრუნველსაყოფად მხოლოდ კანონი საკმარისი არ იყო.

გენდერული თანასწორობისთვის ბრძოლის მეორე ეტაპი გახდა გაეროს ინიციატივით ოთხი მსოფლიო კონფერენციის მოწვევა, რომელიც ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად სამოქმედო გეგმისა და სტრატეგიის შემუშავებას ითვალისწინებდა. წამოწყებამ რამდენიმე ფაზა განვლო და განიცადა ტრანსფორმაცია, დაწყებული ქალზე არსებული თვალსაზრისით, დამთავრებული ქალის არსებითი წვლილის სრული აღიარებით განვითარების პროცესში, მათი უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოების მისწრაფებით, რომ სრულფასოვანი მონაწილეობა მიიღონ აღამიანთა საქმიანობის ყველა სახეობაში და ყველა დონეზე.

მესიკო: მსოფლიო დიალოგის დასაწყისი

პირველი მსოფლიო კონფერენცია ქალთა მდგომარეობის შესახებ მოწვეულ იქნა 1975 წელს. ეს წელი გამოცხადდა ქალთა საერთაშორისო წლად, რათა მსოფლიო საზოგადოებისთვის შეესწავინათ, რომ მრავალ ქვეყანაში ქალის დისკრიმინაცია ჯერ კიდევ გადაუჭრელ პრობლემად რჩებოდა. კონფერენციის მოთხოვნითა და გაეროს ინიციატივით ხუთი თვის შემდეგ ათწლეული უნდა გამოცხადებულიყო ქალთა ათწლეულად გაეროს მიერ. ეს იყო ახალი ერის დასაწყისი მსოფლიო მიზანსწრაფვის, რათა

დიალოგის გზით გაეუმჯობესებინათ ქალთა მდგომარეობა. დაიწყო გამოცდილების მოპოვების პროცესი, რომელიც მოიცავდა დისკუსიას, მოლაპარაკებებს, სამომავლო მიზნების დასახვას, დაბრკოლებების განსაზღვრასა და მიღწეული წარმატებების განხილვას.

გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ მუშაობის პროცესში გაკეთებული დასკვნების თანახმად მენიკოს კონფერენციას უნდა მიეპყრო საერთაშორისო წრეების ყურადღება, რათა ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად აუცილებლად შეემუშავებულიყო სამომავლო მიზნები, ეფექტური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა. ამისათვის გენერალური ასამბლეის მონაწილეებმა განსაზღვრეს 3 ძირითადი ამოცანა, რომელიც მომავალში გაეროს მუშაობის ძირითადი მიმართულება გახდა ქალთა პრობლემების გადასაჭრელად:

- სრული გენდერული თანასწორობა და სქესობრივი კუთვნილებით დისკრიმინაციის ლიკვიდაცია;
- განვითარების პროცესში ქალების ჩართვა და მათი თანასწორი მონაწილეობა ამ პროცესში;
- მსოფლიოს გაძლიერების პროცესში ქალთა წვლილის გაზრდა.

კონფერენციის მონაწილეებმა მიიღეს მსოფლიო სამოქმედო გეგმა, დოკუმენტი, რომელიც გენერალური ასამბლეის მიერ დასმული სამი ძირითადი საკვანძო ამოცანის გადასაწყვეტად მომავალი ათი წლის განმავლობაში სელისუფლებისა და მსოფლიო საზოგადოების საქმიანობის ძირითად მი-

მართულებებს მოიცავდა. სამოქმედო გეგმის მისეღვით 1980 წლამდე განისაზღვრა პროგრამა-მინიმუმი, რომლის ძირითადი ამოცანა იყო ქალებისათვის თანაბარი სელმისაწვდომობა ისეთ სფეროებზე, როგორცაა განათლება, დასაქმება, პოლიტიკური მოღვაწეობა, ჯანდაცვა, საცხოვრებელი უზრუნველყოფა, კვება და ოჯახის დაგეგმარება.

ასეთი მიდგომა ნიშნავდა ცვლილებებს ქალებთან მიმართებაში, რომელიც 70-იან წლებში დაიწყო. თუ ადრე ქალები მიაჩნდათ დახმარებისა და მხარდაჭერის პასიურ მიმღებად, ახლა მათ ექცევიან, როგორც მამაკაცების თანასწორ და სრულფასოვან პარტნიორებს, რომელთაც თანასწორი სელმისაწვდომობა აქვთ რესურსებსა და შესაძლებლობებთან. ასეთივე ცვლილებები ხდებოდა განვითარების პროცესთან დაკავშირებითაც: დაწყებული ადრე არსებული იმ აზრით, რომ განვითარება ემსახურება ქალების პროგრესს, დამთავრებული ახლებური მიდგომით, რომ თვით განვითარება შეუძლებელია ქალების სრულფასოვანი მონაწილეობის გარეშე.

კონფერენციის მონაწილეებმა მოუწოდეს მთავრობებს, რათა განვითარების პროცესში ქალების თანასწორი მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად შეემუშავებინათ ეროვნული სტრატეგია და განესაზღვრათ მიზნები და პრიორიტეტები. ათწლეულის ბოლოს ქალები გაეროს 127 წევრი ქვეყნიდან გამოენშაურნენ გაეროს მოწოდებას, კვლევის ჩასატარებლად და პროგრამების შესაქმნელად შეემუშავებინათ პოლიტიკა ეროვნული მექანიზმებისა და ინსტიტუტების ამა

თუ იმ ფორმის შექმნის შესახებ, რომელიც გამიზნული იყო ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად და განვითარების პროცესში მონაწილეობის მისაღებად.

განვითარების პროცესში ქალთა მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად დამატებით უკვე არსებულ განყოფილებასთან (ამჟამად დეპარტამენტთან), კონფერენციის მიმდინარეობისას მენიკოში, ინიცირებულ იქნა ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად გაეროს სისტემაში საერთაშორისო სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტისა და გაეროს ფონდის შექმნა.

მენიკოში შესვედრის მნიშვნელოვან ასპექტს წარმოადგენდა ის ფაქტი, რომ დისკუსიის ტონს ქმნიდნენ თვითონ ქალები. იქ შეკრებილი 133 გაეროს წევრი დელეგაციიდან 113-ს სელმძღვანელობდა ქალი. ასევე, ქალებმა გაუწიეს ორგანიზება არასამთავრობო ორგანიზაციების პარალელურ ფორუმს, ქალთა საერთაშორისო წლის ტრიბუნას, რომელშიც 4 000-მდე ადამიანი მთლიანად მონაწილეობდა.

ფორუმზე შეკრებილ ქალებს შორის წარმოიშვა აზრთა სხვადასხვაობა იმ დროის პოლიტიკური და ეკონომიკური რეალიების შესახებ. მაგალითად, ქალები აღმოსავლეთ ნაწილიდან უფრო მეტ ინტერესს მსოფლიოს საკითხებისადმი ავლენდნენ. ამავდროს, ქალები დასავლეთის ქვეყნებიდან აქცენტს აკეთებდნენ თანასწორობაზე, ხოლო, ქალები განვითარებადი ქვეყნებიდან პრიორიტეტს ანიჭებდნენ სასელმწიფოს განვითარების პრობლემებს.

მიუხედავად მოსაზრებათა მრავალფეროვნებისა, ფორუმმა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ინფორმაციისა და აზრთა გაცვლის მიზნით, სხვადასხვა კულტურისა და ისტორიის მქონე ქვეყნებიდან ქალებისა და მამაკაცების ერთად შეკრებით, ასევე, იმ პროცესების ამოქმედების თვალსაზრისით, რომლის შედეგადაც შემდგომში შესაძლებელი გახდა ქალთა მოძრაობის გაერთიანება და რამაც ათწლეულის ბოლოს გაეროს ქალები მართლაც ინტერნაციონალურები გახადა. ფორუმი ასევე დაენშარა არასამთავრობო ორგანიზაციებს ეთანამშრომლათ გაეროსთან და უზრუნველყოთ ქალთა მონაწილეობა გაეროს პოლიტიკის შემუშავების პროცესში.

კოპენჰაგენი: ჩატარებული სამუშაოს შეფასებისა და ანალიზის პროცესის დასაწყისი

ქალთა მდგომარეობის შესახებ მეორე მსოფლიო კონფერენციაზე, რომელიც მოწვეულ იქნა 1980 წელს კოპენჰაგენში, გაეროს 145 წევრი ქვეყნის წარმომადგენლებმა 1975 წელს დასახული მსოფლიო სამოქმედო გეგმის შესრულება შეაფასეს და მივიდნენ დასკვნამდე, რომ ამ სფეროში მნიშვნელოვანი პროგრესი შეიმჩნეოდა. სელისუფლებამ და მსოფლიო საზოგადოებამ წარმატებით განახორციელა სუთი წლის წინ მენიკოში დასახული მიზნები.

მნიშვნელოვანი იყო გენერალური ასამბლეის მიერ 1979 წლის დეკემბერში ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აკრძალვის შესახებ კონვენციის, როგორც

ქალთა თანასწორობისთვის ბრძოლაში ერთ-ერთ ყველაზე საჭირო ინსტრუმენტის მიღება. კონვენცია, რომელმაც მიიღო სახელწოდება „ქალთა უფლებების ბილი“ (კანონი), ამჟამად იურიდიულად აერთიანებს გაეროს 165 წევრ ქვეყანას და ავალდებულებს მათ რატიფიკაციის შემდეგ ერთი წლის განმავლობაში, სოლო შემდეგ, ყოველ მეოთხე წელს, გააკეთოს მოხსენება კონვენციის დებულებების შესრულების, მათ წინაშე მდგარი დაბრკოლებების გადასალახად მიღებული ზომების შესახებ. 1999 წლის 10 დეკემბერს, ადამიანის უფლებების დაცვის დღეს, გაიხსნა კონვენციის ხელმოწერისთვის დამატებითი პროტოკოლი, რომელიც საშუალებას აძლევდა სქესობრივი დისკრიმინაციისგან მსხვერპლ ქალებს შეეტანათ საჩივარი სახელშეკრულებო ორგანოში. მისი ძალაში შესვლის შემდეგ კონვენციას მიეცა ადამიანის უფლებების დაცვის შესახებ ისეთ საერთაშორისო ინსტრუმენტების სტატუსთან თანაბარი სტატუსი, რომელსაც ახლავს ინდივიდუალური საჩივარის განხილვის პროცედურები.

მიუხედავად მიღწეული პროგრესისა, კოპენჰაგენის კონფერენციის მიმდინარეობისას აღიარებულ იქნა გარანტირებულ უფლებებსა და ქალების მიერ ამ უფლებების გამოყენების შესაძლებლობას შორის შეუსაბამობის ფაქტი. ამ პრობლემის გადასაჭრელად კონფერენციის მონაწილეებმა სამი სფერო გამოყვეს, სადაც თანასწორობის, განვითარებისა და მშვიდობის მისაღწევად უნდა მიეღოთ მენიკოს კონფერენციაზე დასახული სპეციალური მიზანმიმართული ზომები. ამ სამ სფეროს წარმოადგენდა განათლების,

დასაქმების შესაძლებლობასა და სათანადო სამედიცინო მომსახურებაზე თანაბრი ხელმისაწვდომობა.

კოპენჰაგენის კონფერენციაზე გამართულ დისკუსიას თან ახლდა პოლიტიკური ზეწოლის ნიშნები, რომელთა შორის ბევრი მენიკოს კონფერენციისთვისაც იყო დამსახურებული. მიუხედავად ამისა, კონფერენცია დასრულდა არაერთსულოვნად მიღებული სამოქმედო გეგმის მიღებით, რომელშიც დასახელდა რიგი განსხვავებული ფაქტორები, რომელიც არ შეესაბამებოდა იურიდიულ უფლებებსა და ქალთა მიერ მათი გამოყენების შესაძლებლობას, მათ შორის:

- ✎ საზოგადოებაში ქალთა როლის ამაღლებისთვის მამაკაცთა არასაკმარისი მონაწილეობა;
- ✎ პოლიტიკური ნების ნაკლებობა;
- ✎ საზოგადოების განვითარებაში ქალთა ფასეული წვლილის არასაკმარისი აღიარება;
- ✎ ქალთა განსაკუთრებული მოთხოვნების არასაკმარისი გათვალისწინება დაგეგმარებისას;
- ✎ ქალთა არასაკმარისი რაოდენობა ხელმძღვანელ თანამდებობებზე;
- ✎ მომსახურების არასაკმარისი რაოდენობა, რომელიც ხელს უწყობს ქვეყნის ცხოვრებაში ქალთა მონაწილეობას: კოოპერატივები, საბავშვო ბაგა-ბაღები, საკრედიტო დაწესებულებები;
- ✎ ფინანსური რესურსების საყოველთაო უკმარისობა;

✎ ქალების მიერ მათთვის სელმისაწვდომი შესაძლებლობების არასაკმარისი გაცნობიერება;

ამ პრობლემების გადასაწყვეტად კოპენჰაგენის სამოქმედო პროგრამა მოუწოდებდა მიეღოთ უფრო არსებითი სასწავლო პროგრამები ქალთა უფლებების უზრუნველსაყოფად საკუთრებისა და ქონების მართვის, ასევე, მეკვიდრეობის უფლების გაფართოებაზე, ბავშვებზე მეურვეობის და მოქალაქეობის შეცვლაზე. კონფერენციის დელეგატებმა ასევე მოითხოვეს დასრულებულიყო სტერეოტიპული შეხედულება ქალებთან მიმართებაში.

ნაირობი: „მსოფლიო ფემინიზმის დაბადება“

მოძრაობამ გენდერული თანასწორობისთვის საყოველთაო აღიარება მიიღო ქალთა მდგომარეობის შესახებ მესამე მსოფლიო კონფერენციაზე, რომელიც შედგა 1985 წელს ნაირობში სასწავლოდებით – „გაეროს მსოფლიო კონფერენცია ქალთა ათწლეულის მიღწევათა მიმოხილვისა და შეფასებისათვის: თანასწორობა, განვითარება და მშვიდობა“.

15000 წარმომადგენელთაგან შემდგომი, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს არასამთავრობო ორგანიზაციების პარალელურ ფორუმზე, კონფერენციას მიუდგნენ, როგორც „მსოფლიო ფემინიზმის დაბადების“ აქტს.

მენიკოს კონფერენციაზე პოლიტიკური და ეკონომიკური რეალიებით გაყოფილი ქალთა მოძრაობა ახლა საერთაშორისო ძალად

იქცა, რომელიც გაერთიანდა თანასწორობის, განვითარებისა და მშვიდობის ცოდნის ეგიდით. ამ ეპოქალური მოვლენის უკან ათწლეულის დაძაბული მუშაობა იდგა. განხილვების, მოლაპარაკებებისა და ანალიზის პროცესის შედეგად შეგროვდა დიდი ინფორმაცია, ცოდნა და გამოცდილება.

ამავე დროს, დელეგატები შეშფოთებულნი იყვნენ წარმოდგენილი ანგარიშების შოკის მომგვრელი მონაცემებით. გაეროს მიერ მოპოვებულმა ინფორმაციამ გვიჩვენა, რომ დისკრიმინაციის შესამცირებლად სტატუსის გაუმჯობესება და გარკვეული ძალისხმევა მსოფლიო ქალების უმნიშვნელო უმცირესობას შეესო. ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესება განვითარებად ქვეყნებში, უკეთეს შემთხვევაში, უმნიშვნელო იყო. მოკლედ, გაეროს ეგიდით დასახული ათწლეულის მეორე ნახევრის მიზნები არ იქნა მიღწეული.

ამ ფაქტის გაცნობიერებამ საჭირო გახადა ახალი მიდგომის შემუშავება. ნაირობის კონფერენციის დელეგატები უფლებამოსილნი იყვნენ დაეწყოთ ახალი გზების ძიება ათწლეულის მიზნების – თავისუფლების, განვითარებისა და მშვიდობის მიხედვით დაბრკოლებების გადასალახად.

ნაირობის პერსპექტიული სტრატეგიები შემუშავებული და ერთმანად მიღებული გაეროს 157 წევრი სასწავლოდებით მიერ 2000 წლამდე სრულყოფილი პროექტია ახწლეულის ბოლომდე ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად და ახალი ეტაპია გენდერული თანასწორობისათვის ბრძოლაში. ქალთა მონაწილეობა გადაწყვეტილების

მიღების პროცესში და საქმიანობის ყველა სფეროს მართვის ხელმისაწვდომობა აღიარებულ იქნა არა მხოლოდ მათ კანონიერ უფლებად, არამედ, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ აუცილებლობად, ფაქტორად, რომელიც ყველა საზოგადოებრივ ინსტიტუტში ჯერ კიდევ დასახერგი იყო.

ეროვნულ (სახელმწიფოებრივ) დონეზე თანასწორობის მისაღწევად დოკუმენტის საფუძველშივე იქნა ჩადებული რიგი ღონისძიებები. მთავრობებს უნდა განესაზღვრათ საკუთრი პრიორიტეტები, რომელიც განვითარების სტრატეგიასა და რესურსების შესაძლებლობებზე იქნებოდა დაფუძნებული.

ღონისძიების სამ ძირითად ჯგუფს წარმოადგენდა:

- კონსტიტუციისა და კანონის სრულყოფის ზომები;
- თანასწორი მონაწილეობა სოციალურ პროგრამებში;
- თანასწორი მონაწილეობა პოლიტიკურ ცხოვრებასა და გადაწყვეტილების მიღებაში.

იმ მტკიცების შესაბამისად, რომ ყველა საერთო პრობლემა ქალთა პრობლემაცაა, ნაირობის შესწავლაზე შემუშავებული პერსპექტიული სტრატეგიით რეკომენდირებული ზომები სფეროთა ფართო სპექტრზე ვრცელდებოდა: დაწყებული დასაქმების, ჯანდაცვის, განათლებისა და სოციალური მომსახურებით და დამთავრებული მრეწველობით, მეცნიერებით, კომუნიკაციითა და გარემოს დაცვის სფეროებით. გარდა ამისა, მსოფლიოს გაძლიერების პროცესში ქალთა

მონაწილეობის მხარდასაჭერად შეთავაზებულ იქნა ეროვნული ზომების ძირითადი მიმართულებები, ასევე, მათი დანშარება განსაკუთრებით მძიმე სიტუაციებში.

ამის შესაბამისად, ნაირობის კონფერენციაზე რეკომენდირებულ იქნა ყველა ქვეყნის ხელისუფლებისათვის უფლებამოსილების დელეგირება ქალთა პრობლემების გადასაწყვეტად ყველა სახელმწიფო დაწესებულებაში და პროგრამებში. უფრო მეტიც, კონფერენციის კვალდაკვალ გენერალური ასამბლეის დელეგატებმა თხოვნით მიმართეს გაეროს შეეტანათ ძირითადი პუნქტები ქალთა პრობლემების შესახებ ორგანიზაციის მუშაობის ყველა სფეროში, სახელდობრ, იქ, სადაც აქამდე არ იყო.

ნაირობში კონფერენციის მსვლელობისას ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად შემუშავებულ იქნა უფრო ფართო მიდგომა. საბოლოოდ, აღიარებულ იქნა, რომ ქალთა თანასწორობა არ არის იზოლირებული პრობლემა და ის უშუალოდ ენება ადამიანური საქმიანობის ყველა სფეროს. ამიტომ მიზნის მისაღწევად და ათწლეულის ქალების ამოცანათა გადასაწყვეტად სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესების პერსპექტივები, მათი აქტიური ჩართვა ყველა პრობლემის გადაწყვეტაში და არა მხოლოდ იმ პრობლემის, რომელიც უშუალოდ მათ ენებათ.

პეკინი: წარმატება მექვიდროებით

მიუხედავად იმისა, რომ ძალისხმევა, რომელიც დახარჯულ იქნა გასული ორი ათ-

წლეულის განმავლობაში, დაწყებული 1975 წლის მენიკოს კონფერენციით, დაესმარა ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესებასა და რესურსებზე მათი ხელმისაწვდომობის გაფართოებას, ისინი არ შეეხებოდა ქალსა და მამაკაცს შორის უთანასწორობის სტრუქტურულ საფუძვლებს. გადაწყვეტილება, რომელიც გავლენას ახდენდა ყველა ადამიანის ცხოვრებაზე, უმეტესად ჯერ კიდევ მამაკაცების მიერ იყო მიღებული. გაჩნდა აუცილებლობა, რომ მოძებნილიყო გზები ქალთა უფლებებისა და შესაძლებლობების გასაფართოებლად, რათა მათ შეძლებოდათ წინ წამოეწიათ საკუთარი პრიორიტეტები და მამაკაცებთან თანასწორი პარტნიორობის ღირებულება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ყველა დონეზე.

გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ქალების ჩართვის აღიარებამ გამოხატულება პპოვა მსოფლიო კონფერენციებში, რომლებიც ჩატარდა გაეროს მიერ 90-იან წლებში განვითარების სხვადასხვა ასპექტით: გარემოს დაცვა, ადამიანის უფლებები, ქვეყნის მოსახლეობა და სოციალური განვითარება. ყველა კონფერენციაზე ხაზგასმით იქნა აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ქალთა სრულფასოვანი მონაწილეობის მნიშვნელობის შესახებ და ქალთა პრობლემები ჩაერთო სადისკუსიო გეგმასა და მიღებულ დოკუმენტებში.

მიუხედავად ამისა, დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ გენდერული თანასწორობისათვის ბრძოლის ახალი თავი გაიხსნა მსოფლიო ქალთა პრობლემებზე ჩატარებულ მეოთხე მსოფლიო კონფერენციაზე, პეკინში, 1995 წელს.

მთავარი ცვლილება, რომელიც პეკინში მოხდა, იმ აუცილებლობის გაცნობიერება იყო, რომ ძირითადი ყურადღება ქალებიდან გადაეტანათ სქესთა კონცეფციაზე, საზოგადოების მთელი სტრუქტურის გადაფასების საჭიროების აღიარებაზე და მის შიგნით ქალებსა და მამაკაცებს შორის ურთიერთობაზე ყოველმხრივ. მსოფლიო საზოგადოებისა და მისი ინსტიტუტების ასეთი ფუნდამენტალური რესტრუქტურისაციის გზით შეუძლიათ ქალებს დაიკავონ მათი უფლებით განკუთვნილი ადგილი მამაკაცებთან თანასწორ პარტნიორობად ცხოვრების ყველა სფეროში. ამ ცვლილებებმა კიდევ უფრო გამოკვეთა ის ფაქტი, რომ ქალის უფლებები ეს არის ადამიანის უფლებები და გენდერული თანასწორობა არის საერთო პრობლემა, რომელთა გადაწყვეტითაც მოგებული იქნება ყველა.

პეკინის კონფერენციის შემკვიდრებითობა მდგომარეობდა იმაში, რომ ის შთააგონებდა მსოფლიო საზოგადოებას განახლებული გლობალური მოვალეობების მისაღებად ქალთა უფლებების საყოველთაო გაფართოებისა და შესაძლებლობების შესახებ და მიიპყრო უპრეცედენტო საერთაშორისო ყურადღება.

კონფერენციამ ერთხმად მიიღო პეკინის დეკლარაცია და სამოქმედო პლატფორმა, რომელიც არსებითად წარმოადგენდა დღის წესრიგს ქალთა უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოებისათვის პრობლემების გადასაჭრელად და ეპოქას ქალთა პროგრესის გზაზე XXI საუკუნეში. სამოქმედო პლატფორმაში გამოყოფილია 12 ყველაზე საჭირო პრობლემური სფერო,

რომლებშიც შედის მთავარი დაბრკოლებები ქალთა პროგრესის გზაზე და რომელიც ითხოვს სელისუფლებისა და სამოქალაქო საზოგადოების მხრიდან ზომების მიღებას. ეს სფეროებია:

- ✎ ქალები და სიღარიბე;
- ✎ განათლება და ქალთა პროფესიული მომზადება;
- ✎ ქალები და ჯანდაცვა;
- ✎ ქალთა მიმართ ძალადობა;
- ✎ ქალები შეიარაღებული კონფლიქტის პერიოდში;
- ✎ ქალები და ეკონომიკა;
- ✎ ქალთა მონაწილეობა დირექტიულ ორგანოთა მუშაობასა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში;
- ✎ ინსტიტუციონალური მექანიზმები ქალთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად;
- ✎ ქალები და ადამიანის უფლებები;
- ✎ ქალები და გარემო;
- ✎ გოგონები.

პეკინის სამოქმედო გეგმის მიღებით სელისუფლებამ პასუხისმგებლობა აიღო ეფექტურად ჩაერთო გენდერული ასპექტი ყველა სახელმწიფო ინსტიტუტში, სტრატეგიაში, დაგეგმარებასა და გადაწყვეტილების მიღებაში. საქმით ეს ნიშნავდა, რომ გადაწყვეტილების მიღებამდე ან გეგმის შესრულებამდე ყოველთვის აუცილებელია მათი შედეგების ანალიზის ჩატარება, როგორც ქალებისათვის, ისე მამაკაცებისათვის, ასევე, ქალებისა და მამაკაცების საჭიროებების ანალიზი. მაგალითად, თანადათანობით და არა „თვალისდასამხამებაში“ გაეხადათ განათლების არსებული სისტემა ქალების-

ათვის უფრო ხელმისაწვდომი, რაკი გენდერული ასპექტის ჩართვა მოითხოვს ამ სისტემის გარდაქმნას იმგვარად, რომ თანაბრად პასუხობდეს როგორც ქალების, ისე მამაკაცების მოთხოვნებს.

გენდერული კომპონენტის შეტანამ მოითხოვა მთლიანობაში საზოგადოების ყველა სტრუქტურის გადახედვა და ამ სტრუქტურაში უთანასწორობის საფუძვლების აღმოფხვრა. ამიტომ, ძირითადი ყურადღება აღარ იყო მიპყრობილი საზოგადოებაში ქალებსა და მათ მდგომარეობაზე, არამედ გადატანილი იყო საზოგადოებრივი ინსტიტუტების გარდაქმნაზე, პოლიტიკური და ეკონომიკური გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე მთლიანად საზოგადოებაში.

სამოქმედო პლატფორმის მხარდაჭერით გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ მოუწოდა ყველა სახელმწიფოს, გაეროს სტრუქტურებსა და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებს, ასევე, არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და კერძო სექტორს, რომ მიეღოთ ზომები მისი რეკომენდაციების შესასრულებლად. ქალთა სტატუსის გაძლიერების მიზნით გაეროს თვით წევრ სახელმწიფოებს შიგნით არსებულ სახელმწიფო მექანიზმებს, რომლებიც შეიქმნა ქალთა სტატუსის გასაძლიერებლად, მიეცათ ახალი ფუნქცია ცენტრალური მაკოორდინირებელი ორგანოების მიერ ყველა ინსტიტუტსა და პროგრამაში გენდერული კომპონენტის დასანერგად.

გაეროს სისტემის ფარგლებში გენერალურმა მდივანმა დანიშნა უმაღლესი თანამდებობის პირი სპეციალურ მრჩეველად გენ-

დერულ საკითხებში, ვის მოვალეობაშიც შედიოდა გენდერული კომპონენტის უზრუნველყოფა გაეროს საქმიანობის ყველა სფეროში მთელი სისტემის ფარგლებში. ასევე გაეროს დაეკისრა პლატფორმის დებულებების შესრულების გაკონტროლება.

პეკინის კონფერენციას ჰქონდა დიდი წარმატება როგორც მასშტაბითა და მასში მრავალი ქვეყნის წარმომადგენლობით, ასევე შედეგის თვალსაზრისითაც. ეს იყო ისტორიაში სახელმწიფო და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლების ყველაზე დიდი შეკრება, რომელშიც 189 ქვეყნიდან 17 000 დელეგატი მონაწილეობდა. კონფერენციასთან ერთად, არასამთავრობო ორგანიზაციების ფორუმმა ასევე მოხსნა ყველა რეკორდი, შეკრიბა რა 47 000-ზე მეტი მონაწილე.

გაეროს გენერალური ასამბლეის შესრულებული სამუშაოს ანალიზი

გენერალურმა ასამბლეამ შესრულებული სამუშაოს ანალიზის ჩასატარებლად პეკინის სამოქმედო პლატფორმის მიღების მომენტიდან 5 წლის განმავლობაში სპეციალური სესიის მოწვევის შესახებ გამოაცხადა.

სპეციალური სესია ნიუ-ორკში 2000 წლის 5-9 ივნისს შედგა, სახელწოდებით – „ქალები 2000 წლისთვის: ქალთა და მამაკაცთა შორის თანასწორობა, განვითარება და მშვიდობა XXI საუკუნეში“.

„სპეციალური სესიის ჩატარება შესაძლებლობას მისცემს ხელისუფლებასა და სამოქალაქო საზოგადოებას გაუზიარონ ერთმანეთს სასარგებლო გამოცდილება და განიხილონ მიმდინარე პრობლემები და დაბრკოლებები, რომელიც წარმოიშვა პეკინის სამოქმედო გეგმის შესრულებისას. ქალებისა და მამაკაცების თანასწორობის მისაღწევად, ასევე, გენდერული უფლებებისა და შესაძლებლობების გასაფართოებლად პოლიტიკურ საქმიანობაში გაჩნდა ახალი იმპულსი.

ადამიანის უფლებათა კომიტეტი

მიზნის მიღწევის უზრუნველსაყოფად სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ საერთაშორისო პაქტში აღნიშნული მიმართულებებიდან მეორე პუნქტი, ადამიანის უფლებების კომიტეტის წინაშე აყენებს ოთხ ძირითად ამოცანას.

პირველ რიგში კომიტეტი იღებს და განიხილავს მონაწილე სახელმწიფოების მოხსენებებს (სახელმწიფოების, რომლებმაც ხელი მოაწერეს პაქტს ან მიუერთდნენ მას) მათ მიერ მიღებული ზომების შესახებ პაქტში დამტკიცებული უფლებების ცნობრებაში განსახორციელებლად. მათი მოხსენებების შესწავლის საფუძველზე კომიტეტი მონაწილე სახელმწიფოებს აძლევს კონკრეტულ რეკომენდაციებს.

გარდა ამისა, კომიტეტი პაქტის ამა თუ იმ დებულების აზრისა და მოცულობის განმარტების ფორმით ზოგადი ნასიათის შე-

ნიშვნებს აყალიბებს, რაც განკუთვნილია მონაწილე სახელმწიფოების დასახმარებლად, რათა ცნოვრებაში განახორციელონ პაქტის დებულებები.

გარკვეული მოთხოვნების დაცვის შემთხვევაში კომიტეტს ასევე შეუძლია რომელიმე მონაწილე სახელმწიფოსაგან მიიღოს დამადასტურებელი შეტყობინება იმის შესახებ, რომ სხვა მონაწილე სახელმწიფო არ ასრულებს პაქტით გათვალისწინებულ ვალდებულებას, შესთავაზოს დახმარება და იმ შემთხვევაში, თუ შედეგი არ იქნება, დანიშნოს შემთანხმებული კომისია.

და ბოლოს, რასაც შესაძლოა ყველაზე დიდი მნიშვნელობა ჰქონდეს არის ის, რომ ადამიანის უფლებების კომიტეტი იღებს და განიხილავს ცალკეულ პირთა შეტყობინებებს, რომლებიც ამტკიცებენ, რომ ისინი არიან ამა თუ იმ მონაწილე სახელმწიფოს მიერ პაქტის დებულებების დარღვევის მსწერ პლანი. კომიტეტის ეს ფუნქცია დამტკიცებულია პაქტის ფაკულტატურ პროტოკოლში, რომელიც მიღებულ იქნა თვით პაქტთან ერთად გენერალური ასამბლეის მიერ 1966 წლის 16 დეკემბერს.

პაქტი ითვალისწინებს საერთაშორისო კონტროლის ორ პროცედურას:

- ა) სახელმწიფო ვალდებულია სისტემატურად მიაწოდოს კომიტეტს მოსხენება პაქტის დაცვის შესახებ;
- ბ) სახელმწიფოს შეუძლია გაგზავნოს კომიტეტში შეტყობინება სხვა სახელმწიფოს მიერ ადამიანის უფლებების დარღვევის შესახებ.

კომიტეტში ინდივიდუალური მიმართვის შეტანის პროცედურა დარეგულირებულია პაქტთან არსებული ფაკულტატური პროტოკოლით.

კომიტეტი შედგება სახელმწიფოთა მიერ არჩეული 18 წევრისაგან. კომიტეტი არ არის სასამართლო ორგანო, რადგან სარჩელის განხილვის პროცედურა მასში სამართალწარმოების მსგავსია. მდებარეობს ჟენევაში.

კომიტეტი იკრიბება წელიწადში ორჯერ სესიაზე და გადაწყვეტილებას იღებს სმათა უმრავლესობით.

ადამიანის უფლებათა კომიტეტში მიმართვის პროცედურა

1. *ვის შეუძლია მიმართოს ადამიანის უფლებათა კომიტეტს:*
 1. ადამიანის უფლებათა კომიტეტს სახელმწიფოს წინააღმდეგ სარჩელით შეიძლება მიმართოს ნებისმიერმა პირმა, მტკიცებით, რომ შესაბამისი სელშეკრულებით გათვალისწინებული მისი უფლება დარღვა;
 2. გარდა ამისა, კომიტეტს შეიძლება მიმართოს პირმა სხვა პირის სახელით იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს იმ პირის წერილობითი თანხმობა, ვისი უფლებებიც ნამდვილად იქნა დარღვეული.
 3. წერილობითი თანხმობა არ არის საჭირო იმ შემთხვევაში, როცა:

- ✎ მშობლებს შეაქვთ სარჩელი მცირეწლოვანი შვილის სახელით, ან, მეურვეს იმ პირის სახელით, რომელსაც არ შეუძლია მისცეს ოფიციალური თანხმობა;
- ✎ პიროვნება იმყოფება ცისეში და ხელი არ მიუწვდება გარე სამყაროზე (კომიტეტი არ მოითხოვს ოფიციალურ თანხმობას სარჩელის შესატანად მეორე პირისგან);
- ✎ საჩივრის შეტანა შესაძლებელია ასევე წარმომადგენელის მიერ.

თქვენი საქმის მიღება

ვიდრე კომიტეტი, რომელშიც თქვენ წარადგინეთ თქვენი საქმე, შეძლებს შეუდგეს მისი არსის განსილვას, ის უნდა დარწმუნდეს მოცემული სარჩელი შეესაბამება თუ არა ფორმალურ მოთხოვნებს. საკითხის განსილვამდე კომიტეტი ითვალისწინებს რამდენიმე ფაქტორს:

1. იმ შემთხვევაში, თუ თქვენ მოქმედებთ სხვა პირის სახელით, ფლობთ თუ არა აუცილებელ ნებართვას, ან გაქვთ თუ არა თქვენ სხვა საფუძველი იმისთვის, რომ იმოქმედოთ შესაბამისად?
2. ხართ თუ არა თქვენ (ან პირი, რომლის სახელითაც თქვენს მიერ შემოტანილ იქნა საჩივარი) საკუთარ დარღვევის მსხვერპლი?

თქვენ უნდა უჩვენოთ, რომ უშუალოდ შეგესოთ მონაწილე სახელმწიფოს კანონმდებლობა, პოლიტიკა, პრაქტიკა, მოქმედება

ან უმოქმედობა, რომელმაც, როგორც თქვენ ამტკიცებთ, დაარღვია ან არღვევს თქვენს უფლებებს.

კომიტეტი არ განიხილავს:

- ✎ საჩივარს ფიზიკური პირების, მეწარმეების ან ორგანიზაციების ქმედებებზე.

საკმარისი არ არის მხოლოდ აბსტრაქტულად შეედაო კანონმდებლობას, სახელმწიფო პოლიტიკას ან პრაქტიკას, (ე. წ. action popularis) თუ ამასთანავე არ მიუთითებთ, როგორ ხართ მსხვერპლი აღნიშნული კანონმდებლობის, პოლიტიკის ან პრაქტიკის.

შეესაბამება თუ არა თქვენი საჩივარი ხელშეკრულების დებულებებს, რომელზეც ხდება მითითება?

სავარაუდო დარღვევა უნდა ენებოდეს უფლებას, რომელზეც ფაქტიურად გრცელდება პაქტის დაცვა. თუ მაგალითად, თქვენ შეიტანეთ საჩივარი სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტის ფაკულტატური პროტოკოლის შესაბამისად, თქვენ არ შეგეძლება განაცხადოთ საკუთრების დარღვევის უფლებაზე, რადგან მოცემული პაქტი არ იცავს ამ უფლებას. მსგავს შემთხვევაში თქვენი სარჩელი იქნება (იურიდიული ენით) მიუღებელი ration materiae.

პაქტი არ ამტკიცებს შემდეგ უფლებას:

საკუთრების უფლებას, შრომის უფლებას, განათლების უფლებას, საპენსიო უზრუნველყოფის უფლებას.

იქნა თუ არა ამოწურული თქვენს მიერ სამართალდაცვის ყველა შიდა საშუალება?

ძირითადი პრინციპი, რომელიც არეგულირებს საჩივრის სადაგობას მდგომარეობს იმაში, რომ სანამ თქვენს პრეტენზიას კომიტეტს გადასცემთ, უნდა ამოწუროთ სამართალდაცვის ყველა საშუალება თქვენს სასელმწიფოში. ეს პროცესი ითვალისწინებს თქვენი სარჩელის განხილვას ადგილობრივ სასამართლო სისტემის მიერ. თქვენ უნდა გახსოვდეთ, რომ კომიტეტის აზრით მხოლოდ ეჭვების წარმოდგენა არ შეესაბამება წომეობის ეფექტურობას.

ამავე დროს არსებობს შესაძლებელი გამოწვევისები ამ წესებიდან.

თუ სამართალდაცვის საშუალებათა ამოწურვის პერიოდი გაურკვეველი ვადით გრძელდება, ან თუ ეს საშუალებები ამკარად არაეფექტურია (მაგალითად, თუ კანონი თქვენს სასელმწიფოში არის სრულიად მკაფიო განხილულ საკითხთან დამოკიდებულებაში), ან თუ ეს საშუალებები სელმისაწვდომი არ არის თქვენთვის (მაგალითად, სისხლის სამართლის საქმეში სამართლებრივი დახმარების მიღების შეუძლებლობასთან დაკავშირებით), თქვენ შეიძლება გათავისუფლდეთ სამართალდაცვის შიდა საშუალებების ამოწურვის შესახებ აუცილებელი პირობის შესრულებისგან.

თქვენთვის მაინც აუცილებელია დაწვრილებით ახსნათ მიზეზები, რომლის გამოც არ ღირს ამ საერთო წესების გამოყენება. ან სამართალდაცვის შიდა საშუალებებ-

ბის ამოწურვის საბაბით მოგიწევთ თქვენს პირველ საჩივარში ჩადოთ მთელი ძალისხმევა, რომელიც მიიღეთ ადგილობრივი სამართალდაცვის შიდა საშუალებების ამოსაწურად. ანდა კონკრეტულად მიუთითოთ სელისუფლების ეროვნულ ორგანოებში შეტანილი სარჩელი, ასევე თარიღი და სასამართლო განხილვის შედეგები, ან ერთ-ერთ ვარიანტად მიუთითოთ მიზეზები, რომლის მისედეფიტაც აუცილებელია გამოწვევისის დაშვება.

არის თუ არა თქვენი პრეტენზია საჩივრის წარდგენისა და განხილვის პროცედურის ბოროტად გამოყენება?

იშვიათ შემთხვევებში კომიტეტი მიდის დასკვნამდე, რომ საქმე არასერიოზულია, ატარებს სადაო ხასიათს, ან წარმოადგენს სარჩელის წარდგენისა და განხილვის პროცედურების უფლების გაუმართლებელ გამოყენებას და მას უარყოფენ, როგორც მიუღებელს; მაგალითად, თუ თქვენ არაერთხელ შეგაქვთ სარჩელი კომიტეტში ერთსა და იმავე საკითხზე, მიუხედავად იმისა, რომ ის უკვე უარყვეს.

განხილება თუ არა თქვენი საჩივარი საერთაშორისო რეგულირების სხვა მექანიზმის ფარგლებში?

თუ თქვენ წარუდგინეთ ერთი და იგივე სარჩელი სხვა სასელშეკრულებო ორგანოს ან რეგიონალურ მექანიზმს, ისეთს, როგორიც ადამიანის უფლებების ევროპული სასამართლოა, კომიტეტს არ შეუძლია განხილოს თქვენი საჩივარი. ამასთანავე, მიზანი მდგომარეობს იმაში, რომ არ დაიშვას უშედეგო

დუბლირება საერთაშორისო დონეზე. არსებობს კიდევ ერთი საკითხი სადაგობისა, რომელსაც პასუხი უნდა გასცეთ თქვენს პირველ საჩივარში ნებისმიერი სარჩელით, რომელიც თქვენ შეიტანეთ, და მიუთითოთ ის ორგანო, რომელსაც თქვენ მიმართეთ, თარიღისა და შედეგის აღნიშვნით.

თქვენი საქმის განხილვა

ყოველი საქმე განიხილება კომიტეტის მიერ დასურულ სხდომაზე. თუმცა, დებულებებით ზოგიერთი კომიტეტის პროცედურის წესით გათვალისწინებულია ზეპირი მოსმენაც, პრაქტიკაში საჩივარი მაინც განიხილება მონაწილე სახელმწიფოსა და საჩივრის ავტორის მიერ წარდგენილი წერილობითი ინფორმაციის საფუძველზე. ამიტომ პრაქტიკაში მხარეების ზეპირი მოსმენა, ან აუდიო, ან აუდიო-ვიზუალური მტკიცებულება (ისეთი, როგორიც არის აუდიოკასეტები ან ვიდეოფირები) არ მიიღება. გარდა ამისა, კომიტეტები არ სარგებლობენ მხარეების მიერ მოწოდებული ინფორმაციით ფაქტების დამოუკიდებლად გამოძიების ჩასატარებლად. ამის შედეგად, ისინი არ განიხილავენ მესამე მხარის მიერ წარმოდგენილ ფაქტების მოკლე აღწერას (არცთუ იშვიათად დასათაურებული მოკლე მონათხრობით amicus).

კომიტეტის მიერ თქვენი საქმის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების შემდეგ ერთდროულად გეცნობებათ თქვენც და მონაწილე სახელმწიფოსაც. კომიტეტის ერთმა ან მეტმა წევრმა შესაძლებელია დაურთოს ამ გადაწყვეტილებას განსაკუთრებული აზრი, თუკი ისინი უპირავლესობისა-

გან განსხვავებულ გადაწყვეტილებამდე მივლენ. ან, შესაძლებელია, სხვა მიზეზის გამო. ნებისმიერი საბოლოო გადაწყვეტილება თქვენი საქმის შესახებ, ან გადაწყვეტილება მიუღებლობის შესახებ, როგორც ინფორმაცია კომიტეტის მუშაობის შესახებ, განთავსდება ელექტრონული ვებ-გვერდის შემდეგ მისამართზე:

www.unhchr.ch/html/menu2/8/jurispr.htm.

რა ხდება კომიტეტის მიერ თქვენს საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილების შემდეგ?

თავიდანვე უნდა აღინიშნოს, რომ კომიტეტის გადაწყვეტილება გასაჩივრებას არ ექვემდებარება და გადაწყვეტილება, როგორც წესი, საბოლოოა. თქვენი საქმის ბედი დამოკიდებულია მიღებული გადაწყვეტილების სახიათზე.

 თუ კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას იმის შესახებ, რომ თქვენი უფლებები დაირღვა მონაწილე სახელმწიფოს მიერ, შეთანხმების თანახმად, ის სთავაზობს მონაწილე სახელმწიფოს სამი თვის განმავლობაში წარმოადგინოს ინფორმაცია იმ ზომების შესახებ, რომელიც მან მიიღო მის მიერ გამოტანილ დასკვნებთან მიმართებაში. უფრო დაწვრილებითი ინფორმაციის მისაღებად ისილეთ კონკრეტული პროცედურების აღწერა.

 თუ კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას თქვენს საქმეში სულშეკრულების დარღვევის არარსებობისა და თქვენი საჩივრის მიუღებლობის შესახებ, პროცედურა დასრულებუ-

ლად ჩაითვლება მას შემდეგ, რაც მიღებული გადაწყვეტილება გეცნობებათ თქვენ და მონაწილე სახელმწიფოს.

თუ კომიტეტი აღიარებს თქვენს საქმეს მიღებულად, მთლიანად, ან კონკრეტულ განცხადებასა და მუსლებთან კავშირში, გამოყენებულ იქნება ზემოთ აღნიშნული საერთო პროცედურა. სხვა სიტყვებით, მონაწილე სახელმწიფოსათვის შეთავაზებული იქნება შექმნას საქმის არსის შესახებ წარმოდგენა დადგენილ კონკრეტულ ვადაში. ამის შემდეგ, თქვენს განკარგულებაშია გარკვეული პერიოდი შენიშვნების გასაკეთებლად, რის შემდეგაც, როგორც წესი, საქმე მზადაა კომიტეტში განსახილველად. უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია მოყვანილია თავში, რომელიც ეხება კონკრეტულ პროცედურებს.

ადაშიანის უფლებების ხელშეკრულების თანახმად როდის შეიძლება წარადგინო საჩივარი?

როგორც წესი, არ არსებობს საერთაშორისო შეთანხმების თანახმად საჩივრის შეტანის ოფიციალური ვადა სავარაუდო დარღვევის თარიღის შემდეგ. ამავე დროს, მიზანშეწონილია, საქიროებისამებრ წარადგინოთ თქვენი საჩივარი შიდა სამართალდაცვის საშუალებების ამოწურვის შემდეგ რაც შეიძლება სწრაფად. დაგვიანებით წარდგენილმა თქვენმა საქმემ შეიძლება დააბრკოლოს პასუხის დროულად მიღება მონაწილე სახელმწიფოსაგან. გამონაკ-

ლის შემთხვევებში საჩივრის დაგვიანებით წარდგენის გამო თქვენი საქმე შეიძლება მიჩნეულ იქნას მიუღებლად შესაბამისი კომიტეტის მიერ.

სასწრაფო ან დელიკატური ხასიათის საქმეებთან დაკავშირებული განსაკუთრებული ვითარება

ყოველ კომიტეტს შეუძლია მიიღოს სასწრაფო ზომები, თუ მოცემული საქმის ჩვეული რიგით განხილვამდე ზარალი იქნება გამოუსწორებელი. ცალკეული კომიტეტების მიერ მსგავსი წინასწარი ზომების საფუძვლის აღწერა მოყვანილია ქვემოთ. მათ საერთო თვისებას წარმოადგენს აღნიშნული კომიტეტის მიერ მიმართვის შესაძლებლობა, მოცემული საქმის განხილვამდე ნებისმიერ ეტაპზე სთხოვოს მონაწილე სახელმწიფოს გამოუსწორებელი ზარალის შესაწყვეტად მიიღოს ე.წ. ცნობილი „წინასწარი ზომები“. როგორც წესი, მსგავსი თხოვნით მიმართავენ იმ ქმედებების შესაწყვეტად, რომელთა განსორციელება შეუძლებელია შეაჩერო შემდგომ, მაგალითად, სასიკვდილო განაჩენის აღსრულება ან ცალკეული პირების გადასახლება, რომელთაც ემუქრებათ წამების საშიშროება. თუ გსურთ, რომ კომიტეტმა განიხილოს თქვენი თხოვნა წინასწარი ზომების მიღების შესახებ, მიზანმიმართულად ზუსტად განაცხადეთ ამის შესახებ. ნებისმიერ შემთხვევაში თქვენ აუცილებლად გესაჭიროებათ მაქსიმალურად გულდასმით გადმოსცეთ ის მიზეზები, რომლებიც ხსნიან თუ რატომ მიგაჩნიათ, რომ წინასწარი ზომების გამოყენება აუცილებელია.

გაუგზავნეთ თქვენი კორექსონდენცია და შეკითხვები საჩივართან დაკავშირებით ადამიანის უფლებების კომიტეტს, წამების წინააღმდეგ კომიტეტს და რასობრივი დისკრიმინაციის კომიტეტს შემდეგ მისამართზე:

საფოსტო მისამართი: Petitioners Team
Office of the High Commissioner for
Human Rights
United Nations Office at Geneva
1211 Geneva 10, Switzerland

ფაქსი: +41 22 917 9022 (განსაკუთრებით სასწრაფო საკითხებზე)

ელ-ფოსტა: tb-petitions.hchr@unog.ch

ადამიანის უფლებების დარღვევასთან დაკავშირებით საჩივრების მიღებისა და განხილვის პროცედურები

საჩივრის ფორმის ნიმუში:

შესატყობინებლად, შესაბამისობაში:

- სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტის ფაკულტატურული პროტოკოლის
- წამების წინააღმდეგ კონვენციის, ან

მიუთითეთ შემოთაღნიშნულ რომელ პროცედურისთვის აგზავნით: _____

თარიღი: _____

I. საჩივრის ავტორის შესახებ ინფორმაცია:

გვარი: _____

სახელი: _____

მოქალაქეობა: _____

თარიღი და დაბადების ადგილი:

შეტყობინება ეგზავნება:

ავტორის სახელით: _____

[თუ საჩივრის წარდგენა ხდება სხვა პირის სახელით:]

გთხოვთ გვაცნობოთ ამ „სხვა“ პიროვნების პირადობის მონაცემები:

გვარი: _____

სახელი: _____

მოქალაქეობა: _____

თარიღი და დაბადების ადგილი:

თუ თქვენ მოქმედებთ ამ პირის ნებართვითა და შეთანხმებით, გთხოვთ წარმოადგინოთ ამ პირის მიერ წარმოდგენილი ნებართვა საჩივრის შემოსატანად: _____

ან

თუ თქვენ გაქვთ უფლებამოსილება, გთხოვთ განმარტოთ თქვენი ურთიერთობა ამ პირთან: _____

II. სახელმწიფო, რომელსაც ენება/მუსლის დარღვევა

იმ სახელმწიფოს სახელი, რომელიც ან ფაკულტატური პროტოკოლის მონაწილეა (თუ საჩივარი გაგზავნილია ადამიანის უფლებათა კომიტეტში), ან გააკეთა შესაბამისი განცხადება (თუ საქმე ენება საჩივარს წამების წინააღმდეგ კომიტეტში ან რასობრივი დისკრიმინაციის წინააღმდეგ კომიტეტს):

კონვენციის ან პაქტის მუსლი, რომელიც საგარეუდოდ დაირღვა:

III. სამართალდაცვის შიდა საშუალებების ამოწურვა /სხვა საერთაშორისო პროცედურების გამოყენება

საგარეუდო მსხვერპლის ან მათი სახელით მიღებული ზომები აღნიშნულ სახელმწიფოში საგარეუდო დარღვევისგან სამართალდაცვის უზრუნველყოფის მიზნით – დაწვრილებით მიუთითეთ პროცედურები, რომლებიც გამოყენებულ იქნა სასამართლოსა და სხვა სახელმწიფო ორგანოებში, რა განცხადებები გააკეთეთ, როდის და რა შედეგით დასრულდა: _____

თუ თქვენ არ ამოწურეთ სამართალდაცვის ეს საშუალებები იმ აზრით, რომ მათი მიღება გაუმართლებლად იწვევება, ის არ იქნება ეფექტური, არ გადმოგეცემათ თქვენ, ან სხვა რაიმე მიზეზით, გთხოვთ განმარტოთ დაწვრილებით თქვენი მოსაზრება: _____

წარადგენდით თუ არა იგივე საკითხს განსახილველად საერთაშორისო გამოძიების სხვა რომელიმე პროცედურის შესაბამისად (მაგალითად, განსახილველად ადამიანის უფლებათა ამერიკულ კომისიაში, ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში ან ადამიანის და ხალხთა უფლებების აფრიკის კომისიაში)? _____

თუ კი, დაწვრილებით მიუთითეთ რომელი პროცედურები იქნა ან იქნება გამოყენებული, რა განცხადებები გააკეთეთ, როდის და როგორია შედეგები: _____

IV. საჩივარში მოთხოვნილი ფაქტები

ქრონოლოგიური თანამიმდევრობით აღწერეთ საგარეუდო დარღვევის ფაქტები და გარემოება. შეიტანეთ ყველა საკითხი, რომელსაც შეიძლება კავშირი ჰქონდეს თქვენი კონკრეტული საქმის განხილვისა და შეფასებისთვის. გთხოვთ განმარტოთ, თქვენი შესვლად მიყვანილი ფაქტები და გარემოება როგორ არღვევს თქვენს უფლებებს:

ავტორის ხელმოწერა: _____

შეტყობინების მოცემული ნიმუშის დანაყოფების გამოტოვებული ნაწილები მიუთითებს მხოლოდ იმაზე, რომ თქვენი პასუხები აუცილებელია. თქვენ შეიძლება გადმოსცეთ თქვენი პასუხები იმდენად ზედმიწევნით, რამდენადაც ეს აუცილებელია.

V. დამხმარე დოკუმენტების სია (ასლი, არა ორიგინალი, რომელიც თან ერთვის საჩივარს)

- ✎ წერილობითი თანხმობა (თუ თქვენ წარადგენთ საჩივარს სხვა პირის სახელით და არ განმარტავთ რაიმენაირად კონკრეტული ნებართვის უქონლობას):
- ✎ თქვენი საჩივრის შესახებ შიდა სასამართლოებისა და ხელისუფლების ნებართვა (სასურველია, ასევე, შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობის ასლი): _____
- ✎ საჩივარი და გადაწყვეტილება რომელიმე საერთაშორისო გამოძიების, ან რეგულირების სხვა პროცედურების შესაბამისად: _____
- ✎ ნებისმიერი დოკუმენტი, ან ზოგიერთი თქვენს განკარგულებაში არსებული ჩვენება, რომელიც ამტკიცებს თქვენი საჩივრის IV ნაწილში მოთხოვნილ ფაქტებს და/ან თქვენს მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ მოთხოვნილი ფაქტები წარმოადგენს თქვენი უფლებების დარღვევას: _____

თუ თქვენ არ დაურთეთ ზემოთაღნიშნული ინფორმაცია და საქმე გახდა აუცილებლად მისი გამოთხოვა თქვენგან, ან თუ თანხმობები დოკუმენტაცია არ არის წარდგენილი სამდივნო სამუშაო ენით, თქვენი საჩივრის განხილვას შესაძლებელია დიდი დრო დასჭირდეს.

სახელშეკრულებო ორგანოები

ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ლიკვიდაციის კომიტეტი

ქალთა მიმართ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის ლიკვიდაციის კონვენციის მე-17 მუხლში საუბარია ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ლიკვიდაციის კომიტეტის დაფუძნებაზე. მისი მიზანია კონვენციის დებულებების განხორციელების მსვლელობის განხილვა. როგორც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ფარგლებში არსებული ექვსიდან ერთი კონტროლის ორგანო, ადამიანის უფლებების ხელშეკრულების დაცვის კომიტეტი ფინანსდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის რეგულარული ბიუჯეტით და გენერალური მდივანი უზრუნველყოფს მას აუცილებელი პერსონალითა და აღჭურვილობით ეფექტური ფუნქციონირებისათვის.

კომიტეტის შემადგენლობა

კომიტეტი შედგება 23 ექსპერტისაგან, ისინი არჩეულნი არიან ფარული კენჭისყრით სიაში შეყვანილი იმ პირებიდან, „რომლებიც გამოირჩევიან მაღალი მორალური ღირსებებითა და კომპეტენტურობით კონვენციის სფეროში. ექსპერტთა კანდიდატურების შეთავაზება ხდება მონაწილე სახელმწიფოს მიერ, რომელთაც შეუძლიათ წინ წასწიონ თავიანთი მოქალაქეებიდან ერთი პირი. კონვენციაში შეტანილია კომიტეტის მოწოდება წევრების არჩევისას გაითვალისწინონ სამართლიანი გეოგრაფიული განაწილება და „ცივილიზაციის სხვა-

დასსვა ფორმისა და ძირითადი სამართლის სისტემების“ წარმომადგენლობა.

მიუხედავად იმისა, რომ კომიტეტის წევრების დაწინაურება ხდება თავიანთი ქვეყნის ხელისუფლების დახმარებით და აირჩევა მონაწილე სახელმწიფოების მიერ, ისინი გამოდიან როგორც დამოუკიდებელი ექსპერტები და არა როგორც დელეგატები ან თავიანთი ქვეყნის წარმომადგენლები.

ექსპერტები აირჩევიან ოთხი წლის ვადით, მათი უფლებამოსილება იწყება არჩევნების შემდგომ, ახალი წლის პირველივე დღეს, იანვრის თვეში, და მთავრდება 31 დეკემბერს ოთხი წლის შემდეგ. შესაძლებელია მათი გადარჩევაც. კომიტეტის წევრების არჩევნები მიმდინარეობს კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოების სსდომაზე, რომელსაც იწვევს გენერალური მდივანი ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ, ნიუ-ორკში, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ცენტრალურ დაწესებულებაში. ამ სსდომაზე მონაწილე სახელმწიფოები ხმას აძლევენ კომიტეტის წევრების ნახევარს. გაუთვალისწინებელი ვაკანსიების შესავსებად მონაწილე სახელმწიფო, რომლის ექსპერტმაც შეწყვიტა ფუნქციონირება კომიტეტის თანხმობის შემთხვევაში, ნიშნავს სხვა ექსპერტს თავის თანამოქალაქეთაგან კომიტეტის წევრის წარსახვაში.

მთლიანი მდგომარეობით, 1982 წელს მისი პირველი სსდომის ჩატარებიდან 97 კომიტეტის წევრი ექსპერტი იყო.

კომიტეტის წევრების სია შეიძლება იხილოთ მის ვებ-გვერდზე.

კომიტეტის თანამდებობის პირები

კომიტეტის პროცედურების წესების თანახმად კომიტეტი თავის წევრებს შორის ირჩევს თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის სამ მოადგილეს და მომხსენებელს, რომლებიც ქმნიან კომიტეტის ბიუროს, ირჩევიან ორი წლის ვადით ან გადაირჩევიან „როტაციის პრინციპების დაცვის პირობით“.

კომიტეტის სსდომის მიმდინარეობის კონტროლისა და მის მუშაობაზე დაკვირვებასთან ერთად სსდომის ჩატარების პერიოდებს შორის თავმჯდომარე წარმოადგენს კომიტეტს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის თათბირზე, სადაც კომიტეტი ოფიციალურად არის მიწვეული მონაწილეობის მისაღებად. ყოველწლიურად კომიტეტის სახელით თავმჯდომარე მონაწილეობას იღებს კომისის მუშაობაში ქალთა მდგომარეობის შესახებ, ადამიანის უფლებების შესახებ და მესამე კომიტეტის, გენერალური ასამბლეის შესახებ.

ის, ასევე, მონაწილეობას იღებს თავმჯდომარეთა ყოველწლიურ შეხვედრაში ადამიანის უფლებათა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ხელშეკრულების დაცვის გასაკონტროლებლად, რომელზეც განიხილება მოხსენება შესაბამისი გენერალური ასამბლეის მოღვაწეობის შესახებ. თავმჯდომარე ან მისი წარმომადგენელი ხშირად მიწვეულნი არიან კომიტეტის წარსადგენად მსოფლიო კონფერენციებზე, უმაღლესი დონის შეხვედრებსა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სხვა დონის დიებზე. ასევე ხელისუფლების მიერ ორგანიზებულ სახელისუფლებო და არა-

სამთავრობო ორგანიზაციების ღონისძიებებზე.

კომიტეტის ფუნქციები

კონვენციაში გათვალისწინებულია, რომ კომიტეტი თავისი ამოცანების შესრულებისას, განიხილავს რა კონვენციის დებულებების განხორციელების მიმდინარეობას, ძირითადად შეისწავლის მოსხენებებს, რომლებსაც სამართლებრივი მოვალეობების შესაბამისად წარმოადგენს ყოველი მონაწილე სახელმწიფო. ამ მოსხენებებში აღწერილი იქნება კანონმდებლობა, სასამართლო და ადმინისტრაციული ზომები, მონაწილე სახელმწიფოს მიერ მიღებული კონვენციის დებულებების განსახორციელებლად. კონვენციის 21 მუხლის შესაბამისად კომიტეტი ასევე უფლებამოსილია შეიტანოს წინადადება და რეკომენდაცია მონაწილე სახელმწიფოების მიერ მიწოდებულ ინფორმაციასა და მოსხენებათა შესწავლის საფუძველზე. ამგვარი წინადადებები, როგორც წესი, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ქვედანაყოფების მისამართითაა გაგზავნილი, მაშინ, როდესაც ზოგადი ხასიათის რეკომენდაციები, ჩვეულებრივ, ეგზავნებათ მონაწილე სახელმწიფოებს და ისინი ავითარებენ კომიტეტის ხელშეწყობის ვალდებულებების მისხედვით, რაც როგორც კონვენციის მხარე სახელმწიფოებს აკისრიათ.

კონვენციის ფაქულტატური პროტოკოლის საფუძველზე კომიტეტის ფუნქციები ითვალისწინებს ცალკეული შეტყობინების მი-

ღებასა და განხილვას, ასევე, იმ სარწმუნო ფაქტების გამოძიებას, რომელიც მოწმობს მონაწილე სახელმწიფოს მიერ კონვენციაში ჩადებულ პროტოკოლის უფლების სერიოზულ ან სისტემატურ დარღვევას.

კომიტეტის მუშაობა

კონვენციის 20 მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებულია, რომ კომიტეტი ყოველწლიურად ატარებს თავის მორიგ სესიონს, როგორც წესი, არაუმეტეს ორი კვირის განმავლობაში, თუმცა, გენერალური ასამბლეის შემდგომი გადაწყვეტილებით გაიზარდა კომიტეტის სესიის ჩატარების დრო.

კომიტეტი ყოველწლიურად ატარებს ორ სესიას სამი კვირის ხანგრძლივობით, როგორც წესი, იანვარსა და ივნისში ან ივლისში. იმისათვის, რათა დასრულდეს კომიტეტში განსახილველად გადაცემული დაგროვილი მოსხენებების შესწავლა, გენერალურმა ასამბლეამ 2001 წელს თავის ორმოცდამეთექვსმეტე სესიაზე გამონაკლისის ხანით დაამტკიცა 2002 წელს კომიტეტის მესამე სესიის ჩატარება, რომელიც შედგა აგვისტოს თვეში.

1991 წლიდან დაწყებული, სესიის შემდგომი სამუშაო ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაშიც შედის კომიტეტის ოთხი ან ხუთი წევრი, პრობლემებისა და საკითხების ნუსხის შედგენის, ასევე კომიტეტის მიერ მონაწილე სახელმწიფოს ხელახალი და პერიოდული მოსხენებების სესიაზე განხილვის მიზნით, იკრიბებოდა ყოველი მომდევნო სე-

სიის ჩატარების წინააღმდეგ. სამუშაო ჯგუფის მიერ შედგენილი პრობლემებისა და საკითხების ნუსხა, გადაეცემათ იმ მონაწილე სახელმწიფოებს, რომლებმაც წინასწარ უნდა წარადგინონ ის წერილობითი სახით სამდივნოში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ოფიციალურ ენაზე სათარგმნად და შემდგომ, სესიის წინ, ურიგდებოთ კომიტეტის წევრებს, რომელთაც უნდა განისილონ შესაბამისი მოსხენებები.

2001 წლის იანვარში, ოცდამეოთხე სესიაზე, კომიტეტმა დაამტკიცა მის მიერ გადამოწმებული პროცედურების წესები, რომლებიც ითვალისწინებს კომიტეტის მარეგულირებელ პროცედურების წესებს ფაკულტატურ პროტოკოლთან მიმართებაში. კომიტეტის მუშაობის ხელშეწყობის მიზნით ისინი ითვალისწინებენ სამუშაო ჯგუფების შექმნასა და მომსახურებლების დანიშვნას პროტოკოლით გათვალისწინებული ფუნქციების შესასრულებლად, მათ შორის, მონაწილე სახელმწიფოებისათვის გაგზავნილ კითხვებს შუალედურ ზომებსა და შეტყობინების მიღების შესახებ. თავის ოცდამეოთხე სესიაზე კომიტეტმა ფაკულტატური პროტოკოლით გათვალისწინებული სუთი კაცისაგან შემდგარი მუდმივი სამუშაო ჯგუფი დანიშნა.

ფაკულტატური პროტოკოლის მიღება

შეტყობინების მიღების პროცედურა

ეს პროცედურა ნებას რთავს ცალკეულ პირებს ან პიროვნებათა ჯგუფს, პირდაპირ ან წარმომადგენლის მეშვეობით წარადგინოს კომიტეტში საჩივარი უფლებების დარღვე-

ვასთან დაკავშირებით, რომელიც კონვენციისა და პროტოკოლის ამა თუ იმ მონაწილე-სახელმწიფოს მხრიდან კონვენციის დებულებით არის დაცული.

ვის შეუძლია წარადგინოს განცხადება?

შეტყობინება შეიძლება წარადგინოს ნებისმიერმა კერძო პირმა ან პიროვნებათა ჯგუფმა, რომლის უფლებებიც დაირღვა იმ სახელმწიფოს იურისდიქციის ფარგლებში, რომელმაც რატიფიცირება მოახდინა, როგორც კონვენციის, ასევე ფაკულტატური პროტოკოლის.

შეტყობინების შეტანა შეიძლება ცალკეული პირების ან პირთა ჯგუფის სახელით. ეს მნიშვნელოვანია, თუ გავითვალისწინებთ განსაკუთრებულ წინააღმდეგობებს, რომელსაც აწყდებიან ქალები, მათ შორის, რეპრესიული ქმედებების საფრთხეს, მთლიანობაში განათლების დაბალ დონეს და, ნაწილობრივ, სამართლებრივ განათლებას. გამონაკლისი შემთხვევების გარდა, როდესაც წარმომადგენლებს შეუძლიათ დაასაბუთონ გამომწვევნილი შეტყობინება სავარაუდო დაზარალებულის ან დაზარალებულების თანხმობის გარეშე, მათ უნდა გააკეთონ ეს დაზარალებულთან შეთანხმებით.

ვისთან დამოკიდებულებაში შეიძლება იქნას შეტანილი საჩივარი?

საჩივარი შეიძლება შეეხებოდეს მხოლოდ კონვენციის ან პროტოკოლის მონაწილე სახელმწიფოს. სავარაუდო დარღვევა და-

კავშირებული უნდა იყოს სახელმწიფოს ქმედებასთან ან უმოქმედობასთან, ან სამსახურეობრივი მოვალეობების შესრულებისას სახელმწიფო მოხელეთა ქმედებებთან (მაგალითად, დისკრიმინაციული კანონები, პოლიტიკა, პროგრამები ან პრაქტიკა, დისკრიმინაციული ქმედებები ქალებთან მიმართებაში, ცუდი მოპყრობა სამართალდამცავი ან სამხედრო ორგანოების თანამშრომელთა მხრიდან). საჩივარი არ უნდა ეხებოდეს ცალკეული პირების ან დაწესებულებების ქმედებებს. თუმცა, ცნობას შესაძლებელია ჰქონდეს კავშირი ცალკეული პირების ან დაწესებულებების ქმედებებთან, თუ მონაწილე სახელმწიფომ ვერ შეძლო მიეღო სათანადო პრევენციული ზომები, სამართალდაცვის ზომები, სამართალდამრღვევთა დასჯის ზომები და ზომები ზარალის ასანაწლავურებად მოვალეობის შესრულების მიზნით, გადმოცემული კონვენციით. მაგალითად, კონვენციის მე-2 მუხლი ავალდებულებს მონაწილე სახელმწიფოებს მიიღონ ყველა შესაბამისი ზომა ქალთა მიმართ რომელიმე პირის, ორგანიზაციის ან დაწესებულების მხრიდან დისკრიმინაციის ლიკვიდაციისათვის.

ამგვარად, მოსარჩელეს შეუძლია განაცხადოს, რომ მონაწილე სახელმწიფომ, რომელმაც ვერ შეძლო აეცილებინა, დაესაჯა ან გადაეცა სამართალდაცვის საშუალებებისთვის რომელიმე პიროვნების, ორგანიზაციის ან დაწესებულების მხრიდან განსორციელებული დისკრიმინაციული ფაქტი, დაარღვია ეს მუხლი.

რა დარღვევებს შეიძლება შეიცავდეს შეტყობინება?

იმისთვის, რათა სავარაუდო დარღვევების შესახებ შეტყობინება ეხებოდეს „კონვენციაში ჩადებულ ნებისმიერ უფლებას“, კომიტეტის საერთო რეკომენდაციები უნდა განიხილებოდეს ამ უფლებების განმარტების კონტექსტში. კერძოდ, საერთო რეკომენდაციაში 19 კომიტეტმა წარმოადგინა განმარტება, რომელიც შეიცავს კონვენციის I მუხლის მისეფვით დისკრიმინაციის განსაზღვრას, ჩართო მასში ქალთა მიმართ ძალადობა, როდესაც განაცხადა, რომ „დისკრიმინაციის განსაზღვრებაში შეტანილია ქალთა მიმართ ძალადობა, ანუ ძალადობა, რომელიც ჩადენილია ქალებთან მიმართებაში, იმისდა მიუხედავად, რომ ის ქალია, ან ძალადობა, რომელიც ქალებზე ახდენს უზომო ზემოქმედებას. ძალადობა ქალებთან მიმართებაში, დამაბრკოლებელი ან ქალთა მიერ ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლების განსორციელებლობა, რომელიც მინიჭებული აქვთ საერთაშორისო სამართლის ნორმების ან კონვენციის დებულებების შესაბამისად, არის დისკრიმინაცია კონვენციის I მუხლის შესაბამისად“.

როგორი შეტყობინება არ ექვემდებარება განხილვას?

შეტყობინებამ უნდა გაიაროს განხილვის ორი ეტაპი. პირველ ეტაპზე დადგინდება თუ რამდენად მიესადაგება შეტყობინება მოთხოვნათა დაცვის თვალსაზრისით შეტყობინების წარდგენის ფორმებს, სოლო მეორე ეტაპზე განისაზღვრება მისი არის

ან შინაარსი. კომიტეტს შეუძლია განიხილოს ეს საკითხები ცალ-ცალკე, მაგრამ როგორც წესი, მიღებისა და შეტყობინების არსის საკითხები განხილვა ერთად.

შეტყობინება განხილვას არ ექვემდებარება, თუ:

- ✎ ის წარმოდგენილი არ არის წერილობითი სახით;
- ✎ მას აქვს ანონიმური სახიათი;
- ✎ შესაბამისმა სახელმწიფომ არ მოახდინა კონვენციის ან ფაკულტატური პროტოკოლის რატიფიცირება;
- ✎ არ იყო ამოწურული სამართალდაცვის ყველა შიდა საშუალება, გამონაკლისი შემთხვევების გარდა, როდესაც ასეთი შემთხვევების დაცვა გაუმართლებლად იწელება ან საეჭვოა მოიტანოს შედეგი;
- ✎ იგივე საკითხი უკვე განხილულ იქნა კომიტეტის მიერ, ან განიხილა, ან განიხილება საერთაშორისო განხილვის ან დარეგულირების სხვა პროცედურების შესაბამისად;
- ✎ ის შეუთავსებელია კონვენციის დებულებებთან;
- ✎ ის აშკარად უსაფუძვლოა ან არასაკმარისად დასაბუთებული;
- ✎ ფაქტებს, რომლებიც წარმოადგენს შეტყობინების საგანს, ადგილი ჰქონდათ იქამდე, სანამ ფაკულტატური პროტოკოლი შევიდა ძალაში შესაბამისი მონაწილე სახელმწიფოსათვის, მხოლოდ, თუ ამ ფაქტებს ადგილი არ ჰქონდათ სსენებელი თარიღის შემდგომაც.

სად გავგზავნოთ შეტყობინება?

შეტყობინება საქიროთა გაიგზავნოს შემდეგ მისამართზე:

Division for the Advancement of Women
United Nations
2 UN Plaza, DC2-12th Floor
New York, NY 10017-USA
Fax +1 212 963 3463 87

სპეციალური მომხსენებელი ქალთა მიმართ ძალადობის, მათი მიზეზებისა და შედეგების საკითხებზე

აღამიანის უფლებების შესახებ კომისიის 1994/45 რეზოლუციაში, რომელიც მიღებულ იქნა 1994 წლის 4 მარტს, შესულია გადაწყვეტილება ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხებზე, მათ მიზეზებსა და შედეგებზე სპეციალური მომხსენებლის დანიშვნის შესახებ. მანდატი გაფართოვდა აღამიანის უფლებების კომისიის 59-ე სესიაზე 2003 წელს 2003/45 რეზოლუციაში. აღამიანის უფლებების შესახებ კომისიის იგივე რეზოლუცია აცხადებს:

„მკაცრად გამოხს ყველა ძალადობის აქტს ქალთა და გოგონათა მიმართ, და დეკლარაციის შესაბამისად მოუწოდებს ქალთა მიმართ ძალადობის აღსაკვეთად სქესობრივი ნიშნით ძალადობის ყველა ფორმის აღმოფხვრისაკენ ოჯახში, საერთოდ საზოგადოებაში და ასევე იმ შემთხვევებში, როდესაც ის ნორციელდება სახელმწიფოს მიერ ან

მისი შემწყნარებლობით. ხაზს უსვამს სელისუფლების მოვალეობას თავი შეიკავოს ქალებთან მიმართებაში ძალადობისგან. სათანადოდ ადექვატურად გააფრთხილოს, გამოიძიოს და ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად დაგმოს ძალადობის აქტები ქალებთან მიმართებაში, მიიღოს ეფექტური ზომები ძალადობის აღმოსაფხვრელად იმის მიუხედავად, ეს აქტი ჩადენილია სახელმწიფოს, კერძო პირის, შეიარაღებული ძალების თუ მეომარი მხარეების მიერ. უზრუნველყოს მსხვერპლთათვის დაცვის სამართლიანი და ეფექტური საშუალებების, მათ შორის, სამედიცინო დახმარების ხელმისაწვდომობა: ამტკიცებს ამ კონტექსტში, რომ ძალადობა ქალებთან მიმართებაში წარმოადგენს ქალების თავისუფლებისა და უფლებათა დარღვევას, და რომ ძალადობა ქალებთან მიმართებაში აბრკოლებს ან საშუალებას არ აძლევს მათ ისარგებლონ ამ უფლებებითა და თავისუფლებით.“

მანდატის თანახმად, კონფერენციის სპეციალური მომხსენებელი ვალდებულია:

 დაკითხოს და მიიღოს ინფორმაცია ქალებთან მიმართებაში ძალადობის საკითხზე, მათ მიზეზებსა და შედეგებზე, სელისუფლების, სახელშეკრულებო ორგანოების სელისუფლებათშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების, მათ შორის ქალთა ორგანიზაციების ჩათვლით და მიიღოს ეფექტური ზომები ამ ინფორმაციასთან დაკავშირებით.

 ეროვნულ, რეგიონალურ და საერთაშორისო დონეზე მიაწოდოს

რეკომენდაცია ზომების, გზებისა და საშუალებების შესახებ ქალთა მიმართ ძალადობის, მისი მიზეზებისა და შედეგების აღმოფხვრის მიზნით:

 იმუშაოს სხვა სპეციალურ მომხსენებლებთან, სპეციალურ წარმომადგენლებთან, სამუშაო ჯგუფებთან და ადამიანის უფლებათა კომისიის დამოუკიდებელ ექსპერტებთან, უმცირესობათა დაცვისა და დისკრიმინაციის გამაფრთხილებელ ქვეკომისიასა და სახელშეკრულებო ორგანოებთან, კომისიის თხოვნის გათვალისწინებით იმის შესახებ, რომ რეგულარულად და სისტემატიურად ჩართონ თავიანთ მოხსენებში მათ ხელთ არსებული ინფორმაცია ადამიანის უფლებების დარღვევის შესახებ, რომელიც ეხებათ ქალებს და მჭიდროდ ითანამშრომლონ კომისიასთან ქალთა მდგომარეობის შესახებ მისი ფუნქციების განსახორციელებლად.

თავისი მანდატის შესრულების დროს სპეციალური მომხსენებელი:

 სახელმწიფოს უგზავნის სასწრაფო მიმართვას და შეტყობინებას ქალთა მიმართ ძალადობის სავარაუდო შემთხვევების შესახებ;

 მდგომარეობის გაცნობის მიზნით მოგზაურობს ქვეყანაში;

 ადამიანის უფლებათა კომისიას წარუდგენს ყოველწლიურ თემატურ ცნობას.

მიდგომა ძალადობასთან

- ✎ ქალთა მიმართ ძალადობა წარმოადგენს დისკრიმინაციის ერთ-ერთ ფორმას და, შესაბამისად, უნდა აღმოიფხვრას ყველგან, რადგან ქალებს არ ეძლევათ საშუალება სრულყოფილად განახორციელონ თავიანთი სელშეუწყებელი უფლება და თავისუფლება (1, 3, 4, 7, 8, 9)
- ✎ ძალადობა ქალზე, როგორც წამება და არაადამიანური მოპყრობა (2, 4, 6, 9)

ნორმატიული აქტები

- ✎ ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო დეკლარაცია
- ✎ სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების პაქტი;
- ✎ ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის ლიკვიდაციის კონვენცია;
- ✎ ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის დეკლარაცია (გაერო);
- ✎ ბავშვთა უფლებების კონვენცია (გაერო);
- ✎ რეზოლუცია 1325;
- ✎ ვენის და პეკინის დეკლარაცია;
- ✎ საერთაშორისო სისხლის სამართლის რომის სტატუსი.

ორგანოები

- ✎ ადამიანის უფლებათა კომიტეტი;

- ✎ ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის ლიკვიდაციის კომიტეტი;
- ✎ გაეროს კომიტეტის სპეციალური მომსწენებელი ქალთა მიმართ ძალადობის პრობლემებზე.

ასალი კამპანია

გაეროს გენერალური მდივანი პან გი მუნი გამოდის ინიციატივით ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ 2015 წლამდე მსოფლიო კამპანიის დაწყების თაობაზე. ამის შესახებ საუბარია გაეროს გენერალური მდივნის ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილ განცხადებაში, რომელიც აღინიშნება 25 ნოემბერს. როგორც პან გი მუნის განცხადებაშია ნათქვამი, 2015 წლამდე ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის მსოფლიო კამპანიის მიზანია გაეროს გამოცდილებითა და ამ პროცესში სელიუსუფლების მხარდაჭერით წინ წამოსწიოს მთელ მსოფლიოში ქალთა მიმართ ძალადობის ბრძოლის იდეა. გაეროს გენერალურმა მდივანმა ასევე შესთავაზა გაეროს გენერალურ ასამბლეას, რომ ყოველწლიურად შეიტანოს ქალთა მიმართ ძალადობის საკითხი დღის წესრიგში. მან მოუწოდა გაეროს უშიშროების საბჭოს შექმნას ქალთა და გოგონათა მიმართ ძალადობის დონის მონიტორინგის მექანიზმი 1325 რეზოლუციის ჩარჩოში – ქალებთან, მშვიდობასთან და უსაფრთხოებასთან მიმართებაში. „ქალების მიმართ ძალადობა ყოველთვის არის ადამიანის უფლებების დარღვევა, ის არის ყოველთვის დანაშაული და ყოველ-

თვის დაუშვებელია“ – აღინიშნება განცხადებაში.

ადამიანის უფლებათა კომისარის გამოსვლა კონფერენციაზე 2006 წლის 27 ნოემბერს, მადრიდში, რომელიც მიეძღვნა ქალთა მიმართ ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლის ევროსაბჭოს მიერ კამპანიის გახსნას

(არაოფიციალური თარგმანი)

„რატომ არ არის ოჯახში ძალადობა მსოფლიო ქალების პრობლემა“

მიუხედავად გენდერულ თანასწორობაზე არსებული ყველა პოზიტიური და წამაღალი განცხადებისა მრავალი ქალი ძველებურად უფლებაშეზღუდულია. ისინი არა მარტო არასაკმარისად არიან წარმოდგენილნი პოლიტიკურ ასამბლეებში და განიცდიან დისკრიმინაციას შრომის ბაზარზე, არამედ, ასევე, იტანჯებიან საშიშროებით ფიზიკურ უსაფრთხოებასთან მიმართებაში. ევროპის საბჭოს ახალი კამპანია ეძღვნება ქალების უსაფრთხოებასა და ხელშეუხებლობას.

სამწუხაროა, რომ ასეთი კამპანიის გატარება საერთოდ საჭირო გახდა მნიშვნელოვანია, რომ ძალადობის საკითხი ქალებთან მიმართებაში განისილებოდეს როგორც ყველაზე აქტუალური საკითხი პოლიტიკურ

ცნოვრებაში. რეკომენდაციაში, რომელიც მიღებულ იქნა 2002 წელს, მინისტრთა კომიტეტმა ამ სფეროში კონკრეტული სტრატეგია შეიმუშავა. საპარლამენტო ასამბლეა და ევროპის საბჭოს რეგიონალური და ადგილობრივი ხელისუფლების კონგრესი ასევე ამ კამპანიის მხარდამჭერები არიან.

კამპანია ხსნავს სერიოზულ ამოცანას – მიაღწიოს კარდინალურ ცვლილებებს ქალებთან მიმართებაში. მიუხედავად იმისა, რომ ზუსტი მონაცემები არ არსებობს, ნათლად ჩანს, რომ ოჯახში ძალადობა ვრცელდება და ევროპული საზოგადოება არ წარმოადგენს გამონაკლისს.

რთულია შეცვალო ადამიანის ცნობიერება და ქცევა. საკმაოდ დრო დასჭირდა, რათა კანონში შეტანილიყო დებულება, რომ ქორწინებაში სქესობრივი ურთიერთობა თანხმობის გარეშე არის გაუპატიურება. ადრე აღიქმებოდა რომ, თუ ქალი გათხოვილია, ის თანახმა უნდა იყოს სექსუალურ ურთიერთობაზე მაშინ, როცა ამის სურვილი ექნება მეუღლეს. სხვა სიტყვებით მისი სხეული მას არ ეკუთვნოდა.

მსგავსი დამოკიდებულება სუფევდა ღირსების დანაშაულის გაგების საფუძველში. ქალთა მიმართ ძალადობის დანაშაულთა ეს ტიპები ზოგჯერ განისილებოდა ხელისუფლების მიერ, როგორც უფრო სერიოზული, რამდენადაც საუბარი იყო ოჯახის ღირსებაზე. მსხვერპლნი, როგორც წესი ხდებოდნენ ცოლები, ქალიშვილები ან დები, რომლებსაც თავად სურდათ გადაეწ-

ყვიტათ როგორ ეცნოვრათ და ვისთან ჰქონდათ ურთიერთობა.

ქალებისათვის სასქესო ორგანოების წინდაცვეთის პრაქტიკა წარმოადგენს კიდევ ერთ ექსტრემალურ ძალადობის ფორმას ქალებთან და გოგონებთან მიმართებაში, რომლის მთავარი მიზანია მათი სექსუალური ცნოვრების გაკონტროლება და ჩახშობა. ეს არაადამიანური ტრადიცია შენარჩუნებულია აფრიკულ ქვეყნებში და იქ ძველებურად არის შემთხვევები, როცა ევროპაში ნაცნოვრებ გოგონებზე არდადეგების დროს თავის ქვეყანაში ასორციელებენ წინდაცვეთას.

მართლაც, ძალადობის ამ საზიზღარი სახეობიდან ზოგიერთი ქრება, მაგრამ სრულიად უდაო პრინციპი, რომლის თანახმადაც ქალს აქვს უფლება განკარგოს საკუთარი სხეული, ძველებურად ყველასთვის მისაღები არ არის. ამის ერთერთი დადასტურება ოჯახში ცოლების ცემის ფაქტზე შეყოვნებული რექციაა.

ეს არის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ ახლახანს გამოქვეყნებული მასშტაბური კვლევის მთავარი თემა. აღნიშნულ მოსხენებაში ნათლად არის ნათქვამი იმის შესახებ, რომ მიუხედავად მრავალ ქვეყანაში მიღებული შესაბამისი კანონისა, ეროვნულ დონეზე რეაგირების უმეტესობა არასაკმარისია და ხშირ შემთხვევაში არ აღიკვეთა დანაშაულის ჩამდენ პირთა დაუსჯელობა.

გაეროს კვლევებში აღწერილია ამ უხეში დისკრიმინაციის უკიდურესად ნეგატიუ-

რი შედეგები მთელი საზოგადოებისათვის. ოჯახში ძალადობის ერთ-ერთ შედეგს წარმოადგენს ის, რომ ხდება ბავშვების ტრავმირება, ეს კი თავის მხრივ მაღლა სწევს იმის რისკს, რომ ძალადობის გამოყენების ასეთი ქცევის მოდელი გადაეცემა მომავალ თაობას და, ამგვარად, ხალხს საშუალება არ ექნება გაარღვიოს ეს ჩაკეტილი წრე.

გაეროს მოსხენებაში საზგასმულია, რომ ქალებთან მიმართებაში ოჯახში ძალადობა უნდა განიხილებოდეს როგორც **ადამიანის უფლებების** დარღვევა. ამისთვის არსებობს ორი საფუძველი. პირველი, ქალების უმეტეს ნაწილს სერიოზულად ცუდად ეპყრობიან, რაც ზოგიერთ შემთხვევაში შეიძლება იწოდოს სასტიკი, არაადამიანური ან ადამიანური ღირსების დამამცირებელიც კი – ან თუნდაც წამება – თუკი ამას სახელმწიფო ორგანოების თანამშრომელნი სჩადიან.

მეორე მიზეზი – ეს არის იმის აღიარება, რომ პასუხისმგებლობას ატარებენ არა მხოლოდ ცალკეული პირები, არამედ სახელისუფლებო ორგანოები. მათ უნდა განასორციელონ გადაამწყვეტი ქმედებები ამგვარი ცუდი მოპყრობის გასაფრთხილებლად, გამოიძიონ ნებისმიერი შეტყობინება ძალადობის აქტზე, რომელიც იმსახურებს ნდობას და დასაჯოს მისი ჩამდენი პირები.

ის, რომ სელისუფლება პასუხისმგებელია ცალკეულ ადამიანებს შორის ძალადობაზე, გამომდინარეობს ევროპული კონვენციიდან და დამტკიცებულია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ. მაგალითად სასამართლომ საქმეში X და

Y ნიდერლანდების წინააღმდეგ 1985 წელს, მიიჩნია, რომ „სახელმწიფოს აქვს პოზიტიური ვალდებულება კონვენციის მე-3 და მე-10 მუხლის შესაბამისად მიიღოს ისეთი დებულებები, რომლებიც ეფექტურად დასჯიდა გაუპატიურებას და გამოყენებული იქნებოდა პრაქტიკაში ეფექტური გამოძიების და სამართალწარმოების შემდეგ“.

სახელმწიფო ორგანოებმა უნდა მისცეს მსხვერპლს იურიდიული დაცვისა და კომპენსაციის შესაბამისი ფორმები, ასევე უზრუნველყოს მათი დაცვა, ვინც მუდმივი რისკის ქვეშ არის. კანონმდებლობამ ასევე უნდა გაითვალისწინოს თავისუფლების შეზღუდვა ძალადობის ჩამდენ პიროვნებებთან მიმართებაში.

პოლიციამ უნდა მიიღოს მხედველობაში ის, რომ ძალადობა სწორად ბადებს შიშს. ნაცემი ქალები ბევრ შემთხვევაში უბრალოდ ვერ ბედავენ ისაუბრონ თავიანთი მდგომარეობის შესახებ, სოლო ისინი, ვინც ამას აკეთებენ, ცხოვრობენ მუდმივი საშინელების პირობებში, შიშით, რომ მათი პარტნიორი მათზე შურს იძიებს.

ეს რისკები გათვალისწინებული უნდა იქნას სამართალდამცავი ორგანოების მუშაობაში და სასამართლო სისტემის ფარგლებში. ჯანდაცვის სისტემის თანამშრომლებსა და სოცმუშაკებს ასევე უნდა ჰქონდეთ წუსტი ინსტრუქცია იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ იმოქმედონ, როდესაც ისინი დაინახავენ ცუდი მოპყრობის ნიშნებს. იქ, სადაც აუცილებელია, უნდა გაისწავლოს თავშესაფარი და გაეწიოს ფსიქოლოგიური და სოციალური დახმარება.

ოჯახში ძალადობა ბევრ შემთხვევაში ტრაგედიაა იმ პირისთვისაც, ვინც ამას სჩადის. ბოროტადგამოყენება სწორად დაკავშირებულია ალკოჰოლთან, სიღარიბესთან, პირად იმედგაცრუებასთან და ოჯახურ პრობლემებთან, ან ჯანმრთელობის პრობლემასთან. ეს ხაზს უსვამს სოციალური დახმარებისა და მკურნალობის პროგრამების საჭიროებას ამ ადამიანებისთვისაც.

რა თქმა უნდა საჭიროა სოციალური სამსახურები, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ არ არის ეთიკური კონსესუსის შექმნის აუცილებლობა იმასთან მიმართებაში, რომ ძალადობა აბსოლუტურად მიუღებელია.

პოლიტიკურმა ლიდერებმა ყური უნდა უგდონ ქალთა მოძრაობის აზრს და დაეხმარნონ მოქალაქეთა განათლებას, ქალთა მიმართ ძალადობის „არ მოთმენის“ აღიარებას. ეს არის არა მხოლოდ „ქალთა საკითხი“, არამედ მთელი საზოგადოების პრობლემა მთლიანად, მათ შორის ბავშვების.

დაიან, პოლიტიკოსმა მამაკაცებმა ამის შესახებ დამაჯერებლად – სმამაღლა და ენერგიულად უნდა განაცხადონ.

თომას ჰამარბერგი

კონვენცია ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღკვეთის შესახებ

მიღებულია და სელმოწერის, რატიფიკაციისა და შეერთებისათვის გახსნილია გენერალური ასამბლეის 1979 წლის 18 დეკემბრის 34/180 რეზოლუციით

ძალაში შესვლა: 1981 წლის 3 სექტემბერი
27 (1) მუხლის თანახმად

წინამდებარე კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები,

ითვალისწინებენ რა, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებამ კვლავ დაამკვიდრა ადამიანის ძირითადი უფლებების, ადამიანის ღირსების და პიროვნების ღირებულების და ქალთა და მამაკაცთა თანასწორუფლებიანობის რწმენა,

ითვალისწინებენ რა, რომ ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია ადასტურებს დისკრიმინაციის დაუშვებლობის პრინციპს და აღიარებს, რომ ადამიანები თავისუფლები და ღირსებითა და უფლებებით თანასწორები იბადებიან და რომ თითოეული ადამიანი უნდა ფლობდეს მასში აღიარებულ ყველა უფლებასა და თავისუფლებას ყოველგვარი განსხვავების გარეშე, მათ შორის სქესის განუსხვავებლად,

ითვალისწინებენ რა, რომ ადამიანის უფლებათა შესახებ საერთაშორისო პაქტების მონაწილე სახელმწიფოებს ეკისრებათ ვალდებულება უზრუნველყონ ქალებისა და მამაკაცებისათვის თანასწორი უფლება

ისარგებლონ ყველა ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული, სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებებით,

მხედველობაში იღებენ რა გაეროსა და მისი სპეციალიზირებული ორგანიზაციების ეგიდით მიღებულ საერთაშორისო კონვენციებს ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობისათვის სელმეწიფობის მიზნით,

ასევე ითვალისწინებენ რა გაეროსა და მისი სპეციალიზირებულ დაწესებულებათა მიერ მიღებულ რეზოლუციებს, დეკლარაციებსა და რეკომენდაციებს ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობის სელმეწიფობის მიზნით,

თუმცა, შეშფოთებულნი არიან რა იმით, რომ, მთელი რიგი ამ დოკუმენტების მიუხედავად, კვლავაც სდება ქალთა მნიშვნელოვანი დისკრიმინაცია,

შეგვახსენებენ რა, რომ ქალთა დისკრიმინაცია არღვევს თანასწორობისა და ადამიანის ღირსების პატივისცემის მიზეზებს, აბრკოლებს მამაკაცის თანაბრად ქალის მონაწილეობას თავისი ქვეყნის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ ცხოვრებაში, სელს უშლის საზოგადოებრივი და ოჯახური კეთილდღეობის გაუმჯობესებას და კიდევ უფრო აძნელებს ქალთა შესაძლებლობების სრულ გამოვლენას თავიანთი ქვეყნებისა და კაცობრიობის საკეთილდღეოდ,

შეშფოთებული არიან რა იმით, რომ სილატაკის პირობებში ქალებისათვის ძალიან ნაკლებად სელმისაწვდომია სურსათი, ჯანდაცვა, განათლება, პროფესიული მომ-

ზადება და შრომითი მოწყობის შესაძლებლობანი, ასევე სხვა მოთხოვნილებანი.

დარწმუნებულნი არიან რა, რომ თანასწორობასა და სამართლიანობაზე დაფუძნებული ახალი საერთაშორისო ეკონომიკური წესრიგის დამყარება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ქალთა და მამაკაცთა თანასწორობას.

ხაზს უსვამენ რა, რომ აპარტჰეიდის, ყველა ფორმის რასიზმის, რასობრივი დისკრიმინაციის, კოლონიალიზმის, ნეოკოლონიალიზმის, აგრესიის, უცხოური ოკუპაციისა და ბატონობისა და სახელმწიფოთა საშინაო საქმეებში ჩარევის აღმოფხვრა აუცილებელია მამაკაცთა და ქალთა უფლებების სრული განხორციელებისათვის.

ადასტურებენ რა, რომ საერთაშორისო მშვიდობისა და უშიშროების განმტკიცება, საერთაშორისო დაძაბულობის შეწყობა, ურთიერთთანამშრომლობა ყველა სახელმწიფოს შორის მათი სოციალური და ეკონომიკური სისტემების მიუხედავად, საყოველთაო და სრული განიარაღება, განსაკუთრებით ბირთვული განიარაღება მკაცრი და ეფექტიანი საერთაშორისო კონტროლით, სამართლიანობის, თანასწორობისა და ურთიერთსარგებლიანობის პრინციპების დამკვიდრება ქვეყნებს შორის ურთიერთობაში და უცხოური და კოლონიური ბატონობის ქვეშ მყოფი ხალხების თვითგამორკვევისა და დამოუკიდებლობის უფლების განხორციელება, ასევე სახელმწიფოთა ეროვნული სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის პატივისცემა ხელს შეუწყობს სოციალურ პროგრესსა

და განვითარებას და, როგორც ამის შედეგი, ხელს შეუწყობს მამაკაცთა და ქალთა სრული თანასწორობის მიღწევას.

დარწმუნებული არიან რა, რომ ქვეყნების სრული განვითარება, მთელი მსოფლიოს კეთილდღეობა და მშვიდობის საქმე ყველა დარგში მამაკაცთა თანაბრად ქალთა მაქსიმალურ მონაწილეობას მოითხოვს.

ითვალისწინებენ რა ქალთა წვლილს ოჯახურ კეთილდღეობასა და საზოგადოების განვითარებაში, რაც დღემდე სრულად არაა აღიარებული, დედობის სოციალურ მნიშვნელობას და ორივე მშობლის როლს ოჯახში და ბავშვების აღზრდაში და აცნობიერებენ რა, რომ ქალის როლი გვარის გაგრძელებაში დისკრიმინაციის მიზეზი არ უნდა იყოს, რამდენადაც ბავშვების აღზრდა მამაკაცებისა და ქალების და მთელი საზოგადოების ერთობლივ პასუხისმგებლობას მოითხოვს.

ანსოვთ რა, რომ მამაკაცთა და ქალთა სრული თანასწორობის მისაღწევად აუცილებელია როგორც მამაკაცის, ასევე ქალის ტრადიციული როლის შეცვლა საზოგადოებასა და ოჯახში.

მტკიცედ აქვთ რა გადაწყვეტილი, განხორციელონ ქალთა დისკრიმინაციის ლიკვიდაციის შესახებ დეკლარაციაში გამოცხადებული პრინციპები, და ამ მიზნით მიიღონ ყველა საჭირო ზომა ყველა ფორმითა და გამოვლინებითი ასეთი დისკრიმინაციის აღმოსაფხვრელად.

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

ნაწილი I

მუხლი 1

წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის ცნება „ქალთა დისკრიმინაცია“ ნიშნავს ნებისმიერ განსხვავებას, გამონაკლისსა და შეზღუდვას სქესობრივი ნიშნით, რომელიც გამიზნულია შეასუსტოს და გამორიცხოს ქალთა მიერ, მათი ოჯახური მდგომარეობის მიუხედავად, მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის საფუძველზე, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, კულტურულ, სამოქალაქო ან ნებისმიერ სხვა დარგში ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების აღიარება, სარგებლობა ან განსორციელება.

მუხლი 2

მონაწილე სახელმწიფოები გმობენ ქალთა ყველა ფორმის დისკრიმინაციას, თანახმა არიან დაუყოვნებლივ ყველა სელმისაწვდომი საშუალებით გაატარონ ქალთა დისკრიმინაციის აღკვეთის პოლიტიკა და ამ მიზნით ვალდებულებას კისრულობენ:

ა) მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის პრინციპი შეიტანონ თავიანთ ეროვნულ კონსტიტუციაში ან სხვა შესაბამის კანონმდებლობაში, თუ ეს ჯერ კიდევ არ გაკეთებულა, და კანონის და სხვა შესაბამისი საშუალებების დახმარებით უზრუნველყონ ამ პრინციპის განსორციელება;

ბ) მიიღონ შესაბამისი კანონმდებლობა და სხვა ზომები, მათ შორის სანქციებიც, რომლებიც, იქ, სადაც ეს აუცილებელია, კრძალავს ქალთა ყოველგვარ დისკრიმინაციას;

გ) დააწესონ მამაკაცებთან თანასწორ საფუძველზე ქალთა უფლებების იურიდიული დაცვა და უზრუნველყონ კომპეტენტური ეროვნული სასამართლოებისა და სხვა სახელმწიფო დაწესებულებების დახმარებით ქალთა ეფექტიანი დაცვა დისკრიმინაციის ნებისმიერი აქტისაგან;

დ) თავი შეიკავონ ქალთა მიმართ რაიმე დისკრიმინაციული აქტების ან ქმედებათა ჩადენისაგან და უზრუნველყონ, რომ სახელმწიფო ორგანოებმა და დაწესებულებებმა ამ ვალდებულების შესაბამისად იმოქმედონ;

ე) მიიღონ ყველა შესაბამისი ზომა რომელიმე პირის, ორგანიზაციის ან საწარმოს მიერ ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად;

ვ) მიიღონ ყველა შესაბამისი ზომა, მათ შორის საკანონმდებლოც, მოქმედი კანონების, დადგენილებების, ჩვეულებებისა და პრაქტიკის გასაუქმებლად, რომლებიც ქალთა დისკრიმინაციას წარმოადგენს;

ზ) გააუქმონ თავიანთი სისხლის სამართლის კანონმდებლობის ყველა დებულება, რომლებიც ქალთა დისკრიმინაციას წარმოადგენს.

მუსლი 3

მონაწილე სახელმწიფოები ყველა დარგში, და კერძოდ პოლიტიკურ, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ დარგებში, მიიღებენ ყველა შესაბამის ზომას, მათ შორის საკანონმდებლოსაც, ქალთა ყოველმხრივი პროგრესისა და განვითარების უზრუნველსაყოფად, რათა მამაკაცებთან თანასწორ საფუძველზე უზრუნველყოფილი იყვნენ ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების განხორციელებითა და სარგებლობით.

მუსლი 4

1. მონაწილე სახელმწიფოთა მიერ დროებითი ზომების მიღება, რომლებიც მიმართულია ქალთა და მამაკაცთა ფაქტობრივი თანასწორობის დამყარების დასაჩქარებლად, არ მიიჩნევა, როგორც ეს წინამდებარე კონვენციით განისაზღვრება, დისკრიმინაციულად, თუმცა იგი არანაირად არ უნდა იწვევდეს არათანასწორუფლებიანი ან დიფერენცირებული სტანდარტების შენარჩუნებას; ეს ზომები უნდა გაუქმდეს, როდესაც მიღწეულ იქნება შესაძლებლობათა თანასწორობის და თანასწორუფლებიანი ურთიერთობის მიზნები.
2. მონაწილე სახელმწიფოთა მიერ სპეციალური ზომების მიღება, რომლებიც მიმართულია დედობის დასაცავად, მათ შორის იმ ზომების ჩათვლით, რომლებსაც წინამ-

დებარე კონვენცია შეიცავს, დისკრიმინაციულად არ ითვლება.

მუსლი 5

მონაწილე სახელმწიფოები მიიღებენ ყველა შესაბამის ზომას, რათა:

- ა) შეცვალონ მამაკაცთა და ქალთა ქცევის სოციალური და კულტურული მოდელები ცრურწმენათა აღმოფხვრის და და ყველა იმ ჩვეულებისა და პრაქტიკის გაუქმების მიღწევის მიზნით, რომლებიც ერთ-ერთი სქესის არასრულფასოვნების ან უპირატესობის, ანდა მამაკაცებისა და ქალების როლის სტერეოტიპულობის იდეას ეფუძნება;
- ბ) უზრუნველყონ, რომ ოჯახური აღზრდა მოიცავდეს დედობის, როგორც სოციალური ფუნქციის სწორად გაგებას და თავიანთი შვილების აღზრდისა და განათლებისათვის მამაკაცთა და ქალთა საერთო პასუხისმგებლობის აღიარებას, იმ პირობით, რომ ყველა შემთხვევაში ბავშვების ინტერესები უპირატესია.

მუსლი 6

მონაწილე სახელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ, მათ შორის საკანონმდებლოს, ქალებით ყველა სახის ვაჭრობის და ქალთა პროსტიტუციის ექსპლუატაციის აღსაკვეთად.

ნაწილი II

მუხლი 7

მონაწილე სახელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ ქვეყნის პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად და, კერძოდ, მამაკაცთა თანასწორად უზრუნველყოფენ ქალებს უფლებით:

- ა) სმა მისცენ ყველა არჩევნებსა და საჯარო რეფერენდუმზე და არჩეული იქნან ყველა საჯარო არჩევით ორგანოში;
- ბ) მონაწილეობდნენ მთავრობის პოლიტიკის ფორმულირებასა და განსორციელებაში და იკავებდნენ სახელმწიფო თანამდებობებს, აგრეთვე სახელმწიფო მართვის ყველა დონეზე ასორციელებდნენ ყველა სახელმწიფოებრივ ფუნქციას;
- გ) მონაწილეობდნენ არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და ასოციაციების საქმიანობაში, რომლებიც ქვეყნის საზოგადოებრივი და პოლიტიკური ცხოვრების პრობლემებზე მუშაობენ.

მუხლი 8

მონაწილე სახელმწიფოები მიიღებენ ყველა შესაბამის ზომას, რათა უზრუნველყონ ქალები შესაძლებლობით, მამაკაცთა თანაბარი პირობებით და რაიმე დისკრიმინაციის გარეშე წარმოადგენდნენ თავიანთ მთავრობას საერთაშორისო დონეზე და მონა-

წილეობდნენ საერთაშორისო ორგანიზაციების მუშაობაში.

მუხლი 9

1. მონაწილე სახელმწიფოები ქალებს ანიჭებენ მამაკაცთა თანასწორ უფლებებს მოქალაქეობის შექმნის, შეცვლისა და შენარჩუნების საკითხში. ისინი, კერძოდ, უზრუნველყოფენ, რომ არც უცხოელზე დაქორწინება, არც ქმრის მოქალაქეობის შეცვლა ქორწინების განმავლობაში არ იწვევდეს ცოლის მოქალაქეობის ავტომატურ შეცვლას, არ გადააქცევდეს მას მოქალაქეობის არმქონე პირად და არ აიძულებდეს მას მიიღოს ქმრის მოქალაქეობა.
2. მონაწილე სახელმწიფოები ანიჭებენ ქალებს მამაკაცთა თანასწორ უფლებებს მათი შვილების მოქალაქეობის საკითხში.

ნაწილი III

მუხლი 10

მონაწილე სახელმწიფოები მიიღებენ ყველა შესაბამის ზომას ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად, რათა უზრუნველყონ ისინი მამაკაცთა თანასწორი უფლებებით განათლების დარგში და, კერძოდ, მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის საფუძველზე უზრუნველყონ:

- ა) ერთნაირი პირობები პროფესიის ან სპეციალობის არჩევისას ორიენტაციისათვის, განათლებისა და დიპლომების მიღების სელმისაწვდომობისათვის და მისაღებად ყველა კატეგორიის სასწავლო დაწესებულებებში როგორც სოფლის, ისე ქალაქის რაიონებში; ეს თანასწორობა უზრუნველყოფილია სკოლამდელ, ზოგად, სპეციალურ და უმაღლეს ტექნიკურ განათლებაში, ასევე ყველა სახეობის პროფესიული მომზადებაში;
- ბ) ერთნაირი სასწავლო პროგრამების, ერთნაირი გამოცდების, ერთნაირი კვალიფიკაციის მასწავლებელთა შემადგენლობის, ერთნაირი ხარისხის სასკოლო ნაგებობებისა და აღჭურვილობის სელმისაწვდომობა;
- გ) მამაკაცთა და ქალთა როლის ნებისმიერი სტერეოტიპული კონცეფციის აღკვეთა ყველა დონის და ყველა ფორმის სწავლებისას ერთობლივი სწავლების და სწავლების სხვა სახეობების წახალისების გზით, რომლებიც ხელს შეუწყობს ამ მიზნის მიღწევას და, კერძოდ, სასწავლო სახელმძღვანელოებისა და სასკოლო პროგრამების გადასინჯვის, ასევე სასკოლო სწავლების მეთოდების ადაპტაციის გზით;
- დ) სტიპენდიებისა და განათლებისათვის სხვა დახმარებების მიღების ერთნაირი შესაძლებლობები;
- ე) განათლების განგრძობის პროგრამების, მათ შორის მოზრდილებს შორის ცოდნის გავრცელების პროგრამებისა

და ფუნქციური განათლების პროგრამების სელმისაწვდომობის ერთნაირი შესაძლებლობები, რომლებიც, კერძოდ, გამიზნულია მამაკაცთა და ქალთა ცოდნაში ნებისმიერი განსხვავების რაც შეიძლება სწრაფი აღმოფხვრისათვის;

- ვ) გოგონათა რიცხვის შემცირება, რომლებიც სკოლას ვერ ამთავრებენ, და პროგრამების შემუშავება გოგონებისა და ქალებისათვის, რომლებმაც სკოლა დროზე ადრე მიატოვეს;
- ზ) ერთნაირი შესაძლებლობები სპორტსა და ფიზიკურ მომზადებაში აქტიური მონაწილეობისათვის;
- თ) საგანმანათლებლო სასიათის სპეციალური ინფორმაციის სელმისაწვდომობა ოჯახური ჯანმრთელობის და კეთილდღეობის ხელშეწყობის მიზნით, მათ შორის ინფორმაციისა და ოჯახის რიცხოვნობის დაგეგმვის შესახებ კონსულტაციის სელმისაწვდომობა.

მუხლი 11

1. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ დასაქმების დარგში ქალთა დისკრიმინაციის აღმოსაფხვრელად, რათა უზრუნველყონ მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის საფუძველზე თანაბარი უფლებები, კერძოდ:

- ა) შრომის უფლება, როგორც ყველა ადამიანის განუყოფელი უფლება;
- ბ) სამუშაოზე აყვანისას ერთნაირ შესაძლებლობათა უფლება, მათ შორის

შერჩევის ერთნაირი კრიტერიუმების გამოყენება დაქირავებისას;

- გ) პროფესიის ან სამუშაოს სახეობის თავისუფალი არჩევის, თანამდებობრივი დაწინაურებისა და დასაქმების გარანტიის უფლება, ასევე უფლება, ისარგებლონ ყველა სამუშაო შეღავათითა და პირობით, გაიარონ პროფესიული მომზადება და გადამზადება, შეგირდობის, მაღალი დონის პროფესიული მომზადების და რეგულარული გადამზადების ჩათვლით;
- დ) თანაბარი ანაზღაურების, მათ შორის შეღავათების მიღების, თანაბარი ღირებულების შრომის მიმართ თანაბარი პირობების, ასევე სამუშაოს ხარისხის შეფასებისას თანაბარი მიდგომის უფლება;
- ე) სოციალური უზრუნველყოფის უფლება, კერძოდ პენსიაზე გასვლის, უმუშევრობის, ავადმყოფობის, ინვალიდობის, სიბერისა და შრომისუნარიანობის დაკარგვის სხვა შემთხვევებში, ასევე ანაზღაურებადი შვებულების უფლება;
- ვ) ჯანმრთელობის დაცვის და შრომის უსაფრთხო პირობების, მათ შორის გვარის გაგრძელების ფუნქციის შენარჩუნების უფლება.

2. დაქორწინების ან დედობის მიზეზით ქალთა დისკრიმინაციის თავიდან ასაცილებლად და მათთვის შრომის ეფექტიანი უფლების უზრუნველსაყოფად მონაწილე სა-

ხელმწიფოები მიიღებენ შესაბამის ზომებს, რათა:

- ა) აკრძალონ, სანქციათა გამოყენების მუქარით, სამუშაოდან დათხოვნა ორსულობის მიზეზით ან ორსულობის ან მშობიარობის გამო შვებულების მიზეზით, ან სამუშაოდან დათხოვნისას ოჯახური მდგომარეობის გამო დისკრიმინაცია;
- ბ) შემოიღონ ანაზღაურებადი შვებულებები ან შვებულებები შესაბამისი სოციალური დახმარებებით ორსულობისა და მშობიარობის გამო წინა სამუშაო ადგილის, უფროსობის ან სოციალური დახმარების დაკარგვის გარეშე;
- გ) წაახალისონ აუცილებელი დამატებითი სოციალური მომსახურების გაწევა, რათა მშობლებს საშუალება მისცენ ოჯახურ მოვალეობათა შესრულება შეუთავსონ შრომით საქმიანობას და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობას, კერძოდ ბავშვთა მოვლის დაწესებულებათა ქსელის შექმნისა და გაფართოების გზით;
- დ) უზრუნველყონ ორსულობის პერიოდში ქალების განსაკუთრებული დაცვა ისეთ სახეობათა სამუშაოზე, რომლის მავნებლობა ჯანმრთელობისათვის დამტკიცებულია.

3. კანონმდებლობა, რომელიც ეხება წინამდებარე მუნღში მოყვანილ უფლებათა დაცვას, პერიოდულად განიხილება მეცნიერულ-ტექნი-

კური ცოდნის გათვალისწინებით, ასევე გადაისინჯება, უქმდება ან ფართოვდება, რამდენადაც ეს საჭიროა.

მუხლი 12

1. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ ჯანდაცვის დარგში ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად, რათა მამაკაცებთან თანასწორ საფუძველზე უზრუნველყონ მათთვის სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობა, კერძოდ ისეთი მომსახურებისა, რომელიც ოჯახის რიცხვნობის დაგეგმვას ესება.
1. წინამდებარე მუხლის 1 პუნქტის დებულებებისგან დამოუკიდებლად, მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ ქალებს შესაბამისი მომსახურებით ორსულობის, მშობიარობისა და მშობიარობის შემდგომ პერიოდში, სთავაზობენ რა მათ, როცა ეს აუცილებელია, უფასო მომსახურებას, ასევე შესაბამის კვებას ორსულობისა და მეტუპურობის პერიოდში.

მუხლი 13

მონაწილე სახელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ ეკონომიკური და სოციალური ცნოვრების სხვა სფეროებში ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად, რათა მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის საფუძველზე უზრუნველყონ თანაბარი უფლებები, კერძოდ:

- ა) საოჯახო დახმარების უფლება;
- ბ) სესხის, უძრავი ქონების გირაოთი სესხის მიღებასა და სხვა ფორმის ფინანსური კრედიტის უფლება;
- გ) დასვენებასთან, სპორტთან დაკავშირებულ ღონისძიებებსა და კულტურული ცნოვრების ყველა სფეროში მონაწილეობის უფლება.

მუხლი 14

1. მონაწილე სახელმწიფოები ითვალისწინებენ განსაკუთრებულ პრობლემებს, რომლებსაც აწყდებიან სოფლად მცხოვრები ქალები, და მნიშვნელოვან როლს, რომელსაც ისინი ასრულებენ თავიანთი ოჯახების ეკონომიკური კეთილდღეობის უზრუნველყოფაში, ასევე მათ საქმიანობას მეურნეობის არასასაქონლო დარგებში, და ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ სოფლად მცხოვრებ ქალთა მიმართ წინამდებარე კონვენციის დებულებათა გამოსაყენებლად.
2. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ სოფლის რაიონებში ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად, რათა მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის საფუძველზე უზრუნველყონ მათი მონაწილეობა სოფლის რაიონების განვითარებაში და ასეთი განვითარებით სარგებლის მიღებაში და, კერძოდ, უზრუნველყოფენ ასეთ ქალებს უფლებით:

- ა) მონაწილეობა მიიღონ განვითარების გეგმების განხორციელებაში ყველა დონეზე;
- ბ) ხელი მიუწვდებოდეთ შესაბამის სამედიცინო მომსახურებაზე, მათ შორის ოჯახის დაგეგმვის საკითხების შესახებ ინფორმაციაზე, კონსულტაციაზე და მომსახურებაზე;
- გ) უშუალოდ ისარგებლონ სოციალური დახმავების პროგრამების ყველა სიკეთით;
- დ) მიიღონ ყველა ფორმის მომზადება და ფორმალური თუ არაფორმალური განათლება, მათ შორის ფუნქციური განათლება, ასევე ისარგებლონ სათემო მომსახურების ყველა საშუალებით, სასოფლო-სამეურნეო საკითხებზე საკონსულტაციო სამსახურით, კერძოდ მათი ტექნიკური დონის ასამაღლებლად;
- ე) შექმნან თვითდახმარების ჯგუფები და კოოპერატივები, რათა უზრუნველყონ ეკონომიკური შესაძლებლობების თანაბარი ხელმისაწვდომობა დაქირავებით მუშაობის ან დამოუკიდებელი შრომითი საქმიანობის მეშვეობით;
- ვ) მონაწილეობა მიიღონ ყველა ფორმის კოლექტიურ საქმიანობაში;
- ზ) ხელი მიუწვდებოდეთ სასოფლო-სამეურნეო კრედიტებსა და სესხებზე, გასაღების სისტემაზე, შესაბამის ტექნოლოგიებზე და თანაბარი სტატუსით სარგებლობდნენ მიწის და აგრარულ

რეფორმებში, ასევე მიწების ხელახალი გადანაწილების გეგმებში;

- თ) ისარგებლონ ცხოვრების სათანადო პირობებით, განსაკუთრებით საცხოვრებელი პირობებით, სანიტარიული მომსახურებით, ელექტრო- და წყალმომარაგებით, ასევე ტრანსპორტითა და კავშირგაბმულობის საშუალებებით.

ნაწილი IV

მუხლი 15

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ კანონის წინაშე ქალთა თანასწორობას მამაკაცებთან.
2. მონაწილე სახელმწიფოები ქალებს ანიჭებენ მამაკაცთა თანაბარ სამოქალაქო უფლებაუნარიანობას და მისი რეალიზაციის ერთნაირი შესაძლებლობებს. ისინი, კერძოდ, უზრუნველყოფენ მათ თანაბარი უფლებებით ხელშეკრულებების დადებისას და ქონების მართვისას, ასევე მათ მიმართ თანაბარ მოპყრობას სასამართლოებსა და ტრიბუნალებში გარჩევის ყველა ეტაპზე.
3. მონაწილე სახელმწიფოები თანაშინა არიან, რომ ყველა ხელშეკრულება და ნებისმიერი სხვა სახის კერძო დოკუმენტები, რომელთა სამართლებრივი შედეგია ქალთა უფლებაუნარიანობის შეზღუდვა, ბათილად ჩაითვალოს.

4. მონაწილე სასჯელმწიფოები მამაკაცებს და ქალებს ანიჭებენ ერთნაირ უფლებებს კანონმდებლობის მიმართ, რომელიც ენება პირთა გადაადგილებას და საცხოვრებელი ადგილისა და ადგილსამყოფელის არჩევის თავისუფლებას.

მუხლი 16

1. მონაწილე სასჯელმწიფოები ყველა შესაბამის ზომას მიიღებენ ქალთა დისკრიმინაციის აღსაკვეთად ყველა საკითხში, რომლებიც ენება ქორწინებასა და ოჯახურ ურთიერთობებს და, კერძოდ, უზრუნველყოფენ მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის საფუძველზე:

- ა) ქორწინების ერთნაირ უფლებებს;
- ბ) მეუღლის თავისუფალი არჩევის და მხოლოდ მათი თავისუფალი და სრული თანხმობის შემთხვევაში ქორწინების ერთნაირ უფლებებს;
- გ) ქორწინების პერიოდში და განქორწინებისას ერთნაირ უფლებებსა და მოვალეობებს;
- დ) მამაკაცების და ქალების, როგორც მშობლების, ერთნაირ უფლება-მოვალეობებს, მათი ოჯახური მდგომარეობის მიუხედავად, საკითხებში, რომლებიც მათ შვილებს ენება; ყველა შემთხვევაში შვილების ინტერესები უპირატესია;
- ე) ერთნაირ უფლებებს თავისუფლად და პასუხისმგებლობით გადაწყვიტონ შვი-

ლების რაოდენობის და მათი დაბადების შუალედების საკითხი და ხელი მიუწვდებოდეთ ინფორმაციაზე, განათლებაზე, ასევე სასწრებზე, რომლებიც ამ უფლების განხორციელების საშუალებას იძლევა;

- ვ) ერთნაირი უფლება-მოვალეობებს იყენენ ბავშვების მეურვეები, მზრუნველები, რწმუნებულები და მშვილებლები ან ასორციელებდნენ ანალოგიურ ფუნქციებს, როდესაც ისინი გათვალისწინებულია ეროვნული კანონმდებლობით; ყველა შემთხვევაში ბავშვების ინტერესები უპირატესია;
- ზ) ცოლ-ქმრის ერთნაირ პირად უფლებებს, მათ შორის გვარის, პროფესიის და საქმიანობის არჩევის უფლებას;
- თ) მეუღლეთა ერთნაირ უფლებებს ქონების ფლობის, შექენის, მართვის, სარგებლობისა და განკარგვის საქმეში როგორც უფასოდ, ასევე საფასურით.

2. ბავშვის დანიშნავს და ქორწინებას იურიდიული ძალა არ აქვს და ყველა საქმეში ზომა მიიღება, მათ შორის საკანონმდებლოც, რათა განისაზღვროს მინიმალური საქორწინო ასაკი და ქორწინებათა სავალდებულო რეგისტრაცია სამოქალაქო მდგომარეობის აქტებში.

1. წინამდებარე კონვენციის განხორციელების მიმდინარეობის განსახილველად ფუძნდება ქალთა დისკრიმინაციის აღკვეთის კომიტეტი (შემდგომში კომიტეტად წოდებული), რომელიც კონვენციის ძალაში შესვლის მომენტისათვის შედგება თვრამეტი, სოლო მისი რატიფიკაციის ან მასთან ოცდამეთხუთმეტე მონაწილე სახელმწიფოს მიერთების შემდეგ – ოცდასამი ექსპერტისაგან, რომლებსაც ასასიათებთ მაღალი სწეობრივი თვისებები და კომპეტენტურობა სფეროში, რომელსაც წინამდებარე კონვენცია მოიცავს. ამ ექსპერტებს მონაწილე სახელმწიფოები ირჩევენ თავიანთი მოქალაქეებისგან და მოქმედებენ თავიანთი სახელით, ამასთან მხედველობაში მიიღება სამართლიანი გეოგრაფიული განაწილება და სხვადასხვა ფორმის ცივილიზაციების, ასევე ძირითადი სამართლებრივი სისტემების წარმომადგენლობა.
2. კომიტეტის წევრებს ირჩევენ ფარული კენჭისყრით მონაწილე სახელმწიფოთა მიერ წამოყენებულ პირთა სიიდან. ყოველ მონაწილე სახელმწიფოს შეუძლია წამოაყენოს ერთი პირი თავის მოქალაქეთა რიცხვიდან.
3. პირველადი არჩევნები ტარდება წინამდებარე კონვენციის ძალაში

- შესვლიდან ექვსი თვის შემდეგ, ყოველი არჩევნების ჩატარებამდე სულ ცოტა სამი თვით ადრე გაეროს გენერალური მდივანი მონაწილე სახელმწიფოებს უგზავნის წერილს წინადადებით წარმოადგინონ თავიანთი კანდიდატურები ორი თვის განმავლობაში. გენერალური მდივანი ამზადებს სიას, რომელშიც ანბანის მიხედვით შეყვანილია ამგვარად წამოყენებული პირები მონაწილე სახელმწიფოთა მითითებით, რომლებმაც წამოაყენეს ისინი, და წარუდგენს ამ სიას მონაწილე სახელმწიფოებს.
4. კომიტეტის წევრთა არჩევნები ტარდება მონაწილე სახელმწიფოების სსდომაზე, რომელსაც გენერალური მდივანი იწვევს გაეროს ცენტრალურ დაწესებულებებში. ამ სსდომაზე, რომელზეც მონაწილე სახელმწიფოთა ორი მესამედი შეადგენს კვორუმს, კომიტეტში არჩეულ პირებად ითვლებიან ის კანდიდატები, რომლებიც სმების უმეტეს რაოდენობას და მონაწილე სახელმწიფოების იმ წარმომადგენელთა სმების აბსოლუტურ უმრავლესობას მიიღებენ, რომლებიც ესწრებიან და მონაწილეობენ კენჭისყრაში.
 5. კომიტეტის წევრებს ოთხი წლის ვადით ირჩევენ. მაგრამ პირველ არჩევნებში არჩეული ცხრა წევრის უფლებამოსილების ვადა ორი წლის შემდეგ იწურება; პირველი არჩევნების ჩატარებისთანავე ამ

- ცხრა წევრის გვარებს წილისყრით ირჩევს კომიტეტის თავმჯდომარე.
6. კომიტეტის სუთ დამატებით წევრს ირჩევენ წინამდებარე მუხლის 2, 3 და 4 მუხლების დებულებათა შესაბამისად ოცდამეთხუთმეტე სასელმწიფოს მიერ კონვენციის რატიფიკაციის ან მასთან მიერთების შემდეგ. ამგვარად არჩეული ორი დამატებითი წევრის უფლებამოსილების ვადა ორი წლის შემდეგ იწურება; ამ ორი წევრის გვარებს წილისყრით ირჩევს კომიტეტის თავმჯდომარე.
 7. გაუთვალისწინებელი ვაკანსიების შესავსებად მონაწილე სასელმწიფო, რომლის ექსპერტმაც შეწყვიტა ფუნქციონირება როგორც კომიტეტის წევრმა, ნიშნავს სხვა ექსპერტს თავისი მოქალაქეებიდან, იმ პირობით თუ მას კომიტეტი მოიწონებს.
 8. კომიტეტის წევრები იღებენ გენერალური ასამბლეის მიერ დამტკიცებულ ანაზღაურებას გაეროს სახსრებიდან კომიტეტის მოვალეობათა მნიშვნელობის გათვალისწინებით ასამბლეის მიერ დადგენილი წესებითა და პირობებით.
 9. გაეროს გენერალური მდივანი გამოჰყოფს საქირო პერსონალსა და მატერიალურ სახსრებს წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად კომიტეტის ფუნქციათა ეფექტიანი შესრულებისათვის.

მუხლი 18

1. მონაწილე სასელმწიფოები ვალდებულია კისრულობენ გაეროს გენერალურ მდივანს კომიტეტის განსახილველად წარუდგინონ მოსხენებები საკანონმდებლო, სასამართლო, ადმინისტრაციულ ან სხვა ზომებზე, რომლებიც მათ მიიღეს წინამდებარე კონვენციის დებულებათა შესასრულებლად, და ამასთან დაკავშირებით მიღწეულ პროგრესზე;
- ა) წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლიდან ერთი წლის განმავლობაში დაინტერესებული სასელმწიფოსათვის;
- ბ) ამის შემდეგ ყოველ ოთხ წელიწადში მაინც და შემდგომში, როდესაც ამას კომიტეტი მოითხოვს.

2. მოსხენებებში შეიძლება მითითებულ იქნეს ის ფაქტორები და სიძნელებები, რომლებიც გავლენას ახდენს წინამდებარე კონვენციით ნაკისრ ვალდებულებათა შესრულების ხარისხზე.

მუხლი 19

1. კომიტეტი ამტკიცებს თავის საკუთარ პროცედურის წესებს.
2. კომიტეტი თავის თანამდებობის პირებს ორი წლის ვადით ირჩევს.

მუხლი 20

1. კომიტეტი ყოველწლიურად ატარებს სხდომებს, როგორც წესი, არა უმეტეს ორკვირიანი პერიოდის განმავლობაში, რათა განისილოს წინამდებარე კონვენციის 18 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი მოსხენებები.
2. კომიტეტის სხდომები, როგორც წესი, ტარდება გაეროს ცენტრალურ დაწესებულებებში ან ნებისმიერ სხვა შესაბამის ადგილას, რომელსაც კომიტეტი განსაზღვრავს.

მუხლი 21

1. კომიტეტი ყოველწლიურად ეკონომიკური და სოციალური საბჭოს მეშვეობით გაეროს გენერალურ ასამბლეას წარუდგენს მოსხენებას თავისი საქმიანობის შესახებ და შეუძლია შეიტანოს ზოგადი ხასიათის წინადადებები და რეკომენდაციები, დაფუძნებული მონაწილე სახელმწიფოებისა და ინფორმაციის შესწავლაზე. ასეთი ზოგადი ხასიათის წინადადებები და რეკომენდაციები შედის კომიტეტის მოსხენებაში მონაწილე სახელმწიფოთა შენიშვნებთან ერთად, თუკი ასეთი არსებობს.
2. გაეროს გენერალური მდივანი კომიტეტის მოსხენებებს ინფორმაციისათვის უგზავნის ქალთა მდგომარეობის შემსწავლელ კომისიას.

მუხლი 22

სპეციალიზებულ დაწესებულებებს უფლება აქვთ წარმოდგენილი იყვნენ წინამდებარე კონვენციის ისეთ დებულებათა განხორციელების შესახებ საკითხების განხილვისას, რომლებიც მათი საქმიანობის სფეროში შედის. კომიტეტს შეუძლია სპეციალიზირებულ დაწესებულებებს შესთავაზოს მოამზადონ მოსხენებები იმ დარგებში კონვენციის განხორციელების შესახებ, რომლებიც მისი საქმიანობის სფეროს განეკუთვნებიან.

ნაწილი VI

მუხლი 23

არაფერი წინამდებარე კონვენციაში არ ეხება რაიმე დებულებებს, რომლებიც ხელს უწყობენ მამაკაცთა და ქალთა თანასწორობის მიღწევას და რომლებსაც შეიძლება შეიცავდეს:

- ა) მონაწილე სახელმწიფოს კანონმდებლობა; ან
- ბ) სხვა რომელიმე საერთაშორისო კონვენცია, ხელშეკრულება ან შეთანხმება, რომელიც ძალაშია ასეთი სახელმწიფოსათვის.

მუხლი 24

მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებული არიან ეროვნულ დონეზე ყველა საჭირო ზომას მიიღონ წინამდებარე კონვენციით

აღიარებული უფლებების სრული რეალიზაციის მისაღწევად.

მუხლი 25

1. წინამდებარე კონვენცია სელმოსაწერად გასხნილია ყველა სახელმწიფოსათვის
2. გაეროს გენერალური მდივანი წინამდებარე კონვენციის დეპონიტარად ინიშნება.
3. წინამდებარე კონვენცია რატიფიკაციას ექვემდებარება. სარატიფიკაციო სიგელები შესაბამისად გაეროს გენერალურ მდივანს ბარდება.
4. წინამდებარე კონვენცია გასხნილია მისაერთებლად ყველა სახელმწიფოსათვის. მიერთება სორციელდება გაეროს გენერალური მდივნისათვის მიერთების შესახებ დოკუმენტის ჩაბარების გზით.

მუხლი 26

1. წინამდებარე კონვენციის გადასინჯვის შესახებ თსოგნა შეიძლება წარდგენილ იქნეს ნებისმიერ დროს ნებისმიერი მონაწილე სახელმწიფოს მიერ გაეროს გენერალური მდივნის სახელზე წერილობითი შეტყობინების გზით.
2. გაეროს გენერალური ასამბლეა, თუ იგი საჭიროდ მიიჩნევს რაიმე ზომების გატარებას, იღებს გადაწყვეტილებას იმის შესახებ, თუ როგორი ზომები უნდა იქნეს გატარებული ასეთი თსოგნის მიმართ.

მუხლი 27

1. წინამდებარე კონვენცია ძალაში შედის ოცდამეათე დღეს გაეროს გენერალური მდივნისათვის მეოცე სარატიფიკაციო სიგელის ან მიერთების შესახებ დოკუმენტის ჩაბარების შემდეგ.
2. თითოეული სახელმწიფოსათვის, რომელიც წინამდებარე კონვენციის რატიფიკირებას მოახდენს ან მეოცე სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის ჩაბარების შემდეგ მიუერთდება მას, წინამდებარე კონვენცია ძალაში შედის ოცდამეათე დღეს მისი სარატიფიკაციო სიგელის ან მიერთების შესახებ დოკუმენტის შესაბამისად ჩაბარების შემდეგ.

მუხლი 28

1. გაეროს გენერალური მდივანი იღებს და ყველა სახელმწიფოს უგზავნის დათქმების ტექსტს, რომლებიც სახელმწიფოებმა რატიფიკაციის ან შეერთების მომენტში გააკეთეს.
2. დათქმა, რომელიც შეუთავსებელია წინამდებარე კონვენციის მიზნებთან და ამოცანებთან, არ დაიშვება.
3. დათქმები შეიძლება მოისწას ნებისმიერ დროს შესაბამისი შეტყობინების გაგზავნის გზით გაეროს გენერალური მდივნის სახელზე, რომელიც შემდეგ ამის შესახებ აცნობებს ყველა მონაწილე სა-

სელმწიფოს. ასეთი შეტყობინება ძალაში შედის მისი მიღების დღიდან.

მუხლი 29

1. ნებისმიერი დავა ორ ან მეტ მონაწილე სასელმწიფოს შორის წინამდებარე კონვენციის განმარტების ან გამოყენების თაობაზე, რომელიც ვერ გადაწყდა მოლაპარაკების გზით, ერთ-ერთი მონაწილე მხარის თხოვნით საარბიტრაჟო განსილვაზე გადაეცემა. თუ საარბიტრაჟო განსილვის შესახებ განცხადების შეტანიდან ექვსი თვის განმავლობაში მხარეებმა ვერ მოახერხეს თანხმობის მიღწევა საარბიტრაჟო განსილვის ორგანიზაციის თაობაზე, ამ მხარეთაგან ნებისმიერს შეუძლია მოცემული დავა საერთაშორისო სასამართლოს გადასცეს სასამართლოს სტატუსის შესაბამისი განცხადების შეტანის გზით.
2. თითოეულ მონაწილე სასელმწიფოს შეუძლია წინამდებარე კონვენციის სელმწიფოს ან რატიფიკაციის ან მასთან მიერთებისას

განაცხადოს, რომ იგი არ თვლის თავს შეზღუდულად ვალდებულებებით, რომლებსაც ამ მუხლის 1 პუნქტი შეიცავს. სხვა მონაწილე სასელმწიფოებს არ აკისრიათ მოცემული მუხლის აღნიშნული პუნქტიდან გამომდინარე ვალდებულებები, რომელიც სხვა მონაწილე სასელმწიფოს მიმართ, რომელმაც აღნიშნული დათქმა გააკეთა.

3. ნებისმიერ მონაწილე სასელმწიფოს, რომელმაც გააკეთა დათქმა წინამდებარე მუხლის 2 პუნქტის შესაბამისად, შეუძლია ნებისმიერ დროს მოსწინას თავისი დათქმა გაეროს გენერალური მდივნისათვის შეტყობინების გზით.

მუხლი 30

წინამდებარე კონვენცია, რომლის ტექსტებიც რუსულ, ინგლისურ, არაბულ, ესპანურ, ჩინურ და ფრანგულ ენებზე თანაბრად ავთენტიკურია, შესაბამისად ბარდება გაეროს გენერალურ მდივანს.

რის დასტურადაც სათანადოდ უფლებამოსილმა ქვემოთ სელმომწიფეებმა სელი მონაწილეს წინამდებარე კონვენციას.

5. ინსტიტუციონალური მექანიზმები

საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება

№625 2008 წლის 26 დეკემბერი

ქ. თბილისი

ოჯახში ძალადობის აღკვეთის ღონისძიებათა
განმხორციელებელი საუწყებთაშორისო საბჭოს
შემადგენლობისა და დებულებების დამტკიცების შესახებ

1. შეიქმნას ოჯახში ძალადობის აღკვეთის ღონისძიებათა განმხორციელებელი სა-
უწყებთაშორისო საბჭო შემდეგი შემადგენლობით:

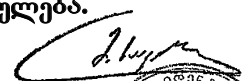

ლალი ფაფიაშვილი	– საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მოსამარ- თლე, საუწყებთაშორისო საბჭოს თავმჯდომარე
ირაკლი გიორგობიანი	– საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის პირველი მოადგილე
ეკატერინე ზღულაძე	– საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის პირველი მოადგილე
ნინო კალანდაძე	– საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე
თამარ კინწურაშვილი	– საქართველოს პრეზიდენტის მრჩეველი
მაია კობალეიშვილი	– საქართველოს იუსტიციის მინისტრის მოადგილე

- ანა ჟვანია – საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის პირველი მოადგილე
- ქეთევან სუციშვილი – დამოუკიდებელი ექსპერტი.

2. ეთნოვით საუწყებათაშორისო საბჭოს მუშაობაში მონაწილეობა:

- ლელა ბაქრაძეს – (UNFPA) გაეროს მოსახლეობის ფონდის წარმომადგენელს
- კობა ბოჭორიშვილს – კონსტიტუციურ უფლებათა დაცვის ცენტრის თავმჯდომარეს
- ია დადუნაშვილს – შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის წარმომადგენელს
- მარინა თაბუკაშვილს – ფონდ „ტასოს“ თავმჯდომარეს
- დონალდ კეროლს – აშშ-ის საელჩოს პოლიტიკურ ოფიცერს
- ირინა ლორთქიფანიძეს – ამერიკის იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენელს
- თამარ (ბაია) რომელაშვილს – საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის გამომცემისა და მონიტორინგის დეპარტამენტის უფროსს
- თამარ საბედაშვილს – (UNIFEM) გაეროს ქალთა ფონდის წარმომადგენელს
- ნათია ფარცხალაძეს – გაეროს ბავშვთა ფონდის წარმომადგენელს
- რუსუდან ფხაკაძეს – არასამთავრობო ორგანიზაცია „სახლის“ თავმჯდომარეს
- ნინო ქოჩიშვილს – საქართველოში ევროკომისიის დელეგაციის წარმომადგენელს
- ნატო შავლაყაძეს – ძალადობისგან დაცვის ეროვნული ქსელის თავმჯდომარეს
- ნათია ჩერქეზიშვილს – (UNDP) გაეროს განვითარების პროგრამის წარმომადგენელს
- ხათუნა ჭითანავას – საქართველოს ანლაგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენელს
- მარკ პულსტს – საქართველოში მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის ტრეფიკინგის საწინააღმდეგო პროგრამის ოფიცერს.

3. დამტკიცდეს საუწყებათაშორისო საბჭოს თანდართული დებულება.
4. ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

 მისხილჩხაკაშვილი

**ოჯახში ძალადობის აღკვეთის ღონისძიებათა განმასრვლებელი
საუწყებოთაშორისო საბჭოს დებულება**

მუხლი 1. ზოგადი დებულებანი

1. ოჯახში ძალადობის აღკვეთის ღონისძიებათა განმასრვლებელი საუწყებოთაშორისო საბჭო (შემდეგში - საუწყებოთაშორისო საბჭო) შექმნილია საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით.
2. საუწყებოთაშორისო საბჭო თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობს საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, საქართველოს საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით და ამ დებულებით.
3. საუწყებოთაშორისო საბჭოს სტრუქტურა, უფლებამოსილება და საქმიანობის წესი განისაზღვრება ამ დებულებით.

მუხლი 2. საუწყებოთაშორისო საბჭოს სტრუქტურა

1. საუწყებოთაშორისო საბჭოს შემადგენლობას განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა და ბრძანებით ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.
2. საუწყებოთაშორისო საბჭოს შემადგენლობაში სახელმწიფო უწყებებთან ერთად შედიან შესაბამის სფეროში საქმიანობის განმასრვლებელი აარასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების წარმომადგენლები, ამავე სფეროს სპეციალისტები და მეცნიერები.
3. საუწყებოთაშორისო საბჭოს საქმიანობაში საუწყებოთაშორისო საბჭოს თავმჯდომარის მოწვევით შეიძლება მონაწილეობდნენ საქართველოს პარლამენტისა და მთავრობის წევრები, სახელმწიფო უწყებთა ხელმძღვანელები, არასამთავრობო სექტორისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.
4. საუწყებოთაშორისო საბჭოს შემადგენლობიდან წევრის გამოწვევა ხდება საქართველოს პრეზიდენტის მიერ საკუთარი ინიციატივით ან საუწყებოთაშორისო საბჭოს წევრის წარმდგენი ორგანოს წინადადებით.

მუხლი 3. საუწყებოთაშორისო საბჭოს ამოცანები

- ა) ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, მისი თავიდან აცილების, მის წინააღმდეგ ბრძოლისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვის, დახმარებისა და რეაბილიტაციის სფეროში შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოებისათვის განსაზღვრება

ღვრული ფუნქციების ეფექტიანად განხორციელებაში ხელის შეწყობა და მათი საქმიანობის კოორდინაცია;

- ბ) ოჯახში ძალადობის აღკვეთისა და მის წინააღმდეგ ეფექტიანი ბრძოლის, ოჯახში ძალადობის ხელშემწყობი მიზეზების აღმოფხვრის თაობაზე წინადადებების შემუშავება და საქართველოს პრეზიდენტისათვის განსახილველად წარდგენა;
- გ) ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვის პროცესში მჭიდრო თანამშრომლობა საქართველოს სახელმწიფო უწყებებთან, არასამთავრობო სექტორთან, ამ პრობლემებზე მომუშავე საერთაშორისო და ადგილობრივ ორგანიზაციებთან, აგრეთვე ერთობლივი წინადადებების შემუშავება საქართველოს პრეზიდენტისათვის წარსადგენად;
- დ) ოჯახში ძალადობის ბრძოლის სფეროში არსებული მდგომარეობის მონიტორინგი.

მუხლი 4. საუწყებათაშორისო საბჭოს მუშაობის ორგანიზაცია

1. საუწყებათაშორისო საბჭოს საქმიანობას ხელმძღვანელობს და საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომებს წარმართავს საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარე, რომელსაც საუწყებათაშორისო საბჭოს შემადგენლობიდან ნიშნავს პრეზიდენტი;
2. საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარის არყოფნის შემთხვევაში, მის უფლებამოსილებას საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარის დავალებით ასორცილებს საუწყებათაშორისო საბჭოს ერთ-ერთი წევრი;
3. საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომები, როგორც წესი, ტარდება სამ თვეში ერთხელ.
4. საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარემ შეიძლება საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომები საქიროებისამებრ მოიწვიოს დადგენილ ვადაზე ადრე;
5. საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომის მომზადებას უზრუნველყოფს საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომის მდივანი;
6. საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომაზე საკითხის გატანის უფლება აქვს საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარეს და საუწყებათაშორისო საბჭოს წევრებს;
7. საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომა უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება საუწყებათაშორისო საბჭოს წევრთა საერთო რაოდენობის ნახევარზე მეტი;
8. საუწყებათაშორისო საბჭოს გადაწყვეტილება მიიღება დამსწრე წევრთა სმების უბრალო უმრავლესობით. სმების თანაბრად გაყოფის შემთხვევაში, გადაწყვეტია საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარის სმა;
9. საუწყებათაშორისო საბჭოს სსდომა ფორმდება ოქმით, რომელსაც ხელს აწერენ საუწყებათაშორისო საბჭოს თავმჯდომარე და მდივანი.

მუხლი 5. დასკვნითი დებულება

საუწყებათაშორისო საბჭოს დებულებაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა ხდება საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით.

6. სიტუაციური მატალითები

შემთხვევა №1

(მსხვერპლის ახსნა-განმარტება)

ახსნა-განმარტება

მოგასხენებთ, რომ ვცხოვრობ ზემოთ აღნიშნულ მისამართზე ჩემს დედასთან, დასთან და შვილთან ერთად. ჩვენს ოჯახში მუდმივი კონფლიქტური სიტუაციებია, რაც გამოწვეულია ჩემი დის საქციელით. ის გვლანძღავს ოჯახის ყველა წევრს, ამტვრევს ქურჭელს. მუდმივად ვიმყოფებით დაძაბულ სიტუაციაში. ჰყავს ერთ-ერთ ოთახში კატები, რის გამოც დგას საშინელი სუნი და ანტისანიტარიაა მთელს ბინაში. თხოვნაზე მოაშოროს კატები ბინიდან, უარს აცხადებს, რის გამოც ჩვენ ვერ ვჩერდებით ვერც სასტუმრო ოთახში, ვერც მისაღებსა და სამზარეულოში. ჩემი შვილი 9 წლისაა და შეიძლება ამდენი სკანდალისაგან ფსიქიურად დაზარდდეს. მას ძალიან ეშინია დედასთან ურთიერთობა, ვინაიდან იგი გაუწონასწორებელი ადამიანია.

ახსნა-განმარტება დაწერილია ჩემს მიერ სწორად და გაწერ სელს.

(მოძალადის ახსნა-განმარტება)

ახსნა-განმარტება

მოგასხენებთ, რომ ვცხოვრობ აღნიშნულ მისამართზე დედასთან, ჩემს დასთან და დის შვილთან ერთად. ჩვენი ბინა შედგება № ოთახისაგან, მათგან ერთი ჩემია, სადაც მე ვიმყოფები ჩემს კატებთან ერთად. კატები არავის სელს არ უშლის, ვინაიდან მე მათ ოთახიდან არ ვუშვებ. ოჯახის წევრებს არ ვეჩხუბები და შეურაცხყოფას არ ვაყენებ მანამ, სანამ მე არ შემესებან. არ მომწონს როდესაც ერევიან ჩემს ცხოვრებაში და არ მაძლევენ პირადი ცხოვრების საშუალებას, არ მესმარებიან არაფერში.

შენიშვნა: მოქალაქე ცუდად ხედავს, რის გამოც ახსნა-განმარტება არის სხვა პირის მიერ დაწერილი და ნამძალაღა წაკითხვის შემდეგ აქვს მოქალაქეს სელი მოწერილი.

(სსმ 20.09.2006 წ 129 მუხ. 1712)

რეგისტრირებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში სარეგისტრაციო კოდი 140.130.000.22.034.009.227

**საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის
ბრძანება ნ 1079**

2006 წლის 11 სექტემბერი
ქ. თბილისი

შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის ფორმების დამტკიცების, აგრეთვე მათი შედგენის უფლებამოსილი პირების განსაზღვრის შესახებ

– ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ საქართველოს კანონის მე-16 მუხლის მე-4 და 21-ე მუხლის მე-3 პუნქტების, აგრეთვე საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 27 დეკემბრის ნ614 ბრძანებულებით დამტკიცებული საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დებულების მე-11 პუნქტის „ა“ და „ნ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს შემაკავებელი ორდერის თანდართული ფორმა (დანართი ნ1).
2. დამტკიცდეს შემაკავებელი ორდერის ოქმის თანდართული ფორმა (დანართი ნ2).
3. შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის შედგენის უფლებამოსილ პირებად განისაზღვრონ:
 - ა) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სასაზო დანაყოფების შემდეგი თანამდებობის პირები: ს

ა.ა. ოცეულის მეთაური;

ა.ბ. ათეულის მეთაური;

ა.გ. უფროსი პატრულ-ინსპექტორი;

ა.დ. პატრულ-ინსპექტორი;

ა.ე. უმცროსი პატრულ-ინსპექტორი.

ბ) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ტერიტორიული ორგანოების უბნის ინსპექტორები – მხოლოდ იმ ტერიტორიულ ერთეულებში, სადაც განსაზღვრული არ არის საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სტრუქტურული ერთეულების სამოქმედო ტერიტორია.

4. ამ ბრძანებით განსაზღვრულმა უფლებამოსილმა პირებმა აწარმოონ შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის ფორმების აღრიცხვა.
5. ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ი. მერაბიშვილი

შემაკავებელი ორდერი №00000

1. ორდერის შედგენის თარიღი, დრო და ადგილი _____

2. ორდერის შედგენის საფუძველი _____

(კონკრეტულად რაში გამოინატა ძალადობა)

ფსიქოლოგიური ძალადობა

3. მსხვერპლის სახელი, გვარი, მისამართი _____

4. მოძალადის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი და ადგილი, პროფესია და საცხოვრებელი ადგილი

5. ძალადობის ფორმა (გაუსვით საზი):

ა) ფიზიკური; ბ) ფსიქოლოგიური; გ) ეკონომიკური; დ) სექსუალური; ე) იძულება.

6. „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის თანახმად შემაკავებელი ორდერი ითვალისწინებს (შემოსაზეთ):

ა) მოძალადის იმ სახლისაგან მოშორებას, სადაც მსხვერპლი ცხოვრობს;

ბ) მოძალადის მიერ თანასაკუთრებით ერთპიროვნულად სარგებლობის უფლების აკრძალვას;

გ) მოძალადის მსხვერპლთან და იმ ადგილებთან მიახლოების აკრძალვას, სადაც მსხვერპლი იმყოფება;

დ) მოძალადისთვის იარაღის, მათ შორის სამსახურეობრივ-საშტატო იარაღის, სარგებლობის უფლების შეზღუდვას, ასევე იარაღის შექმნის უფლების აკრძალვას;

ე) მოძალადის ბავშვებისაგან განცალკევებას;

ვ)

(სხვა ღონისძიებები, რომლებიც აუცილებელია მსხვერპლის უსაფრთხოებისთვის)

7. შემაკავებელი ორდერი ითვალისწინებს მსხვერპლის დაცვის შემდეგ ღონისძიებებს (შემოსაწეთ):

ა) მსხვერპლის, მასზე დამოკიდებული პირის მოძალადისგან გარიდებას;

ბ) მსხვერპლის, მასზე დამოკიდებული პირის თავშესაფარში მოთავსებას;

გ)

(გრაფა ივსება საჭიროების შემთხვევაში)

8. შემაკავებელი ორდერით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობის შემთხვევაში მოძალადეს ეკისრება კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა.

9. შემაკავებელი ორდერი ძალაშია მისი გამოცემისთანავე.

10. შემაკავებელი ორდერი შედგენილია 3 ეგზემპლიარად, რომელთაგან ერთი ბარდება მოძალადეს, ერთი – მსხვერპლს და ერთი რჩება მის გამომცემ პირთან.

11. შემაკავებელი ორდერი გაცემულია _____

მიერ

(თანამდებობა, სახელი და გვარი)

(სელმოწერა)

შემაკავებელი ორდერის ოქმი №00000

1. მსხვერპლის სახელი, გვარი, მისამართი და ტელეფონი _____

2. მოძალადის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი და ადგილი, პროფესია, საცხოვრებელი ადგილი და ტელეფონი _____

3. მოწმის სახელი, გვარი, მისამართი და ტელეფონი _____

4. ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებული დამატებითი ინფორმაცია:

1. შემთხვევის თარიღი:	_____			
2. შემთხვევის ადგილი:	_____			
3. დრო:	_____	_____	_____	_____
	ძალადობის დრო	შეტყობინების დრო	შემთხვევის ადგილზე მისვლის დრო	
4. არსებული მსარეები (გაუსვით ხაზი)	<u>მსხვერპლი</u>	<u>მოძალადე</u>	<u>ბავშვი</u>	<u>მოწმე</u>
5. ზიანის სახე: (რაში გამოისატა ზიანი)	_____			
	<u>სიტყვიერი შეურაცხყოფა</u>			
6. ვის აღმოუჩინეს სამედიცინო დასმარება, რა სახის და სად	_____			

7. იარაღის გამოყენება: (გაუსვით ხაზი)	გამოიყენა სცადა გამოყენება დაემუქრა არ გამოიყენა
8. იარაღის შენახვის და ტარების უფლება	მოძალადეს აქვს შენახვის უფლება, აქვს ტარების უფლება, აქვს სამსახურეობრივ-საშტატო იარაღი. (გაუსვით ხაზი)
9. მსხვერპლის დამოკიდებულება მოძალადესთან	მეუღლე, ყოფილი მეუღლე, დედა, მამა, პაპა, ბებია, შვილი (გერი), შვილობილი, მიძღები ოჯახი (დედობილი, მამობილი), შვილიშვილი, და, ძმა, მეუღლის მშობლები, სიძე, რძალი, არარეგისტრირებულ ქორწინებაში მყოფი პირები მეურვე. (გაუსვით ხაზი)
10. ოჯახის წევრები	<hr/> <hr/> <hr/>
11. ბავშვის (ბავშვების) მონაწილეობა	იღებდა მონაწილეობას ინციდენტში, <u>არის ინციდენტის მოწმე</u> , არ მონაწილეობდა ინციდენტში. (გაუსვით ხაზი)
12. შეგროვილი სამხილები (თუ არის)	<hr/> <hr/> <hr/>
13. მსხვერპლის აღქმა (შემოსაზეთ)	<p>ა) მსხვერპლს მიაჩნია, რომ მოძალადემ შეიძლება სერიოზული ზიანი მიაყენოს ან მოკლას იგი;</p> <p>ბ) მსხვერპლი განცალკევდა ან ცდილობს განცალკევებას;</p> <p>გ) მსხვერპლი ითხოვდა კანონით გათვალისწინებულ დაცვას.</p>
14. მოძალადის აღქმა (შემოსაზეთ)	<p>ა) მოძალადე აღიარებს მომხდარ ფაქტს;</p> <p>ბ) მოძალადე უარყოფს მომხდარ ფაქტს;</p> <p>გ) მოძალადე ადანაშაულებს მსხვერპლს.</p> <p>შენიშვნა: _____</p> <hr/> <p style="text-align: center;">(შენიშვნის გრაფა ივსება საჭიროების შემთხვევაში)</p>
15. დამატებითი ინფორმაცია	<p>ოქმზე არის მსხვერპლის სელმოწერა, მოძალადემ უარი განაცხადა</p> <hr/> <hr/>
16. ოქმს თან ერთვის (გაუსვით ხაზი)	<p>მსხვერპლის ახსნა-განმარტება;</p> <p>მოძალადის ახსნა-განმარტება;</p> <p>მოწმის ახსნა-განმარტება</p> <p>(ახსნა-განმარტებაში აღინიშნება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან ადაკეშირებული გარემოებები და მისი გამომწვევი მიზეზი)</p>

5. ოქმი წარმოადგენს შემაკავებელი ორდერის გამოცემის საფუძველს, რომელშიც აღინიშნება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებით მიღებული ზომები.

6. მსწვერპლს და მოძალადეს განემარტათ მათი უფლებები და მოვალეობები.

7. შემაკავებელი ორდერის ოქმს და შემაკავებელს ორდერს გავეცანი და ვეთანხმები მის შინაარსს:

(მსწვერპლის ხელმოწერა)

8. შემაკავებელი ორდერის ოქმს და შემაკავებელს ორდერს გავეცანი:

(მოძალადის ხელმოწერა ან ხელმოწერაზე უარი)

9. შემაკავებელი ორდერის ოქმი შედგენილია 2 ეგზემპლიარად, რომელთაგან ერთი ბარდება ზედამხედველ პროკურორს, სოლო ერთი რჩება მის გამომცემ პირთან.

10. ოქმი შედგენილია „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსწვერპლთა დაცვისა და დასმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მოთხოვნათა დაცვით.

11. შემაკავებელი ორდერის ოქმი გაცემულია _____

მიერ.

(თანამდებობა, სახელი და გვარი)

(ხელმოწერა) _____

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

საქართველოს სახელით
შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების შესახებ

თებერვალი, 2008 წელი

ქ. თბილისი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე №1-ის მდივნობით, შემაკავებელი ორდერის შემდგენელი ქ. თბილისის ვაკე-საბურთალოს III ოცეულის შუამდგომლობის პატრულ-ინსპექტორის, მსხვერპლისა და მოძალადის მონაწილეობით, განიხილა ქ. თბილისის ვაკე-საბურთალოს III ოცეულის შუამდგომლობის პატრულ-ინსპექტორის მიერ მოქალაქე №1-ის მიმართ შედგენილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების თაობაზე შუამდგომლობა.

გ ა მ ო ა რ კ ვ ი ა

2008 წლის თებერვალს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მომართა ქ. თბილისის ვაკე-საბურთალოს III ოცეულის პატრულ-ინსპექტორმა მოქალაქე №1-ის მიმართ შედგენილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების თაობაზე.

წარმოდგენილი მასალით ირკვევა, რომ მოქალაქის მიმართ ადგილი ჰქონდა ფსიქოლოგიურ ძალადობას №1-ის მხრიდან, რაზეც 2008 წელს შედგენილ იქნა შემაკავებელი ორდერი. შემაკავებელი ორდერი შედგენილია შემდეგი პირობებით: აკრძალოს მოძალადეს მიახლოება მსხვერპლთან და იმ ადგილებთან, სადაც მსხვერპლი იმყოფება.

2008 წლის თებერვალს გამართულ სასამართლო სსდომაზე გამოცხადებული შემაკავებელი ორდერის შემდგენი – ქ. თბილისის ვაკე-საბურთალოს III ოცეულის პატრულ-ინსპექტორი დაეთანხმა წარმოდგენილ ორდერს, დაადასტურა მასში მითითებული გარემოებანი და ორდერის დამტკიცება მოითხოვა.

აღნიშნული გარემოება დაადასტურა ასევე იმავე სსდომაზე გამოცხადებულმა მსხვერპლმა, რომელმაც განმარტა, რომ მოძალადე არის მისი და, რომელიც ახორციელებს მასზე ფსიქოლოგიურ ზეწოლას, ითხოვს ორდერის დამტკიცებას.

22.02.2008 წლის სასამართლო სსდომაზე არ გამოცხადდა მოძალადე, რომელიც გაფრთხილებული იყო სსდომის დროის შესახებ კანონით დადგენილი წესით.

სასამართლომ განიხილა რა წარმოდგენილი საქმის მასალა, მიაჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დასმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის თანახმად წარმოდგენილი შემაკავებელი ორდერით გათვალისწინებული ძალადობა მოძალადე №1-ის მხრიდან მსხვერპლის მიმართ, რაც წარმოადგენს ქ. თბილისის ვაკე-საბურთალოს III ოცეულის შუამდგომლობის პატრულ-ინსპექტორის მიერ შემოტანილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების საკმარის საფუძველს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე სასამართლომ ისევემდგანელა რა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1-ლი, 2114-ე, 2113-ე, 2115-ე. მუხლებით.

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. დამტკიცდეს ქ. თბილისის ისან-სამგორის I ოცეულის შუამდგომლობის პატრულ-ინსპექტორის მიერ გაცემული შემაკავებელი ორდერი მოქალაქე №1-ის მიმართ.
2. შემაკავებელი ორდერი დამტკიცდეს შემდეგი პირობებით: მოძალადეს აეკრძალოს იმ ადგილებთან მიახლოება, სადაც მსხვერპლი იმყოფება და მასზე ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობა.
3. გაგრძელდეს შემაკავებელი ორდერის მოქმედება დამცავი ორდერის გამოცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებამდე.
4. გადაწყვეტილება შეიძლება ერთჯერადად გასაჩივრდეს სამი დღის ვადაში საჩივრის შემოტანის გზით ამავე სასამართლოში.

მოსამართლე:

შემთხვევა №2

ქ. თბილისის საპატრულო პოლიციის
მთავარი სამმართველოს უფროსს _____
ამავე სამმართველოს ისანი-სამგორის
მიმართულების I ასეულის
პატრულ-ინსპექტორის

შ ე ტ ყ ო ბ ი ნ ე ბ ა №

მოგასხენებთ, რომ 2007 წლის 13 ნოემბერს, რადიოსადგურ „022“ შეტყობინების საფუძველზე გამოვცხადდი ქ. თბილისში

ადგილზე მისვლისას გაირკვა, რომ გამოგვიძახა მოქალაქე ნათელამ, მცხოვრებმა აღნიშნულ მისამართზე, რომელმაც განგვიცხადა, რომ მას სასლში მეუღლესთან აქვს კონფლიქტი, რომელიც მას აყენებს ფსიქოლოგიურ და სექსუალურ ძალადობას და ითხოვდა დახმარებას კანონით გათვალისწინებული წესით, შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის შედგენას.

(მსხვერპლის ახსნა-განმარტება)

ახსნა-განმარტება

მოგასხენებთ, რომ ვცხოვრობ ზემოთ აღნიშნულ მისამართზე მეუღლესთან და მცირეწლოვან შვილებთან ერთად. მეუღლესთან ვიმყოფები კანონიერ ქორწინებაში 2000 წლიდან. ამა წლის ნოემბერის თვეში მეუღლემ განმიცხადა, რომ მე ვღალატობ და მას არ სურს ჩემთან ცხოვრება. მომთხოვა გაყრა და ბინის დატოვება ბავშვებთან ერთად, ვინაიდან აღნიშნული ბინა, სადაც ვცხოვრობთ ბავშვებთან ერთად, ეკუთვნის მას. მე ვუთხარი, რომ ბინიდან ჯერჯერობით ვერ გავიდოდი, სანამ არ მივიღებდი სასამართლოდან საბუთს კანონიერი წესით გაყრის შესახებ. ერთად თანაცხოვრების მანძილზე ჩვენ ერთობლივად შეძენილი გვაქვს ოჯახისათვის საქირო ნივთები, ასევე დამატებით განგიმარტავთ, რომ აღნიშნული ბინის შექენაში, რომელიც გაფორმებულია მეუღლის სახელზე, დავეხმარე ჩემი კუთვნილი ოქროულით, რომელიც ჩაიდო ლომბარდში გარკვეული თანხის საფასურ-

რად. 2007 წლის ნოემბერს ქ. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ საქმეზე „ქონების გაყოფა და ალიმენტის დანიშვნა“ ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გარემოებების საკითხი და მიიღო დადგენილება: დააყადაღა მეუღლის სახელზე რიცხული ბინა. ამა წლის 13 ნოემბერს ჩემი მეუღლე მოვიდა სასლში და წაიღო დაუკითხავად გარკვეული საოჯახო ნივთები, მე დავრეკე საპატრულო პოლიციაში და ვთხოვე დახმარება. საპატრულო პოლიციის მოსვლამდე მას უკვე ჰქონდა წაღებული აღნიშნული ნივთები. ჩვენი კონფლიქტის წარმოქმნის შემდეგ იგი ჩემს მიმართ იყენებს ფსიქოლოგიურ და სექსუალურ ძალადობას. ასსნა-განმარტება დაწერილია ჩემი სელით, ჩემივე სიტყვებით და ვაწერ სელს.

(სსმ 20.09.2006 №129 მუს. 1712)

რეგისტრირებულია
საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში
სარეგისტრაციო კოდი
140.130.000.22.034.009.227

**საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის
ბრძანება №1079**

2006 წლის 11 სექტემბერი ქ. თბილისი

შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის

**ფორმების დამტკიცების, აგრეთვე მათი შედგენის უფლებამოსილი პირების
განსაზღვრის შესახებ**

„ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსწვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-16 მუხლის მე-4 და 21-ე მუხლის მე-3 პუნქტების, აგრეთვე საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 27 დეკემბრის 614 ბრძანებულებით დამ-

ტვიცებული საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დებულების მე-11 პუნქტის „ა“ და „ნ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს შემაკავებელი ორდერის თანდართული ფორმა (დანართი ნ1).
2. დამტკიცდეს შემაკავებელი ორდერის ოქმის თანდართული ფორმა (დანართი .№2).
3. შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის შედგენის უფლებამოსილ პირებად განისაზღვრონ:

ა) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სასაზო დანაყოფების შემდეგი თანამდებობის პირები:

ა.ა. ოცულის მეთაური;

ა.ბ. ათეულის მეთაური;

ა.გ. უფროსი პატრულ-ინსპექტორი;

ა.დ. პატრულ-ინსპექტორი;

ა.ე. უმცროსი პატრულ-ინსპექტორი.

ბ) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ტერიტორიული ორგანოების უბნის ინსპექტორები – მხოლოდ იმ ტერიტორიულ ერთეულებში, სადაც განსაზღვრული არ არის საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სტრუქტურული ერთეულების სამოქმედო ტერიტორია.

4. ამ ბრძანებით განსაზღვრულმა უფლებამოსილმა პირებმა აწარმოონ შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის ფორმების აღრიცხვა.
5. ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ი. მერაბიშვილი

შემაკავებელი ორდერი №00000

1. ორდერის შედგენის თარიღი, დრო და ადგილი _____

2. ორდერის შედგენის საფუძველი _____

(კონკრეტულად რაში გამოინატა ძალადობა)

მოძალადე მსხვერპლს აყენებს სექსუალურ და ფსიქოლოგიური ძალადობას

3. მსხვერპლის სახელი, გვარი, მისამართი _____

4. მოძალადის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი და ადგილი, პროფესია და საცხოვრებელი ადგილი

5. ძალადობის ფორმა (გაუსვით ხაზი):

ა) ფიზიკური; ბ) ფსიქოლოგიური; გ) ეკონომიკური; დ) სექსუალური; ე) იძულება.

6. „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დანშარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის თანახმად შემაკავებელი ორდერი ითვალისწინებს (შემოსაზეთ):

ა) მოძალადის იმ სახლისაგან მოშორებას, სადაც მსხვერპლი ცხოვრობს;

ბ) მოძალადის მიერ თანასაკუთრებით ერთპიროვნულად სარგებლობის უფლების აკრძალვას;

გ) მოძალადის მსხვერპლთან და იმ ადგილებთან მიახლოების აკრძალვას, სადაც მსხვერპლი იმყოფება;

დ) მოძალადისთვის იარაღის, მათ შორის სამსახურეობრივ-საშტატო იარაღის, სარგებლობის უფლების შეზღუდვას, ასევე იარაღის შექმნის უფლების აკრძალვას;

ე) მოძალადის ბავშვებისაგან განცალკევებას;

ვ) _____
(სხვა ღონისძიებები, რომლებიც აუცილებელია მსწვერპლის უსაფრთხოებისთვის)

7. შემაკავებელი ორდერი ითვალისწინებს მსწვერპლის დაცვის შემდეგ ღონისძიებებს (შემონაწეთ):

ა) მსწვერპლის, მასზე დამოკიდებული პირის მოძალადისგან გარიდებას;

ბ) მსწვერპლის, მასზე დამოკიდებული პირის თავშესაფარში მოთავსებას;

გ) _____
(გრაფა ივსება საჭიროების შემთხვევაში)

8. შემაკავებელი ორდერით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობის შემთხვევაში მოძალადეს ეკისრება კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა.

9. შემაკავებელი ორდერი ძალაშია მისი გამოცემისთანავე.

10. შემაკავებელი ორდერი შედგენილია 3 ეგზემპლიარად, რომელთაგან ერთი ბარდება მოძალადეს, ერთი – მსწვერპლს და ერთი რჩება მის გამომცემ პირთან.

11. შემაკავებელი ორდერი გაცემულია _____

მიერ.

(თანამდებობა, სახელი და გვარი)

(სელმოწერა)

შემაკავებელი ორდერის ოქმი №00000

1. მსხვერპლის სახელი, გვარი, მისამართი და ტელეფონი _____

2. მოძალადის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი და ადგილი, პროფესია, საცხოვრებელი ადგილი და ტელეფონი _____

3. მოწმის სახელი, გვარი, მისამართი და ტელეფონი _____

4. ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებული დამატებითი ინფორმაცია:

1. შემთხვევის თარიღი:			
2. შემთხვევის ადგილი:			
3. დრო:	ძალადობის დრო	შეტყობინების დრო	შემთხვევის ადგილზე მისვლის დრო
4. არსებული მსარეები (გაუსვით საზი)	<u>მსხვერპლი</u>	<u>მოძალადე</u>	ბავშვი მოწმე
5. ზიანის სახე: (რაში გამოისატა ზიანი)	მსხვერპლი ნათელა მეუღლისგან განიცდის ფსიქოლოგიურ და სექსუალურ ძალადობას		

6. ვის აღმოუჩინეს სამედიცინო დასმარება, რა სახის და სად	
7. იარაღის გამოყენება: (გაუსვით ხაზი)	გამოიყენა სცადა გამოყენება დაემუქრა არ გამოიყენა
8. იარაღის შენახვის და ტარების უფლება	მოძალადეს აქვს შენახვის უფლება, აქვს ტარების უფლება, აქვს სამსახურეობრივ-საშტატო იარაღი (გაუსვით ხაზი)
9. მსხვერპლის დამოკიდებულება მოძალადესთან	მეუღლე , ყოფილი მეუღლე, დედა, მამა, პაპა, ბებია, შვილი (გერი), შვილობილი, მიძღები ოჯახის (დედობილი, მამობილი), შვილიშვილი, და, ძმა, მეუღლის მშობლები, სიძე, რძალი, არარეგისტრირებულ ქორწინებაში მყოფი პირები მეურვე (გაუსვით ხაზი)
10. ოჯახის წევრები	
11. ბავშვის (ბავშვების) მონაწილეობა	იღებდა მონაწილეობას ინციდენტში, არის ინციდენტის მოწმე, არ მონაწილეობდა ინციდენტში (გაუსვით ხაზი)
12. შეგროვილი სამსილები (თუ არის)	
13. მსხვერპლის აღქმა (შემოსაზეთ)	ა) მსხვერპლს მიაჩნია, რომ მოძალადემ შეიძლება სერიოზული ზიანი მიაყენოს ან მოკლას იგი; ბ) მსხვერპლი განცალკევდა ან ცდილობს განცალკევებას; გ) მსხვერპლი ითხოვდა კანონით გათვალისწინებულ დაცვას.
14. მოძალადის აღქმა (შემოსაზეთ)	ა) მოძალადე აღიარებს მომხდარ ფაქტს; ბ) მოძალადე უარყოფს მომხდარ ფაქტს; გ) მოძალადე ადანაშაულებს მსხვერპლს. შენიშვნა: _____ (შენიშვნის გრაფა ივსება საქიროების შემთხვევაში)
15. დამატებითი ინფორმაცია	
16. ოქმს თან ერთვის (გაუსვით ხაზი)	მსხვერპლის ახსნა-განმარტება: მოძალადის ახსნა-განმარტება: მოწმის ახსნა-განმარტება (ახსნა-განმარტებაში აღინიშნება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან ადაკვშირებული გარემოებები და მისი გამომწვევი მიზეზი)

5. ოქმი წარმოადგენს შემაკავებელი ორდერის გამოცემის საფუძველს, რომელშიც აღინიშნება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებით მიღებული ზომები.

6. მსხვერპლს და მოძალადეს განემარტათ მათი უფლებები და მოვალეობები.

7. შემაკავებელი ორდერის ოქმს და შემაკავებელს ორდერს გავეცანი და ვეთანხმები მის შინაარსს:

(მსხვერპლის ხელმოწერა)

8. შემაკავებელი ორდერის ოქმს და შემაკავებელ ორდერს გავეცანი:

(მოძალადის ხელმოწერა ან ხელმოწერაზე უარი)

9. შემაკავებელი ორდერის ოქმი შედგენილია 2 ეგზემპლიარად, რომელთაგან ერთი ბარდება ზედამხედველ პროკურორს, სოლო ერთი რჩება მის გამომცემ პირთან.

11. ოქმი შედგენილია „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დასმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მოთხოვნათა დაცვით.

10. შემაკავებელი ორდერის ოქმი გაცემულია _____

მიერ.

(თანამდებობა, სახელი და გვარი)

(ხელმოწერა) _____

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

საქართველოს სახელით
შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების შესახებ

ნოემბერი, 2008 წელი

ქ. თბილისი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე № -მა, №1-ის მდივნობით, შემაკავებელი ორდერის შემდგენელი ქ. თბილისის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს I სასაზო ოცმეთაური, მსწვერპლისა და მოძალადის მონაწილეობით, განიხილა ქ. თბილისის ისან-სამგორის I ოცეულის შუამდგომლობის პატრულ-ინსპექტორის მიერ მოქალაქე №-ის მიმართ შედგენილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების თაობაზე შუამდგომლობა.

გ ა მ თ ა რ კ ვ ი ა

2007 წლის 13 ნოემბერს სასამართლოს მომართა ქ. თბილისის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს I სასაზო ოცმეთაურმა, მოქალაქე № ის მიმართ შედგენილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების თაობაზე.

წარმოდგენილი მასალით, კერძოდ, შემაკავებელი ორდერის ოქმით, მსწვერპლის ანსნა-განმარტებითა და სასამართლო სსდომაზე ინსპექტორის, მსწვერპლის, მოძალადის მიერ მიცემული ჩვენებებით დასტურდება, რომ მოქალაქე №-მა მეუღლის მიმართ გამოავლინა ძალადობა, რაც გამოინატა ფსიქოლოგიური და სექსუალური ძალადობით. აღნიშნული კი წარმოადგენს ინსპექტორის მიერ შედგენილი შემაკავებელი ოქმის დამტკიცების საკმარის საფუძველს.

სასამართლომ ისეღმძღვანელა რა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1-ლი, 2114-ე, 2113-ე, 2115-ე, მუსლებით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. დამტკიცდეს ქ. თბილისის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს I სანაწო ოცმეთაურის მიერ გაცემული შემაკავებელი ორდერი მოძალადე № - ის მსხვერპლ ნათელას მიმართ.
2. შემაკავებელი ორდერის პირობაა: მოძალადეს აკრძალოს თანასაკუთრებით ერთპიროვნულად სარგებლობის უფლება.
3. წინამდებარე გადაწყვეტილება ძალაში შედის გამოცხადებისთანავე და აღნიშნული შემაკავებელი ორდერის მოქმედება გროძელდება დამცავი ორდერის გამოცემამდე.
4. გადაწყვეტილება შეიძლება ერთჯერადად გასაჩივრდეს სამი დღის ვადაში საჩივრის შემოტანის გზით ამავე სასამართლოში.

მოსამართლე:

შემთხვევა №3

ქ. თბილისის საპატრულო პოლიციის
მთავარი სამმართველოს უფროსს

ამავე სამმართველოს ვაკე-საბურთალოს
მიმართულების I ოცეულის
პატრულ-ინსპექტორის

შ ე ტ ყ ო ბ ი ნ ე ბ ა №

მოგასხენებთ, რომ 2008 წლის 20 იანვარს, რადიოსადგურ „022“ შეტყობინების საფუძველზე გამოვცხადდი ქ. თბილისში

ადგილზე მისვლისას გაირკვა, რომ ზემო აღნიშნული მისამართზე იყო მამა-შვილს შორის ოჯახური კონფლიქტი. კერძოდ, როგორც გაირკვა ამ კონფლიქტს აქვს სისტემატური ხასიათი. შვილი მამას აყენებს ფიზიკურ და სიტყვიერ შეურაცხყოფას.

(მსხვერპლის ახსნა-განმარტება)

ახსნა-განმარტება

მოგასხენებთ, რომ ვცნობობ ზემოთ აღნიშნულ მისამართზე. ვარ ტაქსის მძღოლი, რის გამოც სახლიდან ვარ წასული სამუშაოდ. როდესაც დავბრუნდი დაღლილ-დაქანცული სახლში, სახლის კარები მეუღლე ვერ გახსნა, ვინაიდან დაკეტილი ჰქონდა ორ ჩამკეტზე. ამის გამო გავბრაზდი და მეუღლეს სმამაღლა მივეცი შენიშვნა. ჩვენს საუბარზე ჩემმა შვილმა, ლევანმა, ყოველივე ამის გამო მომაცენა სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცხყოფა. კერძოდ: უშვერი სიტყვებით მლანძღა, წამაქცია, სელი მომაცოლა კარებში. ჩვენს ჩხუბს აქვს სისტემატური ხასიათი. ჩხუბის დამწყები არის ჩემი შვილი, ვინაიდან ვერ მიტანს. ჩემი დანახვა არ უნდა, აგრესიულია ჩემდამი.

ახსნა-განმარტება დაწერილია ჩემი ხელით, სწორია და ვაწერ სელს.

(მოდლადის ასსნა-განმარტება)

ასსნა-განმარტება

მოგასსენებთ რომ ამა წლის 20 იანვარს მოვიდა მამაჩემი ალბერტი სასლში. ჩვენ ვერ ვუღებდით კარებს. მამაჩემი გაბრაზდა და დაიწყო ლანძღვა-გინება. ამ დროს მივაყენე სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცხყოფა, რომელიც გაგრძელდა დაახლოებით 5 წუთი.

ასსნა-განმარტება დაწერილია ჩემი სელით, სწორია და ვაწერ სელს.

(სსმ 20.09.2006 №129 მუხ. 1712)

რეგისტრირებულია

საქართველოს იუსტიციის

სამინისტროში

სარეგისტრაციო კოდი

140.130.000.22.034.009.227

საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის

ბრძანება №1079

2006 წლის 11 სექტემბერი ქ. თბილისი

შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის ფორმების დამტკიცების, აგრეთვე მათი შედგენის უფლებამოსილი პირების განსაზღვრის შესახებ

„ოჯასში ძალადობის აღკვეთის, ოჯასში ძალადობის მსწვერპლთა დაცვისა და დანაშაულის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-16 მუხლის მე-4 და 21-ე მუხლის მე-3 პუნქტების, აგრეთვე საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 27 დეკემბრის 6614 ბრძანებულებით დამტკიცებული საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დებულების მე-11 პუნქტის „ა“ და „ნ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს შემაკავებელი ორდერის თანდართული ფორმა (დანართი №1).
2. დამტკიცდეს შემაკავებელი ორდერის ოქმის თანდართული ფორმა (დანართი №2).

3. შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის შედგენის უფლებამოსილ პირებად განისაზღვრონ:

ა) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სასაზო დანაყოფების შემდეგი თანამდებობის პირები:

ა.ა. ოცეულის მეთაური;

ა.ბ. ათეულის მეთაური;

ა.გ. უფროსი პატრულ-ინსპექტორი;

ა.დ. პატრულ-ინსპექტორი;

ა.ე. უმცროსი პატრულ-ინსპექტორი.

ბ) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ტერიტორიული ორგანოების უბნის ინსპექტორები – მხოლოდ იმ ტერიტორიულ ერთეულებში, სადაც განსაზღვრული არ არის საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის სტრუქტურული ერთეულების სამოქმედო ტერიტორია.

4. ამ ბრძანებით განსაზღვრულმა უფლებამოსილმა პირებმა აწარმოონ შემაკავებელი ორდერის და შემაკავებელი ორდერის ოქმის ფორმების აღრიცხვა.

5. ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ი. მერაბიშვილი

შემაკავებელი ორდერი №00000

1. ორდერის შედგენის თარიღი, დრო და ადგილი _____

2. ორდერის შედგენის საფუძველი _____

(კონკრეტულად რაში გამოისატა ძალადობა)

მოძალადემ მსხვერპლს მიაყენა ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხყოფა

3. მსხვერპლის სახელი, გვარი, მისამართი _____

4. მოძალადის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი და ადგილი, პროფესია და საცხოვრებელი ადგილი _____

5. ძალადობის ფორმა (გაუსვით ხაზი):

ა) ფიზიკური; ბ) ფსიქოლოგიური; გ) ეკონომიკური; დ) სექსუალური; ე) იძულება.

6. „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დანშარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის თანახმად შემაკავებელი ორდერი ითვალისწინებს (შემოსაზნეთ):

ა) მოძალადის იმ სახლისაგან მოშორებას, სადაც მსხვერპლი ცხოვრობს;

ბ) მოძალადის მიერ თანასაკუთრებით ერთპიროვნულად სარგებლობის უფლების აკრძალვა;

გ) მოძალადის მსხვერპლთან და იმ ადგილებთან მიახლოების აკრძალვას, სადაც მსხვერპლი იმყოფება;

დ) მოძალადისთვის იარაღის, მათ შორის სამსახურეობრივ-საშტატო იარაღის, სარგებლობის უფლების შეზღუდვას, ასევე იარაღის შეძენის უფლების აკრძალვას;

ე) მოძალადის ბავშვებისაგან განცალკევებას;

ვ) _____

(სსვა ღონისძიებები, რომლებიც აუცილებელია მსხვერპლის უსაფრთხოებისთვის)

7. შემაკავებელი ორდერი ითვალისწინებს მსხვერპლის დაცვის შემდეგ ღონისძიებებს (შემოსაზეთ):

ა) მსხვერპლის, მასზე დამოკიდებული პირის მოძალადისგან გარიდებას;

ბ) მსხვერპლის, მასზე დამოკიდებული პირის თავშესაფარში მოთავსებას;

გ) _____

(გრაფა ივსება საჭიროების შემთხვევაში)

8. შემაკავებელი ორდერით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობის შემთხვევაში მოძალადეს ეკისრება კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა.

9. შემაკავებელი ორდერი ძალაშია მისი გამოცემისთანავე.

10. შემაკავებელი ორდერი შედგენილია 3 ეგზემპლიარად, რომელთაგან ერთი ბარდება მოძალადეს, ერთი – მსხვერპლს და ერთი რჩება მის გამომცემ პირთან.

11. შემაკავებელი ორდერი გაცემულია _____

მიერ.

(თანამდებობა, სახელი და გვარი)

(სელმოწერა)

შემაკავებელი ორდერის ოქმი №00000

1. მსხვერპლის სახელი, გვარი, მისამართი და ტელეფონი _____

2. მოძალადის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი და ადგილი, პროფესია, საცხოვრებელი ადგილი და ტელეფონი _____

3. მოწმის სახელი, გვარი, მისამართი და ტელეფონი _____

4. ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებული დამატებითი ინფორმაცია:

1. შემოსვევის თარიღი:	_____
2. შემოსვევის ადგილი:	_____
3. დრო:	_____
4. არსებული მსარეები (გაუსვით საზი)	მსხვერპლი მოძალადე ბავშვი მოწმე
5. ზიანის სახე: (რაში გამოისატა ზიანი)	სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცხყოფა
6. ვის აღმოუჩინეს სამედიცინო დასმარება, რა სახის და სად	_____

7. იარაღის გამოყენება: (გაუსვით ხაზი)	გამოიყენა სცადა გამოყენება დაემუქრა არ გამოიყენა
8. იარაღის შენახვის და ტარების უფლება	მოძალადეს აქვს შენახვის უფლება, აქვს ტარების უფლება, აქვს სამსახურეობრივ-საშტატო იარაღი (გაუსვით ხაზი)
9. მსხვერპლის დამოკიდებულება მოძალადესთან	მეუღლე, ყოფილი მეუღლე, დედა, მამა, პაპა, ბებია, შვილი (გერი), შვილობილი, მიძღები ოჯახის (დედობილი, მამობილი), შვილიშვილი, და, ძმა, მეუღლის მშობლები, სიძე, რძალი, არარეგისტრირებულ ქორწინებაში მყოფი პირები მეურვე. (გაუსვით ხაზი)
10. ოჯახის წევრები	_____ _____ _____
11. ბავშვის (ბავშვების) მონაწილეობა	იღებდა მონაწილეობას ინციდენტში, არის ინციდენტის მოწმე, არ მონაწილეობდა ინციდენტში (გაუსვით ხაზი)
12. შეგროვილი სამხილები (თუ არის)	_____ _____ _____
13. მსხვერპლის აღქმა (შემოსაზეთ)	ა) მსხვერპლს მიაჩნია, რომ მოძალადემ შეიძლება სერიოზული ზიანი მიაყენოს ან მოკლას იგი; ბ) მსხვერპლი განცალკევდა ან ცდილობს განცალკევებას; გ) მსხვერპლი ითხოვდა კანონით გათვალისწინებულ დაცვას.
14. მოძალადის აღქმა (შემოსაზეთ)	ა) მოძალადე აღიარებს მომხდარ ფაქტს; ბ) მოძალადე უარყოფს მომხდარ ფაქტს; გ) მოძალადე ადანაშაულებს მსხვერპლს. შენიშვნა: _____ (შენიშვნის გრაფა ივსება საქიროების შემთხვევაში)
15. დამატებითი ინფორმაცია	_____ _____ _____
16. ოქმს თან ერთვის (გაუსვით ხაზი)	მსხვერპლის ახსნა-განმარტება; მოძალადის ახსნა-განმარტება; მოწმის ახსნა-განმარტება (ახსნა-განმარტებაში აღინიშნება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან ადაკვირებული გარემოებები და მისი გამომწვევი მიზეზი)

5. ოქმი წარმოადგენს შემაკავებელი ორდერის გამოცემის საფუძველს, რომელშიც აღინიშნება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებით მიღებული ზომები.

6. მსხვერპლს და მოძალადეს განემარტათ მათი უფლებები და მოვალეობები.

7. შემაკავებელი ორდერის ოქმს და შემაკავებელს ორდერს გავეცანი და ვეთანხმები მის შინაარსს:

(მსხვერპლის ხელმოწერა)

8. შემაკავებელი ორდერის ოქმს და შემაკავებელს ორდერს გავეცანი:

(მოძალადის ხელმოწერა ან ხელმოწერაზე უარი)

9. შემაკავებელი ორდერის ოქმი შედგენილია 2 ეგზემპლიარად, რომელთაგან ერთი ბარდება ზედამხედველ პროკურორს, ხოლო ერთი რჩება მის გამომცემ პირთან.

11. ოქმი შედგენილია „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მოთხოვნათა დაცვით.

10. შემაკავებელი ორდერის ოქმი გაცემულია _____

მიერ.

(თანამდებობა, სახელი და გვარი)

(ხელმოწერა) _____

გ ა დ ა წ ყ გ ე ტ ი ლ ე ბ ა

საქართველოს სახელით შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების შესახებ

იანვარი, 2008 წელი

ქ. თბილისი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს
ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია

მოსამართლე:
სსდომის მდივანი:

შუამდგომლობის ავტორი საქართველოს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის ქ. თბილისის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველო, წარმომადგენელი ინსპექტორი.

მოძალადე _____

მსხვერპლი _____

დასურულ სასამართლო სსდომასე, განიხილა შუამდგომლობა შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების შესახებ

გ ა მ ო ა რ კ ვ ი ა

2008 წლის 21 იანვარს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მომართა ქ. თბილისისა და მცხეთა-მთიანეთის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს ვაკე-საბურთალოს I ოცეულის პატრულ-ინსპექტორმა მოძალადე № ის მიმართ შედგენილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების თაობაზე.

წარმოდგენილი მასალით, კერძოდ შემაკავებელი ორდერის თანახმად, მსხვერპლის მიმართ ადგილი ქონდა ფსიქოლოგიურ და ფიზიკურ ძალადობას მოძალადისაგან, რაზეც შედგენილ იქნა ოქმი. სასამართლო სსდომასე მსხვერპლის ანსნა-განმარტებით დადასტურდა მსოლოდ ფსიქოლოგიური ძალადობა.

მოცემულ შემთხვევაში „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის თანახმად, წარმოდგენილი შემაკავებელი ორდერით გათვალისწინებული

პირობებს – მოძალადეს აეკრძალოს მსხვერპლთან და იმ ადგილებთან მიახლოება, სადაც მსხვერპლი იმყოფება, – სასამართლო მიიჩნევს მიზანშეწონილად, რაც წარმოადგენს ქ. თბილისისა და მცხეთა მთიანეთის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს ვაკე-საბურთალოს I ოცეულის პატრულ-ინსპექტორის მიერ შემოტანილი შემაკავებელი ორდერის დამტკიცების საკმარის საფუძველს.

სასამართლომ ისეღმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1-ლი, 2114-ე, 2113-ე, 2115-ე მუხლებით.

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. დამტკიცდეს ქ. თბილისისა და მცხეთა მთიანეთის საპატრულო პოლიციის მთავარი სამმართველოს ვაკე-საბურთალოს I ოცეულის პატრულ-ინსპექტორის მიერ გაცემული შემაკავებელი ორდერი მოძალადე №-ის მსხვერპლის მიმართ.
2. შემაკავებელი ორდერი გამოიცეს შემდეგი პირობით: მოძალადეს აეკრძალოს მსხვერპლთან და იმ ადგილებთან მიახლოება, სადაც მსხვერპლი იმყოფება.
3. მსხვერპლს დამცავი ორდერის გამოტანაზე განცხადების შემოტანისათვის მიეცეს 7 (შვიდი) დღიანი ვადა ამ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის დღიდან. მასვე განუმარტოს, რომ განცხადების შემოტანის ვადის გასვლის შემდეგ გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული დროებითი დამცავი ღონისძიება უქმდება.
4. გადაწყვეტილება საჩივრდება სამი დღის ვადაში საჩივრის შემოტანის გზით ამავე სასამართლოში.

მოსამართლე:

7. საკონტაქტო ინფორმაცია

ქალთა საინფორმაციო ცენტრი

მისამართი: საქართველო, თბილისი, 0102,

წინამძღვრი შვილის ქ. №40

ტელ: (995 32) 95 29 34; 94 26 99

ფაქსი: (995 32) 94 26 99

ელ-ფოსტა: office@ginsc.net;

wicmika@ginsc.net;

www.wicge.org;

www.nasilie.net;

www.ginsc.net;

www.antitraf.net;

www.youthknot.net

www.conference.ginsc.net

ქალთა განათლებასა და ინფორმაციის

საერთაშორისო ცენტრი

მისამართი: საქართველო, თბილისი, 0102,

ბარათაშვილის ქ. №6/10, სად. 3,

ბ. №33

ტელ: (995 32) 989 217

მობ: (895) 99 337 508

ელ-ფოსტა: tamar@caucasus.net

დინამიკური ფსიქოლოგია განვითარებისა და დემოკრატიისათვის

მისამართი: საქართველო, თბილისი, 0105

ტელ: (995 32) 38 41 82; 99 92 53

ფაქსი: (995 32) 93 59 02

მობ: (995 99) 93 41 82

ელ-ფოსტა: sdpdd@sdpdd.ge

www.ucss.ge

სამცხე-ჯავახეთის დემოკრატ ქალთა საზოგადოება

მისამართი: საქართველო, ახალციხე, 0800

თბილისის ქ. №9

ტელ: (995 265) 2 33 32

მობ: (995 99) 54 83 44

ელ-ფოსტა: marinamodebadze@rambler.ru

ქალთა ივედი

მისამართი: საქართველო, ახალციხე, 0800

კოსტავას ქ. №77/27

ტელ: (995 265) 2 33 32

მობ: (995 99) 36 46 46

7.1. ინტერნეტ-რესურსები

აზერბაიჯანული გენდერული

საინფორმაციო ცენტრი

www.gender-az.org/

გენდერული ძალადობა

www.choike.org/nuevo_eng/informes/3982.html

გენდერული საინფორმაციო პორტალი

www.ginsc.net

ბავშვი და ძალადობა

nonviolence.iatp.by/

გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ

აქტივობების 16 დღე

www.cwgl.rutgers.edu/16days/about.html

ინსტიტუტი ოჯახში ძალადობის შესახებ

www.dviworld.org/

კავკასიური კოალიცია ძალადობის

წინააღმდეგ

www.womenaid.org/caucasusnow/Russian/ccav.html

გაეროს განვითარების ფონდი ქალთათვის (UNIFEM)

www.unifemcis.org

ცნობრება ძალადობის გარეშე

www.nasilie.net

ქალთა მიმართ ძალადობა ფაქტებით და ციფრებით

www.amnesty.org.ru/pages/373-19032004-digest-rus

ოჯახში ძალადობა

www.mariamm.ru/doc_593.htm

ოჯახში ძალადობა

www.zinisavastiesibas.lv/info_k09.htm

ეროვნული კვლევითი ცენტრი ქალთა

მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ

www.vawnet.org/

ოჯახში ძალადობის ამერიკული

კრიზისული სპეციალური

www.866uswomen.org/

აზიელთა ერთობლივი ძალისხმევა

ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ

www.atask.org/

ავსტრიული ქალთა თავშესაფართა ქსელი

<http://www.aoef.at/verein/index.htm>

ცვლილება – მუშაობა ოჯახში

ძალადობის შეურაცხყოფის აღკვეთაზე

www.changeweb.org.uk/index.htm

თემთა კრიზისული ცენტრი

www.crisiscenter.org/

ოჯახში ძალადობის ინტერვენციული

პროექტი

www.dvip.org/

ოჯახში ძალადობის პრევენციის ფონდი

endabuse.org/

ლა სტრადა, ჩეხეთის რესპუბლიკა

http://www.ecn.cz/lastrada/czechia/index_en.html

ლა სტრადა, უკრაინა
<http://www.brama.com/lastrada/about.html>

ნარიკა
www.narika.org/

ეროვნული კოალიცია ოჯახში ძალადობის
წინააღმდეგ
www.ncadv.org/

ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ
ბრძოლის მსარდამჭერი თემი
www.achildstears.org/

პერსპექტივა
[www.perspektiva.co.il/show_file.
asp?num=247](http://www.perspektiva.co.il/show_file.asp?num=247)

უსაფრთხო ჰორიზონტი
www.safehorizon.org/index.php?nav=nb

საზოგადოებრივი მოძრაობა „დები“
sistersvn.narod.ru/

შეწყდეს გაუპატიურება!
www.stoprapenow.org/

შეწყდეს ქალთა მიმართ ძალადობა
(STOPVAW)
www.stopvaw.org/

გაეროს განვითარების ფონდი ქალთათვის
(UNIFEM)
www.unifem.org/

გაერო – ინფორმაცია და რესურსები
გენდერულ თანასწორობასა და ქალთა
უფლებამოსილებაზე
www.un.org/womenwatch/

როდესაც სიყვარული გტკენს
www.dvirc.org.au/whenlove

ქალი რისკთან
www.womenatrisk.org.uk/

ქალთა ინტერნაციონალური ტრიბუნათა
ცენტრი (IWTC)
<http://www.iwtc.org/>

სართაშორისო ორგანიზაციები

**Amnesty International Austria – Women's
Group**
<http://www.amnesty.at/ag-frauen/>

**Gender and AIDS
A UNIFEM and UNAIDS website**
<http://www.genderandaids.org/>

**Council of Europe – Equality between
women and men**
http://www.coe.int/T/e/human_rights_equality/

**International Helsinki Federation for
Human Rights**
<http://www.ihf-hr.org/>

European Commission - DAPHNE Programme

http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/daphne/funding_daphne_en.htm

European Commission – Women and Science

<http://www.cordis.lu/improving/women/home.htm>

European Commission’s web site dedicated to equality of women and men

http://europa.eu.int/comm/employment_social/gender_equality/index_en.html

European Parliament – Committee on Women's Rights

http://www.europarl.eu.int/committees/femm_home.htm

European Women's Lobby

<http://www.womenlobby.org/>

Human rights organization, Istanbul/Turkey

documents human rights violations

<http://www.amnesty-turkiye.org/>

IOM – International Organization for Migration

<http://www.iom.int/>

OSCE – Organization for Security and Co-operation in Europe

<http://www.osce.org/>

OSCE ODIHR Homepage

<http://www.osce.org/odihr>

Presidencies of the European Union

http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.ASP?lang=en

Women Against Violence Europe

www.wave-network.org/start.asp

Women for women's Human Rights- New Ways Foundation, Turkey

organization networking and researching on women's human rights, main promoter to lobby legal changes in Turkey

<http://www.wwhr.org/>

კვლევითი ინსტიტუტი

Bulgaria Gender Research Foundation

<http://www.bgrf.org/en/>

Center for Women's Global Leadership (Global Center)

A leadership for women's human rights worldwide

<http://www.cwgl.rutgers.edu/>

CHANGE Men Learning to End Their Violence to Women

<http://www.changeweb.org.uk/index.htm>

Coordination Action on Human Rights Violations (CAHRV)

<http://www.cahrvi.uni-osnabrueck.de/>

Counselling Directory UK

<http://www.counselling-directory.org.uk/>

Domestic Abuse Help – Information and support for survivors of abuse

<http://www.domesticabusehelp.com/>

European Network on Conflict, Gender, and Violence

<http://www.umaine.edu/conflict>

Education Wife Assault, Ontario, Canada

**Informationsplattform von Menschenrechte
Schweiz MERS**

<http://www.humanrights.ch/>

**International Information Centre and
Archives for the Women's Movement/
Netherlands**

<http://www.iiav.nl/>

**Hidden Hurt, England Information, Support
and Resources (Domestic Abuse)**

<http://www.womanabuseprevention.com/>

**Hot Peach Pages: Abuse Help Lines, Canada
and Worldwide**

<http://www.hotpeachpages.org/>

**L.O. – Combat Violence Against Women,
Israel**

Women's Aid Centres

<http://www.no2violence.co.il/>

**OMCT – The World Organisation Against
Torture**

**International Network of Human Rights
Organisations**

<http://www.omct.org/>

**Revolutionary Association of the Women of
Afghanistan (RAWA)**

<http://www.rawa.org/>

SOS SEXISME

<http://www.sos-sexisme.org/>

WISE Homepage

<http://www.uia.ac.be/women/wise>

Women's Justice Center, California, USA

<http://www.justicewomen.com/>

Women's Studies EuroMap

<http://women-www.uia.ac.be/women>

7.2. ბიბლიოგრაფია

- ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია (UDHR). 1948
http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/human_rights.pdf
<http://www.un.org/ru/documents/udhr/>
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf
- ადამიანის უფლებათა კომიტეტის დასკვნითი შენიშვნები
ადამიანის უფლებათა კომიტეტი, ოთხმოცდამეთერთმეტე სესიონი (უენევა, 2007 წლის 15 ოქტომბერი – 2 ნოემბერი)
www.ungeorgia.ge/userfiles/files/CO.Ge.pdf
- სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტი პ/დ 25-01-1994,
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf
- ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების საერთაშორისო პაქტი პ/დ №25-01-1994,
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf
- კონვენცია ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ, 1979
http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/cedaw_geo.pdf
<http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/e1cedaw.htm>
- ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ დეკლარაცია, 1993
- ქალების მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენციის ფაქულტატიური ოქმი, 2000
- რეზოლუცია 1325 ქალებზე, მშვიდობა და უსაფრთხოებაზე, 2000
- გენერალური ასამბლეის რეზოლუცია, 48/104, 48 U.N. GAOR Supp. (No. 49) at 217, გაეროს დოკუმენტები. A/48/49 (1993).
ინტერნეტ ვერსია ის:
[http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/\\$FILE/Report_Georgian.pdf](http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/$FILE/Report_Georgian.pdf)
- ქალების მიმართ დისკრიმინაციის აღკვეთის კომიტეტი, ზოგადი რეკომენდაცია 19, ძალადობა ქალების მიმართ (მეთერთმეტე სესია 1992), ადამიანის უფლებათა ხელშეკრულებების ორგანოს ზოგადი კომენტარებისა და ზოგადი რეკომენდაციების კრებული, გაეროს დოკუმენტები HRI/GEN/1/Rev.1 at 84 (1994)
- პეკინის დეკლარაცია
<http://www.un.org/russian/conferen/women/womdecl.htm>
- პეკინის სამოქმედო პლატფორმა
<http://www.antitraf.net/uploads/doc/pekiniplatformage.pdf>

- ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია, ანგარიში მსოფლიოში ძალადობასა და ჯანდაცვაზე. ჟენევა, 2002
- საქართველოს კანონი „ოჯასში ძალადობის აღკვეთის, ოჯასში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“.
http://intranet.parliament.ge/index.php?kan_det=det&kan_id=1889&lang_id=GEO&sec_id=69
- საქართველოს კანონი: საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი, VII³ თავი – „ადმინისტრაციული სამართალწარმოება ოჯასში ძალადობის აღკვეთის, ოჯასში ძალადობის მსხვერ-

პლთა დაცვასა და დახმარებასთან დაკავშირებით“.

- პრეზიდენტის ბრძანებულება №511 „საქართველოში ქალთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ“, 1999 წ.
- საქართველოს მთავრობის განკარგულება №406 30 ივლისი, 2007 წელი ოჯასში ძალადობის აღკვეთის, ოჯასში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების კონკრეტული ღონისძიებების სპეციალური გეგმის დამტკიცების შესახებ
http://www.government.gov.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=98&info_id=27243

7.3 აბრევიატურები

CEDAW – ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენცია

DEVAW – ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ დეკლარაცია

ILO – შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია

IOM – მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია

OSCE – ევროპაში ურთიერთობისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია

PFA – პეკინის სამოქმედო პლატფორმა

UDHR – ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია

UN – გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია

UNDP – გაეროს განვითარების პროგრამა

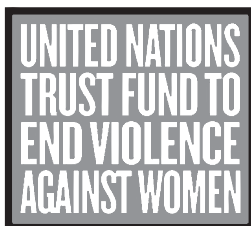
UNICEF – გაეროს ბავშვთა ფონდი

UNIFEM – გაეროს ქალთა ფონდი

WHO – ჯანდაცვის მსოფლიოს ორგანიზაცია

Домашнее насилие и правовая помощь

Руководство для тренеров

Издание подготовлено в рамках проекта Трастового Фонда ООН по преодолению насилия в отношении женщин «Межведомственные и общественные меры по устранению домашнего насилия в Грузии: совместные усилия по исполнению законодательства в сфере борьбы с насилием в Грузии».

Проект осуществляют организации:

Международный женский центр просвещения и информации

Женский информационный центр

Динамическая психология для развития и демократии

Общество женщин-демократов Самцхе-Джавахети

Надежда женщин

Проект разработан и осуществляется в партнерстве и сотрудничестве со следующими структурами:

- Министерство образования и науки;
- Консультативный совет по вопросам гендерного равноправия созданный при спикере Парламента Грузии;
- Министерство иностранных дел;
- Ассоциация самоуправления Самцхе -Джавахети;
- Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты;
- Центр социальных наук;
- Департамент статистики;
- Верховный суд.

В рамках проекта функционирует сайт www.nasilie.net

Над публикацией работали:

Елена Русецкая

Координатор женского информационного центра;
директор проекта

Инга Беридзе

Член Ассоциации адвокатов Грузии,
адвокат, юрист проекта;

Натия Цкепладзе

Судья Верховного Суда Грузии

Редактор:

Нино Модебадзе

Дизайн обложки:

Елена Навериани

Верстка:

Паата Мампория

напечатано в Женском Полиграфическом Сервисе

Содержание

Предисловие	6
✍ Елена Русецкая	
Введение в тренинговый модуль	7
✍ Натия Цкепладзе	
3. Определение терминов	9
4. Программа тренинга	11
4.1. Общая информация	11
4.2. Теоретическая информация	14
4.3. Практическая информация	21
4.4. Избранные раздаточные материалы	40
5. Ситуационные примеры	79
6. Контактная информация	109
6.1. Полезные ссылки	110
6.2. Библиография	113
6.3. Аббревиатура	115

Предисловие

орогой читатель!

Перед вами издание, которое не только снабдит вас информацией, но и позволит организовывать и проводить образовательные и просветительские мероприятия по борьбе с домашним насилием. Пособие стало результатом тренинга-семинара для юристов разных профилей – адвокатов, работников судебной системы, сотрудников убежища для жертв домашнего насилия и других НПО, проведенный даты. Процесс подготовки тренинговой программы динамично интегрировал опыт, ресурсы и методологические находки НПО, входящих в команду проекта и практикующих юристов. Целью тренинга было повысить качество помощи, предоставляемой жертвам домашнего насилия в столице и регионах Грузии. Семинар базировался на интерактивных методиках, изучении международного опыта и местной судебной практи-

ки. В процессе тренинга-семинара были получены не только новые знания, но и заложена основа для формирования рекомендаций по усовершенствованию законодательства.

Команда проекта, эксперты и участники тренингов выражают благодарность Тростовому Фонду ООН по преодолению насилия в отношении женщин за возможность создать пространство обучения и обмена опытом.

Мы надеемся, что данное пособие поможет Вам проводить собственные уникальные образовательные мероприятия, опытом которых вы поделитесь с нами.

Ваши предложения и рекомендации Вы можете прислать по адресу:
office@ginsc.net;
tamar@caucasus.net

Мы верим, что Мир без Насилия возможен.

 Елена Русецкая

от имени команды проекта – «Межсекторальные меры по борьбе с домашним насилием в Грузии»

 Натия Цкепладзе
Судья Верховного Суда Грузии

Введение в тренинговый модуль

Защита прав, свобод, чести и достоинства человека, а так же полноценная реализация его возможностей – это те основные ценности, вокруг которых объединяется все прогрессивное человечество. Создание единой системы ценностей, должно послужить толчком мировому сообществу, для разработки эффективных мероприятий. С этой точки зрения особенно действенными являются шаги Совета Европы, который предоставляет ряд рекомендаций по осуществлению целой системы мероприятий по защите прав человека для государств, являющихся его членами.

Тема домашнего насилия непосредственно связана с темой защиты прав женщин, необходимостью ликвидации всех форм дискриминации по отношению к женщинам. В этой связи не является исключением и Грузия, где так же остро стоит проблема насилия над женщинами. Гарантом правового урегулирования вопросов защиты прав женщин, Парламент Грузии считает правосудие страны, соответственно проблемы, поставленные перед правосудием, определены следующим образом:

- Осмысление сути домашнего насилия;
- Знание положений международного права
- Изучение и анализ международной судебной практики;
- Судебная психология / соответствующие судебные навыки;
- Правильное понимание действующих внутренних законодательных норм;
- Процедура судопроизводства, которая обеспечивает справедливость правосудия;
- Качественный показатель квалификации защиты сторон;
- Качественный показатель квалификации правоохранительных органов;

Необходимость и важность осуществления данного проекта стала следствием тех проблем, которые существуют в различных институтах. Суть и стратегия проекта направлены на выявление этих проблем, исследования и выделение тенденций для их урегулирования.

Несовершенна действующая законодательная база, неточны формулировки ряда юридических терминов, практически не существует детальной и точной процедуры судопроизводства, что не редко заводит в процессуальный тупик саму работу правосудия. Не эффективна работа защиты, формальный характер носят превенционные мероприятия, проводимые правоохранительными органами.

Обучение ставит перед собой цель глобального осмысления проблемы домашнего насилия, использование международных норм и прецедентов, существующих в националь-

ном судопроизводстве, широкого применения института примирения, а так же, превенции домашнего насилия, необходимости сплочения государственных институтов и общестственности вокруг проблемы, формирование верной и единой практики правосудия.

Методология обучения даст возможность судьям, помощникам судей, адвокатам, представителям неправительственных организаций ознакомиться с существующим положением, как в международном, так и в национальном масштабе, разрешить проблемы, выявив законодательные неточности, как процессуального, так и правового плана.

3. Определение терминов

Домашнее насилие – любые случаи угрожающего поведения, насилия или оскорблений (психологического, физического, сексуального, финансового или эмоционального характера) между двумя совершеннолетними лицами которые являются или являлись в прошлом интимными партнёрами или членами семьи вне зависимости от пола или сексуальной ориентации.

Телесные повреждения – любой телесный вред причинённый одному лицу в результате действия или бездействия другого лица

Семья – круг лиц, связанных личными неимущественными и имущественными правами и обязанностями, вытекающими из брака, родства, усыновления или иной формы принятия детей в С.

Брак – в семейном праве добровольный, равноправный союз женщины и мужчины, заключаемый для создания семьи и порождающий взаимные права и обязанности супругов.

Фактический брак – фактическое супружество, не оформленное в установленном законом порядке.

Насилие в отношении женщин – любой акт насилия, овершенный на основании полово-

го признака, который причиняет или может причинить физический, половой или психологический ущерб или страдания женщинам, а также угрозы совершения таких актов, принуждение или произвольное лишение свободы, будь то в общественной или личной жизни.

Насилие в отношении ребенка – это все формы физического и/или эмоционального жестокого обращения, сексуального насилия, беспризорности или уклонение от родительских обязанностей, коммерческая или иная эксплуатация, причиняющая настоящий или потенциальный вред детскому здоровью, выживанию, развитию, или достоинству в контексте ответственности, доверия, или власти.

Насилие психическое (эмоциональное) – это угроза применения насилия, когда жертва подвергается устрашению, запугиванию с применением физического насилия. Психическое насилие может включать причинение душевной или психической травмы и ограничение свободы волеизъявления (независимо от реальности наступления физического вреда). Физическое и психическое насилие тесно взаимосвязаны. Совершая физическое насилие над человеком, ему причиняют душевную травму.

Насилие сексуального характера – преступление против половой неприкосновенности и половой свободы личности, заключающееся в действиях сексуального характера с применением насилия или с угрозой его применения к потерпевшему (потерпевшей) или к другим лицам либо с использованием беспомощного состояния потерпевшего (потерпевшей). Под действиями сексуального характера понимаются любые действия сексуального характера как в отношении мужчин, так и женщин (мужеложство, лесбиянство), а также имитация полового акта, другие действия, затрагивающие половые органы мужчины или женщины или иные части тела и совершаемые с целью удовлетворения сексуальных потребностей.

Насилие физическое – это реальное или потенциальное причинение физической вреда, под которым понимается нарушение анатомо-физиологической целостности человека.

Угроза – в праве словесно, письменно или другим способом выраженное намерение нанести физический, материальный или иной вред какому-либо лицу или общественным интересам; один из видов психического насилия над человеком.

Охранный ордер (и временный охранный ордер) – процессуальный документ, определяющий специальные ограничения по отношению к лицу, совершившему акт насилия и защищающий жертву от новых посягательств (ограничивает передвижение лица, совершившего насилие, возможность пребывания в одном помещении с жертвой, любые контакты с жертвой и т.д.).

Убежище (шелтер) – учреждение как государственное так и управляемое НПО или международными организациями, где созданы условия для временного пребывания жертв домашнего насилия и их реабилитации.

4. Программа тренинга

4.1. Общая информация

Главные тематические зоны

Насилие в отношении женщин и его масштабы, как глобальной эпидемии. Самым опасным местом для женщин может стать собственная семья;

Насилие в отношении женщин, как постоянная проблема гендерного равноправия;

Международные инструменты и национальное законодательство (материальное и процессуальное) – в борьбе с преступлениями, связанными с домашним насилием;

У каждого человека, есть право быть защищенным от проявления всех форм насилия и именно отсюда вытекает ответственность государства, всеми возможными способами бороться с насилием в семье;

Важность роли правоохранительных органов в борьбе с домашним насилием, главный акцент – техника расследования дел;

Судьи с особой осторожностью должны рассматривать гендерные вопросы: динамика домашнего насилия; конкретные участники акта насилия; анализ соответствующих законов;

Участие адвокатов при оказании индивидуальной и институциональной помощи;

Права человека – права женщин. Мир признал права женщин и девочек, как неотъемлемую, существенную и важную часть общечеловеческих прав;

Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин – один из самых весомых документов для достижения равноправия женщин.

Возможные результаты обучения

Общие результаты

Участники осознают:

- Каждый человек имеет права на личную безопасность и свободу от проявления всех форм насилия;
- Суть проблемы насилия, его форм и масштабов;
- Ни международные инструменты, ни национальное законодательство не предусматривает достаточных принципов и условий для борьбы с домашним насилием, как с преступлением;
- «Права человека» касаются тех прав, которые признаны мировым

сообществом и которые защищены инструментами международного права. В обязанность государства входит борьба с домашним насилием всеми возможными способами;

☞ Самым опасным местом для женщин может стать собственная семья.

Специфические результаты/навыки:

☞ Большинство адвокатов работает вне системы и в основном, ограничивается работой в убежищах или участием в специальных программах для женщин – жертв насилия, лишь небольшое количество адвокатов работает внутри системы: в суде, прокуратуре и правоохранительных органах. Внутренние (государственные) и внешние (неза-

висимые) адвокаты осознают, какую важную роль они могут сыграть в борьбе с насилием направленным против женщин;

☞ Правоохранительные органы осознают то, как важно, чтобы полицейский хорошо исполнил требования к ведению расследования: установление предположительных причин насилия, допрос жертв, насильников и детей, выдача судом задерживающего или охранного ордера, составление следственного и задерживающего протокола и т.д.;

☞ Представители системы правосудия (судьи, помощники судей), адвокаты – осознают и смогут эффективно осуществлять деятельность направленную на превенцию домашнего насилия,

Примерный план (программа) 2-дневного тренинга «Введение в правовую помощь жертвам домашнего насилия».

Продолжительность времени	Процесс	Итоги обучения	Замечания
5 минут	Вступление Представление модуля и ознакомление участников с целями обучения	Участники ознакомятся с программой, целями и вопросами для обсуждения	
	Обзор домашнего насилия		
30 минут	Как понимают термин «домашнее насилие». Участники рассматривают причины и последствия домашнего насилия, а так же факторы, способствующие возникновению этого явления. Идентификация, каких видов насилия возможна в Грузии? Семья – опасное место? Дискуссия	Участники приходят к соглашению о масштабах и формах насилия в Грузии	

30 минут	<p>Международные правовые стандарты и механизмы.</p> <ul style="list-style-type: none"> Необходимые усилия; Равенство перед лицом закона; Насилие в семье, как форма пытки; Насилие— нарушение основных прав человека силовыми методами 	Участники осознают роль международного права в борьбе с домашним насилием. Изучают глобальное измерение борьбы с насилием. Учатся применять положения международного права для защиты жертв насилия.	
20 минут	Действия международных институтов в борьбе с насилием в отношении женщин, а так же с домашним насилием (ООН, Совет Европы и т.д.).	Участники получают практические знания о деятельности международных институтов в борьбе с домашним насилием, об их программах и проектах международных организаций	
20 мин. 15 мин. 20 мин. 15 мин.	Внутреннее законодательство по административному судопроизводству: основание для возбуждения дела процедура судопроизводства; процессуальные права сторон; Реквизиты судебных актов.	Участники анализируют положения Закона о пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертвам домашнего насилия	
15 мин. 15 мин. 15 мин. 10 мин. 15 мин. 20 мин.	<p>Материально -правовые основания для разрешения вопросов домашнего насилия в суде:</p> <ul style="list-style-type: none"> Расследование фактов; Установление фактов; Правовая оценка <p>Использование административно— процессуальных институтов в процедурном судопроизводстве, касательно вопросов домашнего насилия. Дискуссия: необходимость нововведений в законодательства;</p> <p>Насилие и права человека; Обязательства государства в борьбе с домашним насилием.</p>	<p>Обсуждение сильных и слабых материальных и процессуальных сторон в существующем законодательстве</p> <p>Участники: Ознакомятся с обязательствами государства в борьбе с домашним насилием.</p>	
20 мин. 30 мин.	<p>Грузинское правосудие – ситуационные задачи</p> <ul style="list-style-type: none"> С каким видом насилия мы имеем дело – Идентификация формы насилия; Какое решение поддержат участники в аналогичной ситуации? 	Участники закрепляют полученные знания на практике	Тбилисская городская коллегия по административным делам http://tbiliscitycourt.gov.ge/
	Право защиты – ситуационная задача из практики Европейского Суда по правам человека	Участники закрепляют полученные знания на практике	

30 мин.	Какое решение поддержат участники в аналогичной ситуации?		За рубежный казус www. justicewomen.com
	Суммирование модуля		
10 мин.	Тренер суммирует основные вопросы учебного модуля	Участники получают установку на последующие действия	

4.2. Теоретическая информация

Домашнее насилие, как социальное явление

Насилие в отношении женщин комплексная проблема, которая глубоко пустило корни в структуру организации общества — в культуру вероисповедания, взаимоотношения, экономический дисбаланс власти и господствующий идеал мужчин. Женщину поджигают множество опасностей, как на работе, так и в семье, особенно во время ведения войн или при конфликтных ситуациях. Опасность многолика и проявляется в виде насилия над детьми, проституции, физического и сексуального насилия, а так же традиционного, оправданного культурой, практики принуждения к раннему замужеству, сожжения молодых вдов и повреждения половых органов у женщин. Женщины могут быть беззащитны перед насилием еще и до рождения. Например, практика абортов, при которых семья избавляется от ребенка женского пола или убийства новорожденных девочек.

Гендерное насилие осуществляется во всех обществах и означает социальное,

психологическое и экономическое подчинение женщин. Это явление формировалось незаметно и не признавалось проблемой, а дискуссии по этому поводу начались лишь 30 лет тому назад. Глобальные масштабы проблемы связанные с насилием в отношении женщин не были признаны международным сообществом до декабря 1993 года. Именно в этот период Генеральная Ассамблея ООН приняла Декларацию об искоренении насилия в отношении женщин.¹

По истечении двух лет после принятия Декларации, в 1995 году, принятая на Четвертой всемирной конференции женщин в Пекине Платформа действий² еще раз убедительно повторила, что международное сообщество должно обеспечить полную имплементацию прав женщин и девочек, как неотъемлемой части прав человека.

¹ <http://www.un.org/russian/document/declaration/violence.htm> (последний визит 29.06.2009).

² <http://www.un.org/russian/conference/women/womplat.htm> (последний визит 29.06.2009).

Для миллионов женщин самым опасным местом может стать собственный дом. Со случаями насилия совершенными ближайшим партнером мы встречаемся во всех уголках мира. Хотя в соответствии с глобальным отчетом, касательно здоровья и насилия представленного Международной организацией здравоохранения, женщины являются более незащищенными от проявления насилия в семье:

«В обществе, в котором существуют неравенство между полами и прочно укоренились гендерные роли и культурные нормы, которое защищает сексуальные права мужчин, не учитывая чувства женщин, и где против этих действий не предпринимается никаких серьезных санкций».

В соответствии с глобальным отчетом мужчины, так же может стать жертвой насилия осуществляемого ближайшим партнером, «но не смотря на это особенно страдают женщины, в отношении которых осуществляют насилие мужчины».

Домашнее насилие подразумевает насилие осуществленное со стороны ближайшего партнера или других членов семьи и проявляется в различных формах:

Физическое насилие — это побои, нанесение ножевых ран, поджоги, пытки, угрозы оружием или тяжелыми предметами, убийства. Оно так же подразумевает традиционную практику опасную для здоровья женщины — повреждение половых органов, передачу жены (вдовы) по наследству брату покойного мужа и т.д.

Сексуальное насилие — это насильственное принуждение к осуществлению полового акта, путем угроз, запугивания или использования силы, принуждение к половому акту с другим человеком.

Психологическое насилие — это запугивание, и действия, осуществленные с целью преследования, лишение свободы передвижения, наблюдение, лишения родительских прав, повреждение имущества, изоляция, вербальные оскорбления и постоянные унижения.

Экономическое насилие — это такие действия, как отказ от финансового содержания, отказ обеспечить продуктами питания и всем необходимым для жизни. Осуществление контроля при пользовании службами здравоохранения, контроль вопросов трудоустройства и т. д.

Еще одной формой насилия над женщинами и девочками является акт игнорирования. Гендерный субъективизм, который включает вопросы дискриминации питания, образования и здравоохранения, так же подразумевает нарушение прав женщин. Несмотря на отдельное перечисление форм насилия, они не исключают друг друга и часто встречаются в комплексе.

Как было отмечено выше, насилие в семье может быть физическим, вербальным, эмоциональным или сексуальным, и осуществляется обычно, для сохранения контроля и власти мужчины над женщиной. Несмотря на то, что масштабы и формы насилия вероятно в разных странах и регионах могут быть различны, исследования подтвержда-

ют, что если факт избиения замалчивается, происходит постепенная эскалация положения. Побои оставляют, как физический, так и эмоциональный отпечаток. Следы побоев, такие как кровоизлияния или ножевые раны— проходят, но остается неизлечимой эмоциональная травма.

Насилие в отношении женщин характерно для всего общественного спектра, независимо от расы, социального, культурного, экономического, политического или религиозного положения. Часто насильниками являются люди, которым больше всего доверяют, уважают и любят женщины.

Не существует общепризнанного определения насилия в отношении женщин. Некоторые активисты прав человека предпочитают широкое определение, которое содержит такие «структурные насилия», как недоступность к медицинскому обслуживанию, образованию, бедность. Некоторые же предпочитают более узкое определение, для того, чтобы не было утеряно значение термина, его реальное описание. Во всяком случае, признано, что необходимо провести конкретную работу по разработке данного определения, для того, чтобы исследование и мониторинг стали более конкретными и используемыми, для различных, культурных систем. Декларация ООН об искоренении насилия в отношении женщин определяет насилие в отношении женщин, как «Любой акт гендерного насилия, за которым следует или может последовать, физическое, сексуальное или психологическое насилие в отношении женщин или страдание, например угрозы, принужде-

ние или ограничение свободы, как в общественной, так и в личной жизни».¹

Это определение подразумевает гендерный контекст насилия и признает, что насилие в отношении женщин, является одним из важных механизмов, который принуждает их занять подчинительную позицию в отношении мужчин. Это расширяет определение насилия, так как включает формы физического и психологического вреда причиненные женщине, как в личной, так и в общественной жизни.

Декларация ООН об искоренении насилия в отношении женщин дает определение насилия в отношении женщин и включает три сферы, но не ограничивается только ими: домашнее насилие, насилие в обществе, со стороны государства или насилие осуществленное при содействии государства.

1 Резолюция Генеральной Ассамблеи. 48/104, 48 U.N. GAOR Supp. (No. 49) at 217 документы ООН A/48/49 (1993), см. Интернет версию: [http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/\\$FILE/Report_Georgian.pdf](http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/$FILE/Report_Georgian.pdf)

Факторы, способствующие проявлению насилия в семье	
Культурные	Гендерно – специфическая социализация;
	Определение функций соответствующих полов, в системах культуры;
	Заранее определенные роли во взаимоотношения
	Мнение касательно первенства, характеризующего мужчин;
	Ценности, которые присуждают мужчине право быть собственниками женщин и девочек;
	Мнение, что семья является частной сферой, подчиненной мужчине;
	Традиции бракосочетания (Цена, установленная на невесту/приданое);
	Насилие, как принятый метод разрешения конфликта.
Экономические	Экономическая зависимость женщины от мужчины;
	Ограничения в использовании наличных денег и кредитов
	Дискриминационный характер законодательств, касательно вопросов наследства и прав на имущество;
	Использование общих земель, после развода или смерти супруга;
	Ограничения возможностей при трудоустройстве, как в формальных, так и в не формальных секторах;
	Ограничения, существующие для женщин при получении образования;
Юридические	Более низкий правовой статус женщин, в соответствии с имеющимся законодательством или реальное положение вещей;
	Законодательства, касательно вопросов наследства, развода, опеки над детьми, опеки;
	Правовые определения изнасилования и домашнего насилия;
	Низкий уровень юридического образования женщин;
	Безразличие, проявляемое полицией и правосудием к женщинам и девочкам;
Политика	Сравнительно небольшое количество женщин представленных в политике, в СМИ, юридических и медицинских профессиях;
	Домашнее насилие: несерьезное отношение;
	Понимание института семьи, как частной структуры, не подконтрольной государству;
	Риск изменения «Статус– кво»/ религиозные законы;
	Недостаточная организованность женщин, как политической силы;
	Ограниченное участие женщин в организованной политической системе;

Принципы международного права

Насилие — вопрос, связанный с правами человека. Насилие— это нарушение основных прав человека силовыми методами.

Важнейшим источником всеобщих прав человека в международном праве является «Всеобщая декларация прав человека»¹ (UDHR), которая была принята Генеральной Ассамблеей ООН 10 декабря 1948 года. Всеобщая декларация прав человека признает две группы прав: с одной стороны гражданские и политические права, с другой— экономические, социальные и культурные права. Декларация является «Общим стандартом для достижения всеми нациями и народами». Декларация не является правовой обязанностью, но для защиты прав человека и для развития она безусловно серьезный инструмент. Она, можно сказать устанавливает общие стандарты, для достижения которых должен работать каждый человек, все общества и государства. Данный документ стал отправной точкой для решения вопросов прав человека в современном международном праве и развития мирового движения за права человека. Государства, ставшие подписантами договоров, касающихся прав человека, взяли на себя обязательства отчитываться перед универсальными международными или региональными органами об отношении к любому лицу, находящемуся в их юрисдикции.

1 http://www.wprc.org/ge/georgian/indocuments/human_rights.pdf
см: <http://www.un.org/ru/documents/udhr/>
см: http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf

Приведенные ниже статьи из Всеобщей Декларации прав человека указывают на то, что насилие в отношении женщин является нарушением прав человека:

- **Статья 1.** Все люди рождаются свободными и равными в своем достоинстве и правах. Они наделены разумом и совестью и должны поступать в отношении друг друга в духе братства.
- **Статья 2.** Каждый человек должен обладать всеми правами и всеми свободами, провозглашенными настоящей Декларацией, без какого бы то ни было различия в отношении расы, цвета кожи, пола, языка, религии, политических или иных убеждений, национального или социального происхождения, имущественного, сословного или иного положения. Кроме того, не должно проводиться никакого различия на основе политического, правового или международного статуса страны или территории, к которой человек принадлежит, независимо от того, является ли эта территория независимой, подопечной, самоуправляющейся или как-либо иначе ограниченной в своем суверенитете.
- **Статья 3.** Каждый человек имеет право на жизнь, свободу и личную неприкосновенность.
- **Статья 5.** Никто не должен подвергаться пыткам или жестоким, бесчеловечным или унижающим его достоинство обращению и наказанию.

Статья 7. Все люди равны перед законом и имеют право, без всякого различия, на равную защиту. Все люди имеют право на равную защиту от какой бы то ни было дискриминации, нарушающей настоящую Декларацию, и от какого бы то ни было подстрекательства к такой дискриминации.

У Декларации было два недостатка: первый, что она была не бязательна для исполнения и второй, что не существовала наблюдательного органа, который осущетвлял мониторинг ее исполнения. Указанный недостаток был искоренен только после того, как в 1966 году был принят Пакт гражданских и политических прав,¹ а так же Пакт экономических, социальных и культурных прав.²

Тренер знакомит участников с принципами международного права и тем, как они отражаются в международных инструментах; участники знакомятся с тем, как принимаются международные конвенции и как контролирует их выполнение международное сообщество. Тренер помогает участникам осмыслить всю сложность процесса имплементации международных инструментов и выяснить причины того, почему права человека остаются все еще иллюзорным вопросом.

Стандарты международного права

При рассмотрении случаев насилия осуществленного частным лицом в отношении женщин, должны быть учтены три доктрины, развитые учеными и активистами по правам человека. Первая заключается в том, что государства должны приложить соответствующие усилия, чтобы пресечь, выявить, наказать преступника за нарушение международного права и выплатить жертве соответствующую компенсацию.

1. Необходимые усилия – Пресечение насилия в отношении женщин, расследование факта и наказание за преступление, независимо от того, кто совершил это действие, частное лицо или государственный служащий.

В 1992 году Комитет по ликвидации всех форм насилия в отношении женщин принял рекомендацию №19 общего характера,³ которая подтвердила, что насилие в отношении женщин это нарушение прав человека и в ней было подчеркнуто, что «государства будут ответственны за действия частных лиц, в случае, если оно не проявит необходимых усилий по пресечению, расследованию факта и наказанию преступников за нарушения прав человека, а так же за неуплату компенсации жертвам».

¹ Международный пакт о гражданских и политических правах p/d 25-01-1994

² Международный пакт экономических, социальных и культурных прав p/d №25-01-1994
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf

³ Комитет по ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин, Рекомендация 19 общего характера, насилие в отношении женщин (11 сессия 1992), Сборник общих комментариев и рекомендаций Органа соглашений по правам человека, документы ООН HRI/GEN/1/Rev.1 at 84 (1994).

Комитет предоставил рекомендацию государству связанную с проведением тех мер, которые обеспечивают эффективность защиты женщин от насилия;

- Эффективные правовые меры — такие как, постановления об уголовно— правовых санкциях, гражданско-правовые меры и выдача компенсаций— все это для того, чтобы женщины были защищены от насилия, в частности, от насилия в семье, от сексуального насилия и сексуального принуждения на рабочем месте.
- Меры по избежанию преступления — такие как, информирование общественности и образовательные программы, для того, чтобы изменилось отношение, связанное с ролью и статусом мужчин и женщин в обществе.
- Охранные меры — такие как, предоставление убежища, реабилитация и служба помощи для тех женщин, которые испытывают насилия или стоят перед лицом этой опасности.

2. Равенство пред Законом — это общий принцип права, который подразумевает равенство всех людей перед законом и то, что все люди должны быть одинаково защищены от всех видов дискриминации, в том числе и от сексуальной дискриминации. Эта доктрина связана с принципом равенства и одинаковой защищенности. Если факт дискриминации женщин будет обнаружен правоохранительными органами, есть возмож-

ность, что государство может понести ответственность за нарушение принципа международного права и принципа равенства.

Вторая статья Конвенции о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин (CEDAW) требует от государств «Всеми возможными способами реализовать политику по ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин»,¹ что подразумевает обязательство «воздержаться от проявления любых действий и практики дискриминационного характера, обеспечив действия учреждений по выполнению данных обязательств»; так же «принять все необходимые меры, включая законодательные, для изменения тех действующих законов, постановлений, правил и практик, которые узаконивают дискриминацию женщин».

3. Домашнее насилие, как форма пыток — Государства обязаны объявить наказуемыми факты домашнего насилия и рассматривать их, как форму пыток. Последователи этой идеи доказывают, что домашнее насилие это пытка и его урегулирование должно происходить должным образом. Аргумент заключается в том, что опираясь на тяжесть наказания и обязательства, взятые государством, в соответствии с Международным пактом о гражданских и политических правах и Конвенции против пыток и других видов жестокого, негуманного и унижительного обращения или наказания, домашнее насилие может рассматриваться, как пытка, жестокое, негуманное или унижительное обращение, или наказание.

¹ http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/opt_cedaw.htm.

Доказывают, что домашнее насилие включает четыре элемента, в результате чего может рассматриваться, как пытка:

- оно вызывает тяжкое физическое и моральное страдание, оно совершено:
- предумышленно,
- для определенных целей,
- официальными лицами в определенной форме, такой как пассивная и активная форма.

Приверженцы этих аргументов считают, что домашнее насилие должно быть рассмотрено, как форма пыток, а в случае менее тяжкого преступления, как жестокое обращение. Это точка зрения заслуживает внимания со стороны, как специального докладчика, так и тех органов, которые рассматривают подобные нарушения, возможно, совместно с соответствующими неправительственными организациями и юристами.

Для выполнения данных обязательств государства используют пять подходов:

1. Законодательный — принятие соответствующего законодательства и законопослушного акта, которые касаются домашнего насилия. Если сказать другими словами, создание соответствующей законодательной базы для борьбы с насилием;
2. Исполнительный — введение таких механизмов, которые дадут возможность выполнять законы, делают правовые гарантии эффективными, а не иллюзорными и теоретическими;

3. Создание учреждения по защите жертвы— государство обязаны распределять финансы так, чтобы существовала возможность создания учреждений по помощи жертвам, тем самым предотвратят случаи, при которых человек становится жертвой повторно;
4. Кампания по повышению знаний — проведение специальных программ, тренингов, рабочих встреч, на которых людям будет предоставлена информация о существующих опасностях и механизмах «защиты» от них;
5. Общественное осуждение (порицание) — способствовать созданию такой среды, в которой общество само осудит факты домашнего насилия — т.н. «непрощение».

4.3. Практическая информация

Определение декларации

«Декларация» название международных договоров, отличающихся краткостью и простотой формы и потому весьма употребляемых в наше время; это признание правительств того, что они пришли к соглашению по данному предмету. Некоторые государственные деятели не признают за декларацией значения международного акта, равносильного договору, утверждая, что декларация провозглашает лишь общеизвестные каноны, разумность которых государства, ее издающие или к ней присоединяющиеся, признают.

нящиеся констатируют своими подписями, при этом, они не обязуются непременно их соблюдать. Для того, чтобы изложенные в Декларациях права, имели правовую силу, они должны быть расписаны в документах под названием Конвенция (так же их называют договоры и пакты) и основываться на международные нормы. Когда государство пописывает конвенцию, оно берет на себя правовое обязательство, по защите правовых стандартов.

Определение конвенции

Конвенция международный правовой документ, который, в отличие от декларации или обращения, имеет статус закона, обязательного для выполнения теми государствами (членами соответствующих международных структур), которые ее подписали и ратифицировали – то есть одобрили в своих Парламентах.

По просьбе правительств во время подписания они так же приходят к соглашению, воздержаться от действий противоречащих Конвенции. Для того, чтобы правительство взяло на себя обязательства по исполнению статей Конвенции, не достаточно поставить подпись под ней. Конвенция требует от государства ее утверждения законодательными органами (принятие или ратификацию).

После ратификации, государство ответственно пред мировым сообществом за имплементацию Конвенции. Оно берет на себя обязательство, привести национальное законодательство в соответствие с Конвенци-

ей. Так же, существует процесс, при котором государство может принять и ратифицировать только специфические статьи Конвенции. Ратификация дает договору юридическую силу.

Наблюдательный международный орган контролирует выполнение конвенции государством, посредством отчетов предоставляемых правительством и неправительственными организациями. Соответствующие части этих отчетов пересылаются Межгосударственным специализированным организациям ООН (таким как: международная организация здравоохранения и международная организация труда) для проверки и предоставления рекомендаций.

Этот процесс показывает, что мировое сообщество, как целое, требует от государства выполнения обязательств и контролирует их выполнение. Конвенция утверждает стандарты для национального законодательства и делает государство подотчетным перед международным сообществом. Государства, которые нарушают стандарты изложенные в Конвенции, может стать объектом критики со стороны ООН.

Для государств-членов, Конвенция входит в силу тогда, когда ее приняло значительное число государств. Например, Пакт о гражданских и политических правах и Пакт о экономических, социальных и культурных правах были приняты в 1966 году; хотя в силу они вошли лишь в 1976 году, когда 35 государств-членов ратифицировали эти документы. Парламент Грузии ратифицировал

Пакт о гражданских и политических правах¹ и Пакт о экономических, социальных и культурных правах в 25.01.1994 году.²

Конвенция содержит не только перечень прав, но в нем отражены механизмы контроля и мониторинга. Процедуры отчетности и мониторинга существуют для того, чтобы стало ясно картина выполнения Конвенции правительствами государств-членов, ратифицировавших этот документ.

Договора предусматривают создание органа независимых экспертов, который будет следить за выполнением взятых государством обязательств. В соответствии с Международным пактом о гражданских и политических правах был создан Комитет по правам человека, который состоит из 18 независимых экспертов представляющих государства-члены (комитет не является судебным органом, это квазисудебный орган, решения которого имеют характер рекомендаций, но государства, в большинстве случаев, выполняют их). Комитет проверяет отчеты тех государств, которые подписались под этим договором, и дает конкретные рекомендации по документу. Комитет так же может учесть недовольство, высказанное одним государством-членом невыполнением обязательств, взятым на себя другим государством— членом. Международный пакт о гражданских и политических правах, Факультативный протокол (ратифи-

цированный Парламентом Грузии 25.01.1994 году) обеспечивает процедуру возбуждения иска, в соответствии с которым лицо может высказать недовольство в отношении работы своего правительства и которое, в свою очередь будет заслушано на международном форуме.

Декларация об искоренении насилия в отношении женщин (DEVAW) постановляет, что государства во время осуществления мер по пресечению насилия в отношении женщин «должны осудить насилие в отношении женщин. Недопустимо ссылаться на определенные обычаи, традиции и религиозные взгляды с целью, уклонения от ответственности за не исполнения обязательств по преодолению насилия».

Несмотря на то, что государства берут на себя обязательство осуществлять действия с целью усиления законодательства, по принятию новых законов, многие из них этого не делают. Надо отметить, что государства ответственны обеспечить женщинам защиту, для того, чтобы они могли пролить свет на факт насилия.

С целью пресечения или уменьшения количества фактов насилия в отношении женщин, государства проводят следующие мероприятия:

- Пересмотр существующего законодательства, касательно насилия;
- Обеспечивает проведения тренингов для представителей полиции и судебной власти, врачей и социальных работников по повышению их гендерной чувствительности,

¹ http://www.parliament.ge/files/1359_21958_776138_gaertianebuli.pdf

² http://www.parliament.ge/files/543_7339_179760_543_7339_450402_1994.doc

для осмысления ими проблемы насилия в отношении женщин;

Создание убежищ, в которых женщины защитят от насилия.

Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин (CEDAW)¹ была принята 18 декабря 1978 года Генеральной Ассамблеей ООН и часто рассматривается, как Международный билль по правам женщин. Конвенция, как международный договор вошла в силу 3 сентября 1981 года, после того, как была ратифицирована 20 государствами. Сегодня Конвенцию ратифицировали 170 или 90% государств – членом Организации Объединенных Наций (Конвенция была ратифицирована Парламентом Грузии 22-09-1994 года).²

Конвенция стала завершающим аккордом работы Комиссии ООН по статусу женщин, которая продолжалась более 30 лет. Данный орган был создан в 1946 году с целью проведения мониторинга положения женщин и поддержки их прав. Работа комиссии оказала действенную роль и пролила свет на те сферы, в которых женщине не присваивались равные с мужчинами права. После определенных усилий приложенных для продвижения женщин, было принято несколько деклараций и конвенций, среди которых Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин – важнейший и всеобъемлющий документ.

¹ http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/cedaw_geo.pdf
смх: <http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/e1cedaw.htm>

² http://www.parliament.ge/files/543_7339_179760_543_7339_450402_1994.doc

Конвенция, как документ, занимает важное место среди международных договоров по правам человека. Она сосредотачивает внимание на правах женщин, которые составляют половину человечества. Конвенция основывается на целях ООН, что подразумевает утверждение веры в фундаментальные права человека и равенство между мужчинами и женщинами. Данный документ определяет сущность равноправия и средства по его достижению. В этом контексте, конвенция является не только международным биллем по правам женщин, но и Планом действий по выполнению данных прав государствами.

Мониторинг по выполнению Конвенции проводится Комитетом по ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин. Мандат комитета и договор по осуществлению полномочий определены в 17-30 статьях Конвенции. В состав Комитета входят 23 эксперта, названные правительствами государств-членов, как личности «имеющие высокие моральные принципы и компетенцию в вопросах рассматриваемых Конвенцией». Минимум раз в четыре года, от государств – членов требуется предоставление национальных отчетов, в которых описываются мероприятия проведенные ими для выполнения принципов Конвенции.

В течение ежегодных сессий члены Комитета рассматривают отчеты вместе с представителями правительств и исследуют сферы для дальнейшей деятельности конкретных государств. Комитет так же дает общие рекомендации для государств – членов по вопросам ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин.

Государства, которые приняли Конвенцию или присоединились к ней, берут на себя правовое обязательство, по практическому внедрению ее основных принципов.

Конвенцию о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин ратифицировали гораздо большее количество государств, чем любой другой документ по правам человека.

Заключительные замечания Комитета по правам человека (*выдержки*)

Комитет по правам человека, девяносто первое заседание (Женева, 15 октября-2 ноября 2007 года)¹

Рассмотрение отчетов предоставленных государствами – членами, в соответствии с 40 статьей Международного пакта о гражданских и политических правах. Окончательные замечания Комитета по правам человека.

Комитет приветствует принятие в мае 2006 года Закона Грузии «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и выражает озабоченность ввиду значительного количества женщин– жертв домашнего насилия, а так же того, что в стране нет достаточного количества специальных служб, не предпринимаются эффективные и достаточные меры по защите жертв. Комитет с сожалением отмечает, что ответственность за обустрой-

ство убежищ для жертв домашнего насилия в основном лежит на неправительственных организациях и вместе с тем, государство не выделяет на работу убежищ соответствующий финансовых средств (3, 23 и 26-ая статьи).

Государство-член должно осуществить неотложные мероприятия, для выполнения Закона принятого в 2006 году, среди которых:

- а) Разработка механизмов для квалифицированного (дезагрегированного) сбора данных по фактам домашнего насилия; это должны быть данные о половой принадлежности, возрасте и семейных отношениях жертв и насильников, а так же о проведении следственных мероприятий и судебного преследования. Эта информация должна стать доступна для общественности;
- б) В срочном порядке должны быть проведены расследования дел по искам, касательно домашнего насилия и других актов насилия в отношении женщин (таких как похищение невест, изнасилования) и осуществлено уголовное преследование насильников;
- в) Осуществление всех необходимых мероприятий, которые защитят жертву домашнего насилия, таких как, создание необходимого количества убежищ по всей стране.

¹ www.ungeorgia.ge/userfiles/files/CO.Ge.pdf.

Проведение Общеввропейской Кампании по борьбе с насилием в отношении женщин и домашним насилием

Одним из главных приоритетов Совета Европы, является защита прав человека и обеспечение их воплощения в жизнь. Насилие в отношении женщин, а так же домашнее насилие, является огромным изъяном тех основных ценностей, на которые опирается Совет Европы. Совет Европы, а в частности, Организационный Комитет по установлению равенства между мужчинами и женщинами, выдвинул ряд инициатив, с целью защиты женщин от проявления насилия. Проведенная в 1993 году Третья конференция европейских министров по вопросам установления равенства между мужчинами и женщинами, была посвящена разработке стратегии по использованию СМИ и других средств, для преодоления в обществе насилия в отношении женщин. В 1997 году, в процессе выполнения рекомендаций Третьей конференции министров Европы, был разработан План действий по борьбе с насилием в отношении женщин, который поставил перед собой цель обеспечить стратегическую базу для правительств государств– членов Совета Европы. После принятия Плана действий, в апреле 2002 года Комитет министров государств – членов Совета Европы принял рекомендацию № Rec(2002)5,¹ касательно защиты женщин от насилия. Это первый международный правовой инструмент, который предлагает стратегию всемирного масштаба, для пресечения насилия и защиты жертв и охватывает все формы насилия, осуществ-

ляемые по признаку пола. Рекомендация призывает правительства, предоставить Совету Европы информацию о проведенных ими мероприятиях, направленных на преодоление насилия в отношении женщин. Для этого, в 2005 году была сформирована система мониторинга оценки программ, осуществляемых в этой сфере, и разослана государствам –членам. Результаты системы мониторинга были приведены в документе, опубликованном весной 2006 года «Борьба с насилием в отношении женщин – анализ мероприятий, осуществленных государствами –членами Совета Европы».² Для подтверждения обязательств по преодолению насилия в отношении женщин, на Третьем саммите (Варшава, 16-17 мая 2005 года), государствами –членами Совета Европы и руководителями государств был принят План действий.³

План предусматривает проведение двух конкретных мероприятий для борьбы с насилием в отношении женщин, а так же домашним насилием:

- Создание рабочей группы для борьбы с насилием в отношении женщин, домашним насилием и для оценки успехов достигнутых государствами– членами в этой сфере, а так же создание механизмов по разработке действенных предложений с целью оценки успехов на общеевропейском уровне.
- Проведение Общеввропейской Кампании по борьбе с насилием в отношении женщин, домашним насилием

¹ <http://portal.coe.ge/downloads/violence/Fact%20Sheet.pdf>.

² <http://portal.coe.int/stopviolence/intergov>.

³ <http://www.coe.int/stopviolence/intergovma>.

ем во всех странах Европы, в тесном сотрудничестве с другими европейскими и государственными организациями, а так же с неправительственными организациями. В соответствии с Планом действий, в начале 2006 года была создана рабочая группа по пресечению насилия в отношении женщин и для борьбы в этой сфере, в которую вошли восемь международных экспертов. Кроме оценки успехов, достигнутых государствами— членами в этой сфере и внедрения механизмов для оценки, рабочая группа подготовила Проект Кампании Совета Европы по борьбе с насилием в отношении женщин, домашним насилием. Проект был утвержден 21 июня 2006 года Комитетом министров совета Европы. Он стал руководством для проведения Кампании.

Несмотря на определение, приведенное в приложении к Рекомендации № Rec(2002)5,¹ термин «Насилие в отношении женщин» должен быть понят, как любой акт, осуществленный под знаком насилия, который может нанести физический, сексуальный или психологический вред или принести страдание женщине.

Под насилием подразумевается такие акты как, угрозы, принуждения или своевольное лишение свободы в личной и общественной жизни. Так же подразумевается «домашнее насилие», физическая

и моральная агрессия, эмоциональное и психологическое оскорбление, изнасилование и сексуальное насилие, инцест (смещение крови, сексуальный союз между близкими родственниками), изнасилование супруга постоянным партнером или сожителем, преступления совершенные под предлогом восстановления чести. Повреждение половых органов женщин и причинение ей боли во время полового акта. Так же традиционная практика опасная для женщин, такая как ранние браки.

Насилие в отношении женщин, а так же домашнее насилие, одно из самых серьезных форм нарушения прав человека, совершенное на основании различий по половому признаку. Оно лишает женщину возможности воспользоваться основными свободами и правами человека. Из-за принадлежности к определенному полу, физического, сексуального и психологического унижения женщин в семье или близкими знакомыми, насилие в отношении женщин создает серьезные препятствия для установления равноправия между мужчиной и женщиной. Несмотря на осуществляемую политику и позитивное развитие событий в государствах— членах Совета Европы, на практике, все еще, широко распространены различные формы насилия в отношении женщин на всех уровнях общества. Цифры, которые отражают масштабы насилия в отношении женщин, дают нам возможность предположить, что примерно 1/4 до 1/5 от общего количества женщин хотя бы раз в течение всей своей жизни испытали физическое насилие, а более 1/10 женщин испыты-

¹ <http://portal.coe.ge/downloads/violence/Campaign%20blueprint.pdf>

вали сексуальное насилие с использованием физической силы. В соответствии с проведенным анализом дополнительных данных, приблизительно над 12%-15% женщин старше 16 лет было осуществлено насилие в семье. Множество женщин испытывают насилие со стороны бывших партнеров, даже после разрыва с ними.¹

Задачи Кампании:

Проект Кампании, который призывает государства проявить большую политическую волю при выполнении всех мероприятий приведенных в рекомендации №Rec(2002)5, определяет ее четыре тематические сферы, как задачи следующим образом:

- Правовые и стратегические меры;
- Оказание помощи жертвам и их защита;
- Сбор данных;
- Повышение уровня образования общества.

Проект призывает государства— члены, достигнуть значительных успехов в этой сфере, во время проведения Кампании. Для этого государствам предлагают оценить собственный подход, касательно пресечения домашнего насилия и борьбы с ним, выявить любые погрешности, которые можно исправить, путем проведения соответствующих мероприятий.

¹ <http://portal.coe.ge/downloads/violence/Fact%20Sheet.pdf>

«Мессиджи» Кампании

Кампания, ставит перед собой целью распространение 4 «мессиджей»:

- Борьба с домашним насилием, требует объединение всех сил общества;
- Домашнее насилие — нарушение прав человека;
- Домашнее насилие наносит серьезный вред женщинам, всему обществу и будущему поколению;
- Для борьбы с домашним насилием и насилием в отношении женщин необходимо активное участие мужчин.

Осуществление Кампании

Кампания состоит из трех аспектов: межгосударственного, парламентского, местного и регионального. Их осуществляет Совет Европы и государства— члены, в партнерстве с государственными и неправительственными организациями, включенными в борьбу с насилием в отношении женщин и их защиту.

Совет Европы

Различные ведомства Совета Европы осуществляют следующие мероприятия:

- Проведение семинаров в регионах, для распространения информации и повышения уровня образования;

- ✎ Проведение встречи национальных координаторов государств-членов;
- ✎ Проведение мероприятия, в котором примут участие Парламенты государств-членов. Слоган мероприятия: «Объединенные Парламенты, для борьбы с насилием»;
- ✎ Проведение мероприятия, в котором примет участие Конгресс местного и регионального управления Европы.

Государства-члены

Для проведения Кампании, государствам-членам рекомендуется проведение следующих мероприятий:

- ✎ С целью проведения Кампании в масштабах государства, назначить должностных лиц высшего ранга (должностные лица высшего ранга в правительстве, занимающиеся вопросами гендерного равенства) и национального координатора, ответственных за проведение Кампании;
- ✎ Начать проведение национальных Кампаний, в масштабах государства, параллельно с Кампаний Совета Европы или, как продолжение этой Кампании. Целью проведения этих Кампаний должна быть оценка реально существующей ситуации в стране и определение конкретных задач, в соответствии с проектом Кампании;

- ✎ Предоставление отчета о результатах проведения мероприятий и достижениях, в рамках Кампании Рабочей группе Совета Европы, созданной с целью борьбы с насилием в отношении женщин, домашним насилием.

Международные государственные организации

- ✎ Определяют сферы сотрудничества, для скоординированного проведения мероприятий и получение общего результата.

Неправительственные организации

- ✎ Совет Европы будет тесно сотрудничать с теми неправительственными организациями, которые активно включены в борьбу с насилием в отношении женщин.

Начало и продолжительность Кампании

- ✎ Кампания началась 27 ноября 2006 года, во время открытия Конференции высокого уровня в Мадриде и завершилась в марте 2008 года.

Обязательства, взятые государством

Несмотря на то, что домашнее насилие — глобальная эпидемия, которая заразила все

секторы, классы, культуры и экономические статусы и для его искоренения необходимо предпринимать эффективные меры, ни международное, ни национальное право не может урегулировать эту проблему.

В конце 90-х годов, в Грузии, после активизации неправительственных организаций, работающих по вопросам домашнего насилия и по инициативе Консультативного совета по вопросам гендерного равенства, созданного при Спикере Парламента, был сделан первый шаг по превенции домашнего насилия в стране. 25 мая 2006 года Парламент Грузии принял Закон «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия».¹ В Законе было дано определение домашнего насилия и приведены государственные механизмы, защищающие жертву от насильника; например, был введен задерживающий и охранный ордер, которые дают возможность полиции и правосудию быстро реагировать на факты домашнего насилия, защищают жертву и ограничивают действия насильника. Хотя, до сегодняшнего дня, Закон полноценно не действует; например, 1 января 2008 года должен был быть открыт Реабилитационный центр для временного размещения насильников, где бы им оказывали психологическую помощь, лечение. Но в бюджете государства не было учтено финансирование этих мероприятий.

Можно сказать, что по этому поводу молчит международное право – не существует международной конвенции, которое каса-

ется непосредственно домашнего насилия. Такое упущение в международном праве отражается и на национальном уровне, когда правительства, часто, даже не признают домашнее насилие, как преступление.

Означает ли это, что международное право не торопится обязать государства бороться с домашним насилием? На этот вопрос ответ отрицательный. Международное право признает проблему, но отсутствие политической воли препятствует принятию международного документа, имеющего обязательную юридическую силу (принятие Конвенции планируется).

Ясно, что международное право не в достаточной мере регулирует вопросы домашнего насилия. Хотя, для борьбы с домашним насилием, можно использовать Международные конвенции имеющие общий характер. Это возможно, когда мы говорим о праве индивида, жить в атмосфере личностной свободы, без страха, которое соответствует обязательству государства защитить это лицо от насилия, где бы оно ни осуществлялось, и особенно тогда, когда насилие совершается в семье.

Во многих странах существуют законодательства, принятые для борьбы с разными формами насилия. Конституции практически всех стран определяют права и свободы, существующие у людей в этих странах. Конституции так же могут определять ответственность за обеспечение и уважение государством этих прав. К сожалению, таких законов или нету, или они не достаточно эффективно исполняются, или не перекрывают все формы насилия.

¹ http://intranet.parliament.ge/index.php?kan_det=det&kan_id=1889&lang_id=GEO&sec_id=69

В августе 1995 года в силу вошла Конституция Грузии принятая Парламентом страны.¹

В соответствии с 7 статьей Конституции «Государство защищает все права и свободы человека, как незабываемые и важнейшие достижения человека». Конституция Грузии содержит отдельную, II главу по правам человека, где зафиксированы и признаны основные права и свободы человека, т.е. она содержит грузинский «Билль прав».

Конституция подчеркивает необходимость равенства во всех сферах и запрещает дискриминацию, так же показывает видение государства в отношении семьи, как единого органа, объявляя о ее жизненной важности и узаконивает обязательства по защите семьи. Эти положения представляют собой руководствующие принципы для других законов и законодательных актов.

 Статья 14. Каждый человек рожден свободным и равным перед Законом независимо от расы, цвета кожи, языка, пола, религии, политических и других взглядов, национальной, этнической или социальной принадлежности, имущественного или должностного положения, места жительства.

 Статья 15. Жизнь— неотъемлемое право любого человека, и ее защищает закон. Наказание смертью запрещается.

 Статья 16. У всех есть право на свободное личностное развитие.

 Статья 17. Неприкосновенны честь и достоинство человека. Недопустимы пытки, негуманное, жестокое и попирающее честь и достоинство отношение к человеку, использование наказаний. Недопустимо физическое или психологическое насилие над арестованным человеком или лицом, у которого ограничена свобода передвижения.

 Статья 36. Брак основывается на равноправии супругов и добровольности совершенного акта. Государство должно содействовать благосостоянию семьи. Права матерей и детей защищены законом.

 Статья 39. Конституция Грузии признает другие права, свободы и гарантии человека и гражданина, которые не упоминаются в ней, но вытекают из принципов Конституции.

Конституция Грузии отражает принципы и стандарты международных инструментов по правам человека. Она регулирует международные и национальные вопросы права и объявляет примата международного права. В соответствии с 6 и 2 статьей Конституции «грузинское законодательство приведено в соответствие с общепризнанными принципами и нормами международного права. У международного договора и соглашения подписанного Грузией, есть главенствующая юридическая сила по отношению к внутреннегосударственным нормативным актам, в случае если они не нарушают Конституцию страны». Такая запись в Конституции дает благотворную почву для претворения в жизнь требований Конвенции. Ратифици-

¹ http://www.parliament.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=69&kan_det=det&kan_id=23

рованная Парламентом Грузии Конвенция становится частью национального законодательства и приобретает главенствующую роль перед другими внутригосударственными нормативными Законами. Это означает, что законодательный акт, который не соот-

ветствует нормам Конвенции, после введения в силу механизмов защищенных законодательством, признается не действительным. Подобный подход к международным актам известен, как «абсолютный подход».

Короткий обзор вспомогательных актов

В 1999 году был опубликован Указ №511 Президента «Относительно улучшения положения женщин в Грузии».¹ Это документ, определяющий политику в стране, который дает рекомендацию и обязывает правительственные структуры подготовить План действий по улучшению положения женщин. Указ приведен в соответствие с Конституцией Грузии, международными договорами по правам человека, Платформой действий принятой в Пекине и отражает будущие действия по улучшению положения женщин.

Указ №511 Президента Грузии «Об улучшении положения женщин в Грузии», 1999 год.

Постановление 3 дает рекомендацию Государственной комиссии по обеспечению улучшения положения женщин, подготовить 3-х летний План действий по борьбе с домашним насилием. В этом Плане должны быть предусмотрены открытие Кризис – центров и консультационных служб, так же разработка программ по реинтеграции и реабилитации жертв.

Постановление 4 обязывает Министерство внутренних дел и Генеральную Прокуратуру Грузии собирать данные касательно фактов домашнего насилия в масштабах всей страны.

Такой же подход прослеживается в Указе №64 Президента от 2000 года – «**Об утверждении Плана действий по борьбе с насилием в отношении женщин**». Этот Указ определяет цели для достижения и стратегию по преодолению насилия в отношении женщин. Это комплексный План, который должен быть осуществлен различными государственными ведомствами в 2000-2002 годах.

¹ ¹ <http://www.wprc.org.ge/georgian/indocuments/003.pdf>

Указ № 64 Президента от 2000 года «Об утверждении Плана действий по борьбе с насилием в отношении женщин».

Постановление 1 Обязывает Министерство внутренних дел, Генеральную прокуратуру, Государственный Департамент статистики, Аппарат народного защитника – решить вопрос сбора данных, касательно фактов домашнего насилия в масштабах всей страны;

Постановление 2 Обязывает Министерство внутренних дел, Генеральную прокуратуру, Министерство внутренних юстиции, Парламент Грузии привести законодательство Грузии в полное соответствие с Пекинской платформой действий и по правилам законодательства объявить насилие в отношении женщин нарушением основных прав и свобод человека.

Постановление 3 Обязывает Министерство внутренних дел, Министерство юстиции, Министерство образования и науки принять соответствующие меры, дабы общество осознало, что насилие в отношении женщин осуществленное в обществе или семье, является преступлением и карается по Закону.

Указ № 406 Правительства Грузии от 30 июля 2007 года

Об утверждении специального Плана действий по осуществлению конкретных мер для пресечения домашнего насилия, для защиты и помощи жертв домашнего насилия

1. В соответствии с подпунктом а, 5 статьи и первого пункта, 6 статьи Закона Грузии «О правилах работы и полномочиях структуры Правительства Грузии», 4 пункта 21 статьи Закона Грузии «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия», для создания полноценной законодательной базы, касательно пресечения домашнего насилия, защиты и помощи жертв домашнего насилия, выявления существующих погрешностей и с целью проведения информационно– просветительской деятельности для защиты и помощи жертв домашнего насилия и их реабилитации утвердить прилагаемый План действий по осуществлению мероприятий для пресечения домашнего насилия и защиты и помощи жертв домашнего насилия на 2007-2008 годы.

2. Указ входит в силу с момента его подписания.

Премьер-министр Зураб Ногаидели

Указ утвержден постановлением № 406 от 30 июля 2007 года Правительством Грузии

**План действий по проведению превенционных мероприятий,
направленных на пресечение домашнего насилия, защиту и помощь жертв
домашнего насилия на 2007 -2008 годы**

№	Цель	Задача	Деятельность	Исполнитель	Сроки выполнения
1	Усовершенствование имеющейся законодательной базы, касательно пресечения домашнего насилия, защиты и помощи жертв домашнего насилия	С целью пресечения домашнего насилия, защиты и помощи жертв домашнего насилия для создания новыми институтами правовой базы, усовершенствование имеющейся законодательной базы	1. Создание правовой базы для осуществления социальными работниками соответствующих функций	Министерство образования и науки Грузии, Правительственная комиссия по защите и деинституционализации ребенка (вопросы насилия несовершеннолетних в семье); Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты, в рамках компетенции; Министерство юстиции, в рамках компетенции; так же неправительственные организации	2007-2008 годы.
			2. Определения временного статуса имеющимся социальным работникам и их легитимация	Правительство Грузии	До конца 2007 года
			3. утверждение стандартов для убежища	Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты, а по вопросам насилия несовершеннолетних в семье, Министерство образования и науки Грузии, Правительственная комиссия по защите и деинституционализации ребенка	До конца 2007 года

Информированность по проблематике (домашнее насилие)

№	Цель	Задача	Деятельность	Исполнитель	Сроки выполнения
2	Путем осуществления информационно-просветительской работы, касательно пресечения домашнего насилия, защиты и помощи жертв домашнего насилия	Информирование общественности	1. Внедрение и реализация механизмов превенции домашнего насилия. Проведение специальных тренингов, по проблематике домашнего насилия, соответствующих международным стандартам для целевых групп, сотрудников Министерства внутренних дел и прокуратуры, судей, для служащих учреждений здравоохранения, образования и других соответствующих сфер.	Министерство внутренних дел, Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты, Прокуратура и органы правосудия, заинтересованный неправительственный сектор, а по вопросам насилия несовершеннолетних в семье - Министерство образования и науки	2007-2008 годы
			2. Проведение информационно-просветительской кампании, в рамках Кампании Совета Европы по борьбе с насилием в отношении женщин, и в частности пресечение домашнего насилия.	Заинтересованный неправительственный сектор	

**Защита и помощь жертвам;
Поддержка проведения мероприятий по защите и помощи жертвам**

№	Цель	Задача	Деятельность	Исполнитель	Сроки выполнения
3	Внедрение механизмов для выявления и пресечения домашнего насилия, защиты и реабилитации жертв домашнего насилия	Путем реализации механизмов правовой или другого типа защиты и помощи жертв домашнего насилия	1. Функционирование «Горячей линии» при Министерстве внутренних дел; Ведение учета фактов домашнего насилия и компьютеризация процесса; подготовка операторов	Министерство внутренних дел, с участием заинтересованных неправительственных организаций	Первая половина 2007 года (уже работает)
			2. Функционирование «Горячей линии» при Министерстве труда, здравоохранения и социальной защиты	Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты	Вторая половина 2007 года

Финансовое обеспечение поставленных задач и мероприятий, определенных в Плане

№	Цель	Задача	Деятельность	Исполнитель	Сроки выполнения
4	Обеспечение выполнения мероприятий по превенции домашнего насилия, защиты и помощи жертв домашнего насилия	Предусмотреть финансовые средства в государственном бюджете, для обеспечения превенции домашнего насилия, защиты и реабилитации жертв домашнего насилия.	1. В соответствии с Планом и в связи с проведением мероприятий, которые предусмотрены законодательством, подготовка финансовых предложений и расчетов, учитывающих необходимые для этого государственные бюджетные средства.	Министерство финансов, Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты	первая половина 2007 года
			Проведение необходимых мероприятий для создания убежища и реабилитационного центра	Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты	2007-2008 годы.
			а) Разработка стандартов для работы убежища и реабилитационного центра	Министерство финансов, Министерство труда, здравоохранения и социальной защиты	2007-2008 годы.

Контрольные вопросы тренера к слушателям

- ✎ Выполнены или нет рекомендации?
- ✎ Выполняет или нет Грузия международные обязательства, в чем заключаются эти обязательства?

Советы тренеру

Модуль:

- ✎ Это последовательность шагов по проведению тренинга;
- ✎ Должен быть гибким.

Модуль состоит из:

- ✎ Содержание;
- ✎ Целей;
- ✎ Методов тренинга;
- ✎ Продолжительности каждого элемента;
- ✎ Необходимых вспомогательных материалов;
- ✎ Распределения участников;
- ✎ Процесса оценки.

Порядок осуществления:

- ✎ Постановка задачи;
- ✎ Отбор целевой аудитории;
- ✎ Отбор необходимых материалов;
- ✎ Определение целей тренинга;

- ✎ Подготовка содержания;
- ✎ Написание (создание) материалов.

Печатные материалы:

- ✎ Обеспечивают получение детальной информации;
- ✎ Обеспечивают независимое обучение;
- ✎ При необходимости материалы доступны для размножения.

Аудио– видео материал:

- ✎ Активизируют мотивацию;
- ✎ Создают дополнительные возможности;
- ✎ Ускоряют процесс осмысления темы

Оценка:

- ✎ Считается, что 50% тренингов является пустой тратой времени
- ✎ Мы не знаем, какие именно 50%? Поэтому, необходима групповая или индивидуальная оценка.

Цель:

- ✎ Выявление дополнительных нужд для проведения тренинга;
- ✎ Установление обратной связи со слушателем;
- ✎ Определение качества тренинга;
- ✎ Усовершенствование тренингового процесса;
- ✎ Способствовать более эффективной работе тренеров и слушателей.

Оценка обучения:

- ✎ Тестирование/оценка важна для слушателя;
- ✎ Выявляет слабые места или ограниченные знания;
- ✎ Результаты обучения слушателя, являются показателем успеха тренинга;
- ✎ После проведения тренинга, необходим пересмотр учебного плана.

Оценка:

- ✎ Действительно ли изменения соответствуют обучению?
- ✎ Изменения могут быть восприняты участниками по-разному:
- ✎ С течением времени и в соответствии с необходимостью, изменения продолжатся.

Планирование тренинга

- ✎ Планирование учебной программы и определение того, что и как должно быть достигнуто.

Составление учебной программы

- ✎ Делает тренинг системным;
- ✎ Обеспечивает качество;
- ✎ Обеспечивает правильное направление при проведении тренинга
- ✎ Поддерживает правильное направление при проведении тренинга и избавляет от лишних проблем.

Составление плана:

- ✎ Выяснение цели;
- ✎ Формулирование содержания;
- ✎ Выбор методов и техники;
- ✎ Необходимые ресурсы.

Выяснение целей:

- ✎ Цели указывают на курс;
- ✎ «Если не уверен, куда идешь, можешь попасть куда-то в другое место и не понять где ты»;
- ✎ Распознавание того, что может сделать слушатель после завершения тренинга;
- ✎ Слушатель должен знать, каким путем он идет, иначе он не поймет, чего от него ждут.

Цели должны быть:

- ✎ просты;
- ✎ умерены;
- ✎ достижимы;
- ✎ надежны;
- ✎ Определены в соответствии со сроками исполнения.

Формулирование содержания — четыре ведущих принципа:

- I. Переход от легких вопросов к сложным, переход от не сложных тем на более сложные, что укрепит у слушателей уверенность в себе;

- II. Переход от общих вопросов к специфическим, так как для слушателей часто более знакомы общие концепции, нежели специфические;
- III. Логическая структура – некоторые слушатели отдают предпочтение особой упорядоченности, соответственно, для себя упорядоченно формируют содержание.
- IV. Переход от знакомых тем, к новым – слушатель усваивает знания и навыки, связывая их с тем, что уже знает или с тем, что может сделать; переход от существующего уровня слушателя на новый уровень.

Отношения или изменения ценностей:

- Использование методологии тренинга таким образом, чтобы были выявлены изначальные и сформированные (измененные в процессе тренинга) отношения и ценности;
- Повторение главных тем для закрепления изменений.

Методология:

- Материалы тренинга;
- Упражнения;
- Материал для чтения;
- Дискуссия в группах;
- Примеры из реальной жизни;
- Обыгрывание ролей.

Тренер обеспечивает:

- Хорошее формулирование содержания, которое соответствует существующим знаниям;
- Использование метода опроса слушателей, для проверки их знаний;
- Нужды слушателей.

Эффективная дискуссия в группах:

- Четкое определение ожидаемых результатов;
- Акцент на существующие в мире реальные проблемы;
- Ограничение сроков проведения, для каждой фазы работы;
- Подведение итогов и их связь с пройденным материалом.

Материал для чтения:

- Раздача слушателям информационных листов и конспектов, где будет приведена информация, связанная с текущей темой;

Упражнения:

- Упражнения используются для закрепления знаний и навыков, приобретенных слушателями и для обучения через опыт;

Эффективные упражнения:

- Четкое изложение цели;

- ✎ Упражнение не должно быть сложным, но должно заставить задуматься слушателя;
- ✎ Не должно быть очень сложным, так как сроки проведения ограничены.

Реальные примеры:

- ✎ Для повышения чувствительности и знаний у слушателей, обеспечение их информацией, которая касается реальных примеров (случаев из жизни);

Обыгрывание ролей:

- ✎ Слушатели глубже понимают учебный материал в процессе обыгрывания ролей, которые отображают сцены из реальной жизни;
- ✎ В процесс включены все участники, как действующие лица или зрители.

Выявление необходимых ресурсов:

- ✎ Выявление необходимых вспомогательных средств, оборудования и материалов;
- ✎ Координация административного персонала.
- ✎ Сформулированные во время проведения тренинга некоторые определения, открытия, мысли, наблюдения участников и другие новшества;

Собранный во время проведения тренинга материал, написанный самими участниками, плакаты, схемы и диаграммы;

4.4. Избранные раздаточные материалы

Четыре всемирные конференции по положению женщин

1975-1995 годы:

историческая ретроспектива

Четыре всемирные конференции по положению женщин, созванные Организацией Объединенных Наций за последнюю четверть века, помогли поставить проблему гендерного равенства в центр внимания мирового сообщества. Решения конференций объединили людей всего мира для достижения ряда общих целей, выработав эффективный план действий по повсеместному улучшению положения женщин во всех сферах общественной и частной жизни.

Борьба за гендерное равенство все еще находилась в начальной стадии на момент основания ООН в 1945 году. Из 51 страны, первых членов Организации, только в 30 странах женщинам обеспечивались избирательные права равные с мужчинами или разрешали им занимать государственные посты. Тем не менее, составители Устава ООН специально предусмотрели «равные права мужчин и женщин», продемонстри-

ровав веру организации «в фундаментальные права человека» и «достоинство и ценность человеческой личности». До этого ни в одном международном документе не провозглашалось равенство всех людей и специально не выделялась принадлежность к одному из полов, как основание для дискриминации. В тот момент стало ясно, что права женщин станут центральной проблемой в предстоящей работе.

В течение первых трех десятилетий работа ООН по решению проблем женщин сосредоточивалась, в первую очередь, на определении юридических и гражданских прав женщин и на сборе информации о положении женщин во всем мире. Тем не менее, со временем становилось все более очевидным, что одних законов недостаточно для обеспечения женщинам равных прав.

Вторым этапом борьба за гендерное равенство стал созыв по инициативе ООН четырех всемирных конференций для разработки стратегий и планов действий по улучшению положения женщин. Предпринятые усилия прошли через несколько фаз и трансформаций, от взгляда на женщин, почти исключительно с точки зрения их потребностей в развитии, до признания их существенного вклада в процесс развития в целом, до стремления к расширению их прав и возможностей полноценного участия во всех видах человеческой деятельности на всех уровнях.

МЕХИКО: начало всемирного диалога

Первая всемирная конференция по положению женщин была созвана в Мехико в 1975 году. Этот год был объявлен Между-

народным годом женщины с целью напомнить мировому сообществу о том, что дискриминация в отношении женщин продолжала оставаться нерешенной проблемой во многих странах мира. Конференция, наряду с объявленным по ее требованию и инициативе ООН пять месяцев спустя Десятилетием женщины ООН, явилась началом новой эры в мировом стремлении способствовать улучшению положения женщин путем всемирного диалога. Начался процесс приобретения опыта, включивший в себя дискуссии, переговоры, постановку целей, определение препятствий и анализ достигнутых успехов.

Согласно выводам, сделанными в ходе работы Генеральной Ассамблеи ООН, конференция в Мехико должна была привлечь внимание международных кругов к необходимости разработки будущих целей, эффективных стратегий и планов действий по улучшению положения женщин. Для этого участники Генеральной Ассамблеи определили три ключевые задачи, ставшие впоследствии основными направлениями работы ООН по решению проблем женщин:

- полное гендерное равенство и ликвидация дискриминации по признаку пола;
- вовлечение женщин в процесс развития и их полноправное участие в этом процессе;
- увеличение вклада женщин в укрепление мира во всем мире.

Участники конференции отреагировали принятием Всемирного плана действий — документа, содержащего основные направления

деятельности правительств и мирового сообщества на следующие десять лет по решению поставленных Генеральной Ассамблеей трех ключевых задач. Планом действий была определена программа-минимум до 1980 года, основной задачей которой было обеспечение равного доступа женщин к таким сферам, как образование, занятость, политическая деятельность, здравоохранение, обеспечение жильем, питание и планирование семьи.

Такой подход обозначил перемену в отношении к женщинам, начавшуюся в начале 70-х годов. Если раньше женщины воспринимались как пассивные получатели поддержки и помощи, то сейчас к ним стали относиться как к полноценным и равным партнерам наравне с мужчинами, с равным доступом к ресурсам и возможностям. Такая же перемена происходила и в подходе к процессу развития: от бытовавшего ранее мнения о том, что развитие служит прогрессу женщин, к новому пониманию того, что само развитие невозможно без полноценного участия женщин.

Участники конференции призвали правительства разработать национальные стратегии и определить цели и приоритеты для обеспечения равноправного участия женщин в процессе развития. К концу Десятилетия женщины ООН 127 стран-членов ООН откликнулись на призыв, создав в той или иной форме национальные механизмы и институты по разработке политики, проведению исследований и созданию программ, нацеленных на улучшение положения женщин и их участие в процессах развития.

В дополнение к уже существующему Отделению (в настоящее время Департаменту) по улучшению положения женщин, в ходе конференции в Мехико было инициировано создание в системе ООН Международного учебного и научно-исследовательского института по улучшению положения женщин и Фонд ООН для развития в интересах женщин с целью обеспечения институциональных рамок для проведения исследований, обучения и оперативной деятельности в области участия женщин в процессе развития.

Важным аспектом встречи в Мехико явился тот факт, что тон дискуссии задавали непосредственно сами женщины. Из 133 собравшихся там делегаций стран-членов ООН 113 возглавляли женщины. Женщины также организовали параллельный Форум неправительственных организаций (НПО), трибуну Международного года женщины, в котором приняли участие около 4 000 человек.

Между собравшимися на Форуме женщинами возникли острые разногласия, отразившие политические и экономические реалии того времени. Например, женщины из стран Восточного блока проявили наибольшую заинтересованность в вопросах мира, в то время как женщины из стран Запада делали акцент на равенстве, а женщины из развивающихся стран отдали приоритет проблемам развития. Тем не менее, Форум сыграл важную роль, собрав вместе женщин и мужчин из стран с разными культурами и историей для обмена информацией и мнениями, а также для приведения в движение процесса, который впоследствии помог объединить женское движе-

ние, ставшее к концу Десятилетия женщины ООН подлинно интернациональным. Форум также помог НПО открыть пути сотрудничества с ООН и обеспечить участие женщин в процессе выработки политики ООН.

КОПЕНГАГЕН: начало процесса анализа и оценки проделанной работы

На Второй всемирной конференции по положению женщин, созванной в Копенгагене в 1980 году для анализа и оценки выполнения Всемирного плана действий 1975 года, представители 145 стран-членов ООН пришли к единодушному мнению о достижении значительного прогресса в этой области. Правительства и мировое сообщество добились успехов на пути к достижению целей, поставленных пять лет назад в Мехико.

Важной вехой было принятие Генеральной Ассамблеей в декабре 1979 года Конвенции о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин, одного из самых важных инструментов в борьбе за равенство женщин. Конвенция, получившая название «билль о правах женщин», на данный момент юридически объединяет 165 стран-членов ООН, и обязывает их в течение года после ратификации, а затем каждые четыре года докладывать о принятых мерах по преодолению препятствий, стоящих перед ними на пути выполнения положений Конвенции. 10 декабря 1999 года, в День прав человека, был открыт для подписания Дополнительный протокол к Конвенции, дающий возможность женщинам-жертвам половой дискриминации подавать жалобы в международный договорный орган. После

вступления его в силу он придаст Конвенции статус, равный статусу других международных инструментов по защите прав человека, имеющих процедуры рассмотрения индивидуальных жалоб.

Несмотря на достигнутый прогресс, в ходе Копенгагенской конференции был признан факт возникновения несоответствия между гарантированными правами и умением женщин пользоваться этими правами. Для решения этой проблемы участники конференции выделили три области, где было необходимо принятие специальных целенаправленных мер для достижения более широких целей равенства, развития и мира, поставленных на конференции в Мехико. Этими тремя областями являлись равный доступ к образованию, возможность трудоустройства и надлежащее медицинское обслуживание.

Дискуссии на Копенгагенской конференции сопровождались признаками политического давления, причем некоторые из них были характерны и для конференции в Мехико. Тем не менее, конференция завершилась принятием, хотя и не единодушным, Программы действий, в которой назван ряд различных факторов несоответствия между юридическими правами и умением женщин ими пользоваться, включая:

- недостаточное участие мужчин в повышении роли женщины в обществе;
- недостаток (отсутствие) политической воли;
- недостаточное признание ценности вклада женщин в развитие общества;

- ✎ недостаточный учет особых потребностей женщин при планировании;
- ✎ недостаточное число женщин на руководящих постах;
- ✎ недостаточное количество услуг, способствующих участию женщин в жизни страны: кооперативы, детские ясли и сады, учреждения кредитования;
- ✎ всеобщий недостаток финансовых ресурсов;
- ✎ недостаточное осознание женщинами доступных им возможностей.

Для решения этих проблем в Копенгагенской Программе действий в числе прочего призывается к принятию более существенных государственных мер по обеспечению прав женщин на собственность и управление имуществом, а также по расширению прав женщин на наследование, опеку над детьми и смену гражданства. Делегаты Конференции также потребовали покончить со стереотипами во взглядах на женщину.

НАЙРОБИ: «Рождение мирового феминизма»

Движение за гендерное равенство получило подлинное мировое признание на Третьей всемирной конференции по положению женщин под названием «Всемирная конференция для обзора и оценки достижений Десятилетия женщины ООН: равенство, развитие и мир», состоявшейся в Найроби в 1985 году. Многие из 15000 представителей неправительственных организаций, принявших участие в параллельном Форуме НПО,

отнесли к конференции как к акту «рождения мирового феминизма». Женское движение, разделенное политическими и экономическими реалиями на конференции в Мехико, теперь стало международной силой, объединенной под знаменем равенства, развития и мира. За этим эпохальным событием стоит десятилетие напряженной работы. В процессе обсуждения, переговоров и анализа проделанной работы было собрано много информации, знаний и опыта.

В то же самое время делегаты были потрясены шокирующими данными представленных отчетов. Собранная ООН информация показала, что улучшение статуса и усилия по снижению дискриминации коснулись лишь незначительного меньшинства женщин. Улучшение положения женщин в развивающихся странах было, в лучшем случае, незначительным. Короче говоря, цели второй половины Десятилетия женщин под эгидой ООН достигнуты не были.

Осознание этого факта потребовало выработки нового подхода. Делегаты Найробийской конференции были уполномочены начать поиск новых путей по преодолению препятствий к достижению целей Десятилетия — равенства, развития и мира.

Найробийские перспективные стратегии на период до 2000 года, разработанные и единогласно принятые 157 странами-участницами ООН, явились усовершенствованным проектом плана по улучшению положения женщин до конца столетия и новым этапом в борьбе за гендерное равенство. Участие женщин в принятии решений и доступ к управлению всеми сферами человеческой деятельности

были признаны не только их законным правом, но и общественно-политической необходимостью – факторами, внедрение которых во все институты общества еще предстояло осуществить.

В основу документа был положен ряд мероприятий по достижению равенства на национальном (государственном) уровне. Правительства должны были определить свои собственные приоритеты, основанные на их стратегии развития и ресурсных возможностях.

Тремя основными группами мероприятий явились:

- меры по усовершенствованию конституций и законодательств;
- равное участие в социальных программах;
- равное участие в политической жизни и принятии решений.

В соответствии с утверждением о том, что все общие проблемы являются, в том числе, и женскими проблемами, рекомендованные Найробийскими перспективными стратегиями меры распространялись на широкий спектр областей: от трудоустройства, здравоохранения, образования и социальных услуг до промышленности, науки, коммуникаций и окружающей среды. Кроме того, были предложены основные направления национальных мер по поддержке участия женщин в деятельности по укреплению мира, а также оказанию им помощи в особо трудных ситуациях.

В соответствии с вышесказанным, решением Найробийской конференции было настоятельно рекомендовано правительствам всех стран делегировать полномочия по решению проблем женщин всем государственным учреждениям и программам. Более того, вслед за конференцией делегаты Генеральной Ассамблеи обратились с просьбой к ООН о внесении основных пунктов по проблемам женщин во все сферы деятельности Организации, а именно, в те, которые до этого их не имели.

В ходе работы конференции в Найроби был выработан более широкий подход к проблеме улучшения положения женщин. Наконец было достигнуто признание того, что равенство женщин не является изолированной проблемой, а непосредственно касается всех сфер человеческой деятельности. Поэтому для достижения целей и решения задач Десятилетия женщин жизненно важными признавались перспективы улучшения положения женщин и их активное вовлечение в решение всех проблем, а не только тех, которые касаются непосредственно женщин.

ПЕКИН: преемственность успеха

Несмотря на то, что усилия, которые предпринимались в течение двух предыдущих десятилетий, начиная с конференции в Мехико в 1975 году, помогли улучшить положение женщин и расширить их доступ к ресурсам, они не коснулись структурной основы неравенства в отношениях между мужчинами и женщинами. Решения, влияющие на жизнь всех людей, в большинстве своем все еще принимались мужчинами. Назре-

ла необходимость поиска путей расширения прав и возможностей женщин для того, чтобы они могли выдвинуть свои собственные приоритеты и ценности в качестве равноправных партнеров мужчин в процессе принятия решений на всех уровнях.

Признание необходимости вовлечения женщин в процесс принятия решений нашло отражение в ходе ряда всемирных конференций, проведенных ООН в начале 90-х годов по различным аспектам развития – окружающей среде, правам человека, народонаселению и социальному развитию. На всех конференциях была подчеркнута важность полноценного участия женщин в принятии решений, и проблемы женщин были включены в план дискуссий и принятые документы.

Тем не менее, можно с уверенностью сказать, что новая глава в борьбе за гендерное равенство была открыта лишь на Четвертой всемирной женской конференции по проблемам женщин, состоявшейся в Пекине в 1995 году.

Главным изменением, которое имело место в Пекине, явилось осознание необходимости перенести основное внимание с самих женщин на концепцию полов, признав потребность переоценки всей структуры общества и всех отношений между мужчинами и женщинами внутри него. Только путем такой фундаментальной перестройки (реструктуризации) общества и его институтов женщины смогут получить полную возможность занять принадлежащее им по праву место в качестве равных партнеров мужчин во всех сферах жизни. Эта перемена еще раз ярко подчеркнула тот факт, что права

женщин – это права человека и что гендерное равенство – это всеобщая проблема, от решения которой выигрывают все.

Преемственность Пекинской конференции заключалась в том, что она вдохновила мировое сообщество на принятие обновленного глобального обязательства по повсеместному расширению прав и возможностей женщин и привлекла беспрецедентное международное внимание. Конференция единогласно приняла Пекинскую Декларацию и Платформу действий, представлявшую собой по существу повестку дня по решению проблемы расширения прав и возможностей женщин и явившуюся вехой на пути прогресса женщин в XXI веке. В Платформе действий выделены 12 важнейших проблемных областей, в которых находятся главные препятствия на пути прогресса женщин, требующие принятия конкретных мер со стороны правительств и гражданского общества:

- женщины и нищета;
- образование и профессиональная подготовка женщин;
- женщины и здравоохранение;
- насилие в отношении женщин;
- женщины в период вооруженных конфликтов;
- женщины и экономика;
- участие женщин в работе директивных органов и в процессе принятия решений;
- институциональные механизмы улучшения положения женщин;
- женщины и права человека;

- женщины и средства массовой информации;
- женщины и окружающая среда;
- девочки.

Принимая Пекинскую платформу действий, правительства взяли на себя обязательства по эффективному включению гендерного аспекта во все государственные институты, стратегии, планирование и принятие решений. На деле это означало, что до принятия решений или выполнения планов всегда необходимо проводить анализ их последствий как для женщин, так и для мужчин, а также анализ потребностей женщин и мужчин. Например, вместо стремления постепенно сделать существующую систему образования более доступной для женщин, включение гендерного аспекта потребует реконструкции (перестройки) этой системы таким образом, чтобы она в равной степени отвечала потребностям как женщин, так и мужчин.

Введение гендерного компонента потребовало пересмотра всей структуры общества в целом и структурной основы неравенства. Поэтому основное внимание больше не сосредоточивалось на женщинах и их положении в обществе, а было перенесено на перестройку институтов и процесса принятия политических и экономических решений в обществе в целом.

Поддерживая Платформу действий, Генеральная Ассамблея ООН призвала все государства, структуры ООН и другие международные организации, а также НПО и частный сектор принять меры по выполнению ее рекомендаций. Внутри самих стран-членов ООН государственным (национальным) ме-

ханизмам, созданным ранее для укрепления статуса женщин, была придана новая функция центральных координирующих органов по внедрению гендерного компонента во все институты и программы. В рамках системы ООН Генеральный секретарь назначил высшее должностное лицо в качестве своего специального советника по гендерным вопросам, в чьи обязанности входит обеспечение в рамках всей системы учета гендерного компонента во всех сферах деятельности ООН. За ООН была также закреплена ключевая роль по контролю над выполнением положений Платформы.

Пекинская конференция имела большой успех как в смысле масштаба и представленности на ней огромного количества стран, так и в плане результативности. Это было самое большое в истории собрание представителей правительств и НПО, на котором присутствовали 17000 делегатов, включая представителей 189 стран. Проведенный одновременно с конференцией Форум НПО также побил все рекорды, собрав более 47000 участников.

Присутствие и влияние НПО, одной из самых активных сил в борьбе за гендерное равенство, разительно возросло со времени проведения конференции в Мехико в 1975 году. В Пекине НПО оказали непосредственное влияние на содержание Платформы Действий и, впоследствии, сыграли важную роль, требуя от своих национальных лидеров отчета о выполнении взятых на себя обязательств по осуществлению положений Платформы.

Анализ проделанной работы на Генеральной Ассамблее ООН

Генеральная Ассамблея объявила о созыве специальной сессии для анализа работы, проделанной за пять лет с момента принятия Пекинской Платформы действий. Специальная сессия состоится в Нью-Йорке с 5 по 9 июня 2000 года под названием «Женщины в 2000 году: равенство между мужчинами и женщинами, развитие и мир в XXI веке». «Проведение специальной сессии даст возможность правительствам и гражданскому обществу поделиться полезным опытом и рассмотреть текущие проблемы и препятствия, возникшие в ходе выполнения Пекинской Платформы действий. Будет дан новый импульс в политической деятельности по достижению равенства мужчин и женщин, а также расширению гендерных прав и возможностей.

Комитет по правам человека

Для обеспечения достижения цели второго из указанных направлений Международный пакт о гражданских и политических правах ставит перед Комитетом по правам человека четыре основные задачи.

Во-первых, Комитет получает и рассматривает доклады государств-участников (государств, которые ратифицировали Пакт или присоединились к нему) о принятых ими мерах по претворению в жизнь прав, закрепленных в Пакте. На основе изучения их докладов Комитет высказывает государствам-участникам конкретные рекомендации.

Кроме того, Комитет формулирует замечания общего порядка, которые делаются в форме толкования охвата и смысла тех или иных положений Пакта и призваны помочь государствам-участникам в претворении в жизнь положений Пакта.

При соблюдении определенных требований Комитет может также получать сообщения от какого-либо государства-участника, утверждающего, что другое государство-участник не выполняет своих обязательств по Пакту предлагать свои добрые услуги и, в случае безрезультатности других мер, назначать согласительную комиссию.

И наконец — что, возможно, имеет наиболее важное значение, — Комитет по правам человека получает и рассматривает сообщения от отдельных лиц, которые утверждают, что они являются жертвами нарушения тем или иным государством — участником положений Пакта. Эта функция Комитета была закреплена в Факультативном протоколе к Пакту. Факультативный протокол был принят Генеральной Ассамблеей одновременно с самим Пактом 16 декабря 1966 года.

Пакт предусматривает 2 процедуры международного контроля:

- А) государство обязано систематически представлять Комитету доклады о соблюдении Пакта
- Б) государство может направить в комитет сообщение о нарушении другим государством прав человека.

Процедура же подачи индивидуальных обращений в Комитет урегулирована Факультативным Протоколом к Пакту

Комитет состоит из 18 членов, избираемых государствами. Комитет не является судебным органом (это квазисудебный орган), т.к. процедура рассмотрения жалоб в нем подобна судопроизводству. Находится в Женеве.

Комитет собирается 2 раза в год на сессии и принимает решение большинством голосов.

Процедура обращения в Комитет по правам человека.

1. Кто может обратиться в Комитет по правам человека.
 - 1) В комитет по правам человека может обратиться любое лицо с жалобой против государства, утверждая, что его или ее права, предусмотренные в соответствующем договоре, были нарушены.
 - 2) Кроме того, в Комитет может обратиться от имени другого лица при условии наличия письменного согласия лица, чьи права были в действительности нарушены.
 - 3) Письменное согласие не требуется в случаях, когда:
 - – родители подают иск от имени малолетних детей или опекуны от имени лиц, не способных дать официальное согласие

- – лицо находится в тюрьме, не имея доступа к внешнему миру (Комитет не будет требовать официального разрешения на принятие жалобы от имени другого лица).
- – жалоба может быть также подана представителем.

Приемлемость вашего дела

Перед тем как комитет, в который вы представили ваше дело, сможет приступить к рассмотрению его существа или сути, он должен удостовериться в соответствии данного иска формальным требованиям о приемлемости. При рассмотрении вопроса о приемлемости комитет учитывает несколько факторов:

1. Если вы действуете от имени другого лица, обладаете ли вы необходимым разрешением или у вас имеются иные основания для того, чтобы действовать подобным образом?
2. Являетесь ли вы (или лицо, от имени которого вами подана жалоба) жертвой предполагаемого нарушения?

Вы должны показать, что вы лично непосредственно затронуты законодательством, политикой, практикой, действием или бездействием государства-участника, которое, как вы утверждаете, нарушило или нарушает ваши права.

Комитет не рассматривает:

- — жалоб на действия физических лиц, предпринимателей, организаций.

Недостаточно лишь абстрактно оспаривать законодательство или государственную политику или практику (так называемое *actio№ popularis*), не демонстрируя при этом, каким образом вы лично являетесь жертвой указанного законодательства, политики или практики).

Соответствует ли ваша жалоба положениям договора, на который делается ссылка?

Предполагаемое нарушение должно касаться права, на которое фактически распространяется защита Пакта. Если, например, вы подали жалобу в соответствии с Факультативным протоколом к Международному пакту о гражданских и политических правах, вы не можете заявлять о нарушении права собственности, поскольку данный Пакт не охраняет это право. В подобном случае ваш иск будет, выражаясь юридическим языком, неприемлемым *ratione materiae*.

Пакт не закрепляет следующие права:

Право собственности, право на труд, право на образование, право на пенсионное обеспечение.

Были ли исчерпаны вами все внутренние средства правовой защиты?

Ключевой принцип, регулирующий приемлемость жалобы, заключается в том, что вы должны, в целом, исчерпать все средства правовой защиты в вашем собственном государстве до передачи претензии в Комитет. Этот процесс обычно включает рассмотрение вашего иска местной судебной системой. Вам следует помнить, что просто сомнения в отношении эффективности подобных мер не освобождают, по мнению комитета, от выполнения этого требования.

В то же время имеются ограниченные исключения из этого правила.

Если период исчерпания средств правовой защиты продлен на неразумный срок или если эти средства будут очевидно неэффективными (если, например, закон в вашем государстве является совершенно четким в отношении рассматриваемого вопроса), или если эти средства недоступны для вас (в связи, например, с отсутствием возможности получения правовой помощи в уголовном деле), вы можете быть освобождены от необходимости выполнения условия об исчерпании внутренних средств правовой защиты. Вам необходимо, однако, подробно объяснить причины, по которым не следует применять это общее правило. По поводу исчерпания внутренних средств правовой защиты вам следует изложить в вашей первоначальной жалобе усилия, которые вы предприняли для исчерпания местных средств правовой защиты, конкретно указав иски, поданные в национальные органы власти, а также даты и результат судебных разбирательств, или, в качестве ва-

рианта, указать причины, по которым необходимо сделать какое-либо исключение.

Является ли ваша претензия злоупотреблением процедурой представления и рассмотрения жалоб?

В редких случаях комитеты могут прийти к выводу, что дело является несерьезным, носит сутяжнический характер или в любом случае представляет собой неоправданное использование процедуры представления и рассмотрения жалоб, и отклонить его в как неприемлемое, например, если вы подаете неоднократные иски в комитет по одному и тому вопросу, несмотря на то что их уже отклоняли.

Рассматривается ли ваша жалоба в рамках другого механизма международного регулирования?

Если вы представили один и тот же иск в другой договорный орган или региональных механизм, такой, как Европейский суд по правам человека комитет не может рассматривать вашу жалобу. При этом цель состоит в том, чтобы не допустить ненужного дублирования на международном уровне. Существует еще один вопрос приемлемости, на который вы должны ответить в вашей первоначальной жалобе посредством изложения любых исков, которые вы подали, и указания органа, в который вы обратились, даты и результата.

Рассмотрение вашего дела

Каждое дело рассматривается комитетом на закрытом заседании. Хотя положе-

ниями правил процедуры некоторых комитетов предусматривается проведение устных слушаний, на практике жалобы рассматриваются на основе письменной информации, представленной автором жалобы и государством-участником. Поэтому на практике устные представления от сторон или аудио— или аудиовизуальные доказательства (такие, как аудиокассеты или видеопленки) не принимаются. Кроме того, Комитеты не пользуются информацией, предоставленной сторонами, для проведения независимой проверки фактов. В результате этого они не рассматривают краткие изложения фактов, представляемые третьими сторонами (нередко именуемых краткими изложениями *amicus*).

После принятия комитетом решения по вашему делу оно сообщается одновременно вам и государству-участнику. Один или более членов комитета могут приложить к этому решению особое мнение, если они приходят к иному заключению, чем большинство, или приходят, возможно, к тому же самому заключению, но по иным причинам. Текст любого окончательного решения по существу вашего дела или решения о неприемлемости будет размещен как информация о работе Комитета на сайте УВКПЧ по следующему адресу: www.unhchr.ch/html/menu2/8/jurispr.htm.

Что происходит после принятия Комитетом решения по вашему делу?

С самого начала следует отметить, что решения Комитета не подлежат обжалованию и что решения, как правило, являются окон-

чательными. Судьба вашего дела в будущем зависит от характера принятого решения.

 Если комитет принимает решение о том, что вы явились жертвой нарушения государством-участником ваших прав согласно договору, он предлагает государству-участнику в течение трех месяцев представить информацию о мерах, которые оно приняло в отношении сделанных им выводов. Для получения более подробной информации см. описание конкретных процедур.

 Если комитет принимает решение об отсутствии нарушения договора в вашем деле и неприемлемости вашей жалобы, процедура является завершённой после сообщения вам и государству-участнику о данном решении.

 Если комитет признает ваше дело приемлемым, либо в целом, либо в отношении конкретных заявлений или статей, применяется изложенная выше общая процедура. Иными словами, государству-участнику предлагается сделать представление по существу дела в установленные конкретные сроки. После этого вы располагаете определенным периодом времени для замечаний в отношении представления, после чего дело обычно готово для рассмотрения Комитетом. Более подробная информация приводится в разделе, посвященном конкретным процедурам.

Когда можно представить жалобу согласно договорам о правах человека?

Как правило, не существует официальных сроков для подачи жалобы согласно соответствующим договорам после даты предполагаемого нарушения. В то же время целесообразно, как правило, представить вашу жалобу как можно быстрее после исчерпания вами внутренних средств правовой защиты. Позднее представление вашего дела может также затруднить получение своевременного ответа от государства-участника. В исключительных случаях представление после продолжительного периода времени может привести к тому, что ваше дело будет сочтено неприемлемым соответствующим комитетом.

Особые обстоятельства, связанные со срочным или деликатным характером дела

Каждый комитет может принимать срочные меры, если в противном случае будет нанесен непоправимый ущерб в период до рассмотрения данного дела в обычном порядке. Описание основания для принятия подобных предварительных мер отдельными комитетами приводится ниже. Общей чертой является возможность обращения указанного комитета на любом этапе до рассмотрения данного дела с просьбой к государству-участнику принять известные под названием «предварительные меры» для предотвращения непоправимого ущерба. Как правило, с подобными просьбами обращаются для предотвращения действий, осуществление которых невозможно остановить позже, например приведение в ис-

полнение смертного приговора или высылки отдельного лица, которому грозит опасность пыток. Если вы желаете, чтобы комитет рассмотрел просьбу о принятии предварительных мер, целесообразно четко заявить об этом. В любом случае вам необходимо изложить по возможности максимально тщательно и всесторонне причины, в силу которых вы считаете подобные меры необходимыми.

Направляйте вашу корреспонденцию и запросы в отношении жалоб в Комитет по правам человека, Комитет против пыток и Комитет по ликвидации расовой дискриминации по следующему адресу::

Почтовый адрес: Petitions Team
Office of the High Commissioner for Human Rights
United Nations Office at Geneva
1211 Geneva 10, Switzerland
Факс: +41 22 917 9022 (особенно по срочным вопросам)
Электронная почта: tb-petitions.hchr@unog.ch

Процедуры представления и рассмотрения жалоб в связи с нарушениями прав человека

Образец формы жалобы

для сообщений в соответствии с:

- Факультативным протоколом к Международному пакту о гражданских и политических правах
- Конвенцией против пыток или

Укажите, пожалуйста, на какую из вышеуказанных процедур вы ссылаетесь: _____

Дата: _____

I. Информация об авторе жалобы:

Фамилия: _____

Имя (имена): _____

Гражданство: _____

Дата и место рождения:

Сообщение представляется::

От имени автора: _____

[Если жалоба представляется от имени другого лица:]

Сообщите, пожалуйста, данные о личности этого другого лица:

Фамилия: _____

Имя (имена): _____

Гражданство: _____

Дата и место рождения:

Если Вы действуете с ведома и согласия этого лица, представьте, пожалуйста, предоставленное этим лицом разрешение на подачу Вами этой жалобы: _____

Или

Если Вы уполномочены на это, пожалуйста разъясните характер Ваших отношений с этим лицом: _____

II. Затрагиваемое государство/нарушенные статьи

Название государства, которое либо является участником Факультативного протокола (если жалоба направлена в Комитет по правам человека), либо сделало соответствующее заявление (если речь идет о жалобах в Комитет против пыток или Комитет по ликвидации расовой дискриминации)::

Статьи Пакта или Конвенции, которые, как предполагается, были нарушены:

III. Исчерпание внутренних средств правовой защиты/применение других международных процедур

Меры, принятые предполагаемыми жертвами или от их имени для обеспечения правовой защиты в указываемом государстве от предполагаемого нарушения – укажите подробно процедуры, которые были использованы, включая обращение в суды и другие государственные органы, какие заявления Вы делали, когда и каковы их результаты: _____

Если Вы не исчерпали эти средства правовой защиты на том основании, что их применение неоправданно затягивается, что они

не будут эффективными, что они не будут предоставлены Вам или по какой-либо иной причине, пожалуйста, разъясните подробно Ваши доводы: _____

Представляли ли Вы этот же вопрос на рассмотрение в соответствии с какой-либо другой процедурой международного расследования или урегулирования (например, на рассмотрение Межамериканской комиссии по правам человека, Европейского суда по правам человека или Африканской комиссии по правам человека и народов)?

Если да, подробно укажите, какие процедуры были использованы или используются, какие заявления вы сделали, когда и каковы их результаты: _____

IV. Изложенные в жалобе факты

Изложите подробно в хронологическом порядке факты и обстоятельства предполагаемых нарушений. Включите все вопросы, которые могут иметь отношение к оценке и рассмотрению Вашего конкретного дела. Пожалуйста, разъясните, каким образом, по Вашему мнению, изложенные факты и обстоятельства нарушают Ваши права:

Подпись автора: _____

[Пропуски в различных разделах данного образца сообщения указывают лишь на то, что Ваши ответы необходимы. Вы можете излагать свои ответы настолько подробно, насколько это необходимо.]

V. Перечень вспомогательных документов (копий, не оригиналов, которые прилагаются к жалобе):

- Письменное разрешение (если Вы представляете жалобу от имени другого лица и не разъясняете каким-либо иным образом отсутствие конкретного разрешения): _____
- Решения внутренних судов и властей по Вашей жалобе (желательно также копия соответствующего национального законодательства): _____
- Жалобы и решения в соответствии с какой-либо другой процедурой международного расследования или урегулирования: _____
- Любые документы или иные имеющиеся в Вашем распоряжении свидетельства, которые подтверждают изложенные Вами в Части IV факты Вашей жалобы, и/или Ваши доводы о том, что изложенные факты представляют собой нарушение Ваших прав: _____

Если Вы не приложили вышеуказанную информацию и ее потребуется запросить непосредственно у Вас или если сопутствующая документация не представлена на рабочих языках секретариата, на рассмотрение Вашей жалобы может потребоваться больше времени.

Договорные органы

Комитет по ликвидации дискриминации в отношении женщин

В статье 17 Конвенции о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин говорится об учреждении Комитета по ликвидации дискриминации в отношении женщин. Его целью является рассмотрение хода осуществления положений Конвенции. Как один из шести существующих в рамках Организации Объединенных Наций органов контроля за соблюдением договоров по правам человека Комитет финансируется из регулярного бюджета Организации Объединенных Наций, и Генеральный секретарь обеспечивает его персоналом и оборудованием, необходимыми для эффективного функционирования.

Состав Комитета

Комитет состоит из 23 экспертов, которые избираются тайным голосованием из числа внесенных в список лиц, «обладающих высокими моральными качествами и компетентностью в области, охватываемой настоящей Конвенцией». Кандидатуры экспертов предлагаются государствами-участниками, которые могут выдвинуть одно лицо из числа своих граждан. В Конвенции содержится призыв при выборе членов Комитета учитывать справедливое географическое распределение и представленность «различных форм цивилизации, а также основных правовых систем». Хотя члены Комитета выдвигаются правительствами их стран и из-

бираются государствами-участниками, они выступают в своем личном качестве как независимые эксперты, а не как делегаты или представители своих стран.

Эксперты избираются на четырехлетний срок, который начинается в первый день января года, следующего за их выборами, и заканчивается 31 декабря четыре года спустя. Они могут быть переизбраны. Выборы членов Комитета проводятся на заседании государств – участников Конвенции, каждые два года созываемом Генеральным секретарем в Центральных учреждениях Организации Объединенных Наций в Нью-Йорке. На этом заседании государства-участники голосуют за половину членов Комитета. Для заполнения непредвиденных вакансий государство-участник, эксперт которого прекратил функционировать в качестве члена Комитета, назначает другого эксперта из числа своих сограждан при условии его одобрения Комитетом.

В общей сложности 97 экспертов были членами Комитета с момента проведения его первого заседания в 1982 году.

Список членов Комитета можно найти на его веб-сайте.

Должностные лица Комитета

В соответствии с правилами процедуры Комитета из числа своих членов Комитет избирает Председателя, трех заместителей Председателя и Докладчика, должным образом учитывая при этом справедливое географическое распределение. Эти долж-

ностные лица, которые образуют Бюро Комитета, избираются на двухлетний срок и могут быть переизбраны «при условии соблюдения принципа ротации».

Помимо контроля за ходом заседаний Комитета и наблюдения за его работой в период между заседаниями Председатель представляет Комитет на совещаниях Организации Объединенных Наций, в которых Комитет официально приглашен участвовать. Каждый год от имени Комитета Председатель участвует в работе Комиссии по положению женщин, Комиссии по правам человека и Третьего комитета Генеральной Ассамблеи. Она также принимает участие в ежегодной встрече председателей органов по контролю за соблюдением договоров о правах человека Организации Объединенных Наций, на которой представляется доклад Генеральной Ассамблеи о соответствующей деятельности. Председатель или ее представитель часто приглашаются представлять Комитет на всемирных конференциях, встречах на высшем уровне и других мероприятиях Организации Объединенных Наций, а также на мероприятиях, организуемых правительствами, межправительственными и неправительственными организациями (НПО).

Функции Комитета

В Конвенции предусматривается, что, выполняя свою задачу по рассмотрению хода осуществления ее положений, Комитет будет в основном изучать доклады, которые в соответствии со своими правовыми обя-

зательствами будет представлять каждое государство-участник. В этих докладах будут описываться законодательные, судебные и административные меры, принятые государством-участником для воплощения в жизнь положений Конвенции.

В соответствии со статьей 21 Конвенции Комитет также уполномочен вносить предложения и рекомендации на основе изучения докладов и информации, полученных от государств-участников. Такие предложения, как правило, адресованы подразделениям Организации Объединенных Наций, в то время как рекомендации общего характера обычно направляются государством-участником, и они, как правило, развивают точку зрения Комитета на содержание обязательств, которые взяли на себя государства как стороны Конвенции.

На основании Факультативного протокола к Конвенции функции Комитета также включают получение и рассмотрение отдельных сообщений, а также расследование достоверных фактов, свидетельствующих о серьезных или систематических нарушениях государством — участником Протокола прав, изложенных в Конвенции.

Работа Комитета

В пункте 1 статьи 20 Конвенции предусматривается, что Комитет ежегодно проводит свои очередные сессии, как правило, в течение периода, не превышающего двух недель, однако последующие решения Генеральной Ассамблеи увеличили время проведения сессий Комитета.

В настоящее время Комитет ежегодно проводит две сессии продолжительностью в три недели, как правило в январе и июне или июле. С тем чтобы завершить изучение накопившихся докладов, представленных на рассмотрение Комитету, Генеральная Ассамблея на своей пятьдесят шестой сессии в 2001 году утвердила, в качестве исключения, проведение в 2002 году третьей сессии Комитета, которая состоялась в августе этого года.

Начиная с 1991 года предсессионная рабочая группа, в состав которой входят от четырех до пяти членов Комитета, собиралась накануне проведения каждой последующей сессии, с целью составления перечня проблем и вопросов по второму и периодическим докладам государств-участников, которые рассматриваются Комитетом на соответствующей сессии. Перечни проблем и вопросов, составленные предсессионной рабочей группой, передаются тем государствам-участникам, которые должны заранее представить их в письменном виде в секретариат для перевода на официальные языки Организации Объединенных Наций, и затем раздаются членам Комитета перед сессией, на которой должны рассматриваться соответствующие доклады.

На своей двадцать четвертой сессии в январе 2001 года Комитет утвердил пересмотренные правила процедуры, которые включают правила, регулирующие процедуры Комитета в отношении Факультативного протокола. Они предусматривают создание рабочих групп и назначение докладчиков в целях содействия Комитету в выполнении своих функций в соответствии с Про-

токолом, в том числе в отношении направляемых государствам-участникам запросов о промежуточных мерах и приемлемости сообщений. На своей двадцать четвертой сессии Комитет назначил состоящую из пяти членов постоянную Рабочую группу по Факультативному протоколу.

Применение Факультативного протокола Процедура представления сообщений

Эта процедура позволяет отдельным лицам или группам лиц, прямо или через представителей, представлять в Комитет жалобы в связи с нарушением прав, защищаемых в положениях Конвенции, со стороны того или иного государства – участника Конвенции и Протокола.

Кто может представлять сообщение?

Сообщение может представить любое частное лицо или группа лиц, чьи права, изложенные в Конвенции, были нарушены в пределах юрисдикции государства, которое ратифицировало как Конвенцию, так и Факультативный протокол.

Сообщения могут подаваться от имени отдельных лиц или группы лиц. Это важно, если учесть особые препятствия, с которыми сталкиваются женщины, включая угрозу репрессивных действий, низкий уровень грамотности в целом и правовой грамотности в частности. За исключением случаев, когда представители могут обосновать направление сообщений без согласия предполага-

емой потерпевшей или потерпевших, они должны делать это с согласия потерпевшей.

В отношении кого могут подаваться жалобы?

Жалоба может касаться только государства – участника Конвенции или Протокола. Предполагаемые нарушения должны быть связаны с действиями или бездействием государства или с поведением государственных служащих при исполнении ими своих должностных обязанностей (например, дискриминационные законы, политика, программы или практика, поведение, дискриминационное по отношению к женщинам, или плохое обращение со стороны сотрудников правоохранительных органов или военных). Жалобы не должны касаться поведения отдельных лиц или учреждений. Однако сообщения могут иметь отношение к действиям отдельных лиц или учреждений, если государство-участник не сумело принять надлежащие превентивные меры, меры правовой защиты, меры по наказанию правонарушителей и меры по возмещению ущерба в целях выполнения обязательств, изложенных в Конвенции. Например, статья 2 Конвенции обязывает государства-участники принимать все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин со стороны какого-либо лица, организации или предприятия. Таким образом, истец может заявить, что государство-участник, не сумев предотвратить, наказать или предоставить средство правовой защиты от дискримина-

ции со стороны какого-либо лица, организации или предприятия, нарушило эту статью.

Какие нарушения могут составлять предмет сообщения?

С тем чтобы предполагаемые нарушения составляли предмет сообщения, они должны касаться «любого из прав, изложенных в Конвенции». Общие рекомендации Комитета должны рассматриваться в контексте толкования этих прав. В частности, в своей общей рекомендации 19 Комитет представил свое толкование содержащегося в статье 1 Конвенции определения дискриминации, включив в него насилие в отношении женщин, когда заявил, что «в определение дискриминации включено насилие в отношении женщин, то есть насилие, совершаемое в отношении женщины в силу того, что она — женщина, или насилие, которое оказывает на женщин непомерное воздействие. ...Насилие в отношении женщин, затрудняющее или сводящее на нет осуществление женщинами прав человека и основных свобод, присущих им в соответствии с общими нормами международного права или положениями конвенций о правах человека, является дискриминацией по смыслу статьи 1 Конвенции».

Какие сообщения не подлежат рассмотрению?

Сообщение должно пройти через два этапа рассмотрения. На первом этапе устанавливается

приемлемость сообщения с точки зрения соблюдения требований в отношении формы представления сообщения, а во втором — определяется его суть или содержание. Комитет может рассматривать эти вопросы по отдельности, но, как правило, вопросы о приемлемости и сути сообщения рассматриваются вместе.

Сообщение не подлежит рассмотрению, если:

- оно не представлено в письменном виде;
- оно имеет анонимный характер;
- соответствующее государство не ратифицировало Конвенцию или Факультативный протокол;
- не были исчерпаны все имеющиеся внутригосударственные средства правовой защиты, за исключением случаев, когда применение таких средств защиты неоправданно затягивается или вряд ли принесет искомый результат;
- тот же вопрос уже был рассмотрен Комитетом либо рассматривался или рассматривается в соответствии с другой процедурой международного разбирательства или урегулирования; / оно несовместимо с положениями Конвенции;
- оно явно беспочвенно или недостаточно обоснованно;
- факты, являющиеся предметом сообщения, имели место до того, как Факультативный протокол вступил в силу для соответствующего

государства-участника, если только эти факты не имели места и после упомянутой даты.

Куда направлять сообщения?

Сообщения следует направлять по адресу:
Division for the Advancement of Women
United Nations
2 UN Plaza, DC2-12th Floor
New York, NY 10017-USA
Факс: +1 212 963 3463 87

Специальный докладчик по вопросу о насилии в отношении женщин, его причинах и последствиях

Комиссии по правам человека в резолюции 1994/45, принятой 4 марта 1994, приняла решение о назначении Специального докладчика по вопросу о насилии в отношении женщин, его причинах и последствиях. Мандат был расширен на 59-й сессии Комиссии по правам человека в 2003, в резолюции 2003/45. Та же резолюция Комиссии по правам человека заявляет:

«решительно осуждает все акты насилия в отношении женщин и девочек и в этой связи призывает в соответствии с Декларацией об искоренении насилия в отношении женщин к искоренению любых форм насилия по признаку пола в семье, в обществе в целом и в тех случаях, когда оно совершается государством или при его попустительстве, и подчеркивает обязанность прави-

тельств воздерживаться от применения насилия в отношении женщин и должным образом стремиться предупреждать, расследовать и, в соответствии с национальным законодательством, наказывать акты насилия в отношении женщин и принимать надлежащие и эффективные меры в связи с актами насилия в отношении женщин, независимо от того, совершаются ли эти акты государством, частными лицами, вооруженными группами или воюющими сторонами, и обеспечивать жертвам доступ к справедливым и эффективным средствам защиты и специализированной, в том числе медицинской, помощи;

подтверждает в этом контексте, что насилие в отношении женщин является нарушением прав и основных свобод женщин и что насилие в отношении женщин препятствует или не позволяет им пользоваться этими правами и свободами».

Согласно мандату Конференции Специальный докладчик обязан:

- запрашивать и получать информацию о насилии в отношении женщин, его причинах и последствиях у правительств, договорных органов, специализированных учреждений, других специальных докладчиков по различным вопросам прав человека и у межправительственных и неправительственных организаций, включая женские организации, и принимать эффективные меры в связи с такой информацией;

- ✎ рекомендовать меры, пути и средства на национальном, региональном и международном уровнях в целях искоренения насилия в отношении женщин и его причин, а также в целях устранения его последствий;
- ✎ работать в тесной связи с другими специальными докладчиками, специальными представителями, рабочими группами и независимыми экспертами Комиссии по правам человека и Подкомиссии по предупреждению дискриминации и защите меньшинств и с договорными органами с учетом просьбы Комиссии о том, чтобы они регулярно и систематически включали в свои доклады имеющуюся информацию о нарушениях прав человека, затрагивающих женщин, и осуществляли тесное сотрудничество с Комиссией по положению женщин в осуществлении ее функций.

При исполнении своего мандата Специальный докладчик:

- ✎ Передает срочные обращения и сообщения государствам относительно предполагаемых случаев насилия против женщин.
- ✎ Осуществляет ознакомительные посещения стран.
- ✎ Представляет ежегодные тематические сообщения Комиссии по правам человека.

Подход к насилию:

- ✎ Насилие над женщинами является одной из форм дискриминации и, соответственно, должно быть искоренено повсеместно. Оно должно быть искоренено и как форма дискриминации, и потому, что не позволяет женщинам в полной мере осуществлять свои неотъемлемые права и свободы. (1, 3, 4, 7, 8, 9).
- ✎ Насилие над женщиной, как пытки и бесчеловечное обращение (2, 4, 6, 9).

Нормативные акты

- ✎ Всеобщая декларация прав человека
- ✎ Пакт о гражданских и политических правах
- ✎ Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин (ООН)
- ✎ Декларация об искоренении насилия в отношении женщин (ООН)
- ✎ Конвенция о правах ребенка (ООН)
- ✎ Резолюция 1325
- ✎ Венская и Пекинская декларации
- ✎ Римский статут Международного уголовного суд

Органы

- ✎ Комитет по правам человека
- ✎ Комитет по ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин (КЛДЖ)

 Специальный докладчик ООН по проблемам насилия в отношении женщин

Новая кампания

Генеральный Секретарь ООН Пан Ги Мун инициирует Всемирную кампанию по искоренению насилия над женщинами до 2015 года. Об этом говорится в заявлении Генерального Секретаря ООН по случаю международного дня предотвращения насилия над женщинами, который будет отмечаться 25 ноября. Как говорится в заявлении Пан Ги Муна, Всемирная кампания по искоренению насилия над женщинами до 2015 года имеет целью продвигать идею борьбы с насилием над женщинами во всем мире с использованием опыта ООН, и поддержки усилий правительств в этом вопросе. Генеральный Секретарь ООН также предложил Генеральной Ассамблее ООН ежегодно включать вопрос насилия над женщинами в повестку дня. Он призвал Совет Безопасности ООН создать механизм мониторинга уровня насилия над женщинами и девушками в рамках Резолюции 1325 относительно женщин, мира и безопасности. «Насилие над женщинами всегда является нарушением прав человека, это всегда преступление и это всегда недопустимо». — отмечается в заявлении.

27 ноября 2006 г., Мадрид Выступление Комиссара по правам человека на конференции в Мадриде, посвященной открытию Кампании Совета Европы по борьбе с бытовым насилием в отношении женщин.

«Почему бытовое насилие это проблема не только женщин»

Несмотря на все позитивные и громкие заявления о гендерном равенстве, многие женщины по-прежнему лишены прав человека. Они не только недостаточно представлены в политических ассамблеях и подвергаются дискриминации на рынке труда, но и страдают также от угрозы в отношении своей физической безопасности. Новая кампания Совета Европы посвящена неприкосновенности и безопасности женщин.

Хотя и достойно сожаления, что такая кампания вообще понадобилась, важно, чтобы вопрос насилия в отношении женщин рассматривался как один из самых актуальных в политической жизни. В Рекомендации, принятой в 2002 году, Комитет Министров изложил конкретную стратегию в этой области. Парламентская Ассамблея и Конгресс местных и региональных властей Совета Европы также привержены этой кампании.

Кампания ставит серьезную задачу — добиться кардинальных изменений в отношении к женщинам. Несмотря на отсутствие точных данных, ясно, что бытовое насилие распространяется, и в этом европейские общества не являются исключением.

Сознание и поведение изменить нелегко. Понадобилось много времени для того, чтобы закрепить в законе положение о том, что половые отношения в браке без согласия являются изнасилованием. Раньше исходили из того, что, если женщина замужем, она должна соглашаться с сексуальными отношениями тогда, когда это будет удобно ее супругу. Иными словами, ее тело ей не принадлежало.

Подобное же отношение лежало в основе понятия «преступление чести». Эти типы преступлений против женщин иногда рассматривались властями как менее серьезные, поскольку речь шла о защите чести семьи. Жертвами, как правило, становились жены, дочери или сестры, которые сами хотели решать, как им жить и с кем поддерживать отношения.

Практика обрезания половых органов у женщин является еще одной экстремальной формой насилия в отношении девочек и женщин, главная цель которых контролировать и подавлять их сексуальную жизнь. Эта бесчеловечная традиция сохраняется в некоторых африканских странах, и в них по-прежнему имеются случаи, когда девушек, проживающих в Европе, подвергали обрезанию во время «каникул» в стране их происхождения.

Действительно, некоторые из этих самых отвратительных видов насилия начинают исчезать, но совершенно очевидный принцип, согласно которому женщина имеет право распоряжаться собственным телом, по-прежнему принимается не всеми. Одно

из проявлений этого – медленная реакция на избивание жен в семье.

Это является главной темой масштабного исследования, только что опубликованного Организацией Объединенных Наций. И даже если во многих странах были приняты соответствующие законы, то в докладе ясно говорится о том, что большинство видов реагирования на национальном уровне было недостаточным и не была искоренена слишком часто встречающаяся безнаказанность тех лиц, которые совершают акты насилия.

В исследовании ООН описываются крайне негативные последствия такой жестокой дискриминации для всего общества. Одним из последствий бытового насилия является то, что травмируются дети, а это, в свою очередь, повышает риск того, что такая модель поведения с применением насилия будет передана следующему поколению, и таким образом людям не удастся вырваться из этого замкнутого круга.

В докладе ООН подчеркивается, что бытовое насилие в отношении женщин должно рассматриваться как нарушение прав человека. Для этого есть два основания. Во-первых, большое число женщин подвергаются серьезному плохому обращению, которое в некоторых случаях можно было бы назвать жестоким, бесчеловечным или унижающим человеческое достоинство – или даже пыткой, – если бы это делали сотрудники госорганов.

Вторая причина – это признание того, что ответственность несут не только отдельные лица, но и органы власти. Они должны осу-

щественно решительные действия по предупреждению такого плохого обращения, расследовать любые заслуживающие доверия сообщения об актах насилия и наказывать лиц, их совершающих.

То, что правительства несут ответственность за насилие между отдельными людьми, вытекает из Европейской конвенции и было подтверждено Европейским судом по правам человека. Например, Суд посчитал в деле X и Y против Нидерландов в 1985 году, что «государства имеют позитивную обязанность по статьям 3 и 10 Конвенции принимать такие положения, которые эффективно наказывали бы изнасилование и применялись на практике через эффективное расследование и правоприменение».

Государственные органы должны предоставлять жертвам соответствующие формы юридической защиты и компенсации, а также обеспечивать защиту для тех, кто находится в состоянии постоянного риска. Законодательство также должно предусматривать ограничение свободы в отношении лиц, совершающих такие акты насилия.

Полиция должна принимать во внимание то, что насилие часто порождает страх. Подвергающиеся побоям женщины во многих случаях просто не решаются рассказать о своем положении, а те, кто это делает, живут в условиях постоянного ужаса, боясь, что их партнер или предыдущий партнер им отомстит.

Эти риски должны учитываться в работе правоохранительных органов и в рамках системы правосудия. У социальных работников и

сотрудников системы здравоохранения также должны быть четкие инструкции в отношении того, как действовать, когда они видят признаки плохого обращения. Там, где необходимо, нужно открывать убежища и предоставлять психологическо-социальную поддержку.

Бытовое насилие во многих случаях является трагедией и для лица, его совершающего. Злоупотребления часто связаны с алкоголем, бедностью, личным разочарованием и семейными проблемами или с проблемами со здоровьем. Это подчеркивает важность социальной поддержки и программ лечения и для этих людей.

Конечно, социальные службы нужны, но это не значит, что нет необходимости в создании этического консенсуса в отношении того, что насилие абсолютно неприемлемо.

Политические лидеры должны прислушиваться к мнению движения женщин и помогать просвещению граждан, добиваясь признания нулевой терпимости в отношении насилия против женщин. Это не только «вопрос женщин», но и проблема для всего общества в целом, включая детей.

Томас Хаммарберг

Да, мужчины-политики также должны об этом громко заявить, причем самым энергичным образом.

Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин

Принята и открыта для подписания, ратификации в присоединения резолюцией Генеральной Ассамблеи 34/180 от 18 декабря 1979 года

Вступление в силу: 3 сентября 1981 года в соответствии со статьей 27 (1)

Государства-участники настоящей Конвенции.

учитывая, что Устав Организации Объединенных Наций вновь утвердил веру в основные права человека, в достоинство и ценность человеческой личности и в равноправие мужчин и женщин.

учитывая, что Всеобщая декларация прав человека¹ подтверждает принцип недопущения дискриминации и провозглашает, что все люди рождаются свободными и равными в своем достоинстве и правах и что каждый человек должен обладать всеми правами и всеми свободами, провозглашенными в ней, без какого-либо различия, в том числе различия в отношении пола.

учитывая, что на государства—участники Международных пактов о правах человека² возлагается обязанность обеспечить равное для мужчин и женщин право пользования всеми экономическими, социальными, культурными, гражданскими и политическими правами.

принимая во внимание международные конвенции, заключенные под эгидой Организации Объединенных Наций и специализированных учреждений в целях содействия равноправию мужчин и женщин.

учитывая также резолюции, декларации и рекомендации, принятые Организацией Объединенных Наций и специализированными учреждениями в целях содействия равноправию мужчин и женщин.

будучи озабочены, однако, тем, что, несмотря на эти различные документы, по-прежнему имеет место значительная дискриминация в отношении женщин.

напоминая, что дискриминация женщин нарушает причины равноправия и уважения человеческого достоинства, препятствует участию женщины наравне с мужчиной в политической, социальной, экономической и культурной жизни своей страны, мешает росту благосостояния общества и семьи и еще больше затрудняет полное раскрытие возможностей женщин на благо своих стран и человечества.

будучи озабочены тем, что в условиях нищеты женщины имеют наименьший доступ к продовольствию, здравоохранению, образованию, профессиональной подготовке и возможностям для трудоустройства, а также к другим потребностям.

будучи убеждены, что установление нового международного экономического порядка, основанного на равенстве и справедливости, будет значительно способствовать

обеспечению равенства между мужчинами и женщинами.

подчеркивая, что ликвидация апартеида, всех форм расизма, расовой дискриминации, колониализма, неоколониализма, агрессии, иностранной оккупации и господства и вмешательства во внутренние дела государств является необходимой для полного осуществления прав мужчин и женщин.

подтверждая, что укрепление международного мира и безопасности, ослабление международной напряженности, взаимное сотрудничество между всеми государствами независимо от их социальных и экономических систем, всеобщее и полное разоружение, и в особенности ядерное разоружение под строгим и эффективным международным контролем, утверждение принципов справедливости, равенства и взаимной выгоды в отношениях между странами и осуществление права народов, находящихся под иностранным и колониальным господством и иностранной оккупацией, на самоопределение и независимость, а также уважение национального суверенитета и территориальной целостности государств будут содействовать социальному прогрессу и развитию, и, как следствие этого, будут способствовать достижению полного равенства между мужчинами и женщинами.

будучи убеждены в том, что полное развитие стран, благосостояние всего мира и дело мира требуют максимального участия женщин наравне с мужчинами во всех областях.

учитывая значение вклада женщин в благосостояние семьи и в развитие общества, до сих пор не получившего полного признания, социальное значение материнства и роли обоих родителей в семье и в воспитании детей и сознавая, что роль женщины в продолжении рода не должна быть причиной дискриминации, поскольку воспитание детей требует совместной ответственности мужчин и женщин и всего общества в целом.

памятуя о том, что для достижения полного равенства между мужчинами и женщинами необходимо изменить традиционную роль как мужчин, так и женщин в обществе и в семье.

преисполненные решимости осуществить принципы, провозглашенные в Декларации о ликвидации дискриминации в отношении женщин, и для этой цели принять меры, необходимые для ликвидации такой дискриминации во всех ее формах и проявлениях.

согласились о нижеследующем:

ЧАСТЬ I

Статья 1

Для целей настоящей Конвенции понятие «дискриминация в отношении женщин» означает любое различие, исключение или ограничение по признаку пола, которое направлено на ослабление или сводит на нет признание, пользование или осуществление женщинами, независимо от их семейного

положения, на основе равноправия мужчин и женщин, прав человека и основных свобод в политической, экономической, социальной, культурной, гражданской или любой другой области.

Статья 2

Государства-участники осуждают дискриминацию в отношении женщин во всех ее формах, соглашаются безотлагательно всеми соответствующими способами проводить политику ликвидации дискриминации в отношении женщин и с этой целью обязуются:

- a) включить принцип равноправия мужчин и женщин в свои национальные конституции или другое соответствующее законодательство, если это еще не было сделано, и обеспечить с помощью закона и других соответствующих средств практическое осуществление этого принципа;
- b) принимать соответствующие законодательные и другие меры, включая санкции, там, где это необходимо, запрещающие всякую дискриминацию в отношении женщин;
- c) установить юридическую защиту прав женщин на равной основе с мужчинами и обеспечить с помощью компетентных национальных судов и других государственных учреждений эффективную защиту женщин против любого акта дискриминации;
- d) воздерживаться от совершения каких-либо дискриминационных актов или действий в отношении женщин и гарантировать, что государственные органы

и учреждения будут действовать в соответствии с этим обязательством;

- e) принимать все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин со стороны какого-либо лица, организации или предприятия;
- f) принимать все соответствующие меры, включая законодательные, для изменения или отмены действующих законов, постановлений, обычаев и практики, которые представляют собой дискриминацию в отношении женщин;
- g) отменить все положения своего уголовного законодательства, которые представляют собой дискриминацию в отношении женщин.

Статья 3

Государства-участники принимают во всех областях, и в частности в политической, социальной, экономической и культурной областях, все соответствующие меры, включая законодательные, для обеспечения всестороннего развития и прогресса женщин, с тем чтобы гарантировать им осуществление и пользование правами человека и основными свободами на основе равенства с мужчинами.

Статья 4

1. Принятие государствами-участниками временных специальных мер, направленных на ускорение установления фактического равенства между мужчинами и женщинами, не считается, как это определяется настоящей Конвенцией, дискриминационным, однако оно ни в коей

мере не должно влечь за собой сохранение неравноправных или дифференцированных стандартов; эти меры должны быть отменены, когда будут достигнуты цели равенства возможностей и равноправного отношения.

2. Принятие государствами-участниками специальных мер, направленных на охрану материнства, включая меры, содержащиеся в настоящей Конвенции, не считается дискриминационным.

Статья 5

Государства-участники принимают все соответствующие меры с целью:

- a) изменить социальные и культурные модели поведения мужчин и женщин с целью достижения искоренения предрасудков и упразднения обычаев и всей прочей практики, которые основаны на идее неполноценности или превосходства одного из полов или стереотипности роли мужчин и женщин;
- b) обеспечить, чтобы семенное воспитание включало в себя правильное понимание материнства как социальной функции и признание общей ответственности мужчин и женщин за воспитание и развитие своих детей при условии, что во всех случаях интересы детей являются преобладающими.

Статья 6

Государства-участники принимают все соответствующие меры, включая законода-

тельные, для пресечения всех видов торговли женщинами и эксплуатации проституции женщин.

ЧАСТЬ II

Статья 7

Государства-участники принимают все соответствующие меры по ликвидации дискриминации в отношении женщин в политической и общественной жизни страны и, в частности, обеспечивают женщинам на равных условиях с мужчинами право:

- a) голосовать на всех выборах и публичных референдумах и избираться во все публично избираемые органы;
- b) участвовать в формулировании и осуществлении политики правительства и занимать государственные посты, а также осуществлять все государственные функции на всех уровнях государственного управления;
- c) принимать участие в деятельности неправительственных организаций и ассоциаций, занимающихся проблемами общественной и политической жизни страны.

Статья 8

Государства-участники принимают все соответствующие меры, чтобы обеспечить женщинам возможность на равных условиях с мужчинами и без какой-либо дискриминации представлять свои правительства на международном уровне и участвовать в работе международных организаций.

Статья 9

1. Государства-участники предоставляют женщинам равные с мужчинами права в отношении приобретения, изменения или сохранения их гражданства. Они, в частности, обеспечивают, что ни вступление в брак с иностранцем, ни изменение гражданства мужа во время брака не влекут за собой автоматического изменения гражданства жены, не превращают ее в лицо без гражданства и не могут заставить ее принять гражданство мужа.
2. Государства-участники предоставляют женщинам равные с мужчинами права в отношении гражданства их детей.

ЧАСТЬ III

Статья 10

Государства-участники принимают все соответствующие меры для того, чтобы ликвидировать дискриминацию в отношении женщин, с тем чтобы обеспечить им равные права с мужчинами в области образования и, в частности, обеспечить на основе равенства мужчин и женщин:

- a) одинаковые условия для ориентации в выборе профессии или специальности, для доступа к образованию и получению дипломов в учебных заведениях всех категорий как в сельских, так и в городских районах; это равенство обеспечивается в дошкольном, общем, специ-

альном и высшем техническом образовании, а также во всех видах профессиональной подготовки;

- b) доступ к одинаковым программам обучения, одинаковым экзаменам, преподавательскому составу одинаковой квалификации, школьным помещениям и оборудованию равного качества;
- c) устранение любой стереотипной концепции роли мужчин и женщин на всех уровнях и во всех формах обучения путем поощрения совместного обучения и других видов обучения, которые будут содействовать достижению этой цели, и, в частности, путем пересмотра учебных пособий и школьных программ и адаптации методов обучения;
- d) одинаковые возможности получения стипендий и других пособий на образование;
- e) одинаковые возможности доступа к программам продолжения образования, включая программы распространения грамотности среди взрослых и программы функциональной грамотности, направленные, в частности, на сокращение как можно скорее любого разрыва в знаниях мужчин и женщин;
- f) сокращение числа девушек, не заканчивающих школу, и разработку программ для девушек и женщин, преждевременно покинувших школу;
- g) одинаковые возможности активно участвовать в занятиях спортом и физической подготовкой;
- h) доступ к специальной информации образовательного характера в целях содействия обеспечению здоровья и благосостояния семей, включая информацию и

консультации о планировании размера семьи.

Статья 11

1. Государства-участники принимают все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин в области занятости, с тем чтобы обеспечить на основе равенства мужчин и женщин равные права, в частности:
 - a) право на труд как неотъемлемое право всех людей;
 - b) право на одинаковые возможности при найме на работу, в том числе применение одинаковых критериев отбора при найме;
 - c) право на свободный выбор профессии или рода работы, на продвижение в должности и гарантию занятости, а также на пользование всеми льготами и условиями работы, на получение профессиональной подготовки и переподготовки, включая ученичество, профессиональную подготовку повышенного уровня и регулярную переподготовку;
 - d) право на равное вознаграждение, включая получение льгот, на равные условия в отношении труда равной ценности, а также на равный подход к оценке качества работы;
 - e) право на социальное обеспечение, в частности в случае ухода на пенсию, безработицы, болезни, инвалидности, по старости и в других случаях потери трудоспособности, а также право на оплачиваемый отпуск;
 - f) право на охрану здоровья и безопасные условия труда, в том числе по сохранению функции продолжения рода.
2. Для предупреждения дискриминации в отношении женщин по причине замужества или материнства и гарантирования им эффективного права на труд государства-участники принимают соответствующие меры для того, чтобы:
 - a) запретить, под угрозой применения санкций, увольнение с работы на основании беременности или отпуска по беременности и родам или дискриминацию ввиду семейного положения при увольнении;
 - b) ввести оплачиваемые отпуска или отпуска с сопоставимыми социальными пособиями по беременности и родам без утраты прежнего места работы, старшинства или социальных пособий;
 - c) поощрять предоставление необходимых дополнительных социальных услуг, с тем чтобы позволить родителям совмещать выполнение семейных обязанностей с трудовой деятельностью и участием в общественной жизни, в частности посредством создания и расширения сети учреждений по уходу за детьми;
 - d) обеспечивать женщинам особую защиту в период беременности на тех видах работ, вредность которых для их здоровья доказана.
 3. Законодательство, касающееся защиты прав, затрагиваемых в настоящей статье, периодически

рассматривается в свете научно-технических знаний, а также пересматривается, отменяется или расширяется, насколько это необходимо.

Статья 12

1. Государства-участники принимают все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин в области здравоохранения, с тем чтобы обеспечить на основе равенства мужчин и женщин доступ к медицинскому обслуживанию, в частности в том, что касается планирования размера семьи.
2. Независимо от положения пункта 1 настоящей статьи, государства-участники обеспечивают женщинам соответствующее обслуживание в период беременности, родов и послеродовой период, предоставляя, когда это необходимо, бесплатные услуги, а также соответствующее питание в период беременности и кормления.

Статья 13

Государства-участники принимают все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин в других областях экономической и социальной жизни, с тем чтобы обеспечить на основе равенства мужчин и женщин равные права, в частности:

- a) право на семейные пособия;
- b) право на получение займов, ссуд под недвижимость и других форм финансового кредита;
- c) право участвовать в мероприятиях, связанных с отдыхом, занятиях спортом и во всех областях культурной жизни.

Статья 14

1. Государства-участники принимают во внимание особые проблемы, с которыми сталкиваются женщины, проживающие в сельской местности, и значительную роль, которую они играют в обеспечении экономического благосостояния своих семей, в том числе их деятельность в нетоварных отраслях хозяйства, и принимают все соответствующие меры для обеспечения применения положений настоящей Конвенции к женщинам, проживающим в сельской местности.
2. Государства-участники принимают все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин в сельских районах, с тем чтобы обеспечить на основе равенства мужчин и женщин их участие в развитии сельских районов и в получении выгод от такого развития и, в частности, обеспечивают таким женщинам право:

- a) участвовать в разработке и осуществлении планов развития на всех уровнях;
- b) на доступ к соответствующему медицинскому обслуживанию, включая информацию, консультации и обслужива-

- ние по вопросам планирования размера семьи;
- с) непосредственно пользоваться благами программ социального страхования;
 - d) получать все виды подготовки и формального и неформального образования, включая функциональную грамотность, а также пользоваться услугами всех средств общинного обслуживания, консультативных служб по сельскохозяйственным вопросам, в частности для повышения их технического уровня;
 - e) организовывать группы самопомощи и кооперативы, с тем чтобы обеспечить равной доступ к экономическим возможностям посредством работы по найму или независимой трудовой деятельности;
 - f) участвовать во всех видах коллективной деятельности;
 - g) на доступ к сельскохозяйственным кредитам и займам, системе сбыта, соответствующей технологии и на равный статус в земельных и аграрных реформах, а также в планах переселения земель;
 - h) пользоваться надлежащими условиями жизни, особенно жилищными условиями, санитарными услугами, электро- и водоснабжением, а также транспортом и средствами связи.

ЧАСТЬ IV

Статья 15

1. Государства-участники признают за женщинами равенство с мужчинами перед законом.

2. Государства-участники предоставляют женщинам одинаковую с мужчинами гражданскую правоспособность и одинаковые возможности ее реализации. Они, в частности, обеспечивают им равные права при заключении договоров и управлении имуществом, а также равное отношение к ним на всех этапах разбирательства в судах и трибуналах.
3. Государства-участники соглашаются, что все договоры и все другие частные документы любого рода, имеющие своим правовым последствием ограничение правоспособности женщин, считаются недействительными.
4. Государства-участники предоставляют мужчинам и женщинам одинаковые права в отношении законодательства, касающегося передвижения лиц и свободы выбора места проживания и местожительства.

Статья 16

1. Государства-участники принимают все соответствующие меры для ликвидации дискриминации в отношении женщин во всех вопросах, касающихся брака и семейных отношений, и, в частности, обеспечивают на основе равенства мужчин и женщин:
 - a) одинаковые права на вступление в брак;
 - b) одинаковые права на свободный выбор супруга и на вступление в брак только

со своего свободного и полного согласия;

- с) одинаковые права и обязанности в период брака и при его расторжении;
 - d) одинаковые права и обязанности мужчин и женщин как родителей, независимо от их семейного положения, в вопросах, касающихся их детей; во всех случаях интересы детей являются преобладающими;
 - e) одинаковые права свободно и ответственно решать вопрос о числе детей и промежутках между их рожденьями и иметь доступ к информации, образованию, а также средствам, которые позволяют им осуществлять это право;
 - f) одинаковые права и обязанности быть опекунами, попечителями, доверителями и усыновителями детей или осуществлять аналогичные функции, когда они предусмотрены национальным законодательством; во всех случаях интересы детей являются преобладающими;
 - g) одинаковые личные права мужа и жены, в том числе право выбора фамилии, профессии и занятия;
 - h) одинаковые права супругов в отношении владения, приобретения, управления, пользования и распоряжения имуществом как бесплатно, так и за плату.
2. Обручение и брак ребенка не имеют юридической силы, и принимаются все необходимые меры, включая законодательные, с целью определения минимального брачного возраста и обязательной регистрации браков в актах гражданского состояния.

ЧАСТЬ V

Статья 17

1. Для рассмотрения хода осуществления настоящей Конвенции учреждается Комитет по ликвидации дискриминации в отношении женщин (далее именуемый Комитет), состоящий в момент вступления Конвенции в силу из восемнадцати, а после ее ратификации или присоединения к ней тридцать пятого государства-участника – из двадцати трех экспертов, обладающих высокими моральными качествами и компетентностью в области, охватываемой настоящей Конвенцией. Эти эксперты избираются государствами-участниками из числа своих граждан и выступают в своем личном качестве, при этом учитывается справедливое географическое распределение и представительство различных форм цивилизации, а также основных правовых систем.
2. Члены Комитета избираются тайным голосованием из числа внесенных в список лиц, выдвинутых государствами-участниками. Каждое государство-участник может выдвинуть одно лицо из числа своих граждан.
3. Первоначальные выборы проводятся через шесть месяцев со дня вступления в силу настоящей Конвенции. По меньшей мере за три месяца до срока проведения каж-

- дых выборов Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций направляет государствам-участникам письмо с предложением представить свои кандидатуры в течение двух месяцев. Генеральный секретарь готовит список, в котором в алфавитном порядке внесены все выдвинутые таким образом лица с указанием государств-участников, которые выдвинули их, и представляет этот список государствам-участникам.
4. Выборы членов Комитета проводятся на заседании государств-участников, созываемом Генеральным секретарем в Центральных учреждениях Организации Объединенных Наций. На этом заседании, на котором две трети государств-участников составляют кворум, лицами, выбранными в Комитет, считаются те кандидаты, которые получают наибольшее число голосов и абсолютное большинство голосов представителей государств-участников, присутствующих и принимающих участие в голосовании.
 5. Члены Комитета избираются на четырехлетний срок. Однако срок полномочий девяти членов, избранных на первых выборах, истекает по прошествии двух лет; сразу же после проведения первых выборов фамилии этих девяти членов выбираются по жребию Председателем Комитета.
 6. Избрание пяти дополнительных членов Комитета проводится в соответствии с положениями пунктов 2, 3 и 4 настоящей статьи после ратификации или присоединения к Конвенции тридцать пятого государства. Срок полномочий двух дополнительных членов, избранных таким образом, истекает по прошествии двух лет; фамилии этих двух членов выбираются по жребию Председателем Комитета.
 7. Для заполнения непредвиденных вакансий государство-участник, эксперт которого прекратил функционировать в качестве члена Комитета, назначает другого эксперта из числа своих граждан при условии одобрения Комитетом.
 8. Члены Комитета получают утверждаемое Генеральной Ассамблеей вознаграждение из средств Организации Объединенных Наций в порядке и на условиях, устанавливаемых Ассамблеей с учетом важности обязанностей Комитета.
 9. Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций предоставляет необходимый персонал и материальные средства для эффективного осуществления функций Комитета в соответствии с настоящей Конвенцией.

Статья 18

1. Государства-участники обязуются представлять Генеральному се-

кретарю Организации Объединенных Наций для рассмотрения Комитетом доклады о законодательных, судебных, административных или других мерах, принятых ими для выполнения положений настоящей Конвенции, и о прогрессе, достигнутом в этой связи:

- a) в течение одного года со дня вступления настоящей Конвенции в силу для заинтересованного государства;
 - b) после этого по крайней мере через каждые четыре года и далее тогда, когда об этом запросит Комитет.
2. В докладах могут указываться факторы и трудности, влияющие на степень выполнения обязательств по настоящей Конвенции.

Статья 19

1. Комитет утверждает свои собственные правила процедуры.
2. Комитет избирает своих должностных лиц на двухлетний срок.

Статья 20

1. Комитет ежегодно проводит заседания, как правило, в течение периода, не превышающего двух недель, с целью рассмотрения докладов, представленных в соответствии со статьей 18 настоящей Конвенции.

2. Заседания Комитета, как правило, проводятся в Центральном учреждении Организации Объединенных Наций или в любом ином подходящем месте, определенном Комитетом.

Статья 21

1. Комитет ежегодно через Экономический и Социальный Совет представляет доклад Генеральной Ассамблее Организации Объединенных Наций о своей деятельности и может вносить предложения и рекомендации общего характера, основанные на изучении докладов и информации, полученных от государств-участников. Такие предложения и рекомендации общего характера включаются в доклад Комитета наряду с замечаниями государств-участников, если таковые имеются.
2. Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций препровождает доклады Комитета Комиссии по положению женщин для ее информации.

Статья 22

Специализированные учреждения имеют право быть представленными при рассмотрении вопросов об осуществлении таких положений настоящей Конвенции, которые входят в сферу их деятельности. Комитет может предложить специализирован-

ным учреждениям представить доклады об осуществлении Конвенции в областях, входящих в сферу их деятельности.

ЧАСТЬ VI

Статья 23

Ничто в настоящей Конвенции не затрагивает какие-либо способствующие достижению равноправия между мужчинами и женщинами положения, которые могут содержаться:

- a) в законодательстве государства-участника; или
- b) в какой-либо другой международной конвенции, договоре или соглашении, имеющих силу для такого государства.

Статья 24

Государства-участники обязуются принимать все необходимые меры на национальном уровне для достижения полной реализации прав, признанных в настоящей Конвенции.

Статья 25

1. Настоящая Конвенция открыта для подписания ее всеми государствами.
2. Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций назначается депозитарием настоящей Конвенции.
3. Настоящая Конвенция подлежит ратификации. Ратификационные

грамоты сдаются на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

4. Настоящая Конвенция открыта для присоединения к ней всех государств. Присоединение осуществляется путем сдачи документа о присоединении на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

Статья 26

1. Просьба о пересмотре настоящей Конвенции может быть представлена в любое время любым из государств-участников путем письменного сообщения на имя Генерального секретаря Организации Объединенных Наций.
2. Генеральная Ассамблея Организации Объединенных Наций, если она признает необходимым принятие каких-либо мер, принимает решение о том, какие именно меры необходимо принять в отношении такой просьбы.

Статья 27

1. Настоящая Конвенция вступает в силу на тридцатый день после сдачи на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций двадцатой ратификационной грамоты или документа о присоединении.

2. Для каждого государства, которое ратифицирует настоящую Конвенцию или присоединяется к ней после сдачи на хранение двадцатой ратификационной грамоты или документа о присоединении, настоящая Конвенция вступает в силу на тридцатый день после сдачи на хранение его ратификационной грамоты или документа о присоединении.

Статья 28

1. Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций получает и рассылает всем государствам текст оговорок, сделанных государствами в момент ратификации или присоединения.
2. Оговорка, не совместимая с целями и задачами настоящей Конвенции, не допускается.
3. Оговорки могут быть сняты в любое время путем соответствующего уведомления, направленного на имя Генерального секретаря, который затем сообщает об этом всем государствам-участникам. Такое уведомление вступает в силу со дня его получения.

Статья 29

1. Любой спор между двумя или несколькими государствами-участниками относительно толкования или применения настоящей Конвен-

ции, не решенный путем переговоров, передается по просьбе одной из сторон на арбитражное разбирательство. Если в течение шести месяцев с момента подачи заявления об арбитражном разбирательстве сторонам не удалось прийти к согласию относительно организации арбитражного разбирательства, любая из этих сторон может передать данный спор в Международный Суд путем подачи заявления в соответствии со Статутом Суда.

2. Каждое государство-участник может во время подписания или ратификации настоящей Конвенции или присоединения к ней заявить о том, что оно не считает себя связанным обязательствами, содержащимися в пункте 1 этой статьи. Другие государства-участники не несут обязательств, вытекающих из указанного пункта данной статьи, в отношении какого-либо государства-участника, сделавшего подобную оговорку.
3. Любое государство-участник, сделавшее оговорку в соответствии с пунктом 2 настоящей статьи, может в любое время снять свою оговорку путем уведомления Генерального секретаря Организации Объединенных Наций.

Статья 30

Настоящая Конвенция, тексты которой на русском, английском, арабском, испанском,

китайском и французском языках являются равно аутентичными, сдается на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ЧЕГО нижеподписавшиеся, должным образом на то уполномоченные, подписали настоящую Конвенцию.

1. Резолюция 217 А (III).

2. Резолюция 2200 А (XXI), I приложение.

Источник: Официальные отчеты Генеральной Ассамблеи, тридцать четвертая сессия, Дополнение № 46 (А/34/46), стр. 250-254.

Декларации и конвенции ООН

Улучшение положения женщин

5. Ситуационные примеры

Случай №1

(показание жертвы)

Показание

Сообщаю, что проживаю по вышеуказанному адресу со своей матерью, сестрой и моим ребенком. В нашей семье сложилась конфликтная ситуация, вызванная поведением моей сестры. Она скандалит со всеми членами семьи, ломает посуду. Все мы находимся в постоянном стрессовом состоянии и напряжении. В одной из комнат она держит кошек, из-за чего во всей квартире ужасный запах и антисанитария. На наши просьбы убрать кошек из квартиры, она отвечает отказом. Мы не можем находиться ни в гостиной комнате, ни в прихожей, ни на кухне. Моему ребенку 9 лет и я опасаясь, что из-за постоянных скандалов у него разовьется психическое расстройство. Он боится общения с тетей, так как она очень не уравновешенный человек.

Показание написано мною, правдиво и мною же подписано.

(Показание насильника)

Показание

Заявляю, что проживаю по вышеуказанному адресу вместе со своей матерью, сестрой и племянником. В нашей квартире № комнат, но одна комната принадлежит мне. В ней я живу и там же держу кошек. Кошки никому не мешают, так как я не выпускаю их из комнаты. Я не скандалю и не оскорбляю членов моей семьи до тех пор, пока они сами меня не беспокоят. Мне не нравится, когда вмешиваются в мою личную жизнь. Мне запрещают жить собственной жизнью и ни в чем не помогают.

Замечание: У гражданки плохое зрение, ввиду чего показание написано другим лицом и подписано ею, после того, как оно было прочитано ей вслух.

(ГЗВ 20.09.2006 № 129 статья 1712)

Зарегистрировано в Министерстве юстиции Грузии Регистрационный код
140.130.000.22.034.009.227

Приказ Министерства внутренних дел Грузии № 1079

2006 год 11 сентября г. Тбилиси

**Об утверждении задерживающего ордера и форм протокола задерживающего ордера,
а так же об утверждении правомочий лиц**

– В соответствии с пунктом 3 статьи 16, статьи 4 и 21 Закона «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия», а так же в соответствии с пунктом 11, подпунктами «а» и «н» Положения Министерства внутренних дел Грузии утвержденным Указом №614 Президента Грузии от 27 декабря приказываю:

1. Утвердить прилагаемую форму задерживающего ордера (Приложение №1).
2. Утвердить протокол прилагаемой формы задерживающего ордера (Приложение №2).
3. Определить правомочными лицами, составившими задерживающий ордер и протокол задерживающего ордера:
 - а) Следующих должностных лиц линейных подразделений, Департамента патрульной полиции Министерства внутренних дел Грузии:
 - а.а. начальника подразделения в составе двадцати человек;
 - а.б. начальника подразделения в составе десяти человек;
 - а.в. главного патруль-инспектора;
 - а.г. патруль-инспектора;
 - а.д. младшего патруль-инспектора.

б) Районных инспекторов территориальных органов Министерства внутренних дел Грузии— только на тех территориальных единицах, где не определена территория действия структурных единиц Департамента патрульной полиции Министерства внутренних дел Грузии.

4. В соответствии с этим приказом вышеперечисленные правомочные лица должны вести учет задерживающего ордера и форм протокола задерживающего ордера.

5. Приказ входит в силу с момента его опубликования.

И. Мерабишвили

Задерживающий ордер №00000

1. Дата составления задерживающего ордера _____

2. Основание для составления ордера _____

(конкретно в чем выражено насилие)

Насильник нанес физическое и словесное оскорбление жертвы

3. Имя, фамилия и адрес жертвы _____

4. Имя, фамилия, год и место рождения, профессия и место жительства насильника

5. Форма насилия (**Подчеркните**):

а) физическое; б) **психологическое**; в) экономическое; г) сексуальное; д) принуждение.

6. В соответствии с Законом «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и Административно– процессуальным Кодексом Грузии, задерживающий ордер предусматривает (**подчеркните**):

а) **Удаление насильника от того дома, где проживает жертва;**

б) Запрет на право единоличного пользования собственности насильником;

в) Запрет приближаться насильнику к жертве и к— тому месту, где она находится;

г) Ограничение право насильника использовать оружие, в том числе и служебно-штатное оружие, запрет на его покупку;

д) Удаление насильника от детей;

е)

(Другие мероприятия, которые необходимы для обеспечения безопасности жертвы)

7. Задерживающий ордер предусматривает проведение следующих мероприятий по защите жертвы (**Подчеркните**):

а) Удаление жертвы и зависящего от нее лица от насильника;

б) Размещение жертвы и зависящего от нее лица в убежище;

в)

(графа заполняется в случае необходимости)

8. В случае не выполнения требований определенных в задерживающем ордере, в соответствии с законодательством, насильник должен понести ответственность.

9. Задерживающий ордер входит в силу с момента опубликования.

10. Задерживающий ордер составлен в трех экземплярах, один экземпляр выдается насильнику, один – жертве и один остается у составившего его лица.

11. Задерживающий ордер опубликован _____

(должность, имя и фамилия)

(Подпись)

Протокол Задерживающего ордера №00000

1. Имя, фамилия, адрес и телефон жертвы _____

2. Имя, фамилия, год и место рождения, профессия, место жительства и телефон насильника _____

3. Имя, фамилия, адрес и телефон свидетеля _____

4. Дополнительная информация, связанная с фактом домашнего насилия:

1. Дата происшествия:	_____		
2. Место происшествия:	_____		
3. Время:	Время, когда произошел факт насилия на месте происшествия	Время вызова	Время прихода на место происшествия
4. Существующие стороны (подчеркните)	<u>Жертва</u>	<u>Насильник</u>	<u>Ребенок</u> Свидетель
5. Форма ущерба: (В чем выражен ущерб)	_____ <u>Словесное оскорбление</u>		
6. Кому была предоставлена медицинская помощь, вид помощи и где была предоставлена	_____ _____ _____		

7. Использование оружия: (Подчеркните)	Использовал, попытка использования, угрожал, не угрожал
8. Право на ношение и хранение оружия	Насильник имеет право на хранение, ношение оружия, у него есть служебно-штатное оружие (Подчеркните)
9. Отношение между жертвой и насильником	Супруга/супруг, бывшая супруга/супруг, мать, отец, дедушка, бабушка, ребенок (пасынок/падчерица), приемный ребенок, приемная семья(мачеха, отчим), внук/внучка, <u>сестра</u> , брат, родители супруга/супруги, зять, невестка, лица находящиеся в гражданском браке, опекун (Подчеркните)
10. Члены семьи	_____ _____ _____
11. Участие ребенка (детей)	Принимал участие в инциденте, <u>является свидетелем инцидента</u> , не участвовал в инциденте (Подчеркните)
12. Собранные улики (Если таковые есть)	_____ _____ _____
13. Восприятие жертвы (Обведите)	а) <u>Жертва считает, что насильник может нанести ей серьезный вред или убить;</u> б) Жертва развелась или пытается развестись; в) Жертва требует защиты, в соответствии с Законом.
14. Восприятие насильника (Обведите)	а) Насильник признает случившийся факт; б) Насильник отрицает случившийся факт; в) <u>Насильник обвиняет жертву.</u> Замечание: _____ _____ _____ (Графа замечаний заполняется в случае необходимости)
15. Дополнительная информация	В протоколе есть подпись жертвы, насильник поставить подпись отказался _____ _____ _____
16. К протоколу прилагается (подчеркните)	Показания жертвы; Показания насильника; показания свидетеля (В показаниях указываются предпосылки для осуществления факта домашнего насилия и причины вызвавшие насилие)

5. Протокол представляет собой достаточное основание для выдачи задерживающего ордера, в котором указаны принятые охранные меры, связанные с фактом домашнего насилия.

6. Жертва и насильник были ознакомлены с их правами и обязанностями.

7. Ознакомился/лась с протоколом задерживающего ордера, с задерживающим ордером, и согласен/на с их содержанием:

(подпись жертвы)

8. Ознакомился/лась с протоколом задерживающего ордера, с задерживающим ордером:

(подпись насильника или отказ подписаться)

9. Протокол задерживающего ордера составлен в двух экземплярах, один из которых сдается прокурору, а второй остается у лица, составившего протокол.

10. Протокол составлен в соответствии с требованиями– Закона «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и Административно– процессуальным Кодексом Грузии.

11. Протокол задерживающего ордера выдан _____

(Должность, имя и фамилия)

(Подпись) _____

Р е ш е н и е

Именем Грузии
Об утверждении задерживающего ордера

Февраль, 2008 года

г. Тбилиси

Судья Коллегии по административным делам Тбилисской городского суда №, №1 секретарь и составитель задерживающего ордера, патруль – инспектор III линейного подразделения патрульной полиции Ваке – сабурталинского района города Тбилиси, при участии жертвы и насильника, рассмотрели ходатайство по утверждению задерживающего ордера составленного в отношении гражданина № патруль – инспектором III двадцатки линейного подразделения Ваке – сабурталинского района города Тбилиси.

Б Ы Л О В Ы Я В Л Е Н О

В феврале 2008 года в Коллегию по административным делам Тбилисского городского суда, обратился патруль – инспектор III подразделения (в составе двадцати человек) Ваке – сабурталинского района города Тбилиси по поводу утверждения задерживающего ордера составленного в отношении гражданина №. Из материалов представленных суду стало ясно, что в отношении гражданина №1 имело место психологическое насилие со стороны гражданина №, в связи с чем, в 2008 году был составлен задерживающий ордер. Задерживающий ордер составлен в соответствии со следующими условиями: Запрещено насильнику приближаться к жертве или к тому месту, где она находится.

На проведенном в феврале 2008 года судебном заседании составитель задерживающего ордера, патруль– инспектор III подразделения Ваке – сабурталинского района г. Тбилиси подтвердил подлинность представленного ордера и потребовал его утверждение.

Данные обстоятельства подтвердила и жертва, присутствующая на заседании, которая объяснила, что насильником является ее сестра, осуществляющая в ее отношении психологическое насилие и выступила с просьбой утвердить задерживающий ордер.

Насильник, который в соответствии с законодательством был предупрежден о времени проведения заседания, на судебное заседание 22.02.2008 года не явился.

Суд рассмотрел представленные по делу материалы, и посчитал, что в данном случае представленный задерживающий ордер, составленный и внесенный на рассмотрение патруль– инспектором III подразделения (в составе двадцати человек) Ваке – сабурталинского райо-

на города Тбилиси в соответствии с Законом «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертвам домашнего насилия» и административно– процессуальным Кодексом Грузии, является достаточным основанием для утверждения задерживающего ордера, а так же доказывает насилие в отношении жертвы со стороны насильника.

Из вышеуказанного следует, что суд руководствовался статьями 1, 2114, 2113, 2115 административно-процессуального кодекса Грузии.

Р е ш е н и е :

1. Утвердить задерживающий ордер в отношении гражданина №. в связи с ходатайством патруль-инспектора I сотни Департамента патрульной полиции Исани – самгорского района г. Тбилиси.
2. Задерживающий ордер должен быть утвержден при следующих условиях: Запретить насильнику приближаться к тому месту, где находится жертва и осуществлять психологическое, физическое насилие в отношении жертвы.
3. Продлить срок действия задерживающего ордера до принятия решения о выдачи охранного ордера.
4. Решение может быть обжаловано один раз в течение трех дней, путем внесения иска в суд той же инстанции.

Судья:

Случай №2

Начальнику Главного управления патрульной полиции
города Тбилиси _____

Патруль-инспектору I сотни Департамента
патрульной полиции Исани-самгорского района

У в е д о м л е н и е №

Сообщаю, что 13 ноября 2007 года, на основании сообщения, полученного на номер “022”, я выехал на место происшествия в городе Тбилиси.

По прибытию на место происшествия стало ясно, что звонила гражданка Нателла, проживающая по данному адресу. Она объяснила, что у нее произошел конфликт с супругом, который осуществляет психологическое и сексуальное насилие в ее отношении. Нателла просила о помощи и в соответствии с правом определенным законодательством, составление задерживающего ордера и протокола задерживающего ордера.

(Показание жертвы)

Показание

Сообщаю, что проживаю по вышеуказанному адресу с супругом и малолетним ребенком. С супругом я состою в законном браке с 2000 года. В ноябре этого года супруг заявил, что я изменяю ему, и он больше не хочет со мной жить. Потребовал развестись и уйти из квартиры вместе с ребенком, так как данная квартира, в которой живем мы с ребенком, принадлежит ему. Я сказала, что не могу уйти из квартиры, пока не получу из суда документ, подтверждающий законность развода. В период супружеской жизни мы совместно приобрели необходимые для семьи вещи. Так же хочу отметить, что для приобретения квартиры, которая оформлена на имя моего супруга, я внесла свой вклад, заложив в ломбард, за определенную сумму денег, принадлежащее мне золото.

В ноябре 2007 года Коллегия по гражданским делам Тбилисского Городского суда без устного слушания по делу «О разделении имущества и назначении алиментов» рассмотрела во-

прос об обеспечении защитных мероприятий по обстоятельствам иска и приняло решение: наложить арест на квартиру, числящуюся за супругом. 13 ноября 2007 года мой супруг пришел домой и унес без разрешения некоторые семейные вещи. Я позвонила в патрульную полицию и попросила о помощи. До прибытия патрульной полиции, он уже успел унести их квартиры вышеуказанные вещи. После начала конфликта он осуществляет надо мной психологическое и сексуальное насилие. Показание написаны мною правдиво и я подписываюсь под ним.

(ГЗВ 20.09.2006 статья №129 1712)

Зарегистрировано
в Министерстве юстиции Грузии
Регистрационный код
140.130.000.22.034.009.227

Приказ Министерства внутренних дел Грузии №1079

2006 год 11 сентября г. Тбилиси

Об утверждении задерживающего ордера и форм протокола задерживающего ордера, а так же об утверждении правомочий лиц

В соответствии с 3 пунктом статьи 16, статьи 4 и 21 Закона «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия», а так же в соответствии с утвержденным Указом №614 Президента Грузии от 27 декабря 11 пунктом, подпунктами «а» и «н» положения Министерства внутренних дел Грузии **п р и к а з ы в а ю :**

1. Утвердить прилагаемую форму задерживающего ордера (Приложение №1).
2. Утвердить протокол прилагаемой формы задерживающего ордера (Приложение №2).
3. Определить правомочными лицами, составившими задерживающий ордер и протокол задерживающего ордера:

- а) Следующих должностных лиц линейных подразделений, Департамента патрульной полиции Министерства внутренних дел Грузии:
- а.а. начальника подразделения в составе двадцати человек;
 - а.б. начальника подразделения в составе десяти человек;
 - а.в. главного патруль-инспектора;
 - а.г. патруль-инспектора;
 - а.д. младшего патруль-инспектора..
- б) Районных инспекторов территориальных органов Министерства внутренних дел Грузии— только на тех территориальных единицах, где не определена территория действия структурных единиц Департамента патрульной полиции Министерства внутренних дел Грузии.
- 4. В соответствии с этим приказом вышеперечисленные правомочные лица должны вести учет задерживающего ордера и форм протокола задерживающего ордера.
 - 5. Этот приказ должен войти в силу в момент опубликования,

И. Мерабишвили

Задерживающий ордер №00000

1. Дата составления задерживающего ордера _____

2. Основание для составления ордера _____

(конкретно в чем выражено насилие)

Насильник осуществил психологическое и сексуальное насилие в отношении жертвы

3. Имя, фамилия и адрес жертвы _____

4. Имя, фамилия, год и место рождения, профессия и место жительства насильника

5. Форма насилия (**Подчеркните**):

а) **физическое**; б) **психологическое**; в) экономическое; г) **сексуальное**; д) принуждение.

6. В соответствии с Законом «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и Административно– процессуальным Кодексом Грузии, задерживающий ордер предусматривает (**подчеркните**):

а) Удаление насильника от того дома, где проживает жертва;

б) Запрет на право единоличного пользования собственности насильником;

в) **Запрет приближаться насильнику к жертве и к тому месту, где она находится;**

г) Ограничить право насильника использовать оружие, в том числе и служебно-штатное оружие, запрет на его покупку;

д) Удаление насильника от детей;

е)

(Другие мероприятия, которые необходимы для безопасности жертвы)

7. Задерживающий ордер предусматривает проведение следующих мероприятий по защите жертвы (**Подчеркните**):

а) Удаление жертвы и зависящего от нее лица от насильника;

б) Размещение жертвы и зависящего от нее лица в убежище;

(графа заполняется в случае необходимости)

8. В случае не выполнения требований определенных в задерживающем ордере, в соответствии с законодательством насильник должен понести ответственность.

9. Задерживающий ордер входит в силу с момента опубликования.

10. Задерживающий ордер составлен в трех экземплярах, один экземпляр выдается насильнику, один – жертве и один остается у лица составившего его.

11. Задерживающий ордер опубликован _____

(должность, имя и фамилия)

(Подпись)

Протокол Задерживающего ордера №00000

1. Имя, фамилия, адрес и телефон жертвы _____

2. Имя, фамилия, год и место рождения, профессия, место жительства и телефон насильника _____

3. Имя, фамилия, адрес и телефон свидетеля _____

4. Дополнительная информация, связанная с фактом домашнего насилия:

1. Дата происшествия:			
2. Место происшествия:			
3. Время:			
4. Существующие стороны (подчеркните)	<u>Жертва</u>	<u>Насильник</u>	Ребенок Свидетель
5. Форма ущерба: (В чем выражен ущерб)	Жертва, Нателла, испытывает со стороны супруга психологическое и сексуальное насилие		
6. Кому была предоставлена медицинская помощь, вид помощи и где была предоставлена			

7. Использование оружия: (Подчеркните)	Использовал, попытка использования, угрожал, не угрожал
8. Право на ношение и хранение оружия	Насильник имеет право на хранение и ношение оружия, у него есть служебно-штатное оружие (Подчеркните)
9. Отношение между жертвой и насильником	Супруга/супруг, бывшая супруга/супруг, мать, отец, дедушка, бабушка, ребенок (пасынок/падчерица), приемный ребенок, приемная семья(мачеха, отчим), внук/внучка, сестра, брат, родители супруга/супруги, зять, невестка, лица находящиеся в гражданском браке, опекун (Подчеркните)
10. Члены семьи	_____
11. Участие ребенка (детей)	Принимал участие в инциденте, является свидетелем инцидента, не участвовал в инциденте (Подчеркните)
12. Собранные улики (Если таковые есть)	_____
13. Восприятие жертвы (Обведите)	а) Жертва считает, что насильник может нанести ей серьезный вред или убить; б) Жертва отделилась или пытается отделиться; в) Жертва требует защиты, в соответствии с Законом.
14. Восприятие насильника (Обведите)	а) Насильник признает случившийся факт; б) Насильник отрицает случившийся факт; в) Насильник обвиняет жертву. Замечание: _____ _____ (Графа замечаний заполняется в случае необходимости)
15. Дополнительная информация	В протоколе есть подпись жертвы, насильник отказался _____
16. К протоколу прилагается (подчеркните)	Показания жертвы; Показания насильника; показания свидетеля (В показаниях указываются предпосылки для осуществления факта домашнего насилия и причины вызвавшие насилие)

5. Протокол представляет собой основание для выдачи задерживающего ордера, в котором указаны принятые меры, связанные с фактом домашнего насилия.

6. Жертва и насильник были ознакомлены с их правами и обязанностями.

7. Ознакомился/лась с протоколом задерживающего ордера, с задерживающим ордером, и согласен/на с их содержанием:

(подпись жертвы)

8. Ознакомился/лась с протоколом задерживающего ордера, с задерживающим ордером:

(подпись насильника или отказ подписаться)

9. Протокол задерживающего ордера составлен в двух экземплярах, один из которых сдается прокурору, а второй остается у лица, составившего протокол.

11. Протокол составлен в соответствии с требованиями Закона «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и Административно– процессуального Кодекса Грузии.

10. Протокол задерживающего ордера выдан _____

(Должность, имя и фамилия)

(Подпись) _____

Р е ш е н и е

Именем Грузии
Об утверждении задерживающего ордера

Ноябрь, 2008 года

г. Тбилиси

Судья Коллегии по административным делам Тбилисского городского суда №, секретарь заседания №1, при участии составителя задерживающего ордера, начальника I двадцатки линейного подразделения Главного управления патрульной полиции г. Тбилиси и при посредничестве патруль-инспектора I двадцатки линейного подразделения Исани-самгорского района рассмотрел ходатайство в связи с утверждением задерживающего ордера в отношении гражданина №.

Б ы л о в ы я в л е н о

13 ноября 2007 года в суд обратился начальник I двадцатки линейного подразделения Главного управления Департамента патрульной полиции г.Тбилиси, по поводу утверждения задерживающего ордера составленного в отношении гражданина №.

Из материалов представленных на суде, в частности: протокола задерживающего ордера, показаний жертвы и показаний данных на суде инспектором, жертвой и насильником доказано, что гражданин № осуществил в отношении супруги психологическое и сексуальное насилие. Вышеуказанные материалы являются достаточным основанием для утверждения протокола задерживающего ордера, составленного инспектором.

Суд руководствовался статьями 1 – ой, 2114 – ой, 2113 – ой, 2115 – Административно-процессуального кодекса Грузии и

Р е ш и л :

1. Утвердить задерживающий ордер выданный начальником I двадцатки линейного подразделения Главного управления Департамента патрульной полиции г.Тбилиси в отношении насильника № и жертвы– Нателлы.
2. Условием задерживающего ордера является: Запрет на право единоличного пользования собственности насильником.
3. Вышеуказанное решение входит в силу с момента его оглашения, и данный задерживающий ордер действует до выдачи охранного ордера.
4. Решение может быть обжаловано один раз в течение трех дней в той же судебной инстанции.

Судья:

Случай №3

Начальнику Главного управления
патрульной полиции г. Тбилиси

Патруль-инспектору
I двадцатки линейного подразделения
Ваке-сабурталинского района

У в е д о м л е н и е №

Сообщаю, что 20 января 2008 года, на основании вызова, полученного по номеру «022», я выехал на место происшествия в городе Тбилиси.

По прибытии на место происшествия стало ясно, что по вышеуказанному адресу произошел семейный конфликт между отцом и сыном. В частности, как было выявлено, конфликт носит систематический характер. Сын постоянно наносит отцу словесные и физические оскорбления.

(Показание жертвы)

Показание

Сообщаю, что проживаю по вышеуказанному адресу. Являюсь водителем такси, в связи с чем, целый день меня нет дома. Когда я уставший вернулся после работы домой, супруга не смогла открыть мне дверь, так как она была закрыта на два замка. Из-за этого я разозлился и громким голосом сделал супруге словесное замечание. На шум выскочил мой сын Леван, нанес мне словесное и физическое оскорбление. В частности: ругал меня по матери, оскорблял, повалил на пол, зажемял руку в двери. Наши ссоры носят систематический характер. Зачинателем ссор является мой сын, так как он меня не выносит. Он не хочет меня видеть, и агрессивен по отношению ко мне.

Показание написанное мной правдиво и я под ним подписываюсь.

(Показание насильника)

Показание

Сообщаю, что 10 января этого года мой отец, Альберт, пришел домой, и мы вовремя не открыли ему дверь. Мой отец разозлился, при этом ругался и матерился. В это момент я нанес ему словесное и физическое оскорбление, которое продолжалось примерно 5 минут.

Показание написано мной правдиво и я подписываюсь под ним.

(ГЗВ 20.09.2006 статья №129 1712)

Зарегистрировано
в Министерстве юстиции Грузии
Регистрационный код
140.130.000.22.034.009.227

Приказ Министерства внутренних дел Грузии №1079
2006 год 11 сентября г. Тбилиси

Об утверждении задерживающего ордера и форм протокола задерживающего ордера, а так же об утверждении правомочий лиц

В соответствии с 3 пунктом статьи 16, статьи 4 и 21 Закона «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия», а так же в соответствии с утвержденным Указом №614 Президента Грузии от 27 декабря 11 пунктом, подпунктами «а» и «н» положения Министерства внутренних дел Грузии **п р и к а з ы в а ю :**

1. Утвердить прилагаемую форму задерживающего ордера (Приложение №1).
2. Утвердить протокол прилагаемой формы задерживающего ордера (Приложение №2).
3. Определить правомочными лицами, составившими задерживающий ордер и протокол задерживающего ордера:
 - а) Следующих должностных лиц линейных подразделений, Департамента патрульной полиции Министерства внутренних дел Грузии:

- а.а. начальника подразделения в составе двадцати человек;
 - а.б. начальника подразделения в составе десяти человек;
 - а.в. главного патруль-инспектора;
 - а.г. патруль-инспектора;
 - а.д. младшего патруль-инспектора.
- б) Районных инспекторов территориальных органов Министерства внутренних дел Грузии– только на тех территориальных единицах, где не определена территория действия структурных единиц Департамента патрульной полиции Министерства внутренних дел Грузии.
- 4. В соответствии с этим приказом вышеперечисленные правомочные лица должны вести учет задерживающего ордера и форм протокола задерживающего ордера.
 - 5. Этот приказ должен войти в силу в момент опубликования,

И. Мерабишвили

Задерживающий ордер №00000

1. Дата составления задерживающего ордера _____

2. Основание для составления ордера _____

(конкретно в чем выражено насилие)

Насильник осуществил психологическое насилие и нанес словесное оскорбление в отношении жертвы

3. Имя, фамилия и адрес жертвы _____

4. Имя, фамилия, год и место рождения, профессия и место жительства насильника

5. Форма насилия (**Подчеркните**):

а) физическое; б) психологическое; в) экономическое; г) сексуальное; д) принуждение.

6. В соответствии с Законом «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и Административно– процессуальным Кодексом Грузии, задерживающий ордер предусматривает (**подчеркните**):

а) Удаление насильника от того дома, где проживает жертва;

б) Запрет на право единоличного пользования собственности насильником;

в) Запрет приближаться насильнику к жертве и к тому месту, где она находится;

г) Ограничить право насильника использовать оружие, в том числе и служебно-штатное оружие, запрет на его покупку;

д) Удаление насильника от детей;

е)

(Другие мероприятия, которые необходимы для безопасности жертвы)

7. Задерживающий ордер предусматривает проведение следующих мероприятий по защите жертвы (Подчеркните):

а) Удаление жертвы и зависящего от нее лица от насильника;

б) Размещение жертвы и зависящего от нее лица в убежище;

(графа заполняется в случае необходимости)

8. В случае не выполнения требований определенных в задерживающем ордере, в соответствии с законодательством насильник должен понести ответственность.

9. Задерживающий ордер вступает в силу с момента опубликования.

10. Задерживающий ордер составлен в трех экземплярах, один экземпляр выдается насильнику, один – жертве и один остается у лица составившего его.

11. Задерживающий ордер опубликован _____

(должность, имя и фамилия)

(Подпись)

Протокол Задерживающего ордера №00000

1. Имя, фамилия, адрес и телефон жертвы _____

2. Имя, фамилия, год и место рождения, профессия, место жительства и телефон насильника _____

3. Имя, фамилия, адрес и телефон свидетеля _____

4. Дополнительная информация, связанная с фактом домашнего насилия:

1. Дата происшествия:	_____			
2. Место происшествия:	_____			
3. Время:	Время, когда произошел факт насилия на месте происшествия	Время вызова	Время прихода на место происшествия	
4. Существующие стороны (подчеркните)	<u>Жертва</u>	<u>Насильник</u>	<u>Ребенок</u>	Свидетель
5. Форма ущерба: (В чем выражен ущерб)	_____ <u>Словесное и физическое оскорбление</u>			
6. Кому была предоставлена медицинская помощь, вид помощи и где была предоставлена	_____ _____ _____			
7. Использование оружия: (Подчеркните)	Использовал,	попытка использования,	угрожал,	не угрожал

8. Право на ношение и хранение оружия	Насильник имеет право на хранение, ношение оружия, у него есть служебно-штатное оружие (Подчеркните)
9. Отношение между жертвой и насильником	Супруга/супруг, бывшая супруга/супруг, мать, отец , бабушка, бабушка, ребенок (пасынок/падчерица), приемный ребенок, приемная семья(мачеха, отчим), внук/внучка, сестра, брат, родители супруга/супруги, зять, невестка, лица находящиеся в гражданском браке, опекун (Подчеркните)
10. Члены семьи	_____ _____ _____
11. Участие ребенка (детей)	Принимал участие в инциденте, является свидетелем инцидента , не участвовал в инциденте (Подчеркните)
12. Собранные улики (Если таковые есть)	_____ _____ _____
13. Восприятие жертвы (Обведите)	а) Жертва считает, что насильник может нанести ей серьезный вред или убить; б) Жертва развелась или пытается развестись; в) Жертва требует защиты, в соответствии с Законом.
14. Восприятие насильника (Обведите)	а) Насильник признает случившийся факт; б) Насильник отрицает случившийся факт; в) Насильник обвиняет жертву. Замечание: _____ _____ _____ (Графа замечаний заполняется в случае необходимости)
15. Дополнительная информация	_____ _____ _____
16. К протоколу прилагается (подчеркните)	Показания жертвы; Показания насильника; показания свидетеля (В показаниях указываются предпосылки для осуществления факта домашнего насилия и причины вызвавшие насилие)

5. Протокол представляет собой весомое основание для выдачи задерживающего ордера, в котором указаны принятые меры, связанные с фактом домашнего насилия.

6. Жертва и насильник были ознакомлены с их правами и обязанностями.

7. Ознакомился/лась с протоколом задерживающего ордера, с задерживающим ордером, и согласен/на с их содержанием:

(подпись жертвы)

8. Ознакомился/лась с протоколом задерживающего ордера, с задерживающим ордером:

(подпись насильника или отказ подписаться)

9. Протокол задерживающего ордера составлен в двух экземплярах, один из которых сдается прокурору, а второй остается у лица, составившего протокол.

11. Протокол составлен в соответствии с требованиями Закона «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия» и Административно– процессуального Кодекса Грузии.

10. Протокол задерживающего ордера выдан _____

(Должность, имя и фамилия)

(Подпись) _____

Р е ш е н и е

Именем Грузии Об утверждении задерживающего ордера

Январь, 2008 года

г. Тбилиси

Коллегия по административным делам
Тбилисского городского суда

Судья:
Секретарь заседания:

Автор ходатайства – инспектор, представитель Главного управления патрульной полиции г. Тбилиси, Департамента Патрульной полиции Грузии.

Насильник _____

Жертва _____

На закрытом заседании было рассмотрено ходатайство по утверждению задерживающего ордера.

Б ы л о в ы я в л е н о

21 января 2008 года в Коллегию по административным делам Тбилисского городского суда обратился начальник I двадцатки линейного подразделения Главного управления патрульной полиции г. Тбилиси и Мцхета -Мтианети Ваке-сабурталинского района в связи с утверждением составленного им задерживающего ордера в отношении гражданина №.

Из представленного материала, в частности, согласно задерживающему ордеру имело место физическое и психологическое насилие в отношении жертвы со стороны насильника, в связи с чем был составлен протокол. На заседании суда, учитывая показание жертвы, было доказано лишь психологическое насилие.

В данном случае, согласно Закону «О пресечении домашнего насилия, о защите и помощи жертвам домашнего насилия» и административно-процессуальному Кодексу Грузии, суд считает приемлемым условие, выдвинутое в соответствии с представленным задерживаю-

шим ордером – запретить насильнику приближаться к жертве и к тому месту, где она находится, что является достаточным основанием для утверждения задерживающего ордера, представленного патруль– инспектором I двадцатки линейного подразделения Главного управления патрульной полиции г. Тбилиси и Мцхета -Мтианети Ваке-сабурталинского района.

Суд руководствовался статьями 1 – ой, 2114 – ой, 2113 – ой, 2115 – Административно-процессуального кодекса Грузии и

Р е ш и л :

1. Утвердить задерживающий ордер выданный патруль– инспектором I двадцатки линейного подразделения Главного управления патрульной полиции г. Тбилиси и Мцхета -Мтианети Ваке-сабурталинского района в отношении насильника №.
2. Задерживающий ордер выдать со следующими условиями: Запретить насильнику приближаться к жертве, и к тому месту, где она находится.
3. Для получения охранного ордера, после вступление решения в силу, дать жертве 7мидневный срок, в течение которого она может внести заявление на получение охранного ордера. Жертве так же должно быть дано объяснение, что по истечению даты подачи заявления судебное решение, по которому осуществляются временные мероприятия по ее защите, аннулируется.
4. Решение может быть обжаловано один раз в течение трех дней, путем подачи иска, в той же судебной инстанции.

Судья:

6. Контактная информация

ЖЕНСКИЙ ИНФОРМАЦИОННЫЙ ЦЕНТР

Адрес: Грузия, Тбилиси, 0102.
ул. Цинамдзгвришвили .№40

Тел: (995 32) 95 29 34; 94 26 99

Факс: (995 32) 94 26 99

Эл-почта: office@ginsc.net;
wicmika@ginsc.net;

www.wicge.org;

www.nasilie.net;

www.ginsc.net;

www.antitraf.net;

www.youthknot.net

www.conference.ginsc.net

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЦЕНТР ИНФОРМАЦИИ И ОБРАЗОВАНИЯ ЖЕНЩИН

Адрес: Грузия, Тбилиси, 0102.
Ул. Бараташвили.№6/10,
под. 3, 6 №33

Тел: (995 32) 989 217

Моб: (895) 99 337 508

Эл-почта: tamar@caucasus.net

ДИНАМИЧЕСКАЯ ПСИХОЛОГИЯ ДЛЯ РАЗВИТИЯ И ДЕМОКРАТИИ

Адрес: Грузия, Тбилиси, 0105

Тел: (995 32) 38 41 82; 99 92 53

Факс: (995 32) 93 59 02

Моб: (995 99) 93 41 82

Эл-почта: sdpdd@sdpdd.ge

Веб сайт: www.ucss.ge

ОБЩЕСТВО ЖЕНЩИН-ДЕМОКРАТОВ САМЦХЕ-ДЖАВАХЕТИ

Адрес: Грузия, Ахалцихе, 0800
Ул Тбилиси.№9

Тел: (995 265) 2 33 32

Моб: (995 99) 54 83 44

Эл-почта: marinamodebadze@rambler.ru

НАДЕЖДА ЖЕНЩИН

Адрес: Грузия, Ахалцихе, 0800
Ул. Костава.№77/27

Тел: (995 265) 2 33 32

Моб: (995 99) 36 46 46

6.1. Полезные ссылки

Азербайджанский Гендерный Информационный Центр
www.gender-az.org/

Гендерное насилие
www.choike.org/nuevo_eng/informes/3982.html

Гендерный информационный портал
www.ginsc.net

Дети не для насилия
nonviolence.iatp.by/

16 Дней активности против гендерного насилия
www.cwgl.rutgers.edu/16days/about.html

Институт Домашнего Насилия
www.dviworld.org/

Кавказская Коалиция Против Насилия (ККПН)
www.womenaid.org/caucasusnow/Russian/ssav.html

Женский Фонд Развития ООН (UNIFEM)
www.unifemcis.org

Мир без насилия
www.nasilie.net

Насилие в отношении женщин в фактах и цифрах
www.amnesty.org.ru/pages/373-19032004-digest-rus

Насилие в семье
www.mariamm.ru/doc_593.htm

Насилие в семье
www.zinisavastiesibas.lv/info_k09.htm

Национальный исследовательский центр по насилию против женщин
www.vawnet.org/

America Domestic Violence Crisis Line
www.866uswomen.org/

Asia Task Force Against Domestic Violence
www.atask.org/

Austria Women´s Shelter Network, Austria
<http://www.aoef.at/verein/index.htm>

CHANGE – Working to end domestic abuse
www.changeweb.org.uk/index.htm

Community Crisis Center, Inc
www.crisiscenter.org/

DVIP – Domestic Violence Intervention Project
www.dvip.org/

Family Violence Prevention Fund
endabuse.org/

La Strada, Czech Republic
http://www.ecn.cz/lastrada/czechia/index_en.html

La Strada, Ukraine
<http://www.brama.com/lastrada/about.html>

MAVW
www.interactivetheatre.org/webrings/webrings_graphical.html

Narika
www.narika.org/

National Coalition Against Domestic Violence

www.ncadv.org/

Online Domestic Violence Support Community

www.achildstears.org/

Perspektiva

www.perspektiva.co.il/show_file.asp?num=247

Safe Horizo

www.safehorizon.org/index.php?nav=nb

Sestru

Общественное движение «Сестры»
sistersvn.narod.ru/

Stop Rape Now

www.stoprapenow.org/

Stop Violence Against Women (STOPVAW)

www.stopvaw.org/

UNIFEM – United Nations Development Fund for Women

www.unifem.org/

UN Information and Resources on Gender Equality and Empowerment of Women

www.un.org/womenwatch/

When Love Hurts

www.dvirc.org.au/whenlove

Women at Risk

www.womenatrisk.org.uk/

The International Women's Tribune Centre (IWTC)

<http://www.iwtc.org/>

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Amnesty International Austria – Women's Group

<http://www.amnesty.at/ag-frauen/>

Gender and AIDS

A UNIFEM and UNAIDS website

<http://www.genderandaids.org/>

Council of Europe – Equality between women and men

http://www.coe.int/T/e/human_rights/equality/

International Helsinki Federation for Human Rights

<http://www.ihf-hr.org/>

European Commission – DAPHNE Programme

http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/daphne/funding_daphne_en.htm

European Commission – Women and Science

<http://www.cordis.lu/improving/women/home.htm>

European Commission's web site dedicated to equality of women and men

http://europa.eu.int/comm/employment_social/gender_equality/index_en.html

European Parliament – Committee on Women's Rights

http://www.europarl.eu.int/committees/femm_home.htm

European Women's Lobby

<http://www.womenlobby.org/>

Humanrights organization, Istanbul/Turkey

documents humanrights violations

<http://www.amnesty-turkiye.org/>

IOM – International Organization for Migration

<http://www.iom.int/>

OSCE – Organization for Security and Cooperation in Europe

<http://www.osce.org/>

OSCE ODIHR Homepage

<http://www.osce.org/odihr>

Presidencies of the European Union

http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.ASP?lang=en

Women Against Violence Europe

www.wave-network.org/start.asp

Women for women's Human Rights – New Ways Foundation, Turkey

organization networking and researching on women's human rights, main promoter to lobby legal changes in Turkey

<http://www.wwhr.org/>

RESEARCH INSTITUTES

Bulgaria Gender Research Foundation

<http://www.bgrf.org/en/>

Center for Women's Global Leadership (Global Center)

A leadership for women's human rights worldwide

<http://www.cwgl.rutgers.edu/>

CHANGE Men Learning to End Their Violence to Women

<http://www.changeweb.org.uk/index.htm>

Coordination Action on Human Rights Violations (CAHRV)

<http://www.cahrvi.uni-osnabrueck.de/>

Counselling Directory UK

<http://www.counselling-directory.org.uk/>

Domestic Abuse Help – Information and support for survivors of abuse

<http://www.domesticabusehelp.com/>

European Network on Conflict, Gender, and Violence

<http://www.umaine.edu/conflict>

Education Wife Assault, Ontario, Canada

Informationsplattform von Menschenrechte Schweiz MERS

<http://www.humanrights.ch/>

International Information Centre and Archives for the Women's Movement/ Netherlands

<http://www.iiav.nl/>

Hidden Hurt, England

Information, Support and Resources (Domestic Abuse)

<http://www.womanabuseprevention.com/>

Hot Peach Pages: Abuse Help Lines, Canada and Worldwide

<http://www.hotpeachpages.org/>

L.O. – Combat Violence Against Women, Israel

Women's Aid Centres

<http://www.no2violence.co.il/>

ОМСТ – The World Organisation Against Torture

International Network of Human Rights Organisations
<http://www.omct.org/>

Revolutionary Association of the Women of Afghanistan (RAWA)

<http://www.rawa.org/>

SOS SEXISME

<http://www.sos-sexisme.org/>

WISE Homepage

<http://www.uia.ac.be/women/wise>

Women's Justice Center, California, USA

<http://www.justicewomen.com/>

Women's Studies EuroMap

<http://women-www.uia.ac.be/women>

6.2 Библиография

- Всеобщая декларация прав человека (UDHR). 1948
http://www.wprc.org.ge/georgian_indocuments/human_rights.pdf
<http://www.un.org/ru/documents/udhr/>
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf
- Заключительные замечания Комитета по правам человека
Комитет по правам человека, 51 заседание (Женева, 15 октября 2007 года – 2 ноября)
www.ungeorgia.ge/userfiles/files/CO.Ge.pdf
- Международный Пакт о гражданских и политических правах у/п 25-01-1994,
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf
- Международный Пакт о экономических, социальных и культурных правах у/п #25-01-1994,
http://www.parliament.ge/files/648_11140_378564_2-geo.pdf
- Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин, 1979
http://www.wprc.org.ge/georgian_indocuments/cedaw_geo.pdf
<http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/e1cedaw.htm>
- Декларация об искоренении насилия в отношении женщин, 1993
- Факультативный протокол Конвенции о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин, 2000
- Резолюция СБ ООН 1325 о женщинах, мире и безопасности, 2000

- Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН. 48/104, 48 U.N. GAOR Supp. (No. 49) at 217, Документы ООН. A/48/49 (1993).
Смотрите интернет версию:
[http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/\\$FILE/Report_Georgian.pdf](http://www.amnesty.org.ru/web/web.nsf/32875f903347b75280257171005b696c/e1eb65133fa534ecc32571f400283e3f/$FILE/Report_Georgian.pdf)
- Комитет по ликвидации дискриминации в отношении женщин, общая рекомендация 19, насилие в отношении женщин (11 сессия 1992), Сборник общих комментариев и рекомендаций Органа соглашения по правам человека HRI/GEN/1/Rev.1 at 84 (1994)
- Пекинская декларация
<http://www.un.org/russian/conferenwomen/womdecl.htm>
- Платформа действий, принятая в Пекине
<http://www.antitraf.net/uploads/doc/pekiniplatformage.pdf>
- Всемирная организация здравоохранения, отчет о насилии и охране здоровья в мире, Женева, 2002
- Закон Грузии «О преодолении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия».
http://intranet.parliament.ge/index.php?kan_det=det&kan_id=1889&lang_id=GEO&sec_id=69
- Закон Грузии; Административно- процессуальный кодекс Грузии, глава VIII - «Административное судопроизводство о преодолении домашнего насилия, о защите и помощи жертв домашнего насилия».
- Указ Президента #511 «Об улучшении положения женщин в Грузии», 1999 год.
- Указ #406 правительства Грузии от 30 июля 2007 года об утверждении плана выполнения специальных мероприятий по преодолению домашнего насилия, защите и помощи жертв домашнего насилия http://www.government.gov.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=98&info_id=27243

6.3 Аббревиатура

CEDAW — Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин

DEVAW — Декларация о преодолении насилия в отношении женщин

ILO — Международная организация труда

IOM — Международная организация миграции

OSCE — Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе

PFA — Платформа действий, принятая в Пекине

UDHR — Всеобщая декларация прав человека#406

UN — ООН

UNDP — программа развития ООН

UNICEF — Детский фонд ООН

UNIFEM — Женский фонд ООН

WHO — Всемирная организация здравоохранения

